

LUBLIN
EUROPEJSKA
STOLICA
KULTURY
2029

Spis dokumentów

Aplikacja Lublina w konkursie o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2029 „RE:UNION” 1–104

APPENDIX

Informacje o Uniach podpisanych na rzecz Lublin ESK 2029 1–3

Raport panelu ekspertów z wyboru ESK 2029 w Polsce z września 2024 1–5

Raport monitoringowy Lublin ESK 2029 z sierpnia 2025 roku 1–27

Sprawozdanie Panelu Ekspertów ECoC z września 2025 roku 1–4

Logotyp kandydaty Lublina powstał w myśl idei RE:UNION, łączy elementy symbolik miejskiej i europejskiej.

Szanowni Państwo,

w Lublinie od dawna wierzymy, że kultura ma niezwykłą zdolność łączenia ludzi i może zmieniać świat. Gdyby nie ona, nie byłoby dzisiejszego Lublina – wspólnoty dumnych ze swojego miasta mieszkank i mieszkańców.

Dzisiaj, w świecie po pandemii, pełnym niepokoju, kryzysu klimatycznego i wojny tuż przy granicy Polski i Unii Europejskiej, znów potrzebujemy kultury oraz jej potencjału do odbudowania i odtworzenia zerwanych więzi. Lubelska kultura po raz kolejny w historii może stać się impulsem zmian społecznych nie tylko w naszym mieście, ale dzięki położeniu Lublina na styku wielu kultur, również w całej Europie. Bycie „miastem pomiędzy” z jednej strony umożliwia nam obserwację przepływających idei, z drugiej zaś pozwala być spoiwem różnorodnych społeczności, budulcem nowoczesnego oraz kreatywnego społeczeństwa obywatelskiego i łącznikiem pomiędzy wieloma dziedzinami życia.

Lublin położony na granicy Wschodu i Zachodu od wieków ukazuje wielokulturowość i pokrewieństwo kultur europejskich, dlatego jest idealnym miejscem dialogu i pobudzania świadomej przynależności do tej samej społeczności. Jestem przekonany, że nasza aplikacja

ESK LUBLIN 2029 RE:UNION

wraz z hasłem przewodnim RE:UNION jest odpowiedzią na wyzwania stojące nie tylko przed nami, ale również przed całą Europą.

Prezentujemy Państwu aplikację finałową, która powstała dzięki zaangażowaniu całej społeczności Lublina, jego mieszkank i mieszkańców, środowiska twórczego i aktywistycznego, instytucji kultury i organizacji pozarządowych. W całym procesie starań wsparcia udzieliły nam również środowiska akademickie i biznesowe, miasta partnerskie i zaprzyjaźnione Lublina. Mieszkanki i mieszkańcy przekazali nam ponad 3 tysiące swoich marzeń o mieście, które były dla nas wielką inspiracją podczas prac nad powstaniem tego dokumentu.

Mam nadzieję, że wspólnie poczujemy jednoczącą moc kultury, a w 2029 roku spełnimy nasze marzenie o Lublinie, jako Europejskiej Stolicy Kultury.

dr Krzysztof Żuk
Prezydent Miasta Lublin

Spis treści

Wstęp – Uwagi ogólne	4
1. Wkład w strategię długoterminową	6
2. Treści kulturalne i artystyczne	14
Wspólnota	19
Habitat	39
Granice	49
3. Wymiar europejski	64
4. Zasięg	72
5. Kierownictwo	77
6. Możliwość realizacji	94
7. Dodatkowe informacje	97
ESK Lublin 2029 RE:UNION	98

RE:UNION to ponowna integracja, scalanie zerwanych więzów.

RE:UNION to dialog między różnymi kulturami i pokoleniami, pomiędzy tradycją a nowoczesnością oraz przeszłością i przyszłością.

RE:UNION to akceptacja wielości systemów wartości oraz nowy, inkluzywny kontrakt społeczny.

RE:UNION to reintegracja, jako naturalne następstwo dezintegracji wywołanej pandemią, kryzysem i konsekwencjami wojny.

Co osiągnięto między preselekcją a finałowym etapem konkursu?

- Zaproszenie wspólnoty miejskiej do pracy nad programem Lublina jako ESK 2029: zebranie 3000 marzeń i pomysłów mieszkańek i mieszkańców oraz 500 projektów kulturalnych.
- Zorganizowanie 4 konkursów grantowych ESK RE:UNION dla NGO, w których dofinansowanie otrzymało ponad 150 projektów na ponad 1,5 mln €.
- Uruchomienie programu stypendiów i wyjazdów międzynarodowych, podróże po Europie, zawarcie kilkudziesięciu partnerstw i porozumień na rzecz programu.
- Aktywne włączenie się do 5 sieci europejskich oraz nawiązanie współpracy z innymi ESK.
- Nawiązanie współpracy z osobami odpowiedzialnymi za realizację innych ESK – Robertem Alagjovskim, Samu Forsbloomem, Marcinem Jasińskim, Dominiką Kawalerowicz, Aną Kočegarovą-Maj, Krzysztofem Majem, Vukiem Radulovićem.
- Podjęcie się wspierania Lwowa (UA) w kandydowaniu o tytuł ESK 2030.
- Realizacja specjalnych wydarzeń inspirowanych RE:UNION, jak m.in. dwumiesięczny cykl wydarzeń kulturalnych Lublin w Europie, Europa w Lublinie, Europejski

RE:UNION to promocja wartości europejskich w Lublinie, Polsce i Europie Wschodniej.

RE:UNION to kulturowy transfer, dzielenie się z Europą kompetencjami Lublina jako miasta Wschodu i Zachodu.

RE:UNION to przypomnienie o historycznej, prekursorskiej koncepcji unii lubelskiej, w 25 lat po największym rozszerzeniu Unii Europejskiej.

- Miesiąc Kreatywności w ramach CreArt 3.0, nowy Festiwal Sztuki Nad Rzeką zainspirowany aplikacją preselekcyjną, dołączenie do Earth Night – DJs For Climate Action, sieciowanie środowiska kuratorskiego z Ukrainy na Biennale w Wenecji.
- Powołanie Konsorcjum – Unii Lubelskich Operatorów Kultury reprezentującej 24 instytucje i organizacje pozarządowe, i ponad 1000 osób z sektora kultury.
- Zawarcie Unii Kultury Obszaru Metropolitalnego, Unii Biznesu i Unii Akademickiej na rzecz wspólnej pracy nad ESK 2029 w Lublinie.
- Stworzenie i uchwalenie partycypacyjnej Strategii Kultury Lublin 2030+.
- Uzyskanie poparcia dla ESK we władzach miasta i regionu, niezależnego od różnic politycznych oraz zagwarantowanie specjalnych środków budżetowych na rzecz ESK.
- Dotarcie poprzez media z informacjami o ESK i lubelskiej kandydaturze do ponad 26,5 mln osób.
- Zainicjowanie wdrażania idei RE:UNION w społeczną praktykę, w zarządzanie kulturą oraz współpracę Urzędu Miasta Lublin ze społecznością miasta i organizacjami.

Wstęp – Uwagi ogólne

Q. 1

Czy koncepcja programu opisane na rok ESK zmieniła się między etapem preselekcji, a selekcją ostateczną? Jeśli tak, proszę opisać nową koncepcję i wyjaśnić przyczyny zmiany.

Q. 5

Opisz szczegółowo wizję artystyczną i strategię programu kulturalnego roku ESK nakreślonej na etapie preselekcji, wyjaśniając wszelkie zmiany, jakie zaszły od preselekcji.

RE:UNION DLA PRZYSZŁOŚCI

Prezentujemy RE:UNION, program dla Lublina – Europejskiej Stolicy Kultury 2029

Nie jest on wyłącznie programem wydarzeń kulturalnych na większą, międzynarodową skalę. To przede wszystkim działania horyzontalne: tworzenie nowego modelu współpracy międzysektorowej we wszystkich obszarach powiązanych z kulturą, edukacją, sektorami biznesu i przemysłom kreatywnych, ze środowiskami akademickimi. To także zacieśnienie współpracy Lublina z regionem.

RE:UNION odbywa się już dziś, jeszcze przed rozstrzygnięciem konkursu. Tworzenie finałowej aplikacji było czasem przeglądania naszych zasobów, mapowania problemów oraz wyzwań, nawiązania społecznego dialogu, wspólnej pracy w duchu partycypacji. Zawarto środowiskowe Unie, powołaliśmy wiele formalnych i nieformalnych grup i konsorcjów – czego odzwierciedleniem jest zaproponowana przez nas struktura organizacyjna, i plan niezwykle szerokiego oddziaływania ESK, opisany w rozdziale Zasięg.

Przedstawiony program jest efektem opisanych powyżej działań oraz uważnej analizy raportu panelu eksperckiego i korzystania z doradztwa innych ESK. Rekomendacje panelu na temat pierwszej aplikacji Lublina pozwoliły nam przyjrzeć się uważnie zaproponowanej tam mechanice L.O.V.E., opartej na czterech elementach: *Longevity, Observation, Vibration, Embodiment*. Zrezygnowaliśmy z tworzenia struktury programowej opartej o L.O.V.E., ale jej elementy są wyrazem fundamentalnych wartości, jakimi się kierujemy, i zawarte są w naszych celach.

Nadrzędny cel, jaki sobie stawiamy w Lublinie jako ESK 2029, to budowanie wspólnoty w przestrzeni społeczno-kulturalnej miasta, inkluzywnej, opartej na zaufaniu, współpracy i wzajemnym szacunku. RE:UNION nie jest dla nas jedynie sloganem czy hasłem kandydatury, ale odzwierciedla zawarte w tak sformułowanym celu wartości, którymi kierujemy się, kreując i odtwarzając relacje pomiędzy miejskimi wspólnotami.

Główny cel chcemy zrealizować poprzez cele szczegółowe: rozwijanie widowni, włączanie osób, które do tej pory nie brały udziału w kulturze oraz likwidację barier w dostępie do niej; doskonalenie kompetencji we współpracy międzynarodowej i międzysektorowej wraz z rozwojem umiejętności międzykulturowych; dbanie o rezyliencję oraz dobrostan tworzących i odbierających kulturę; wzmacnianie potencjału twórczego i wolności artystycznej. Cały nasz program przenikają także cele horyzontalne: dbanie o umiędzynarodowienie, inkluzywność i różnorodność.

Inwestycja w wyobraźnię

Ostateczna propozycja programu RE:UNION opiera się na trzech obszarach programowych: Wspólnota, Habitat i Granice. Powstała w wyniku długiego i trudnego procesu twórczego opartego na partycypacji, w którym gruntownej analizie poddane zostały przesłane nam pomysły, marzenia i projekty. To także setki godzin rozmów, spotkań, konsultacji, to wypracowanie mechanizmu konsorcjum reprezentującego lubelską kulturę, to współtworzenie miejskiej strategii. Wybrana została najtrudniejsza ścieżka wspólnej pracy w duchu RE:UNION, która zakłada konieczność uwspólniania wiedzy, poglądów, doświadczeń, zawierania kompromisów i rezygnacji z partykularnych interesów. Była to praktyczna realizacja idei RE:UNION, nowej wspólnoty w kulturze.

Z analizy potrzeb mieszkanki i mieszkańców Lublina oraz proporcji tematycznych w zebranych marzeniach i projektach wynikło wyraźne wskazanie na trzy główne tematy: pracę na rzecz wspólnot, relację z naturą oraz *genius loci* miasta pogranicznego. I właśnie w ten sposób powstały trzy obszary programowe, w obrębie których planowane projekty ułożyły się, w kreatywnym procesie kuratorskim, w dziewięciu liniach.

Dbając także o przyszłe pokolenia, oprócz propozycji wydarzeń kulturalnych planujemy wdrożenie programu nowoczesnej edukacji kulturowej, którego nikt na taką skalę jeszcze nie zrealizował. Zakładamy dotarcie do ponad połowy społeczności uczniowskiej, poprzez objęcie programem przynajmniej 80% szkół podstawowych i średnich.

Idea RE:UNION przeniknęła również do naszego myślenia o odzyskiwaniu przyrody. Zielone sieci penetrują miasto komunikując wszystkich z ich naturalnym dobrostanem. W miękkich i twardych inwestycjach w przyrodę zabezpieczone jest dla przyszłych pokoleń 147 km² zielonego dziedzictwa ESK.

Chcemy także zachwycić Europę jej własnymi wschodnimi rubieżami. Dla nas samych ten proces jest kulturowym *rites de passage*. Zapraszamy do zagłębiania się w zjawiska artystyczne, które są nowymi, niezbadanymi dotąd obszarami.

Projekt ESK definiujemy jako inwestycję w wyobraźnię, coś znacznie większego niż wymyślenie bogatego programu wydarzeń czy zestawu nowych festiwali. To praca na rzecz kapitału społecznego, uruchamianie często utajonych zasobów kulturowych Lublina, naprawianie zaniedbań, wypracowanie w społecznym dialogu rozwiązań na przyszłe lata i dekady. RE:UNION dopiero się zaczyna, i jest to dla nas prawdziwe wyzwanie na miarę ESK.

Cele RE:UNION ESK Lublin 2029

- Zintegrowanie wspólnoty na wartościach europejskich przy jednoczesnym zadbaniu o jej różnorodność
- Europeizacja Lublina i Polski Wschodniej poprzez umiędzynarodowienie sektora kultury
- Dwukrotne zwiększenie uczestnictwa w kulturze i edukacji artystycznej uwzględniającej nowe modele
- Stworzenie fizycznych i mentalnych warunków do eksperymentowania, kreacji i innowacyjnego sposobu uczestnictwa w kulturze
- Wzrost poczucia szczęścia społeczności poprzez wzmacnianie kultury współpracy

1. Wkład w strategię długoterminową

Q. 2

Proszę opisać wszelkie zmiany strategii kulturalnej od etapu preselekcji oraz, w stosownych przypadkach, rolę preselekcji ESK w tych zmianach. Wskaż konkretne, do jakich priorytetów tej strategii, i w jaki sposób, zamierza się przyczynić działanie Europejska Stolica Kultury.

Q. 3

Czy od czasu preselekcji zmieniły się Twoje intencje w zakresie długofalowego oddziaływania działania Europejskiej Stolicy Kultury na miasto? Jeśli tak, proszę opisać przewidywane zmiany lub dalsze skutki.

Tak jak było wskazane w pierwszej aplikacji powstała *Strategia Kultury Lublin 2030+*, która została jednogłośnie przyjęta uchwałą Rady Miasta Lublin w dniu 23 maja 2024 roku.

Środowiska polityczne o zróżnicowanych poglądach uchwały jednogłośnie strategię, w której istotne miejsce zajmują starania o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury. To dowód, że kultura w Lublinie jest ponad podziałami i łączy mieszkanki i mieszkańców we wspólnych ideach dotyczących przyszłości.

Strategia Kultury była przygotowywana w dialogu z lokalnym instytucjonalnym i nieformalnym środowiskiem kultury oraz społecznością Lublina. Seria otwartych spotkań poświęconych konkretnym obszarom lubelskiej kultury, ankieta internetowa i konsultacje społeczne pozwoliły stworzyć dokument wielowymiarowy i odnoszący się do wyzwań w najbliższych latach.

Strategia Kultury Lublin 2030+ wskazuje pięć priorytetów:

Dostęp do kultury – skupia się na bardzo szeroko rozumianej kwestii dostępności. Dążymy nie tylko do zapewnienia – poprzez rozwój – dostępnościowej infrastruktury, lecz także do poprawy dostępu do kultury osobom z różnorodnymi potrzebami oraz rozwijania oferty kulturalnej w taki sposób, aby każdy mógł znaleźć dla siebie aktywność kulturalną;

Edukacja kulturalna – wynika z naszego przekonania, że kultura ma pozytywny wpływ na ludzkie życie. Jeśli chcemy, żeby mieszkanki i mieszkańcy miasta uczestniczyli w życiu kulturalnym, musimy zapewnić im odpowiednie umiejętności i kompetencje, proponując adekwatne działania edukacyjne;

Kadry kultury – dotyczy działań na rzecz osób z lubelskiego sektora kultury. Dając im możliwość rozwoju i odpowiednie warunki pracy, działamy zarówno na rzecz ich dobrostanu, jak i wpływamy na jakość całej kultury w mieście;

Lublin (w) 2030 – poświęcony jest wyzwaniom przyszłości i poszukiwaniu inspiracji. Współpraca międzynarodowa czy ponadregionalna mobilizuje do innowacyjnego działania. Wierzymy również, że starania o tytuł ESK i realizacja idei RE:UNION – hasła naszej aplikacji, bez względu na wynik konkursu będą właśnie takim impulsem do zmiany;

Twórczość i kreatywność – to przede wszystkim działania na rzecz środowiska twórczego i rozwoju miejskich instytucji kultury oraz wzmacnianie relacji pomiędzy sektorem kreatywnym i kulturą.

Strategia pierwotnie miała obowiązywać do roku 2030, jednak etap preselekcji oraz raport panelu eksperckiego skłoniły nas do wydłużenia perspektywy czasowej. Rok 2030 to czas na jej ewaluację, analizę dotychczasowej realizacji i ewentualne podjęcie decyzji na temat tego, czy lubelska kultura potrzebuje nowego dokumentu strategicznego, czy też jedynie aktualizacji.

Sektorowa *Strategia Kultury Lublin 2030+* jest dokumentem synergicznym z głównym dokumentem strategicznym miasta – *Strategią Lublin 2030*. Istotny wpływ na jej powstanie miały również dokumenty: *Miasto Młodych. Polityka młodzieżowa Lublina*, *Strategia Rozwoju Sektora Przemysłów Kreatywnych w Lublinie i Lubelskim Obszarze Funkcjonalnym*, *Gminny Program Rewitalizacji dla miasta Lublina na lata 2024–2033* oraz *Lubelskie Standardy Dostępności Kultury*, których wykorzystanie pozwoliło stworzyć wielowymiarową i pogłębioną strategię kultury. Zadbano również o zgodność z europejskimi dokumentami poświęconymi kulturze. Założenia unijnego programu *Kreatywna Europa*

Aplikacja ESK a Strategia Kultury Lublin 2030+

Poniższa tabela w uproszczony sposób wskazuje, w jaki sposób cele i działania zawarte w naszej aplikacji ESK realizują założenia *Strategii Kultury Lublin 2030+*

Cele ESK Lublin 2029	Priorytety Strategii Kultury Lublin 2030+
Zbudowanie wspólnoty / Scalanie zerwanych połączeń i pielęgnowanie relacji w duchu RE:UNION w skali lokalnej i globalnej	Lublin (w) 2030
Rozwijanie widowni / Zwiększenie uczestnictwa w kulturze	Dostęp do kultury Edukacja kulturalna
Wzmacnianie kompetencji we współpracy międzynarodowej i międzysektorowej	Kadry kultury
Wzmacnianie potencjału twórczego i wolności artystycznej / zapewnianie i poszerzanie wolności do tworzenia i własnej ekspresji oraz likwidowanie niekorzystnych rozwiązań systemowych	Twórczość i kreatywność

czy inicjatywa *Nowy Europejski Bauhaus* istotnie wpłynęły na ostateczny kształt strategii kultury. Zdobyte tytułu ESK, z hasłem przewodnim RE:UNION, istotnie pomoże w realizacji priorytetów strategii i jej celu. RE:UNION rozumiane jako odtwarzanie zerwanych, zacieśnianie już istniejących oraz tworzenie nowych relacji międzyludzkich, międzyinstytucjonalnych, międzykulturowych i międzynarodowych idealnie wpisuje się w założenia *Strategii Kultury Lublin 2030+*. Wydarzenia i projekty zawarte w liniach programowych ESK: Wspólnota, Habitat i Granice, realizując cele ESK, w naturalny sposób wzmacniają proces pozytywnej zmiany zaplanowanej w *Strategii Kultury*.

Cel główny

RE:UNION, hasło przewodnie naszej kandydatury, wskazuje to, dokąd zmierzamy i co chcemy osiągnąć dzięki Europejskiej Stolicy Kultury. Naszym nadrzędnym celem jest budowanie wspólnoty w przestrzeni społeczno-kulturalnej miasta, inkluzywnej, opartej na zaufaniu, współpracy i wzajemnym szacunku. Współpraca i poczucie wspólnego celu powinny przenikać relacje pomiędzy sektorem publicznym a sektorem prywatnym, biznesem a kulturą, światem akademickim a pozostałymi sektorami. To właśnie kultura może wspierać odbudowę i tworzenie nowych relacji pomiędzy różnymi aktorami

życia społecznego, stając się tym samym jednym z najważniejszych narzędzi pozytywnego wpływu na długofalowy rozwój miasta.

Cele operacyjne

Rozwijanie widowni i uruchomienie szerokich procesów partycypacji – działania na rzecz zaangażowania osób, które do tej pory nie brały udziału w kulturze, likwidacja barier w dostępie do niej i dbanie o odpowiednią jakość i różnorodność oferty, z uwzględnieniem grup ze zróżnicowanymi potrzebami, tworzone przy udziale grup docelowych. Sektor kultury, łącząc się z sektorami edukacji i spraw społecznych, uwzględnia innowacje, nowe technologie i horyzont ekologiczny. Dzięki działaniom prowadzonym w ramach ESK zamierzamy dwukrotnie zwiększyć liczbę odbiorców kultury w mieście.

Doskonalenie kompetencji we współpracy międzynarodowej i międzysektorowej – wzmacnianie kompetencji w sektorze kultury przez budowanie i rozwój umiejętności międzykulturowych oraz związanych ze współpracą międzynarodową. Ważny element to promowanie dobrych praktyk i zdobywanie kompetencji z zakresu szeroko rozumianej rezyliencji, zdolności do regeneracji, dbanie o dobrostan, warunki i higienę pracy, ułatwianie kontaktu człowieka z naturą i nowymi technologiami oraz wspieranie umiejętności radzenia sobie z wyzwaniami współczesnego świata.

Kultura jako siła transformująca dla ...

	Rezultaty bezpośrednie (outcomes)	Wskaźniki rezultatów	Źródła danych
Wzmacnianie potencjału twórczego i wolności artystycznej	Podnoszenie kompetencji twórców – międzykulturowych, organizacyjnych	Liczba osób uczestniczących w szkoleniach pozytywnie oceniających zdobyte kompetencje	Badanie ankietowe; Wywiady z osobami uczestniczącymi
	Poprawa warunków finansowych sektora kultury	Udział wydatków na kulturę w budżecie miasta; wysokość nakładów na 1 mieszkańca	Dane urzędowe
		Ocena dostępności źródeł finansowania	Sondaż wśród osób twórczych
	Zapewnienie warunków lokalowych dla aktywności kulturalnej	Liczba miejsc aktywności kulturalnej w standardach dostępności	Dane urzędowe; Dane instytucji
		Programy dofinansowania do lokali dla NGO	
		Ocena dostępności przestrzeni do twórczości	Sondaż wśród osób twórczych
	Zapewnianie warunków dla wolności artystycznej i kreatywności	Rozległość tematyczna i otwartość konkursów grantowych ESK	Dokumenty programowe, regulaminy konkursowe
	Stwarzanie warunków i stymulowanie oddolności w kreowaniu oferty	Liczba projektów ESK grup nieformalnych, NGO, osób, firm itd.	Dane operatorów
		Różnorodność podmiotów realizujących ESK	Statystyki i dane operatorów
		Procent wydatków na programy grantowe i konkursy	Dane urzędowe; Statystyki operatorów
Zwiększanie kompetencji twórczych poprzez budowanie sieci współpracy o zasięgu europejskim	Liczba sieci współpracy, liczba członków	Statystyki instytucji i organizacji	
	Liczba wydarzeń międzynarodowych	Dokumenty programowe	
Zwiększanie aktywności twórczej	Odsetek osób podejmujących działania twórcze	Sondaż wśród społeczności	
Rozwój widowni (uczestnictwa w kulturze)	Rozwój i podnoszenie jakości oferty kulturalnej Lublina	Liczba nowych wydarzeń kulturalnych	Analiza programu; Opinie eksperckie
		Liczba wydarzeń o wysokim poziomie artystycznym	Badanie opinii eksperckich; Analiza recenzji w mediach
	Umieędzynarodowienie oferty kulturalnej Lublina	Liczba wydarzeń organizowanych przez międzynarodowe zespoły	Statystyki instytucji i organizacji
		Liczba zagranicznych osób artystycznych, kuratorskich	
	Kształtowanie postaw tolerancyjności, otwartości na różnorodność, inkluzywności; Likwidowanie barier uczestnictwa w kulturze	Liczba osób przeszkolonych z dostępności, liczba wydarzeń dla mniejszości, osób defaworyzowanych, uczestników zróżnicowanych pod względem wieku, płci, pochodzenia	Analiza treści programowych
			Statystyki instytucji i organizacji
	Wzrost aktywności kulturalnej wszystkich mieszkańców Lublina (niwelowanie obszarów wykluczenia)	Ogólna liczba osób uczestniczących	Statystyki instytucji i organizacji; Sondaż
	Odsetek seniorów i osób niepełnosprawnych		
Wzrost aktywności nowych mieszkańców i mieszkańek Lublina	Odsetek nowych mieszkańców i mieszkańek	Statystyki instytucji i organizacji; Badanie publiczności	
Przyciąganie publiczności z innych województw i państw	Liczba osób z innych województw oraz liczba reprezentowanych województw	Sondaż; Badanie publiczności	
Doskonalenie kompetencji we współpracy międzynarodowej i międzysektorowej	Wymiana wiedzy i podnoszenie kompetencji menedżerskich, międzykulturowych	Liczba osób uczestniczących w szkoleniach i wydarzeniach sieciujących	Dane instytucji; Wywiady, ankiety wśród osób uczestniczących
	Podnoszenie kompetencji, wymiana doświadczeń kadr kultury z różnych państw oraz sektorów	Liczba osób uczestniczących w szkoleniach i warsztatach ESK, deklarujących wzrost kompetencji i wiedzy	Ankieta wśród osób uczestniczących; Wywiady
	Podnoszenie kompetencji mieszkańców dotyczących odbioru kultury i sztuki	Liczba wydarzeń/projektów zawierających komponent kompetencyjny	Statystyki instytucji i organizacji; Dokumenty programowe
	Wzmacnianie świadomości ekologicznej mieszkańców	Odsetek osób uczestniczących w ESK uznających temat ekologii za ważny	Dane instytucji i organizacji; Materiały programowe
	Zwiększenie oferty dotyczącej kompetencji technologicznych	Liczba pozaszkolnych zajęć dot. kompetencji technologicznych	Statystyki instytucji i organizacji; Dokumenty programowe
		Ocena zdobytej wiedzy	Ankieta
	Wzmacnianie kooperacji międzysektorowej	Poziom współpracy między podmiotami kultury w regionie	Statystyki instytucji i organizacji; Dokumenty programowe; Sondaż

... społecznej regeneracji

Re:Union. Zbudowanie wspólnoty / scalanie zerwanych połączeń i pielegnowanie relacji w duchu Re:Union w skali lokalnej i globalnej

	Wpływ (Impact)	Wskaźniki wpływu	Źródła danych
Zwiększenie integracji społecznej na poziomie lokalnym		Aktywność społeczna i kulturalna osób w tym aktywność nowych mieszkańców i mieszkańek, mniejszości i grup defaworyzowanych (%)	Sondaż wśród mieszkańek i mieszkańców
		Poczucie odpowiedzialności i wpływu na otoczenie społeczne i przyrodnicze miasta wśród mieszkańek i mieszkańców (%)	
		Zgeneralizowane zaufanie do obcych ludzi (%)	
		Poczucie zaufania do organizacji i instytucji działających w Lublinie (%)	
		Poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkańek i mieszkańców Lublina	
		Odsetek osób utrzymujących relacje z osobami innej narodowości	
Wzmacnianie kooperacji międzysektorowej na różnych poziomach (miasta, regionu, Europy)		Liczba projektów kulturalnych realizowanych przez międzysektorowe konsorcja	Dane instytucji i organizacji; Dane urzędowe
		Liczba przedsiębiorstw, organizacji, instytucji oraz podmiotów nieformalnych zaangażowanych we współpracę	
		Liczba programów edukacyjnych realizowanych przez podmioty z różnych sektorów	
		Liczba konkursów na projekty międzydziedzinowe dla uczniów, studentów i naukowców	
		Liczba podmiotów, które wdrożyły zmiany/innowacje lub usprawnienia dzięki udziałowi ESK	
Reintegracja na poziomie międzynarodowym		Ocena korzyści ze współpracy międzynarodowej; Ocena komunikacji, przepływu wiedzy i dobrych praktyk	Sondaż wśród uczestników i uczestniczek działań w ramach ESK
		Odsetek podmiotów planujących dalszą współpracę w ramach sieci po zakończeniu ESK	
		Liczba publikacji i relacji medialnych na temat programu ESK w krajowych i międzynarodowych mediach. (Wartość ekwiwalentu reklamowego (AVE) generowanego przez media)	Analiza treści mediów
		Częstotliwość kontaktów między podmiotami zrzeszonymi w europejskie sieci współpracy	Sondaż wśród uczestników ESK
		Pozytywne postawy wobec UE i zaciśniania współpracy międzynarodowej	Sondaż wśród mieszkańek i mieszkańców
		Lepsza znajomość zróżnicowania kultur europejskich dzięki ESK	
Rozwój gospodarczy		Odsetek mieszkańek i mieszkańców deklarujących przynależność do europejskiej przestrzeni kulturowej i identyfikację z wartościami europejskimi	
		Liczba wydarzeń/projektów kulturalnych z elementami zrównoważonego rozwoju	Sondaż wśród realizatorów ESK
		Liczba nowych miejsc pracy bezpośrednio stworzonych w ramach ESK	Dane instytucji i organizacji; Dane urzędowe
		Liczba nowych miejsc pracy stworzonych pośrednio w sektorach związanych z turystyką, gastronomią i handlem detalicznym	
		Liczba nowych inwestycji będących efektem ESK (m.in. nowe instytucje, organizacje, start-upy i przedsiębiorstwa sektora kreatywnego)	Dane urzędowe
		Wkład działalności kulturalnej i kreatywnej w PKB na poziomie Województwa Lubelskiego	
		Liczba turystek i turystów z Polski i zagranicy odwiedzających Lublin	Dane instytucji i organizacji; Dane urzędowe
Liczba podmiotów, które uzyskały granty na działania ESK	Dane urzędowe		
Społeczna rezyliencja		Zmiana w przychodach lokalnych przedsiębiorstw (np. restauracji, hoteli, sklepów) w porównaniu do okresu przed ESK	Dane urzędowe
		Odsetek osób deklarujących poczucie bezpieczeństwa	Sondaż wśród mieszkańek i mieszkańców Lublina
		Odsetek osób deklarujących umiejętność radzenia sobie w trudnych sytuacjach	
		Odsetek osób deklarujących poczucie wpływu na sytuację społeczną swojego miasta	

Wzmacnianie potencjału twórczego i wolności artystycznej – to tworzenie warunków do artystycznej kreacji i swobodnej ekspresji twórczej, przestrzeni do innowacji, wzmacnianie relacji między sektorem kultury a sektorem kreatywnym, wspieranie lokalnego środowiska twórczego poprzez niwelowanie barier ekonomicznych, instytucjonalnych i systemowych. Lublin stanie się miejscem oferującym korzystne warunki do twórczego rozwoju, a powstające tu dzieła sztuki będą jego wizytówką na arenie międzynarodowej.

Cele horyzontalne

Umieędzynarodowienie, inkluzywność i różnorodność – te cele przenikają horyzontalnie cały program artystyczny opisywany w aplikacji. Tak jak w pierwszej aplikacji, ogromnym wyzwaniem i planem na przyszłość jest dla nas umieędzynarodowienie sieci kultury lubelskiej; zamierzamy zatem zadbać o aktywne, jakościowe połączenia z krajami europejskimi. Wiemy także, że nie uda się

to bez inkluzywnej, różnorodnej wspólnoty. W naszym programie trzy wspomniane cele są organicznie związane z każdym działaniem i naszą postawą wobec zmiany i wzmacniania kultury w Lublinie.

Stawiając sobie bardzo ambitne cele wiemy, że ich realizacja wymaga zaangażowania zarówno sektora kultury, jak i wielu osób i podmiotów działających w innych obszarach. Żywimy jednak przekonanie, że proponowany program, z trzema przenikającymi się i wzajemnie uzupełniającymi liniami, pozwoli osiągnąć zaplanowane cele. Jeśli zdobędziemy tytuł ESK, długoterminowy wpływ tego sukcesu dla miasta i lubelskiej kultury będzie oznaczał trwałą zmianę w podejściu do roli kultury i wartości europejskich, tak niezbędnych do promowania w naszej strefie geopolitycznej. Aby zbadać, czy udało nam się osiągnąć zamierzone cele, przedstawiamy tabelę (na str. 8-9) ze szczegółowymi rezultatami i wskaźnikami przypisanymi do poszczególnych celów wraz ze wskazaniem źródła danych.

Q. 4

Opisz swoje plany monitorowania i oceny wpływu tytułu na Twoje miasto oraz rozpowszechniania wyników ewaluacji. W szczególności można rozważyć następujące pytania:

MONITORING I EWALUACJA

Spoglądając na rok 2029, widzimy długą perspektywę rozwoju. Wyruszamy w tę drogę przygotowani i wyposażeni w plan badań – monitoringu i ewaluacji, które w kolejnych latach będą towarzyszyły działaniom kulturalnym i społecznym, pokazując realizację idei RE:UNION w przełożeniu na dane.

Kto przeprowadzi ewaluację?

Kto?

Chcąc zapewnić rzetelność, świeżość i różnorodność spojrzenia, badania będą przekazane w ręce wyspecjalizowanego Interdyscyplinarnego Zespołu Badawczego (dalej: Zespół), złożonego z osób reprezentujących wyższe uczelnie, organizacje pozarządowe oraz podmioty komercyjne, także spoza Lublina. Główny trzon zespołu już na tym etapie włączył się w proces przygotowań, współtworząc założenia lubelskiej kandydatury oraz

ewaluacji i monitoringu przyszłej ESK. Będzie on współpracował z Urzędem Miasta Lublin, by w komplementarny i spójny sposób mapować i pozyskiwać dane. Zebrane dane posłużą jak najszerszemu gronu badawczemu, a także tworzącemu przyszłe lokalne strategie i plany, dlatego będziemy korzystać i rozwijać miejski portal otwartedane.lublin.eu oraz uzupełniać go w dane dotyczące obszaru kultury. Zespół będzie niezależnym podmiotem koordynowanym przez Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, działającym we

Cele i kamienie milowe planu monitoringu i ewaluacji

Działania w danym roku	Działania coroczne 2024-2031
2024 <ul style="list-style-type: none"> Zawiązanie Interdyscyplinarnego Zespołu Badawczego Zaplanowanie działań badawczych Analiza i wybranie dostępnych źródeł danych Przeprowadzenie diagnozy potrzeb kulturalnych 	<ul style="list-style-type: none"> Zbieranie danych monitoringowych Konsultacje w ramach sieci współpracy międzymiastowej i międzynarodowej Wymiana dobrych praktyk i wiedzy, spotkania robocze Włączanie w proces badawczy osób studiujących i doktoryzujących się Rezydencje badawcze Rozpowszechnianie wniosków oraz wyników badań Opracowywanie rekomendacji na rzecz przyszłych polityk miejskich i ESK
2025 <ul style="list-style-type: none"> Tworzenie narzędzi badawczych, zaplanowanie procesów badawczych 	
2025-2026 <ul style="list-style-type: none"> Przeprowadzenie ewaluacji ex-ante i publikacja raportu – I tura badań Prace przygotowawcze konferencji <i>Art of Research</i> 	
2027 <ul style="list-style-type: none"> Adaptacja procesu badawczego do wniosków wyciągniętych z pierwszej tury badań, zgromadzonej dotychczas wiedzy i przeprowadzonych działań 	
2028 <ul style="list-style-type: none"> Przeprowadzenie ewaluacji ex-ante i publikacja raportu – II tura badań Realizacja pierwszej konferencji <i>Art of Research</i> – wymiana dobrych praktyk i inspiracji 	
2029 <ul style="list-style-type: none"> Realizacja działań badawczych związanych z przebiegiem ESK w Lublinie 	
2030 <ul style="list-style-type: none"> Opracowanie i publikacja raportu z badań Przeprowadzenie ewaluacji ex-post i publikacja raportu – III tura badań Realizacja drugiej konferencji <i>Art of Research</i> 	
2031 <ul style="list-style-type: none"> Podsumowanie całości procesu ewaluacyjnego Stworzenie raportu podsumowującego wpływ i skutki ESK Rozpowszechnienie efektów badań 	

współpracy z Instytucją ESK. W przypadku otrzymania tytułu przez Lublin opracuje on szczegółowe plany badań, korzystając z wymiany doświadczeń i dobrych praktyk z Uniwersytetem Wrocławskim, Uniwersytetem Warszawskim, Center for Cultural Policy Research Cupore. Jednostkę wsparzą narzędzia dostarczane przez PolyLoop, z którym Lublin nawiązał współpracę przy

opracowaniu oceny wpływu miejskich inwestycji w kulturę i analizy porównawczej europejskich miast, tworzonej w celu ujednoczenia zestawu wskaźników, zgodnych z celami zrównoważonego rozwoju Unii Europejskiej i ONZ. PolyLoop współpracuje z siecią miast ESK Culture Next, w której Lublin jest aktywnym członkiem.

Jak?

W planowaniu procesu badań w ramach ESK Lublin została zastosowana metodologia ewaluacji wpływu opartej na teorii programu (*Theory Driven Impact Evaluation*) Huey-Tsyh Chena. Jej celem jest odtworzenie logiki interwencji oraz empiryczna ocena związku przyczynowego między bezpośrednimi rezultatami działań w projekcie a szerszymi zmianami (wpływem) zachodzącymi

na poziomie społeczności w dłuższej perspektywie czasowej. W badaniach będziemy dążyć do tego, by nie tylko zmierzyć, w jakim stopniu osiągamy założone cele, ale także zrozumieć, jakie procesy do tego doprowadziły i co można w nich poprawić w przyszłości. Dlatego ewaluacja będzie prowadzona na podstawie zestawienia metod jakościowych i ilościowych, co zapewni kompleksowe, wymierne ujęcie efektów oraz umożliwi określenie warunków sukcesu i potencjalnych trudności.

Jakie cele i kamienie milowe zostaną uwzględnione w twoim planie oceny, między desygacją a rokiem tytułu?

W ilościowej części badań zostaną zastosowane techniki oparte na schemacie quasi-eksperymentalnym, co oznacza porównanie do sytuacji kontrfaktycznej konstruowanej na podstawie danych dotyczących zmian zachodzących w szerszym kontekście (zarówno krajowym, jak i międzynarodowym) oraz w innych, porównywalnych miastach. Badania kontrfaktyczne mogą nie być możliwe do przeprowadzenia w każdym przypadku ze względu na ograniczoną możliwość pomiaru niektórych wyników oraz dostępność grupy kontrolnej, która służy jako punkt odniesienia w ocenie wpływu ESK. W takich przypadkach zostaną zastosowane porównawcze badania trendów w czasie (przed i po ESK) lub pogłębione badania jakościowe.

Regularność badań ewaluacyjnych

Planowane badania będą wykorzystywały mieszany design badawczy. Dla oszacowania poziomu zmian wywołanych przez ESK zostaną przeprowadzone testy przed i po. Aby ocenić trwałość wyników, wybrane obszary i wskaźniki zostaną zbadane dwa lata po

wdrożeniu ESK 2029 lub staną się częścią cyklicznej diagnozy społecznej, prowadzonej corocznie wśród osób zamieszkujących Lublin. Ten design badawczy będzie uzupełniony regularnym monitorowaniem działań pod kątem osiągniętych natychmiastowych wyników i krótkoterminowych efektów. Bieżąca ewaluacja wydarzeń pod względem ich funkcji edukacyjnych, networkingowych i aktywizacyjnych umożliwi szybkie reakcje, działania korygujące i uczenie się podczas ich realizacji. Dzięki temu, dostarczając informacji zwrotnych, ewaluacja zagwarantuje wdrażanie programu ESK z uwzględnieniem wrażliwości na potencjalnie zmieniające się warunki zewnętrzne. Zapewni to stały kontakt między zespołem badawczym a interesariuszami i interesariuszkami (włączając Instytucję ESK, z jej partnerstwami i środowiskiem odbiorczym) oraz partycypacyjny charakter badań ewaluacyjnych, szczególnie w ich jakościowym wymiarze. Projektując wizję badań w ramach ESK Lublin 2029, opieramy się na dokumencie *Guidelines for the cities' own evaluations of the results of their ECoC*.

Z jakich badań podstawowych lub ankiet zamierzasz skorzystać?

Badania podstawowe

Do ustalenia punktu odniesienia dla dalszych badań i analiz zostaną wykorzystane dostępne dane wtórne, w tym dane statystyczne oraz dotychczas wykonane badania źródeł pierwotnych (m.in. sondaże, badania społeczne, badania partycypacyjne). Dane statystyki publicznej (Eurostat, Eurobarometr, European Social Survey, GUS) oraz dane będące w dyspozycji miasta będą główną grupą wykorzystanych danych wtórnych. Liczne i szczegółowe raporty z przeprowadzonych badań pierwotnych, w tym badań realizowanych cyklicznie z udziałem instytucji badawczych oraz uczelni wyższych o charakterze zarówno ilościowym, jak i jakościowym posłużą do uzyskania kompleksowej diagnozy stanu miasta i sektora kultury w mieście oraz obszarze metropolitalnym. Posiadane obecnie dane będą stanowiły podstawę do przyszłych badań i procesów ewaluacji zgodnie z celami ESK i zamierzonymi rezultatami podjętych działań.

Jakie badania chcemy zaplanować?

Zaplanowano kompleksowe badania społeczne o charakterze ilościowym i jakościowym oraz pomiary pasywne (analiza mediów, analizy ruchu oparte na danych telekomunikacyjnych) w celu oceny poziomu realizacji planowanych działań oraz ich wpływu na poziomie lokalnym (osoby zamieszkujące miasto i podmioty w nim działające), regionalnym, krajowym oraz międzynarodowym.

Przykładowe propozycje przyszłych badań:

- reprezentatywne badania społeczne umożliwiające pozyskanie danych na potrzeby obliczenia zaplanowanych wskaźników ewaluacyjnych;
- jakościowe badania panelowe grupy (osób zamieszkujących Lublin, osób związanych

- z kulturą, np. tworzących kadry kultury, osób z zespołu ESK Lublin 2029);
- jakościowe badania postaw i zachowań mieszkanki i mieszkańców oraz ich relacji z przyrodą i dziedzictwem kulturowym, a także zaangażowania w inicjatywy oddolne w tym zakresie (np. cohabitat, Nowy Europejski Bauhaus);
- badania publiczności, w tym badania satysfakcji widowni poszczególnych wydarzeń (projektów, warsztatów, etc.);
- badania pokrycia medialnego – w tym w mediach społecznościowych – informacjami o przygotowaniach i realizacji ESK;
- monitoring sentymentu wypowiedzi dotyczących ESK w mediach społecznościowych;

- badania *catchment area* dla wybranych imprez kulturalnych z danych telekomunikacyjnych – w tym badanie udziału osób z zagranicy;
- współpraca z uczelniami – realizacja zleconych tematów prac doktorskich, magisterskich i licencjackich powiązanych z tematyką ESK w Lublinie na różnych kierunkach studiów i dyscyplin naukowych;
- realizacja rezydencji badawczych, czyli programu grantów na badania przeprowadzone przez organizacje pozarządowe czy osoby indywidualne na temat działań planowanych w ramach lubelskiej ESK, co umożliwi włączenie nowych, kreatywnych pomysłów badawczych czy też twórcze eksperymentowanie z formą badawczą.

Definicja sukcesu

Lublin w 2030 r.

Lublin to miasto, w którym idea RE:UNION manifestuje się w postaci autentycznej wspólnoty mieszkanki i mieszkańców opartej na wartościach humanistycznych – podmiotowości, inkluzywności, wzajemnej

trosce oraz zaufaniu do organizacji działających w mieście. Lublin znajduje się w aktywnej, międzynarodowej sieci, wspiera kulturę i osoby twórcze oraz prototypowanie innowacyjnych społecznie rozwiązań. Liczba osób uczestniczących w kulturze wzrosła dwukrotnie w porównaniu do czasów przed staraniami o tytuł ESK.

Jak zdefiniujesz „sukces”?

Rozpowszechnianie

Raporty podsumowujące etapy badań będą upublicznione przez lubelskie instytucje kultury oraz Urząd Miasta Lublin z szeregiem promocją w tradycyjnych mediach oraz w social mediach. Uruchomimy stronę internetową z informacjami o działaniach badawczych i raportach, które zostaną opublikowane na miejskim portalu-repozytorium otwartedane.lublin.eu. Zagwarantujemy ich dostępność.

Zorganizujemy konferencję pod roboczym tytułem *Art of Research*. Tematem pierwszej edycji (2028) będą dobre praktyki, wymiana wiedzy i inspiracji o badaniu procesów społeczno-kulturalnych i ich wpływu na społeczeństwo, a także badań sztuki, relacji z przyrodą i dziedzictwem oraz w obszarze nowych

mediów i technologii. Druga edycja (2030) zaprezentuje badawcze dokonania i wnioski po ESK.

Będziemy promować ideę ESK jako narzędzie wpływu społecznego, poprzez spotkania i seminaria na uczelniach, a także promocję realizacji prac licencjackich, magisterskich i doktorskich związanych z tą tematyką.

Będziemy promować ideę otwartości instytucji i organizacji kulturalnych na korzystanie z badań w swojej codziennej praktyce. Zrealizujemy to poprzez cykl spotkań dla instytucji i organizacji, prezentację dobrych praktyk, zaproszenie rezydencji badawczych.

Jak będą rozpowszechniane wyniki?

2. Treści kulturalne i artystyczne

Q5

Opisz szczegółowo wizję artystyczną i strategię programu kulturalnego roku ESK nakreślonej na etapie pre-selekcji, wyjaśniając wszelkie zmiany, jakie zaszły od pre-selekcji.

Q6

Opisz strukturę programu kulturalnego, w tym zakres i różnorodność działań oraz główne wydarzenia, które będą uświetniać rok ESK. Dla każdego z nich prosimy o podanie informacji o partnerach projektu i szacunkowym budżecie.

WIZJA ARTYSTYCZNA

Nasz program artystyczny opiera się na idei RE:UNION przenikającej trzy obszary:

Wspólnota opowiada o poszukiwaniu europejskiej jedności, ale też o odradzaniu wspólnot Lublinianek i Lublinian, w poszanowaniu ich różnorodności.

Habitat jest przestrzenią rozmowy o związkach człowieka z przyrodą, o dobrostanie, o relacjach międzyludzkich oraz o szansach i zagrożeniach światów wirtualnych.

Granice to badanie rubieży artystycznych, mentalnych i geopolitycznych. Przede wszystkim jednak – mówią o odwadze ich przekraczania i o poszukiwaniu wolności.

Jak był tworzony program ESK?

Program RE:UNION narodził się z 3000 marzeń mieszkańców i mieszkanki miasta oraz 500 projektów złożonych w otwartym

naborze, w którym szczególne znaczenie miały liczne projekty lokalnego środowiska twórczego, lubelskich artystek i artystów. Zostały one przedyskutowane przez Konsorcjum – Unię Lubelskich Operatorów Kultury, a następnie posłużyły Radzie Kuratorskiej ESK do stworzenia struktury programowej. Zręby programu RE:UNION powstały w sposób lokalny, partycypacyjny i wspólnotowy, nie są realizacją impresaryjnej wizji jednej osoby z zewnątrz.

Dostępność i zasięg

Dostępność programu ESK dla osób z różnorodnymi potrzebami, ze szczególnym uwzględnieniem grup zagrożonych wykluczeniem jest dla nas priorytetem. To m.in. z tego powodu powołano korpus oficerski stojący na straży priorytetów Kreatywnej Europy i polityk horyzontalnych UE. Tak samo istotne jak program są dla nas działania systemowe zainicjowane wraz z procesem ESK. Mamy świadomość, że sama kultura nie wywołuje zmiany, że prowadzi do niej głęboka i długotrwała praca u podstaw. Działania opisane w rozdziale Zasięg są gwarantem kulturowej zmiany społecznej, wchodzą w system edukacji, miejskie programy kulturalne, społeczne i partycypacyjne.

Odwaga tworzenia

Mamy świadomość, że prezentujemy ambitny i szeroki program, z zaplanowanym horyzontalnym procesem dochodzenia do roku obchodów. Wchodzimy w ten proces z odwagą, ponieważ mamy potencjał i możliwości do jego wdrożenia. Naszym celem jest radykalne zwiększenie udziału lokalnej społeczności w kulturze i środowiska kultury w ESK. Będzie go współtworzyła przynajmniej co druga osoba z lubelskich instytucji kultury i organizacji pozarządowych. Już teraz dołączyły do nas środowiska uniwersyteckie i biznesowe. Integracja nastąpiła już na początku tej drogi.

Program w liczbach

Program zaprezentowany w aplikacji finałowej wyczerpuje 60% budżetu (19 850 000 €) przewidzianego na realizację programu ESK Lublin 2029. Kolejne 20% (6 600 000 €) zarezerwowaliśmy na otwarty nabór koncepcji rozszerzenia dotychczasowych miejskich wydarzeń o moduły dedykowane idei RE:UNION. Pozostałe 20% (6 600 000 €) przeznaczymy na realizację projektów wykreowanych w latach 2025–2028 przez młode osoby zamieszkujące miasto w odpowiedzi na zmieniające się trendy, których w tej chwili nie jesteśmy w stanie przewidzieć.

Budżety programowe

Podajemy kwoty zarezerwowane w budżecie na realizację 9 linii programowych.

Poszczególne projekty są zbudżetowane w 3 kategoriach:

- € – projekt normalny
- €€ – projekt średni
- €€€ – projekt duży.

DYNAMIKA PROGRAMU ROKU OBCHODÓW

Układ i dynamika roku obchodów były konsultowane z osobami eksperckimi, które realizowały ESK w różnych krajach Europy. Również pełnomocnik Prezydenta ds. programowych ESK 2029 w Lublinie ma to doświadczenie, jako współpracownik ESK Wrocław 2016. Uwzględniono także wniośki z organizacji roku obchodów 700-lecia lokacji miasta (2017) oraz Europejskiej Stolicy Młodzieży 2023.

Działania w 2029 r. zostały równomiernie rozłożone na cały rok, aby nie dochodziło do skumulowania atrakcji i propozycji. Program obchodów będzie pulsował w trzech trybach: codziennym (liczne, mniejsze działania), miesięcznym (duże przedsięwzięcia) i kwartalnym (wydarzenia największe). To będzie również rok finałów i podsumowań różnych projektów edukacyjnych

i twórczych. Każdy ośrodek kultury będzie mikrokosmosem wydarzeń ESK mieszcząc różnorodne potrzeby i formy ekspresji. Całość będzie spięta klamrami ceremonii otwarcia i zamknięcia. Na dynamikę roku obchodów będą miały wpływ także czynniki związane z położeniem Lublina, zmiennością pór roku, rytmem życia miasta i przyzwyczajeniami widowni. Wykorzystamy czas Sylwestra i karnawału jako siłę napędową, uruchamiającą i domykającą rok obchodów. We współpracy z telewizją stworzymy widowisko o ogólnopolskim i europejskim zasięgu promocyjnym. Zrealizujemy także Wielką Ceremonię Otwarcia, w lubelskiej Sali Operowej, transmitowaną w mediach internetowych i na fasadzie monumentalnego budynku Centrum Spotkania Kultur. Aby skierować uwagę międzynarodowej widowni na Wschód, wykorzystując moment wyciszenia w polskim kalendarzu wydarzeń kulturalnych na początku roku, w styczniu planujemy premierę *Biegunów* z librettem opartym na twórczości noblistki, która będzie operą wędrowną, i z Lublina wyruszy w drogę po Europie. W lutym, pozostając w temacie przekraczania granic, wraz z kuratorem Jerzym Kornowiczem zaprosimy do *Strefy przygranicznej* do poznawania nowych terytoriów muzyki, a w marcu – do *Europy prowincjonalnej*, na wystawę realizowaną jednocześnie w lubelskich muzeach, halach fabrycznych i dworcach. Wiosną rozpocznie mocny akcent wschodni: programy kuratorskie ukraińskich i białoruskich środowisk twórczych. W kwietniu proponujemy Spring Forward Festival, showcase najlepszych europejskich spektakli tanecznych z sieci Aerowaves. Na maj, miesiąc 25. rocznicy największego w historii rozszerzenia UE, zaplanowano jedną z kulminacji roku obchodów. To czas Kongresu RE:UNION z debatami o przyszłości Europy, wielkie widowisko *Eurovision* specjalnie stworzone dla ESK przez Laibach, finał młodzieżowego projektu *Pokolenie Erasmus 2.0* oraz obchody Dnia Europy w Lublinie i w miejscowościach regionu. Czerwiec zainicjują Parady, prezentacje aktywności wspólnot miejskich z 10 platformami krążącymi po największych ulicach miasta. Przez

Q7

Jak zostaną wybrane wydarzenia i działania, które będą składały się na program kulturalny roku?

Q8

W jaki sposób program kulturalny połączy lokalne dziedzictwo kulturowe i tradycyjne formy sztuki z nowymi, innowacyjnymi i eksperymentalnymi wyrażeniami kulturowymi?

Q9

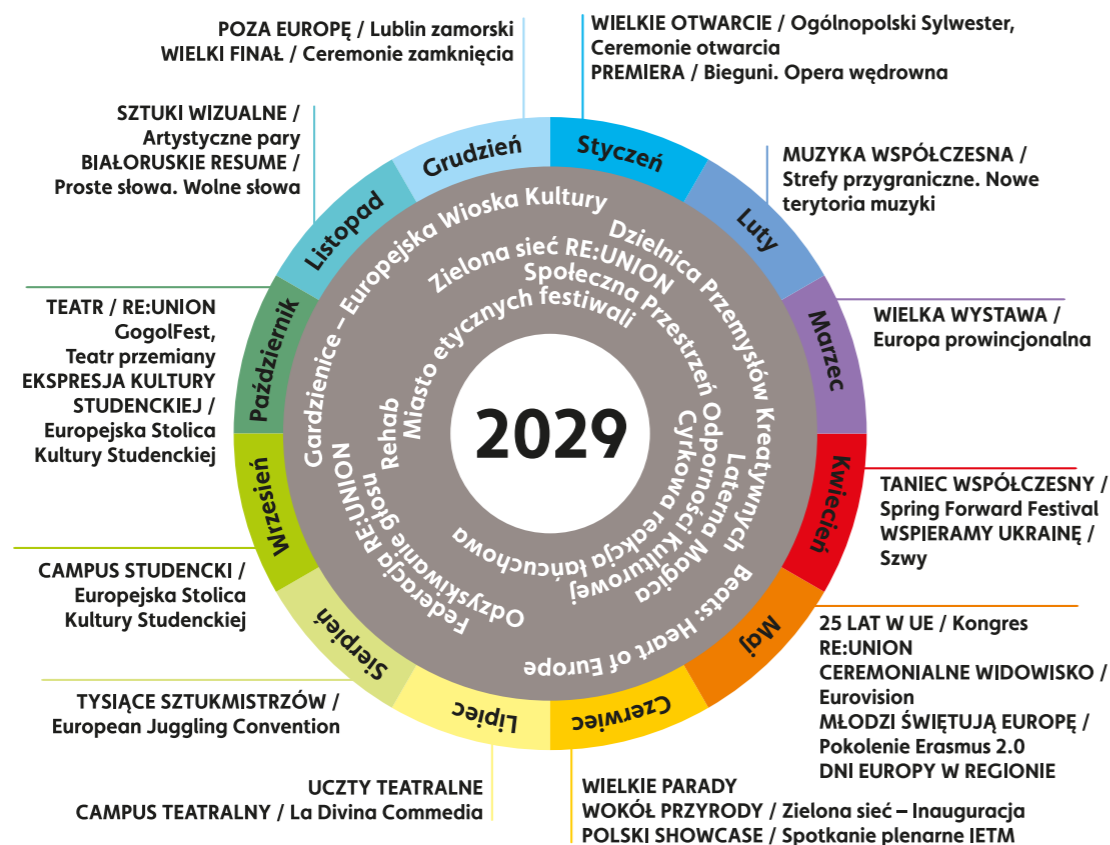
W jaki sposób miasto zaangażowało lokalnych artystów i organizacje kulturalne w koncepcję i realizację programu kulturalnego?

Q10

Proszę podać kilka konkretnych przykładów i wymienić niektórych lokalnych artystów i organizacje kulturalne, z którymi przewidziana jest współpraca, oraz określić rodzaj wymian, o których mowa powyżej.

kolejne letnie miesiące będziemy intensyfikować działania w ramach linii Odzyskiwanie przyrody, jak realizacje landartów czy harmonizującą z naturalnym otoczeniem, umieszczoną w okresie letniego przesilenia *Earth Night*. Miesiąc zamknięcia sesja IETM z polskim showcase'm. W lipcu rocznicę unii lubelskiej będziemy świętować Ucztami na Placu Litewskim, który przez kilka tygodni będzie przestrzenią koncertów, występów i spotkań z lokalną kuchnią. Będzie to także czas finałowej prezentacji wielkiego teatralnego projektu *La Divina Commedia*. W sierpniu z kilkuletniej europejskiej podróży powrócą Sztukmistrze – ikony naszego miasta. Będziemy wtedy gościć European Juggling Convention – kilka tysięcy artystek i artystów nowego cyrku.

We wrześniu wystartują przygotowania Europejskiej Stolicy Kultury Studenckiej, podczas artystycznego campusu wspólną pracę podejmą setki osób, tworząc wielkie widowisko na początek roku akademickiego. Październik rozpoczniemy specjalną, gościnną edycją największego ukraińskiego festiwalu, RE:UNITED GogolFest oraz finałem projektu *Teatr przemiany*, w którym zapytamy o przyszłość teatru fizycznego. Będzie to także czas dla wydarzeń poświęconych niezwykłym światom ilustracji książkowej. Listopad będzie miesiącem tańca współczesnego oraz inauguracji przygotowanej przez Muzeum Narodowe wystawy *Artystyczne pary*. W grudniu pokażemy efekty rezydencji artystycznych w naszych projektach o tematyce postkolonialnej.

RE:UNION Prologue

Sztukmistrze z Lublina – europejska podróż

W 2026 roku z Lublina w wielką podróż wyruszą Sztukmistrz i Sztukmistrzynie wraz ze swoją Trupą prezentując sztukę, poszerzając granice wyobraźni, ambasadorując idei RE:UNION. Opowiedzą Europie o programie Stolicy Kultury. To współczesne wcielenia najsłynniejszej postaci literackiej związanej z Lublinem z powieści noblisty Izaaka Bashevisa Singera.

Trupa Sztukmistrzowska będzie stale poszerzana o międzynarodowy skład. Uda się w podróż wielkim wehikułem, samowystarczalną, ruchomą sceną wyposażoną w najnowsze technologie sceniczne. Do udziału w ich podróży zapraszane będą szerokie środowiska twórcze teatru, tańca, muzyki, cyrku, performansu, sztuk wizualnych i multimedialnych. W 2026 Trupa odwiedzi region, w 2027 objedzie Polskę, w 2028 Europę, w 2029 powróci do Lublina, a w 2030 – wyruszy do miast Polski Wschodniej.

Docierając do miast i miasteczek, i na europejskie festiwale poniosą ze sobą opowieść o niezwykłym mieście na wschodnich rubieżach UE, które zostało Europejską Stolicą Kultury. Dramaturgia kilkugodzinnego widowiska to przejście od popołudniowych ulicznych występów buskerskich i highlinerskich, przez wieczorny spektakl, aż po nocne widowisko, miks cyrku, tańca współczesnego

i muzyki z wykorzystaniem nowoczesnych technologii. Europejska podróż Trupy Sztukmistrzowskiej będzie zapowiedzią lubelskiego programu RE:UNION. Wraz z bezpośrednimi akcjami promocyjnymi wzbudzi zainteresowanie mediów w miastach i krajach, do których zawita. Połączenie uniwersalnego mitu kulturowego wędrownego trupy cyrkowej z nowoczesnym widowiskiem o wysokim poziomie artystycznym i kampanią medialną daje szansę skutecznego rozpropagowania idei ESK, kultury polskiej i samego Lublina, jako ESK, w Europie.

Widownia każdego odwiedzonego przez Trupę miasta zostanie zaproszona do Lublina, a gdy odwiedzą miasto w czasie obchodów – przywitamy ich, w zapierających dech w piersiach pokazach *urban highline* – podniebnych spacerach po linach rozpiętych pomiędzy kamienicami Starego Miasta, wieżami kościołów i najwyższymi budynkami w najatrakcyjniejszych miejskich lokalizacjach.

Organizacje lidarskie: Instytucja ESK / Fundacja Sztukmistrze / Centrum Kultury / Konsorcjum – Unia Lubelskich Operatorów Kultury; Partnerstwa: Circostrada, European Juggling Association, Warsztaty Kultury w Lublinie, Fundacja Firmament; Wskaźniki: 2026 – 10 miast regionu, 2027 – 10 miast polskich, 2028 – 10 miast europejskich, Budżet: €€€

WSPÓLNOTA

RE:UNION W PRZYSZŁOŚĆ

- Pokolenie Erasmus 2.0
- Kongres RE:UNION
- Sieci RE:UNION
- La Divina Commedia
- Eurovision
- Lublin 2029 – Lwów 2030

SCENA RE:UNION

- Ceremonie
- Europejska Stolica Kultury Studenckiej
- Dzień Europy w regionie
- Gardzienice – Europejska Wioska Kultury
- Beats: Heart of Europe
- Open call RE:UNION

RENEANS RÓŻNORODNOŚCI

- Federacja RE:UNION
- Parady RE:UNION
- Dziecięca eksperymentatornia
- Europejska Noc Bibliotek
- Dzielnica Przemysłów Kreatywnych
- Myślenie architekturą
- Renesans harmonii
- Odzyskiwanie głosu
- Artystyczne pary

W projektach obszaru Wspólnota odbudujemy więzi, rozszerzając kręgi oddziaływania Lublina jako ESK. To RE:UNION wewnątrz miasta, celebrowanie roku ESK razem z jego wspólnotami lokalnymi. To kulturowe połączenia z Lubelszczyzną i Polską Wschodnią. To Lublin na mapie Europy, miejsce gdzie świętujemy rocznicę powiększenia Unii Europejskiej i rozmawiamy o przyszłości.

Powstaje Europa, kształtuje się jej nowa dusza, tożsamość i świadomość. Twierdzimy, że na przecięciu najważniejszych szlaków, jednoczących dziś Europę, leży Lublin. Płyną tędy wartkim strumieniem transfery wiedzy, emocji i wartości, które spotykają się w tym mieście – odwiecznym centrum spotkania kultur. Lublin uświadamia sobie swoją

rolę ideowego i kulturowego ośrodka, który aktywnie bierze udział w procesie kształtowania się, powstającej na naszych oczach, nowej europejskiej tożsamości, uzupełnianej dziś dynamicznie przez jej wschodnie i środkowoeuropejskie elementy.

Przez kilkadziesiąt ostatnich lat byliśmy w Lublinie wspólnotą, która rozrastała się głównie za sprawą wewnętrznej migracji ze wschodniej i centralnej Polski. Ostatnie lata to wzrost różnorodności etnicznej i kulturowej, rozpoczęty migracją ekonomiczną drugiej dekady lat dwutysięcznych. Wraz z wybuchem pełnoskalowej wojny w Ukrainie przybycie osób uchodźczych zmieniło strukturę społeczną miasta, zwiększając jej różnorodność etniczną, kulturową i religijną.

RE:UNION W PRZYSZŁOŚĆ

Proponując ideę RE:UNION chcemy podjąć w Lublinie rozmowę o europejskiej reintegracji, odwołując się do transcendentnych, humanistycznych wartości – solidarności i nadziei. Interesuje nas krytyczny namysł nad przeszłością i emancypacyjna wizja przyszłości. Punktem wyjścia do tej debaty jest dla nas historyczna unia lubelska jako działanie prototypowe dla wspólnoty europejskiej, do którego dojść mogło tylko w miejscu usytuowanym na „krawędzi mapy”.

Żyjemy w czasach szukania nowych rozwiązań, idei, które pomogą całej Europie odnaleźć się w świecie nowych technologii, nowych zasad prawa, nowych relacji geopolitycznych, nowych realiów demograficznych, konsekwencji nieuchronnych migracji ludzi, zmian klimatycznych, makroekonomicznych, reguł umów społecznych i politycznych, finalnie – strategicznych zmian kulturowych.

Pokolenie Erasmus 2.0

Program Erasmus jest uważany za jedno z największych osiągnięć Unii Europejskiej. Dla młodych ludzi żyjących w państwach, które razem z Polską dołączyły do Unii, stał się drzwiami do Europy Zachodniej, a dla młodzieży z krajów „starej Unii” otworzył furtkę do wtedy jeszcze nieznanymi państw nowej Europy. Chcemy, aby mogło się wypowiedzieć Pokolenie Erasmus 2.0, osoby, które w dojrzałość wchodziły w czasie największego w historii rozszerzenia Unii, kiedy na nowo połączyliśmy zerwane przez historię europejskie więzi.

Kulminacją projektu będzie pięć koncertów europejskich orkiestr młodzieżowych, a wybrane utwory pozwolą na otwarcie dyskusji dotyczącej charakteru bądź charakterów muzyki europejskiej. Będą to: na wskroś europejska, innowacyjna w swoich czasach *IX Symfonia* Ludwiga van Beethovena, czerpiące z arabskich i iberyjskich tradycji muzycznych *Noce w ogrodach Hiszpanii*

1 maja 2029 r. będziemy obchodzić 25. rocznicę akcesji Polski i dziewięciu innych krajów do Unii Europejskiej, która była początkiem łączenia zerwanych paneuropejskich więzi. Rocznicę tę chcemy wzbogacić naszą propozycją – ideą RE:UNION, wypowiadając ją w języku sztuki, poprzez ambitny program spotkań, debat i wymiany kulturalnej. Współczesna kultura coraz częściej rezygnuje z prymatu estetyki na rzecz aktywnego udziału w dyskursie społecznym i politycznym. Dlatego do wspólnego ćwiczenia z wyobraźni na temat przyszłości Europy zaproszono osoby tworzące kulturę krytyczną. To właśnie ona jest przestrzenią powstawania eksperymentów i testowania granic, co pozwala przewidywać, a nawet generować przemiany zachodzące w społeczeństwach.

Budżet linii: 3 350 000 €

Manuela de Falli, wizjonerskie i radykalnie modernistyczne *Metastaseis* tworzącego we Francji greckiego uchodźcy politycznego Iannisa Xenakisa oraz *Sinfonia* Luciana Beria, stanowiąca mozaikę sztandarowych dzieł kompozytorów różnych epok.

Wymianę międzypokoleniową będą wspierać wybitni liderzy – Orchestre français des jeunes kieruje Estonka Kristiina Poska, a na czele Youth Symphony Orchestra of Ukraine stoi zaś Oksana Lyniv. Korzystając z bogatych tradycji chóralnych Lublina, przy udziale lubelskich chórów i osób wyłonionych w otwartym naborze, poprowadzimy warsztaty, których zwieńczeniem będzie plenerowe wykonanie, wraz z ukraińską orkiestrą, *IX Symfonii* Beethovena z *Odą do radości* w finale. Koncert International Lutosławski Youth Orchestra będzie natomiast zwieńczeniem warsztatów orkiestrowych dla młodych osób z całego świata tworzących muzykę. Występowi jednej ze szwedzkich orkiestr działających w ramach systemu El Sistema Sweden będą towarzyszyć warsztaty

dla osób edukujących z Polski na temat tego nowatorskiego modelu kształcenia.

W końcu sięgniemy po wrażliwość współczesnych twórców oraz twórczyń i zaprosimy ich do dyskusji na temat muzyki jako uniwersalnego języka. Proces rozpocznie skomponowanie melodii, która zostanie przekazana młodym muzykom i muzyczkom z Europy i świata. Stanie się ona wspólną osią dla instalacji muzycznych z różnych krajów i środowisk. Finalnie melodia stanie się muzycznym kodem DNA nowego dzieła napisanego na orkiestrę symfoniczną. Koncert wykona młodzieżowa Polska Orkiestra Sinfonia Iuventus pod kierownictwem artystycznym Norberta Twórczyńskiego, a jego plenerowe wykonania odbędą się w przestrzeniach dla kultury, stworzonych w *Zielonej Sieci* (którą

opisujemy w linii programowej *Odzyskiwanie przyrody*). Zasięg zainicjowanego w Lublinie projektu zwiększą wykonania we Francji, Niemczech, Szwecji i Polsce.

Organizacja liderowska: SONORA Music Agency / Biuro Polityki Młodzieżowej UM Lublin; Partnerstwa: Orchestre français des jeunes (FR), Youth Symphony Orchestra of Ukraine (UA), El Sistema Sweden (SE); Osoby twórcze: Kristiina Poska (EE), Oksana Lyniv (UA), Norbert Twórczyński (PL), Polska Orkiestra Sinfonia Iuventus (PL), International Lutosławski Youth Orchestra (PL); Wskaźniki: 400 młodych aktywnych twórców, 1 specjalna kompozycja; Legacy: nowy utwór na licencji Creative Commons; Budżet: €€€

Kongres RE:UNION

Budulcem europejskiej jedności jest wymiana idei, dlatego pod hasłem „RE:UNION w przyszłość” zorganizujemy Kongres, odwołujący się do koncepcji agory – przestrzeni, w której nie ma sztywnego podziału na mówców i słuchaczy. Kongres poprzedzimy badaniami przeprowadzonymi w krajach EU13 na temat rozumienia wspólnych wartości oraz kultury jako spoiwa społeczeństw krajów Unii. Wezmą w nim udział doświadczone osoby zarządzające w kulturze, zajmujące się polityką i administracją odpowiedzialne za tworzenie polityk kulturalnych, które spotykają się ze środowiskiem filozoficznym i badawczym. Uważamy, że tak samo ważne jak rozmowy są też chwile ciszy umożliwiające skupienie, chcemy, by takie elementy programu jak miejsca wyciszenia i relaksu oraz wspólne praktyki performatywne stały się katalizatorem owocnej dyskusji.

Na kongresie zadamy pytania o to, czy Europa wciąż jest wspólnotą kulturową, czy wartości obowiązujące wewnątrz Unii Europejskiej są tożsame z wartościami funkcjonującymi w krajach Wspólnoty, wreszcie czy działalność kulturalna może ochronić wartości humanistyczne. Kongres będzie kontynuowany w cyklu dwuletnim.

Istotnym narzędziem transferu idei jest literatura, dlatego w ramach wydarzeń towarzyszących Kongresowi rozwiniemy już istniejącą działalność wydawniczą, stworzymy miejsce rezydencji tłumaczeniowych, a przede wszystkim zainicjujemy nowe wydarzenie o charakterze targowym: Literary Eastern Express – Wschodnie Targi Książki. To największe wydarzenie literackie w naszym programie, rozwinięcie projektu, który otrzymał grant z Kreatywnej Europy. Projekt ma na celu promowanie literatury, kultury i sztuki Europy Wschodniej poprzez publikację wysokiej jakości dzieł literackich.

Organizacje liderowskie: Centrum Kultury / Warsztaty Kultury / Instytucja ESK / Konsorcjum – Unia Lubelskich Operatorów Kultury / Biuro-Centrum Współpracy Międzynarodowej UM Lublin; Partnerstwa: Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Instytut Adama Mickiewicza, Farfara 2031, Związek Pisarzy Litwy w Wilnie (LT), Relais Culture Europe (FR), Targi Książki we Lwowie (UA), Targi Książki we Frankfurcie (DE), wydawnictwo Neofelis (DE); Wskaźniki: 2000 osób uczestniczących, 5 dni obrad, 100 warsztatów, 20 sesji plenarnych, 5 dni – Targi Książki, 200 wystawców; Legacy: zbiór rekomendacji dla polityk kulturalnych; Budżet: €€€

Sieci RE:UNION

Ucieleśnieniem wymiany idei jest działalność w ramach sieci, które są istotą współpracy europejskiej, „krwioobiegiem” jej kultury. To tu odbywa się codzienna praca na rzecz przyszłości: stymulowanie, wykrywanie, wspieranie tego co najciekawsze, progresywne na polu sztuki powiązanej z życiem społecznym.

Chcemy, aby w 2029 r. Lublin stał się miejscem pracy najważniejszych sieci sztuk performatywnych, a program ESK w pozostałych liniach wzbogacimy o efekty tego sieciowania – rezydencje, showcase’y, sesje i debaty. W roku obchodów ESK po raz pierwszy w Polsce zorganizujemy spotkanie plenarne IETM, największej i najstarszej sieci skupiającej nie tylko instytucje, ale też profesjonalistów z obszaru szeroko rozumianych sztuk performatywnych. Spotkanie to uzupełnimy organizacją showcase’u polskiego teatru.

W roku obchodów ESK powróci do nas również European Juggling Convention, doroczne europejskie spotkanie organizacji

EJA. Kolorowa kilkutyśniczna społeczność artystyczna ludzi cyrku współczesnego na ponad tydzień opanuje miasto, oferując mu w barterowej wymianie, w zamian za gościnę, społeczne i artystyczne aktywności. Konwencja nada też Lublinowi specjalny tytuł „domu” EJC, czyli miejsca, do którego konwencja wraca co kilka lat. Rok obchodów będzie także okazją na przyjęcie, po raz pierwszy w naszym kraju, Spring Forward Festival, sieci Aerowaves, prezentującego najnowsze trendy w światowym tańcu współczesnym. Rozszerzając oddziaływanie ESK na region, część festiwalowych spektakli pokażemy także w innych miastach naszego województwa.

Organizacja liderka: Centrum Kultury w Lublinie; **Partnerstwa:** IETM – International network for contemporary performing arts, European Juggling Association, Aerowaves Dance Across Europe, Sieci Miast Międzykulturowych Rady Europy, Fundacja Sztukmistrze; **Wskaźniki:** 400 osób kuratorskich, kilka tysięcy artystów teatru, tańca, cyrku, 1 polski showcase; **Legacy:** sieciowanie Europy Wschodniej i Zachodniej; **Budżet:** €€

La Divina Commedia

Z jednej strony pierwsze pokolenie osób tworzących sztukę urodzonych we Wspólnocie wchodzi właśnie na scenę, a z drugiej dzięki wsparciu najmłodszych osób zyskujących prawa wyborcze w siłę rosną ruchy eurosceptyczne. Pytamy o to, czy nie dochodzi do pożegnania się z nadzieją? W fundamentalnym dla myśli europejskiej dziele, jakim jest *Boska komedia*, Dante rozpoczyna swoją podróż na bezdrożach życia. Jednak mimo że ścieżka sensu na początku wydaje się bezpowrotnie zgubiona – jedynym sposobem jej odnalezienia okazuje się błędzenie, a kiedy jesteś gotowy – pojawia się przewodnik.

W każdej z trzynastu grup teatralnych reprezentujących kraje EU13 przewodnikami w tej artystycznej podróży będą osoby z doświadczeniem uchodźczym, stanowiące

co najmniej połowę składu każdego zespołu. W 2028 r. spotkają się one na kilkunastodniowym Campusie teatralnym, kilkunastodniowym spotkaniu osób tworzących i analizujących sztukę/teatr, poświęconym tematyce uchodźczej. Powstały w drodze artystycznej wymiany wielowymiarowy i wielojęzyczny spektakl będzie prezentowany w 2029 r. nie tylko w Lublinie, ale także wyruszy w objazd po Polsce Wschodniej. Jego kształt będzie się nieustannie zmieniał, zabierając po drodze opowieści rozbitków i ocalonych. Po powrocie do swoich krajów zespoły podejmą dalszą pracę tak, aby w 2030 r. dwanaście wędrownych spektakli mogło kontynuować już symultaniczną podróż przez europejskie festiwale i sceny. W 2031 r. uczestnicy projektu po raz kolejny zgromadzą się w Lublinie, aby udokumentować podróż i domknąć cykl RE:UNIL.

Organizacja liderka: Konsorcjum – Unia Lubelskich Operatorów Kultury; **Partnerstwa:** ATOM Theatre (BG), Teatru Selezjan (MT), Center of Performing Arts (CY), Vilnius kino ir teatro grupė (LT), Spielfire Company (CZ), Baltic Theatre (LV),

Biloura Intercultural Performing Arts (IT), Plataforma Bajo Teja (ES), Dance Beyond Borders (MT), neTTheatre (PL); **Wskaźniki:** 13 krajów, 130 uczestników; **Legacy:** mobilny spektakl prezentowany w krajach UE w latach 2029–2030; **Budżet:** €€€

Eurovision

Wierzmy, że poprzez krytyczną perspektywę sztuka ma moc kształtowania rzeczywistości. Zaprosiliśmy więc słoweńską awangardową grupę Laibach do stworzenia multimedialnego i interdyscyplinarnego spektaklu *Eurovision*, który uświetni obchody 25. rocznicy akcesji Polski i Słowenii do UE i jej największego w historii rozszerzenia. Rozegra się na, mającym kształt oka, placu Zamkowym w Lublinie, w nim udział blisko tysiąc wykonawców, muzyków, chórzystów i tancerzy poruszających się w monumentalnej scenografii utworzonej przez cztery żurawie budowlane utrzymujące umieszczoną centralnie, jakby w żrenicy oka, scenę nawiązującą do koncepcji *Katedry wolności* Jože Plečnika.

W spektaklu zaprezentujemy nowe, oryginalne dzieło muzyczne Laibacha, skomponowane w formie klasycznej fugi, które prześledzi historię aspiracji pro- i paneuropejskich przedstawioną przez historyczne teksty polityczne, manifesty, poezję i filozofię. Teksty, które próbowały sformułować ideę Europy transcendentnej i które w taki czy inny sposób wpłynęły na kształtowanie się europejskiej jedności. Każdemu z tekstów-rozdziłów będą towarzyszyć żywe obrazy tworzone przez kilkuset tancerzy i tancerek lokalnych zespołów folklorystycznych.

Rozmieszczone na zboczach wzgórza zamkowego, w roli klasycznego chóru greckiego uosabiającego panujące wartości, tradycję i normy społeczne, połączone chóry Opery i Filharmonii Lwowskiej snuć będą swą opowieść w różnych językach europejskich, komentując główną narrację. W interpretację samych tekstów włączymy także osoby publiczne symbolicznie reprezentujące ważne role we współczesnym polskim społeczeństwie (aktorzy, politycy, żołnierze, ekonomiści, naukowcy, aktywiści, duchowni, etc.). Teksty śpiewane i mówione będą wyświetlane jednocześnie na różnych powierzchniach w różnych językach europejskich.

Nawiązując do wizji zaprezentowanej na placu Zamkowym i odwołując się do doświadczeń historycznych Polski i Słowenii, a szerzej całej Europy Środkowej, Laibach wraz z lubelskimi środowiskami twórczymi stworzy też mozaikę inspirowaną aktualną sytuacją społeczną i kulturową w Polsce, która umieszczona w przestrzeni miasta pozostanie pamiątką Europejskiej Stolicy Kultury.

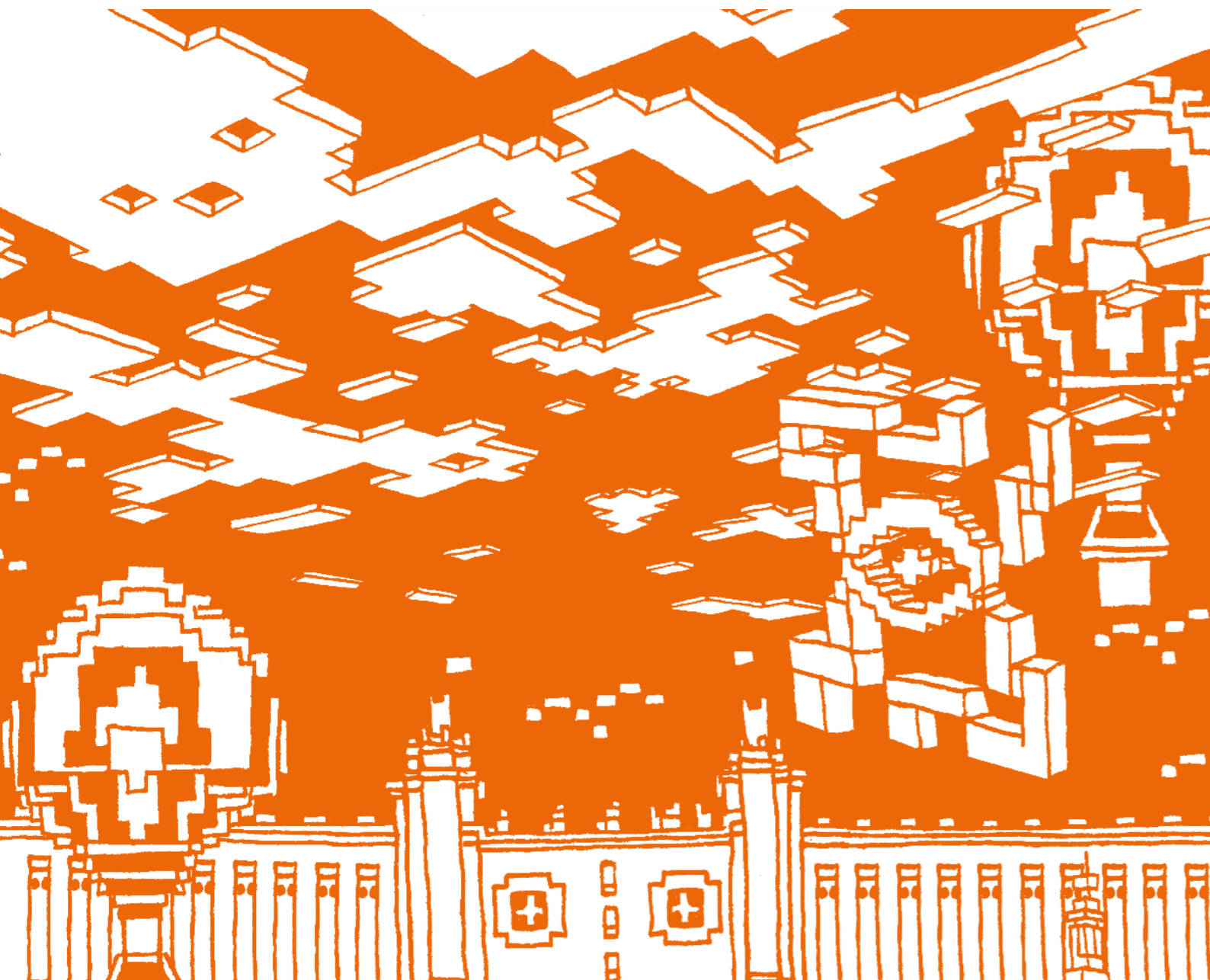
Organizacja liderka: Instytucja ESK / Društvo za Retroavantgardo (SI); **Partnerstwa:** Lwowska Opera Narodowa (UA), Lwowska Filharmonia Narodowa (UA), ZPiT „Kaniorowcy” (PL); **Osoby twórcze:** Laibach (SI); **Wskaźniki:** 800+ wykonawców, 30 tys. widzów, 12 tekstów o Europie; **Legacy:** wydawnictwo płytowe; **Budżet:** €€€

Lublin 2029 – Lwów 2030

Środowiska kulturalne Lwowa i Lublina łączy wieloletnia przyjaźń. Mamy za sobą liczne, wspólne przedsięwzięcia w przestrzeni międzynarodowej, m.in. miesiąc ukraiński dla Wrocławia ESK 2016. Osoby menedżerskie ze Lwowa intensywnie współpracowały przy przygotowaniu lubelskiej aplikacji preselekcyjnej, a następnie podjęły decyzję o starciu swojego miasta do konkursu o tytuł ESK 2030. Zespół programowy ESK podjął się wielkiego zobowiązania we wsparciu Lwowa w kandydowaniu o tytuł ESK: dzielimy się naszymi doświadczeniami oraz know-how, na bieżąco konsultujemy proces transferu idei ESK na Lwów. Dla zespołu ESK jest to istotne zobowiązanie. Choć dziś nie znamy finału tych starań,

to istotne jest wejście w sam proces. Ludzie kultury chcą przełamać traumy wojenne, tchnąć ducha nadziei w przyszłość Europy, o którą Ukraina właśnie prowadzi wojnę. Zgłaszają także potrzebę zwiększania kompetencji oraz wymiany wiedzy, dlatego też wspólnie z Marcel Hicter Foundation przygotowujemy specjalną edycję Europejskiego Dyplomu Zarządzania Kulturą, dedykowaną środowiskom kultury w Ukrainie.

Organizacje lidarskie: Centrum Kultury / Instytucja ESK / Instytut Strategii Kultury we Lwowie; Partnerstwa: Ukraiński Dom w Danii (DK), Ukraiński Instytut w Paryżu (FR), Ukraiński Instytut w Berlinie (DE), Ukraiński Instytut w Szwecji (SE), Marcel Hicter Foundation (BE); Budżet: €

SCENA RE:UNION

Powołujemy Scenę RE:UNION, aby – korzystając z lubelskiego doświadczenia – wpisać duże wydarzenia programowe oraz wspólnotowe świętowanie ESK w najważniejsze miejskie przestrzenie. Całoroczną Sceną RE:UNION będzie Lublin, jego place, skwery, zaułki, a nawet dachy budynków i... niebo pomiędzy nimi. Ze specjalnym programem wyruszymy również na Lubelszczyznę.

W pierwszej aplikacji został opisany nasz profil kulturowy, zwracając uwagę na markę Lublina jako miasta, w którym kultura wyszła z budynków i instytucji w przestrzeń publiczną. Mamy doświadczenia łączenia wielkoformatowych wydarzeń z wymaganiami jakościowymi, ludyczności z kulturą wysoką. Od wiosny do jesieni, w cyklu miejskich festiwali muzyka, sztuki wizualne, teatr, taniec, cyrk współczesny wykorzystują i przetwarzają lokalną symbolikę i dają nowy wyraz lubelskiemu *genius loci*. Piękno zabytkowej architektury, niczym nieskrępowana wyobraźnia ludzi kultury oraz ich wieloletnia udana współpraca z samorządem i miejskimi służbami sprawia, że potrafimy łamać schematy typowych wydarzeń

plenerowych skierowanych do dużych grup odbiorczych. Oto dwa wymowne przykłady: w czasie czerwcowej Nocy Kultury, która jest oryginalnym lubelskim formatem, w jedną noc proponujemy około dwieście wydarzeń. Nowocyrkowy Carnaval Sztukmistrzów obejmuje swoim rozmachem całe miasto, dając spektakularne widowiska nie tylko na placach i ulicach miasta, ale także na linach rozpiętych między lubelskimi wieżami i kamienicami.

Powołujemy Scenę RE:UNION, aby włączyć jak najwięcej osób w całym regionie oraz goszczących w ESK we wspólne święto, a przy tym opowiedzieć im o europejskich wartościach. W całorocznym programie proponujemy duże, specjalne wydarzenia i celebracje obchodów ESK oraz autorskie programy największych lubelskich instytucji i marek kulturalnych, rozwijając różne rozumienia RE:UNION. Scenę otworzy już w 2026 r. specjalny projekt wędrowny, w którym Sztukmistrze – ikoniczne lubelskie postaci – zaproszą europejską widownię do ESK.

Budżet linii: 3 700 000 €

Ceremonie

Rok obchodów otworzymy i zamkniemy dwutygodniowymi celebracjami, wpisując je, zgodnie z ideą RE:UNION, w cykle świąt obchodzonych w wielokulturowym Lublinie według dwóch kalendarzy – juliańskiego i gregoriańskiego.

Oficjalna uroczystość otwarcia ESK została zaplanowana jako multimedialne sylwestrowe widowisko muzyczne, przygotowane wspólnie z telewizją ogólnopolską. Hasłem przewodnim ceremonii otwarcia będzie RE:UNION, a w programie znajdą się reinterpretacje kanonicznych utworów muzycznych ze wszystkich krajów UE. Sylwester odbędzie się również na trzech innych scenach tematycznych (*Wspólnota, Habitat, Granice*)

zlokalizowanych w najważniejszych przestrzeniach publicznych Lublina. Celebracje otwarcia to także dwutygodniowe jarmarki z tradycyjnym jedzeniem regionalnym i targami rzemiosła, gdzie każdy z dni będzie dedykowany kulturze kolejnego kraju UE, oraz ponad sto wydarzeń we wszystkich lubelskich instytucjach, tematycznie zapowiadających całoroczny program obchodów. Głównym punktem ceremonii w Sali Operowej Centrum Spotkania Kultur będzie Wielka Gala RE:UNION, wielokrotnie powtarzana i powszechnie dostępna dla wszystkich mieszkańców i mieszkańców, gości i gości ESK.

Ważnym momentem roku obchodów będzie lipcowa rocznica unii lubelskiej, którą chcemy uczcić specjalnym wydarzeniem zorganizowanym na znajdującym się

w Śródmieściu placu Litewskim. Jest on związany z pamięcią po historycznej unii, a dziś to ulubione miejsce spotkań. Zorganizujemy serię wspólnotowych Uct. Będą one zarazem formą wspólnotowego świętowania, jak i teatralizowanym widowiskiem z elementami improwizacji, kabaretu i koncertu muzyki dawnej. Dzięki udostępnieniu kostiumów historycznych zapewnią immersyjne doświadczenie wejścia w przestrzeń RE:UNION.

Rok ESK w Lublinie zakończymy analogicznym do otwarcia, ale rozgrywającym

się w odwrotnej kolejności, dwutygodniowym cyklem celebracji: od Wielkiej Gali RE:UNION, poprzez dwa tygodnie działań podsumowujących, aż do Sylwestra zamykającego obchody.

Organizacja liderka: Instytucja ESK / Konsorcjum – Unia Lubelskich Operatorów Kultury, telewizja ogólnopolska; Wskaźniki: 5 wielkoformatowych widowisk, 200 wydarzeń towarzyszących, setki tysięcy odbiorców, ogólnoeuropejska promocja ESK; Budżet: €€€

Europejska Stolica Kultury Studenckiej

Unikalny charakter Lublina to także ogromna – jeśli przymierzmy ją do skali miasta – społeczność studencka, licząca ponad 60 tys. osób studiujących na 9 uczelniach. Jesteśmy też najbardziej umiędzynarodowionym miastem akademickim w Polsce. Wszystkie lubelskie szkoły wyższe przystąpiły do Unii Akademickiej wspierającej starania o tytuł ESK. Dlatego na Scenie RE:UNION zarezerwowano szczególne miejsce dla kultury studenckiej w międzynarodowym wydaniu. Lublin w 2029 r. stanie się Europejską Stolicą Kultury Studenckiej, aby wykorzystać szansę, jaką daje ESK, na głębsze zintegrowanie miasta i dzielnic akademickich oraz społeczności polskich i zagranicznych.

Kulturalnym sercem studenckiego Lublina jest Akademickie Centrum Kultury i Mediów UMCS „Chatka Żaka”. To miejsce stworzone w latach 60. XX wieku, jeden z ośrodków polskiej kultury niezależnej, która miała istotny udział w walce o demokrację jako przestrzeń swobody twórczej i wolności słowa. Również dziś kultura studencka, choć inna niż przed laty i ze swej natury zmienna, jest istotnym elementem kulturotwórczym. Chociaż często pomijana i niedoceniana, wciąż wykazuje swą autonomiczność i odrębność, zasilając główny nurt kultury. Jest też realną szkołą zarządzania kulturą: to doświadczenie ma za sobą większość osób tu pracujących, dziś

współtworzących program ESK. Lublin jest też liderem w tym obszarze, dzięki inicjatywie, która wyszła z Chatki Żaka, Forum Kultury Studenckiej, sieci krewącej aktywną współpracę 13 ośrodków kultury studenckiej z całej Polski. Dzięki ESK przeniesimy tę współpracę na poziom europejski.

Europejska Stolica Kultury Studenckiej da miastu dwumiesięczny program prezentacji akademickiej sztuki i kultury na najwyższym poziomie, pokazywany w przestrzeni publicznej i w jego instytucjach. Powstanie on w kooperacji z innymi ośrodkami kultury studenckiej w Polsce i Europie, a patronatem obejmie go Unia Akademicka. Będzie przygotowany przez młody zespół, który sam przejdzie głęboki program edukacyjny z dziedziny produkcji kulturalnej i medialnej – w czteroletnim okresie przygotowań obejmującym warsztaty, wizyty studyjne, letnie szkoły i wymiany artystyczne. W 2029 r. stworzymy też kulturalny Campus Akademicki. Zaprosimy na niego ponad 300 osób z krajów UE, którzy w trakcie dwutygodniowego pobytu będą pracowały nad wielowątkowym widowiskiem. Przedstawią własne rozumienie idei RE:UNION. Dziś nie wiemy, jaki będzie miało kształt, jakiego rodzaju ekspresja i formy sztuki będą w nim dominowały, ale jesteśmy bardzo ciekawi, jak główną ideę naszej kandydatury przedstawią studenckie środowiska twórcze Europy. Program zamknijemy kongresem podsumowującym efekty czteroletniej współpracy oraz

budowania narzędzi i strategicznych partnerstw, pokazującym możliwości rozwoju kultury studenckiej polskiej i europejskiej.

Organizacja liderka: Akademickie Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka;

Partnerstwa: 9 lubelskich uniwersytetów i szkół wyższych, 16 ośrodków kultury studenckiej z 16 miast Polski, EUniverCities; Wskaźniki: 1 kampus, 300 uczestników, cykl widowisk; Legacy: budowanie sieci europejskiej kultury studenckiej; Budżet: €€

Dzień Europy w regionie

Tygodniowe święto Europy w miastach i miasteczkach Lubelszczyzny, do których wyjedziemy ze specjalnym programem cyrkowo-teatralnym, pokazywanym na głównych miejskich placach, promującym wartości europejskie. Opieramy się tu na doświadczeniu objazdowego festiwalu letniego *Śladami Singera*, który od ponad 20 lat z sukcesami pojawia się w regionie i proponuje program nieomijający trudnych tematów związanych z polsko-żydowską historią. Działania te wpisują się we współtworzenie zmiany społecznej w obszarze troski o prawa mniejszości. Jest to

szczególnie ważne w kontekście wizerunku miast regionu jako „stref wolnych od LGBT”.

W ramach regionalnych Dni Europy w 2028 r. ogłosimy konkurs *Pokaż nam swoją Europę*, którego efekty pokażemy w roku obchodów w ramach Sceny RE:UNION. Na wspólne świętowanie zaprosimy też działające w regionie chóry, aby razem odśpiewać *Odę do radości*.

Organizacja liderka: Centrum Kultury w Lublinie / Lubelski Obszar Metropolitalny – 26 miast i miasteczek; Legacy: ugruntowanie wartości europejskich w Polsce Wschodniej, 1 mln mieszkańców; Budżet: €€

Gardzienice – Europejska Wioska Kultury

Gardzienice to wioska położona w bezpośrednim sąsiedztwie Lublina, gdzie swoją siedzibę oraz szkołę teatralną ma renomowany Ośrodek Praktyk Teatralnych „Gardzienice”. W 2029 r. powstanie tu Europejska Wioska Kultury, z całorocznym, kompleksowym programem działań artystycznych, edukacyjnych, naukowych i ekologicznych. Ośrodek mieści się w sześćohektarowym kompleksie parkowo-pałacowym z historycznymi budynkami dostosowanymi, dzięki środkom europejskim, do celów kulturalnych. To unikatowe w świecie miejsce łączące teatr awangardowy z praktykowaniem kultury starożytnej Grecji i chrześcijańskiej tradycji, czyli korzeni Europy. W ESK Gardzienice staną się miejscem Wielkiego Zgromadzenia środowiska twórczego i naukowego teatru osobnego z Europy i innych kontynentów. Przybędą tu także mistrzowie i mistrzyni sztuki inspirowanej ogrodami, osoby duchowne różnych wyznań i ekolodzy

i ekolodzy kultury. Niektóre z przedsięwzięć Europejskiej Wioski Kultury przyjmą formę widowisk. Wyruszą one na wyprawy po wsiach i miasteczkach regionu. Międzynarodowe Zgromadzenie będzie także spotkaniem szkół teatralnych i uniwersyteckich wydziałów dramatu, na którym odbędą się prace dydaktyczne, warsztatowe, konferencje i debaty z udziałem znakomitości europejskich, oraz konferencja *Ogrody teatru*, poświęcona idei *genius loci* i związkowi środowiska naturalnego z kulturą. Europejska Wioska Kultury to realizacja, w duchu RE:UNION, podstawowej dla działań Ośrodka Praktyk Teatralnych idei ekologii teatru, związku pomiędzy sztuką a naturą.

Organizacja liderka: Ośrodek Praktyk Teatralnych „Gardzienice”; Partnerstwa: Rose Bruford College (GB), University of Oxford – Archive of Performances of Greek and Roman Drama (GB), Michael Cacoyannis Foundation (GR), Tanzfabrik (DE); Budżet: €€

Beats: Heart of Europe

To scena muzyczna lokalnych brzmień, całoroczny interdyscyplinarny program największej regionalnej lubelskiej instytucji kultury, z dużą Sceną Operową i kilkunastoma wielofunkcyjnymi salami, współpracującej z rozbudowaną siecią regionalnych ośrodków kultury. *Beats* to tętniące serce Europy – ponad 100 koncertów ukazujących różnorodność muzycznych kultur Lubelszczyzny i licznych regionów europejskich oraz inne wydarzenia muzyczne, teatralne, wystawiennicze wraz z konferencjami tematycznymi. Głównym wydarzeniem programu będzie nowy, międzynarodowy festiwal *Hellofolks* poświęcony muzyce ludowej i folkowej i jej wchodzeniu

w obszary muzyki rozrywkowej XXI wieku. W miesiącach letnich zaproponujemy cykl koncertów na dachu budynku CSK, z możliwością podziwiania panoramy Lublina, w stylistyce neofolkowej, country, space rock, synthwave i etno. *Beats* będą promowały różnorodność kulturową, wspierały młode środowiska twórcze. Ważnym wątkiem będą propozycje skierowane do młodych ludzi – koncerty popowe, hip-hopowe, rockowe, muzyki elektronicznej i alternatywnej.

Organizacja liderka: Centrum Spotkania Kultur; Partnerstwa: 100+ ośrodków kultury w regionie; Wskaźniki: 100 wydarzeń muzycznych; Legacy: nowy festiwal; Budżet: €€

Open call RE:UNION

Do współtworzenia Sceny RE:UNION zaprosimy lubelskie organizacje kulturalne, aby w pełni wyzwolić ich potencjał. W Lublinie co roku odbywa się ponad 20 festiwali i 300 dużych wydarzeń artystycznych, z czego około ¼ jest efektem współpracy międzynarodowej. Ich organizatorom proponujemy stworzenie specjalnych edycji na 2029 r., tak aby promowały one ideę RE:UNION. Zgodnie z przedstawionym planem budżetowym przeznaczymy

na ten cel 20% środków programowych, kładąc przy tym nacisk na odejście od impresariatu, korzystania z gotowych formatów oraz związane z szyldem ESK utrzymanie wysokiej jakości oferty i międzynarodowego charakteru programu. W tym celu, począwszy od 2026 r., będziemy ogłaszać otwarte nabory RE:UNION, adresowane do wszystkich lubelskich podmiotów kulturalnych.

Organizacja liderka: Konsorcjum – Unia Lubelskich Operatorów Kultury; Budżet: 6 600 000 €

RENESANS RÓŻNORODNOŚCI

Istotą wspólnoty budowanej w ramach RE:UNION jest redefinicja Lublina, tak by stał się miastem prawdziwie włączającym nowe mieszkanki i mieszkańców. Dzięki ESK uruchomimy gęstą, zdecentralizowaną Federację organizacji RE:UNION, czyli miejsc wspierających aktywność obywatelską, powstaną też nowe przestrzenie przeznaczone dla przemysłów kreatywnych czy twórczości dla dzieci.

Jesteśmy w trakcie budowania nowej wspólnoty miejskiej, podobnie jak w czasach unii lubelskiej, kiedy Lublin, położony w centrum Rzeczypospolitej Obojga Narodów stał się bezpiecznym schronieniem dla protestantów uciekających przed szalejącą w Europie Zachodniej kontrreformacją.

Dostrzegamy więc szansę na praktyczną realizację najważniejszego dla nas aspektu tradycji unii, wyrażonego w łacińskim słowie *applicare*. Oznacza ono połączenie na zasadzie *aeque principaliter*, równości między podmiotami partnerskimi przy zachowaniu odrębnej tożsamości, zasady kluczowej dla ponad dwustuletniej trwałości

powstałego w wyniku unii państwa. Dziś, pod szyldem RE:UNION, włączamy różne kultury, pokolenia, środowiska, grupy społeczne i religijne w imię integracji lubelskiej społeczności. To szczególnie istotne w mieście położonym niedaleko wschodniej granicy UE, i w dużym ośrodku akademickim, w którym anglojęzyczne studia podejmują osoby nie tylko z Europy, ale również z Azji, Afryki i obu Ameryk.

Renesans różnorodności stawia na rozwój lokalnych ośrodków kulturotwórczych we wszystkich dzielnicach miasta. Dzięki ESK powstanie wyjątkowa w skali kraju, gęsta i zdecentralizowana sieć łącząca biblioteki, domy kultury i miejsca aktywności dzielnicowej. Sieć połączy też środowiska, które dotychczas nie miały ze sobą styczności. Nasze działania zmierzają do wytworzenia elastycznego modelu współbycia, a poprzez zwiększenie intensywności i częstotliwości kontaktów międzyludzkich w 2029 r. razem odegramy melodię opartą na współbrzmieniu różnorodności.

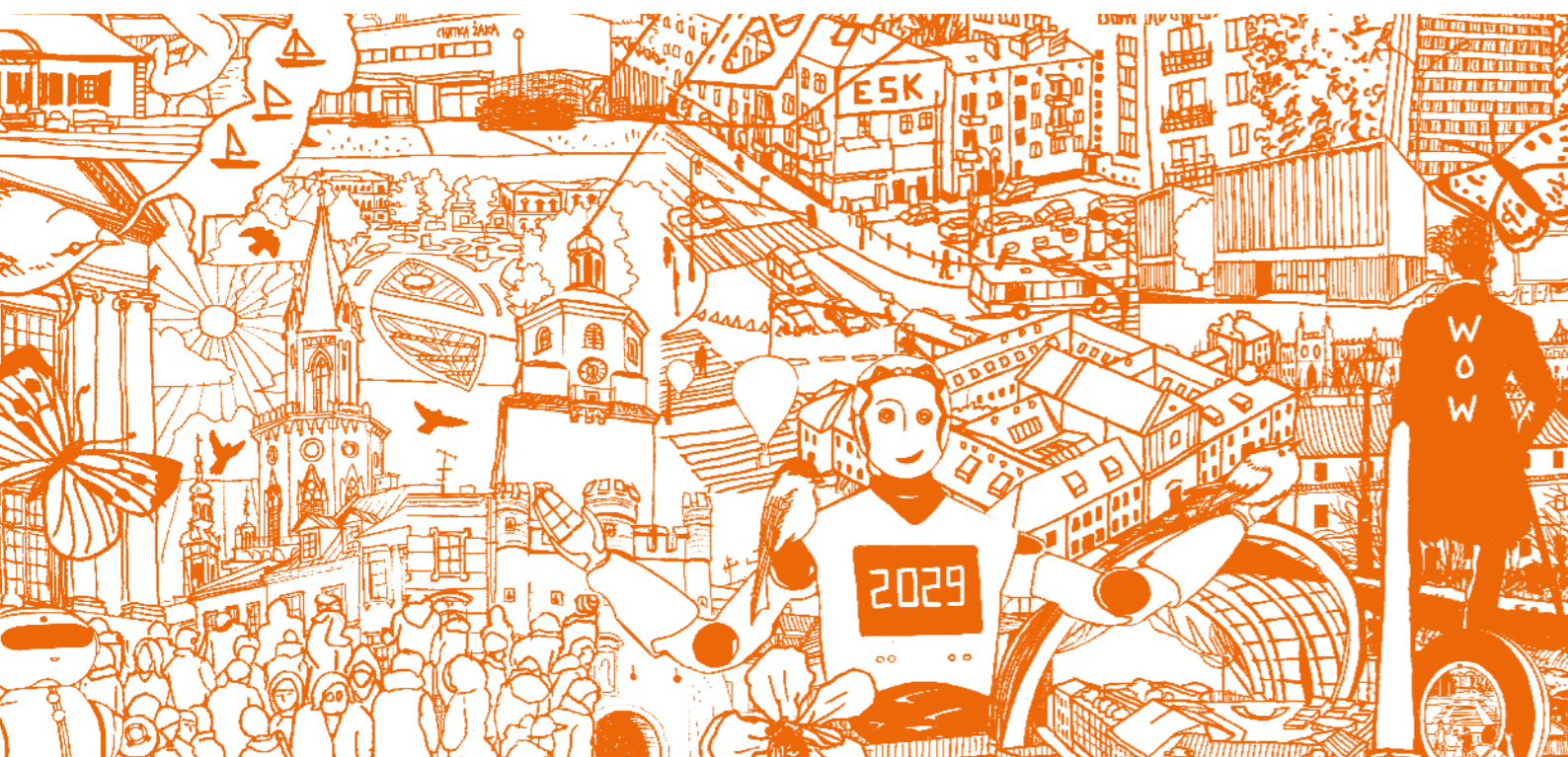
Budżet linii: 3 300 000 €

Federacja RE:UNION

Realizując lokalny wymiar RE:UNION, stworzymy federację lokalnych, dzielnicowych operatorów o różnych, wzajemnie uzupełniających się kompetencjach. Będzie dostępna dla każdego i zdecentralizowana: spacer do najbliższego punktu sieci zdecydowanej większości mieszkańców zajmie nie więcej niż kwadrans, co wpisuje się w ideę realizowanego miejskiego projektu *Plan dla Dzielnic*. Oprzemy na niej część programu ESK, stanie się bazą do facylitacji i realizacji wybranych projektów i marzeń z otwartych naborów ogłoszonych w procesie aplikowania. Osoby mieszkające w mieście zgłosiły w nich ponad setkę projektów prospołecznych, edukacyjnych i włączających grupy narażone na dyskryminację, opowiadając nam również o swoich związanych z ESK marzeniach.

Federację RE:UNION stworzy 70 podmiotów: 40 filii Miejskiej Biblioteki Publicznej, 6 dzielnicowych domów kultury wraz z filiami, 3 Młodzieżowe Domy Kultury, 11 spółdzielczych domów kultury i klubów osiedlowych. Dwa inne miejsca ważne dla funkcjonowania sieci to Baobab (miejsce spotkań i integracji dotychczasowych i nowych osób mieszkających w Lublinie), prowadzony przez stowarzyszenie Homo Faber we współpracy z UNHCR (jako trwały efekt działalności Lubelskiego Społecznego Komitetu Pomocy Ukrainie), oraz nastawione na pracę z najmłodszymi i wspierane przez UNICEF Spilno.

Jej istotnym elementem będą także przestrzenie młodzieżowe będące trwałym dziedzictwem ESM – Europejskiej Stolicy Młodzieży Lublin 2023. Tworząc ESM, Lublin

dążył do wsparcia aktywności młodych osób mieszkających w mieście i organizacji działających na rzecz młodzieży. Dzięki identyfikacji ich realnych potrzeb oraz włączeniu młodych ludzi w proces programowania ESM, powstała w Lublinie aktywna, zdecentralizowana sieć ośmiu miejsc typu *youthspaces*, prowadzonych przez *youthworkerów* w myśl hasła „Nic o Was bez Was”. Są to: Hej!, Baza, ReWir, Kosmos, Po prostu Fajne Miejsce, Prusa 2, Punkt Kultury, Piwnica Labiryntu. Podmiotowo traktowani młodzi ludzie tworzą je w oparciu o wzajemny szacunek i troskę. Tylko w 2023 r. przestrzeń młodzieżowe odwiedziło ponad 10 tys. osób.

Federacja zrealizuje działania opisane szerzej w rozdziale Zasięg, które mają motywować lokalne społeczności do aktywnego współtworzenia i uczestnictwa w życiu kulturalnym i w wolontariacie, ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży, mniejszości, osób z grup zmarginalizowanych i znajdujących się w trudnym położeniu. Założenia dostępności wydarzeń sieci przygotujemy we współpracy z korpusem oficerskim ds. inkluzywności i dostępności, międzykulturowości, ekologii i równości płci działającym w strukturze Instytucji ESK.

Wybrane projekty Federacji RE:UNION, zgłoszone w otwartym naborze:

Wolontariat lubelski – hub projektów wolontariackich dla grup z różnorodnymi potrzebami, w tym młodzieży i seniorów. Osoby zajmujące się wolontariatem otrzymają systemowe wsparcie i możliwości podnoszenia umiejętności dzięki darmowym szkoleniom. Ponadto będą miały okazję do darmowego uczestnictwa w biletowanych wydarzeniach roku obchodów ESK. Wolontariat będzie upowszechniany i promowany, a dzięki specjalnej platformie internetowej stanie się narzędziem społecznej integracji i aktywizacji, m.in. przez oferty uczestnictwa w projektach ESK oraz pomocy sąsiedzkiej.

Z życia sfer starszych – warsztaty teatralne działającego od pięciu lat Teatru Seniora, dające możliwość pracy z ludźmi teatru, spotkania wielopokoleniowe zakończone

rozrywkowym, międzypokoleniowym pokazem teatralno-kabaretowym oraz działania aktywizujące, poprzez sztukę, osoby w wieku senioralnym.

Lubelski integracyjny festiwal gier planszowych – projekt stworzony w środowisku osób z dysfunkcją wzroku, które są tutaj podmiotami i twórcami, a nie jedynie odbiorcami. Festiwal będzie dostępny dla wszystkich chętnych i nastawiony na społeczną aktywizację osób niewidomych i słabowidzących oraz ich integrację z osobami widzącymi. Na potrzeby festiwalu zostanie zaprojektowana dostępna gra planszowa, której tematyka będzie związana z Lublinem.

Festiwal zamiganych – projekt tworzony przez osoby głuche wraz z sojusznikami, która ma przybliżyć ich świat i kulturę, pokazać bogactwo języków migowych, integrację słyszących, słabosłyszących i głuchych. To m.in.: warsztaty poezji migowej, teatru ruchu, różnych języków migowych, spektakle tworzone przez głuchych wykorzystujące nowatorskie techniki tłumaczenia migowego oraz koncert piosenek miganych.

Queerz Get Loud – specjalna edycja lubelskiego interdyscyplinarnego festiwalu łączącego sztukę, edukację i aktywizm, celebrowanie życia i kulturę społeczności LGBTQ+. *Queerz Get Loud* proponuje wydarzenia z zakresu sztuk wizualnych, performatywnych, teatru, tańca, muzyki, filmu, fotografii, literatury oraz spotkania, dyskusje i warsztaty aktywizujące lokalną społeczność. Festiwal stwarza bezpieczniejszą przestrzeń dla queerowej ekspresji twórczej i interakcji międzyludzkich, prezentując działalność wiodących postaci związanych z kulturą queer w Polsce.

Let's Start the Revolution – konkurs dla młodych reżyserek, który będzie miał na celu stworzenie platformy dla początkujących twórczyń filmowych chcących inspirować widownię do zmian społecznych, kulturowych i politycznych. Jego misją będzie promowanie różnorodności, równości i innowacyjności w kinie, z naciskiem na unikalną perspektywę kobiecą.

Hello Mama Africa – inicjatorami projektu są osoby studiujące kierunki medyczne i techniczne, pochodzące z różnych krajów afrykańskich, głównie z Zimbabwe. Wspólnie z kolektywem Love Sen-C Music Sound System stworzą cykl złożony z wieczorów „open mic”, slamów, imprez didżejskich, jam sessions, uruchomią także klub komediowy. Działania skierowane do dużej społeczności afrykańskiej osiadłej w Lublinie oraz mieszkańców i mieszkańców miasta zainteresowanych kulturą afrokaraibską.

Kultura / Resocjalizacja / Inkluzja – lubelskie środowisko artystyczne ma historię owocnej współpracy z osobami osadzonymi w zakładach karnych. Jeden z uczestników realizowanych i nagradzanych przez Ministerstwo Sprawiedliwości projektów teatralnych jest obecnie aktorem telewizyjnym, a spektakl oparty na jego życiorysie doczekał się ponad dwustu wystawień. Korzystając z tych doświadczeń, zaprosimy osoby osadzone do pracy przy organizacji obchodów ESK oraz stworzymy dla nich platformę umożliwiającą realizację swoich twórczych wizji.

Włączaj! Narzędziownik komunikacji inkluzywnej – publikacja dostarczająca narzędzi do komunikacji inkluzywnej oraz wskazówek do jej codziennego stosowania w obszarze kultury. Podręcznik powstanie jako wynik warsztatów przeprowadzonych z osobami pracującymi w kulturze i będzie skupiał się na jej praktycznych aspektach komunikacji, promując poczucie przynależności i akceptacji dla różnorodności.

Object/Subject – platforma prezentacji twórczości teatru obiektu, która będzie się odbywać w rocznym cyklu pokazów, działań edukacyjnych i rezydencji artystycznych, osadzona w lokalnej społeczności wokół Dzielnicowego Domu Kultury „Węglin”. Międzynarodowa scena teatru obiektu zacierającego granice pomiędzy teatrem, sztukami wizualnymi i dźwiękowymi, niwelująca sztywny podział na scenę i publiczność, uruchomiona w peryferyjnej dzielnicy Lublina.

Mapa wspomnień – wraz z osobami zamieszkującymi miasto zmapujemy historię lokalnego przemysłu oraz rozwoju dzielnic przemysłowych, które przez lata kształtowały charakter miasta. Na bazie wspomnień, wywiadów i analizy zebranych materiałów stworzymy mapę wraz z jej wirtualną wersją dostępną w przestrzeni miasta za pomocą kodów QR. Stworzymy w ten sposób atrakcyjny i nietypowy przewodnik po Lublinie.

Laboratorium wycinanki – projekt dążący do ocalenia dziedzictwa i zachęcający do reinterpretacji tradycji w świecie sztuki współczesnej i designu. Wycinanka to papierowa ozdoba, w Polsce charakterystyczna szczególnie dla twórczości ludowej, która stała się źródłem inspiracji dla osób zajmujących się sztuką współczesną. W wyniku cyklu warsztatów powstanie plenerowa instalacja oraz specjalny upominek lubelskiej ESK, będący efektem twórczego połączenia tradycyjnych elementów z nowoczesnym wzornictwem.

Archimiasto – kompleksowy program edukacyjny adresowany głównie do dzieci i młodzieży, realizowany we współpracy ze Stowarzyszeniem Architektów Polskich. Odnosząc się do wytycznych Nowego Europejskiego Bauhausu, w sposób dostępny pokażemy, że architektura i urbanistyka to przede wszystkim przestrzeń, w której żyjemy, a każda decyzja o nowej zabudowie powoduje nieodwołalne konsekwencje dla jakości życia nie tylko naszego, ale też kolejnych pokoleń.

ArchArt – festiwal sztuki w przestrzeni publicznej poświęcony architekturze i tworzeniu funkcjonalnych budynków o funkcji kulturalnej. Obiekt, który powstanie w związku z pierwszą edycją, będzie pełnił rolę biura festiwalowego, a jego forma wyróżni się swoim nietypowym kształtem. W kolejnych tworzonych i rewitalizowanych na potrzeby festiwalu „plombach urbanistycznych”, z wyjątkową formą zewnętrzną i bogatym treściowo wnętrzem, będą lokowane obiekty funkcjonalne, takie jak centrum rezydencyjne albo kino.

Domy kultury: kierunek dostępność – jednym z efektów działań Federacji RE:UNION będzie powstanie ogólnopolskiej platformy wsparcia domów i centrów kultury powołanej przez Dzielnicowy Dom Kultury „Węglin”. To działania wokół zagadnień dostępności placówek spółdzielczych, osiedlowych i dzielnicowych, organizowanych przez różne struktury samorządowe. Wymiana dobrych praktyk, modeli pracy i narzędzi, które ułatwiają wdrażanie i utrzymywanie dostępności w ramach małych zespołów, niewielkich przestrzeni i skromnych budżetów.

Parady RE:UNION

Jedno z największych widowisk w historii miasta. Cykl kilkugodzinnych parad, mobilnych widowisk przemierzających się przez centrum Lublina na kilkunastu platformach tematycznych. Parady odbędą się w czerwcu i wrześniu na zamkniętych ulicach stanowiących główną oś miasta. To wielkie wspólnotowe widowisko z udziałem różnorodnych środowisk twórczych będzie żywą realizacją idei RE:UNION, w której widz staje się aktorem, a aktor widzem. Zaangażuje około pięć tysięcy aktywnych osób uczestniczących, obejrzy je kilkudziesięciotysięczna publiczność złożona z osób mieszkających w mieście i gości ESK.

Parady dadzą możliwość ekspresji i prezentacji osobom uczestniczącym we wszystkich działaniach edukacyjnych i warsztatowych opisanych w rozdziale Zasięg, realizowanych w ramach federacji RE:UNION. Została wybrana forma parady, która daje możliwość publicznej ekspresji wielu środowiskom poprzez różne formy prezentacji twórczych. W edukacji kulturowej ważne jest to, aby u zwieńczenia procesu edukacyjnego stworzyć możliwość pokazania swoich umiejętności. Pokażemy efekty kilkuset warsztatów i programów edukacyjnych realizowanych w edukacji formalnej i pozaformalnej, z udziałem grup marginalizowanych, seniorów i środowisk LGBTQ+.

Koordinacja przechodnia; Wybrane partnerstwa: Salto-Youth, European Youth Forum, European Youth Cities, Schaubude Berlin (DE), Tatwerk Performative Forschung (DE), Merlin Theater (DE), Związek Litewskich Artystów Ludowych (LT), The Norwegian Folk Art and Craft Association (NO), UNHCR, UNICEF, Fundacja Prowadnica, Centrum Adaptacji Materiałów Dydaktycznych dla Niewidomych KUL, Fundacja Trach, Wydawnictwo Rebel, Stowarzyszenie miłośność nie wyklucza, Stowarzyszenie Marsz Równości w Lublinie (PL); Budżet: €€€

Każda z kilkunastu platform otrzyma profesjonalne wsparcie producenckie i reżyserskie. Do realizacji parad zaprosimy najlepszych artystów i artystek teatrów ulicznych i sztuki ulicy, w ten sposób każdy uczestnik i uczestniczka parady staje się artystą i będzie mógł włączyć się w program ESK. Parada po przejściu przez miasto i finale na głównym placu rozleje się na place i skwery. Platformy przemierzają się w specjalne dobrane tematycznie lokalizacje, stając się scenami kulturowej ekspresji mieszkańców miasta. Prezentacje będą kontynuowane przez kolejne dwa dni, tak aby pomieścić program przygotowany przez wszystkich uczestniczących w warsztatach i programach edukacyjnych.

Ze względu na skalę i nowatorski charakter przedsięwzięcia, jego realizacja rozpocznie się od małych parad w 2027 i 2028 r., tak aby w roku obchodów stały się jednym z największych ludycznych wydarzeń ESK.

Organizacja liderka: Instytucja ESK / Wydział Oświaty i Wychowania UM Lublin; Partnerstwa: Federacja RE:UNION; Wskaźniki: 5 dni wydarzeń, 10 ruchomych scen, prezentacje finałowe 500 warsztatów, 5 tys. osób aktywnie uczestniczących, 50 tys. widzów; Legacy: wydarzenia formujące do aktywnego uczestnictwa w kulturze – nowi uczestnicy; Budżet: €€€

Dziecięca eksperymentarnia

Centrum Sztuki Dzieci i Młodzieży to nowa kluczowa inwestycja w infrastrukturę kulturalną miasta. Włączając się w procesy ESK, zgodnie z ideą RE:UNION, powstaną tam także nowe, specjalne programy poświęcone budowaniu kompetencji do aktywnego udziału w kulturze. Projekt *Eksperymenty* odpowie na potrzeby szkolnej edukacji do uczestnictwa w życiu teatralnym poprzez zorganizowanie kursu pedagogiki teatru, realizację warsztatów pedagogiczno-teatralnych w lubelskich szkołach i prezentację spektakli.

Ilustratornia będzie to pierwsza placówka na Lubelszczyźnie i jedna z nielicznych w Polsce przeznaczona na działania utrwalające w świadomości najmłodszych znaczenie książki, jej szaty graficznej i ilustracji. Corocznym podsumowaniem pracy Ilustratorni będzie *Jesienny Festiwal Ilustracji*. Ma on na celu rozbudzenie i rozwijanie wrażliwości estetycznej i umiejętności łączenia treści wizualnych i literackich. Będzie to platforma prezentacji i promocji europejskich dokonań w dziedzinie ilustracji książki dziecięcej, wymiany myśli i doświadczeń

w dziedzinach: ilustratorstwa, grafiki, pedagogiki i wydawniczej. W roku obchodów ESK szczególną uwagę poświęcimy szwedzkiej literaturze dziecięcej, gdzie wątki ilustracyjny i literacki tworzą spójną całość, a osoby ilustrujące często tworzą również tekst. W ramach specjalnej wystawy *Bilderbok | Picturebook* zaprosimy najmłodszych do magicznego świata szwedzkiej sztuki, w której w niebanalny sposób ujęty jest świat z dziecięcej perspektywy i odrzucone moralizatorstwo na rzecz świadomego przeżywania i odczuwania emocji.

Organizacja lidarska: Centrum Sztuki Dzieci i Młodzieży, Miejska Biblioteka Publiczna im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie, Teatr im. Ch. Andersena, Dzielnicowy Dom Kultury „Bronowice”; Partnerstwa: TUSH Berlin (DE), BIBIANA (SK), IBBY – International Board on Books for Young People, Ambasada Szwecji w Polsce, Warsztaty Kultury w Lublinie, Instytut Słowacki w Warszawie, Wydział Artystyczny UMCS, wydawnictwa: Zakamarki, Dwie Siostry (PL); Legacy: nowa placówka zajmująca się eksperymentem i edukacją estetyczną; Budżet: €€

Europejska Noc Bibliotek

Europejska Noc Bibliotek nawiązuje do pierwszej polskiej Nocy Bibliotek, która odbyła się w Lublinie w 2013 r., by dwa lata później stać się akcją obejmującą całą Polskę. Europejska Noc Bibliotek skorzysta ze znanego formatu Europejskiej Nocy Literatury. To projekt realizowany w wielu miastach kontynentu, prezentujący twórczość różnorodnych środowisk literackich. Święto osób czytających i interesujących się literaturą, które w ten jeden wieczór mogą usłyszeć znakomitą prozę w niecodziennych interpretacjach, odwiedzić nieznaną przestrzeń miasta, a przede wszystkim poznać dobrą, nową literaturę.

Europejska Noc Literatury to także program wydarzeń towarzyszących związanych z literaturą, koncertów, śniadań literackich,

projekcji filmowych czy plenerowego pisanie wierszy. Czterdzieści filii Miejskiej Biblioteki Publicznej w tę wyjątkową noc zorganizuje różnorodne wydarzenia: spotkania autorskie, warsztaty, koncerty, spektakle, happeningi literackie czy performatywne czytania prozy. Zaangażujemy osoby ze świata sztuki, sportu, popkultury, by razem tworzyć święto europejskiej literatury.

Organizacja lidarska: Miejska Biblioteka Publiczna im. H. Łopacińskiego w Lublinie z 40 filiami; Partnerstwa: Wrocławski Instytut Kultury, Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, ZTM Lublin; Wskaźniki: 50 wydarzeń kulturalnych, 50 artystów, 50 tekstów literatury europejskiej; Budżet: €

Dzielnica Przemysłów Kreatywnych

Lubelskie Zakłady Tytoniowe (LZT) przez dziesięciolecie były symbolem przemysłowego dziedzictwa Lublina. Z biegiem lat przemysł tytoniowy stracił na znaczeniu, a zakłady ogłosiły upadłość. Obecnie nowi właściciele przekształcają ten monumentalny kompleks w centrum, gdzie biznes i sztuka będą się przenikały, tworząc unikalne miejsce inspiracji.

LZT po przejściu procesu rewitalizacji staną się symbolem innowacji, nową, jedyną w Lublinie dzielnicą kreatywną. W jednym z pięciu budynków powstanie specjalna przestrzeń dedykowana potrzebom ESK o powierzchni 10 tys. metrów kwadratowych, zrealizowana w partnerstwie publiczno-prywatnym. Zostanie zagospodarowanych pięć pięter, przeznaczonych na przestrzenie coworkingowe, medialab, fablab oraz wsparcie dla startupów i przemysłów kreatywnych. Stworzone zostaną też przestrzenie rezydencyjne i pracownie artystyczne oraz zaplecze biurowe i osobowe wsparcie dla rozwoju przemysłów kreatywnych. Koncepcja dla Dzielnic wypracowana została w cyklu spotkań z radą przemysłów kreatywnych, na których zmapowano najważniejsze potrzeby środowiska, takie jak systemowe wsparcie przy pozyskiwaniu grantów oraz obsługa prawna procesów zabezpieczenia praw autorskich i patentowych.

Dzielnica Przemysłów Kreatywnych to miejsce, gdzie synergicznie będą się przenikały biznes, kreatywność, przedsiębiorczość i sztuka. Przestrzenie fabryczne oraz zaplecze technologiczne tworzą tu idealne warunki do pracy. Firmy działające w kompleksie będą miały możliwość współpracy ze środowiskiem twórczym przy tworzeniu innowacyjnych projektów i produktów. Z kolei

środowiska twórcze będą miały dostęp do nowoczesnej infrastruktury i potencjalnych mecenasów, co ułatwi im realizację swoich twórczych wizji.

Na terenie Dzielnic będą realizowane także działania kulturalne, w szczególności w obszarze multimediiów oraz muzyki elektronicznej. Znajdą tu swoje miejsce także projekty z otwartego naboru. *Trans-Europa Express* to cykl rezydencji artystycznych dla twórców muzyki eksperymentalnej, natomiast *Instytut Kultury Gier Wideo*, który powołamy wraz z Centrum Badania Gier Wideo UMCS, będzie prezentował historię gier poprzez udostępnianie platform i urządzeń, które wyszły już z codziennego użytku, oraz dokumentował proces kreatywny towarzyszący powstawaniu gier wideo.

W trakcie przygotowań do obchodów przedstawiciele Instytucji ESK i firmy inwestującej odbędą cykl wizyt studyjnych w podobnie zorganizowanych przestrzeniach postindustrialnych w innych ESK. Następnie zorganizujemy seminarium, na które zaprosimy osoby projektujące i zarządzające kreatywnymi przestrzeniami podobnymi do naszej. W ten sposób najlepsze europejskie rozwiązania projektowe pomogą nam przygotować europejskie wnioski grantowe na najwyższym poziomie merytorycznym.

Organizacja lidarska: Instytucja ESK / Lubelskie Zakłady Tytoniowe (Hemplab Sp. z o.o., Fundacja Lubelskie Zakłady Tytoniowe); Partnerstwa: Aparaaditehas – Tartu 2024 (EE), Pikisaari – Oulu 2026 (FI), Kasarne kulturpark – Kosice 2013 (SK), Kineska district – Novi Sad 2022 (RS), The National University of Ostroh Academy (UA), Centrum Badań Gier Wideo UMCS; Legacy: innowacyjna przestrzeń dla przemysłów kreatywnych; Budżet: €€€

Myslenie architekturą

Zgodnie z założeniami Nowego Europejskiego Bauhausu interesuje nas architektura jako narzędzie edukacji estetycznej, która tworzy zrównoważone miejsce do życia. Miejscem spajającym działania Muzeum Osiedli Mieszkaniowych stanie się zrewitalizowany pawilon zaprojektowany przez Zofię i Oskara Hansenów. Obiekt jest częścią prototypowego modernistycznego Osiedla Juliusza Słowackiego i materializuje koncepcję Formy Otwartej jako sposobu na „otwieranie modernizmu”. Pawilon Osiedli Mieszkaniowych będzie miejscem opowieści o tym, czym jest życie w osiedlach – zarówno tych lubelskich, jak i europejskich. W ramach stałego programu Pawilonu będziemy realizować wystawy problemowe dotyczące dynamiki rozwoju miasta i pokazujące rolę architektury w miejskiej sieci powiązań.

Renesans harmonii

Największa kolekcja muzyki na instrumenty klawiszowe w XVI-wiecznej Europie powstała w Lublinie. 30 lat przed podpisaniem unii lubelskiej opublikowany został zbiór 230 utworów zebranych i opracowanych przez Jana z Lublina. Kompozycje mają charakter religijny, świecki, dworski, a także ludowy, dzięki czemu powstał złożony i wielowarstwowy zbiór muzyczny dedykowany instrumentom klawiszowym. Zbiór tabulatur Jana z Lublina był kompendium wiedzy teoretycznej, przydatnej w kształceniu organistów, z zapisem praktycznym i różnorodnym repertuarem.

Dzięki temu już w XVI wieku osoby wykonujące kompozycje posługiwały się nie tylko uniwersalnym językiem muzyki, ale również

Organizacja liderka: Muzeum Osiedli Mieszkaniowych / Fundacja Teren Otwarty; Partnerstwa: Narodowy Instytut Architektury i Urbanistyki, ZK/U Berlin – Center for Art and Urbanistics (DE), Studio Alta Prague (CZ), Soho Ottakring Vienna (AT), Tracing Spaces Vienna (AT), Warsaw Bauhaus (PL), Raumlabor Kollektiv (MK), Balkan International University of Architecture (CR), Stworzenie Slobodne Veze – Motel Trogir, Tbilisi/Berlin – Dekabristen Association (GE/DE), Vienna Gabu Heindl Studio (AT), Rozkvit Association (UA), Romania Bukarest Nod Markerspace Foundation (RO), Levente Poljak, Bergen School of Architecture (NO), Center for Architecture and Metropolitan Planning in Prague (CZ), Graham Foundation (US), Kunstgewerbemuseum (DE), Oslo Architecture Triennale (NO); Legacy: zainicjowanie procedury wpisania Osiedla Juliusza Słowackiego na listę UNESCO jako fenomenu zrealizowanej utopii; Budżet: €

jedną techniką. Każda z tych osób stawała się częścią paneuropejskiej wspólnoty tworzącej sztukę, którą dziś nazwalibyśmy mianem „europejskiej sieci”.

Od 2027 r. będziemy udostępniać zapisy MIDI całego zbioru tabulatur, a w roku obchodów zorganizujemy cykliczne koncerty muzyki dawnej i koncerty łączące instrumenty tradycyjne z najnowszymi syntezatorami oraz warsztaty wyjaśniające istotę harmonii – konsonansu i dysonansu.

Organizacja liderka: Konsorcjum – Unia Lubelskich Operatorów Kultury; Partnerstwa: Narodowe Forum Muzyki, Polskie Radio, Filharmonia Lubelska; Legacy: renesansowe tabulatury zdigitalizowane w formacie MIDI i udostępnione na licencji Creative Commons; Budżet: €

Odzyskiwanie głosu

W Federacji RE:UNION pojawi się współczesna wersja antycznego chóru, medium mądrości wspólnoty. W tej roli spotkają się lubelskie środowiska muzyki tradycyjnej (chór kobiet) i The Screaming Men z Oulu (Finlandia, ESK 2026). W dawnych kulturach mężczyźni i kobiety śpiewali swoje pieśni osobno, szczególnie w sytuacjach obrzędowych, przy celebrowaniu świąt lub ważnych momentów życia rodziny i społeczności. W Polsce śpiewały kobiety, mężczyźni grali na instrumentach.

Śpiew nie ma jednak płci, sam akt śpiewania – chociaż doskonale zbadany i opisany pod

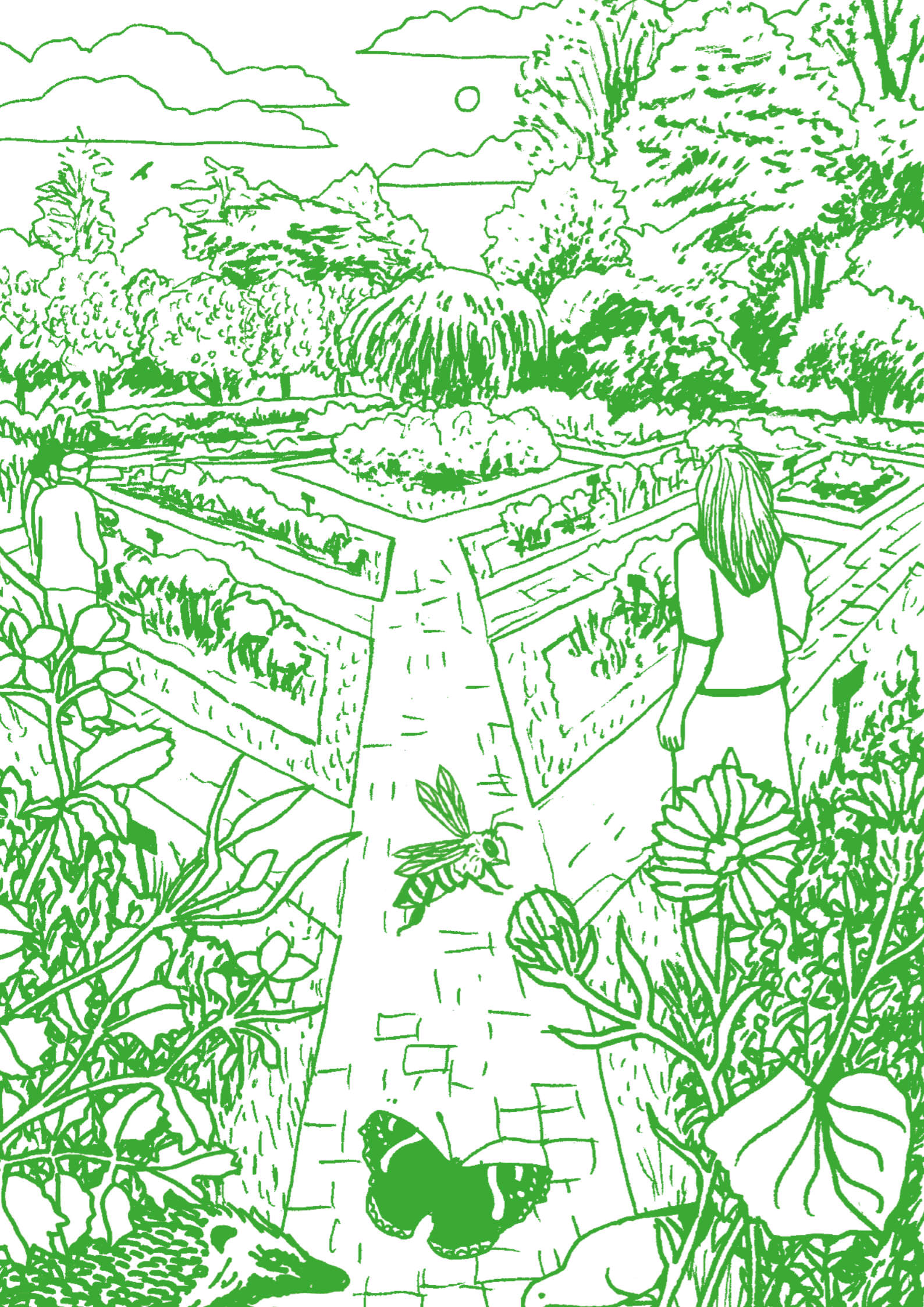
każdym chyba względem – jest niemożliwy do zdefiniowania, jest czystym doświadczeniem. Podczas warsztatów i koncertów odniesiemy się do tradycji, wychodząc poza jej ramy, i użyjemy ekspresji wokalne jako uniwersalnego języka przekraczającego bariery identyfikacji płciowej czy kulturowej. Efektem w roku obchodów będą comiesięczne występy chóru komentujące działania ESK.

Organizacja liderka: Konsorcjum – Unia Lubelskich Operatorów Kultury; Partnerstwa: Screaming men's choir (FI) / Oulu 2026, Bourges 2028; Wskaźniki: 12 premierowych koncertów; Budżet: €

Artystyczne pary

Przekrojowa wystawa realizowana przez Muzeum Narodowe w Lublinie przyglądać się będzie fenomenowi „par artystycznych”. Zjawisko na pozór dobrze znane, utrwalone zostało w postaci stereotypu, zgodnie z którym szczególnym uznaniem cieszy się twórczość wybitnych artystów, natomiast działalność ich żon i partnerek, mimo udokumentowanych osiągnięć, jest rejestrowana w kategoriach „tła” czy „otoczenia”. Wystawa ma służyć rewizji tego stereotypu i rozszerzeniu perspektywy, ukazując relacje, wzajemne inspiracje, powiązania i świadome odrzucenia, cechujące sztukę „par artystycznych”. Idea wystawy koncentruje się na wydobyciu istotnych, twórczych i osobistych relacji, jakie wzajemnie warunkowały, ale i różnicowały twórczość artystyczną kobiet i mężczyzn.

Organizacja liderka: Muzeum Narodowe w Lublinie; Pary artystyczne: Katarzyna Kobro i Władysław Strzemiński, Michalina Krzyżanowska i Konrad Krzyżanowski, Irena (Aneri) i Wojciech Weiss, Julia Stabrowska i Kazimierz Stabrowski, Zofia Stryjeńska i Karol Stryjeński, Alicja Halicka i Louis Marcoussis, Teresa Żarnower i Mieczysław Szczuka, Zofia Katarzyńska i Tadeusz Pruszkowski, Jadwiga Przeradzka i Aleksander Jędrzejewski, Leonia Nadelman i Artur Nacht-Samborski, Maria Sperling i Józef Jarema, Sara Lipska i Xawery Dunikowski, Zofia Rudzka i Jan Cybis, Franciszka i Stefan Themerson; Budżet: €

HABITAT

ODZYSKIWANIE PRZYRODY

- Zielona sieć RE:UNION
- Pamięć wody
- Slow Food Festival
- Mobilne Centrum Apiterapii

NOWY WSPANIAŁY ŚWIAT

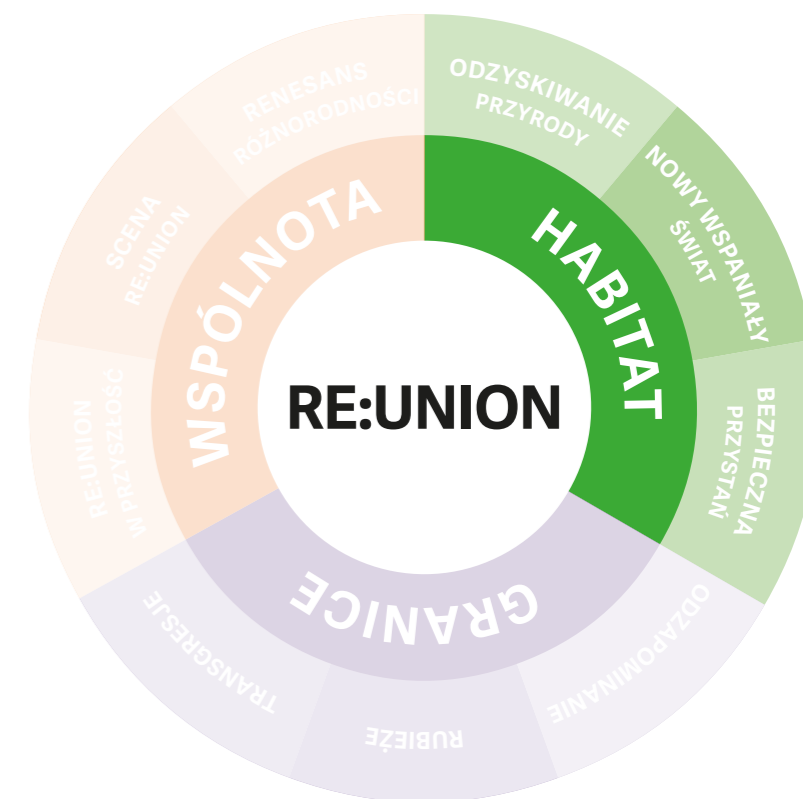
- Wspomnienia z przyszłości
- Laterna Magica
- Audionomia

BEZPIECZNA PRZYSTAŃ

- Społeczna Przestrzeń Odporności Kulturowej
- Miasto etycznych festiwali
- ECoC RE:UNION Diploma

W projektach obszaru Habitat troszczymy się o holistycznie rozumiane otoczenie człowieka. Odbudowujemy nasze więzi z naturą, w tym także z miejskimi obszarami zieleni oraz rzekami. Budujemy zdrowe środowisko cyfrowe. Dbamy o jakość życia i o dobrostan.

Naszym celem jest ukierunkowanie myślenia w stronę współistnienia z przyrodą jako wartości samej w sobie, a nie tylko zajmowanie się nią dla praktycznych (głównie ekonomicznych) korzyści. Tworząc program ESK, sięgnięto do badań na temat potrzeb mieszkanek i mieszkańców Lublina i przeprowadzono analizę projektów zgłaszanych w budżetach obywatelskich oraz programach dzielnicowych. Jakość i dostępność miejskich terenów zieleni, wypoczynek w kontakcie z naturą znajdującą się w bezpośrednim sąsiedztwie okazały się jedną z najczęściej zgłaszanych, priorytetowych spraw. W otwartych naborach pomysłów i marzeń do programu ESK troska o naturę pojawiała się najczęściej, przeplatając się z propozycjami inicjatyw kulturalnych. Lublinianie i Lublinianki chętnie włączają się w inicjatywy proekologiczne, oczekując, że kultura stanie się strażniczką przyrody.

Według najnowszych badań 12% osób zamieszkujących Polskę nigdy nie odczuwało dobrostanu, co oznacza, że co ósma nigdy w swoim życiu nie była szczęśliwa. W naszej diagnozie o stanie miasta opieramy się na analizach ogólnopolskich, przykładając soczewkę do wyzwań lokalnych, związanych ze szczególnie trudną sytuacją ekonomiczną i społeczną w Polsce Wschodniej. Kultura jest odbiciem życia społeczeństwa w polikryzysie – doświadczamy nie tylko skutków konfliktów zbrojnych, kryzysu gospodarczego, migracyjnego, klimatycznego, surowcowego, ale i kryzysu osamotnienia. Wszystkie one nakładają się na siebie i wzmacniają. Wierzymy, że to w relacji kultury z przyrodą możemy znaleźć narzędzia pozwalające poradzić nam sobie z tymi kryzysami.

ODZYSKIWANIE PRZYRODY

W etymologii słowa „kultura” zakłeta jest nierozdzielna więź człowieka z naturą. Nie sposób myśleć o działaniach kulturowych w oderwaniu od *cultus agri*. Uważamy, że kultura jest potężnym narzędziem przeciwdziałania katastrofie klimatycznej. Zbliżając się do punktu, z którego nie ma powrotu (*point of no return*), proponujemy RE:UNION z przyrodą. Będziemy traktować ją podmiotowo, a nie jako zasób do eksploatacji.

Zielona sieć RE:UNION

Lublin dysponuje unikalnym w skali Europy systemem suchych dolin i wąwozów, przenikającym większość dzielnic. Proponujemy powiązanie ich w *Zieloną sieć*, wypełnioną działaniami kulturowymi i edukacyjnymi, tak aby poprzez sztukę odzyskać miejską przyrodę.

Zielona sieć zakłada połączenie ze sobą terenów zieleni, ich dostępne skomunikowanie. Tworzymy zieloną mapę miasta, obejmującą doliny rzeczne, wąwozy, ale też tereny otwarte, rolne, lasy, parki, ogrody działkowe, zieleni izolującą przemysł czy tereny kolejowe. To daje łącznie 147 km² naturalnych terenów o dużej bioróżnorodności, dostępnych dla mieszkańców i umożliwiających działalność kulturalną.

Do 2029 r. planujemy wyodrębnić blisko 200 km ścieżek i tras prowadzących do tych terenów, z priorytetem dla ruchu pieszego i rowerowego. O *Zielonej sieci* myślimy nie tylko w kontekście rekreacji, ale również życia codziennego. Celem jest także zmiana myślenia o wewnętrznej komunikacji, stworzenie nowych, nieoczekiwanych powiązań, zbliżenie osiedli i dzielnic od siebie sztucznie odizolowanych oraz odzyskanie dostępu do rzek.

W *Zieloną sieć* włączyliśmy projekty inwestycyjne: Park Bronowice, rewitalizację terenów zielonych dzielnicy Tatarski, Zielone

W odpowiedzi proponujemy zielony wymiar RE:UNION – przywracanie osobom mieszkającym w Lublinie naturalnej więzi z przyrodą. Jest to zadanie szczególnie ważne w czasach narastającej izolacji społecznej, uzależnień od urządzeń mobilnych oraz pogarszającej się kondycji psychofizycznej społeczeństwa.

Budżet linii: 1 100 000 €

Błonia pod Zamkiem i naturalistyczny dziki Park Nadrzeczny. Te cztery kluczowe inwestycje wpięte w zieloną sieć staną się miejscem działań kulturowych i edukacyjnych w ramach programu ESK, ale przede wszystkim – będą prawdziwym dziedzictwem RE:UNION, które zostanie trwale w Lublinie po roku obchodów.

Główną osią *Zielonej sieci* jest Dolina Bystrzycy, z już gotowym projektem rewitalizacji. Planujemy również inwestycje, których celem jest stworzenie przestrzeni relaksu i dbania o dobrostan mieszkańców: tarasy rekreacyjne i widokowe, przystanie kajakowe, nowoczesne ścieżki audio-edukacyjne, rekreacyjne miejsca zabaw, tory przeszkód, gniazda do wspinaczki, punkty wodne, plaże trawiaste, podesty nadrzeczne, mała architektura oraz infrastruktura techniczna, sanitarna i gastronomiczna. Szczegółowe rozwiązania przejdą na każdym etapie konsultacje i będą wymagać akceptacji ze strony korpusu oficerskiego ds. inkluzji i dostępności, międzykulturowości, równości płci i ekologii.

W *Zielonej sieci* znajdują swoje miejsce projekty zgłoszone przez społeczność, środowiska twórcze i aktywistyczne, w otwartych naborach do programu ESK:

Leśne przedszkola – miejsca, gdzie dzieci wychowywane są w otoczeniu sztuki w zgodzie z naturą, spędzając na świeżym

powietrzu większość swojego dnia. Zakładamy, że powstaną co najmniej dwa stałe przedszkola prowadzone na wzór skandynawski.

Zielone klasy – działania kulturalne w ramach dzikiego Parku Nadrzeczny, to przestrzeń do nauki, odpoczynku, kontaktu z przyrodą, która stanie się miejscem, gdzie każda szkoła i każde przedszkole będzie mogło przeprowadzić zajęcia dotyczące kwestii ekologicznych i artystycznych. Wszystkie zajęcia *Zielonych klas* będą prowadzone przez profesjonalną kadrę pedagogiczną i trenerską.

Rezerwat Dzikich Dzieci – odpowiedź na problemy związane z takimi zjawiskami, jak: zespół deficytu natury, penalizacja oraz deprywacja zabawy, helikopterowe rodzicielstwo. To rozwinięcie sezonowego, realizowanego od lat projektu przygodowego placu zabaw. Rezerwat proponuje formy zabawy kształtujące kompetencje niezbędne do świadomego obcowania z kulturą, takie jak umiejętności społeczne, osobowość i kreatywność. Do 2029 r. planujemy stworzyć *Rezerwaty* w większości lubelskich dzielnic. Stworzony przez nas model może się stać inspiracją dla innych miast.

Rotunda – stworzymy społeczne ogrody, które będą połączeniem szklarni uprawianej zgodnie z założeniami permakultury oraz instalacji do zbierania i magazynowania wody deszczowej. Obiekty w postaci rotundy o średnicy 11 metrów będą nie tylko instalacją ogrodniczą, ale też owalnym ekranem do projekcji multimedialnych i mappingów oraz miejscem ekspresji artystycznej. Uprawa roślin będzie prowadzona zgodnie z założeniami permakultury na grządkach podwyższonych o zróżnicowanej wysokości, dostępnych także osobom ze szczególnymi potrzebami. Do 2029 r. *Rotundy*, wraz ze zaktywizowaną wokół nich społecznością, znajdą się w wybranych lokalizacjach *Zielonej sieci*.

Biopolis – miejski festiwal sztuki współczesnej uwrażliwiający na kontekst natury, w tym rzek i miejskich wód. Gra o przyszłość i robienie mentalnych klisz stanowią koncepcyjne podłoże imprezy, w której człowiek na nowo musi określić granice swojego działania.

Earth Night Lublin – emanacją wspólnotowej relacji z przyrodą jest włączenie lubelskich środowisk artystycznych do międzynarodowej sieci *DJs for Climate Action* oraz ogólnoswiatowej inicjatywy wydarzeń *Earth Night* będących rave'ową celebracją Dnia Ziemi. *Earth Night* stawia na dbanie o ekologię dźwięku oraz integrację międzypokoleniową. To propozycja dla całych rodzin, organizowana poza godzinami nocnymi, z odpowiednio wyselekcjonowaną muzyką, przy mniejszym natężeniu dźwięku – wspólna celebracja święta Matki Ziemi.

Landart miejski – Lublin wraz z regionem jest kolebką landartu w Polsce. Na terenach objętych *Zieloną siecią* zrealizujemy cykl instalacji artystycznych polskich i europejskich twórczyni oraz twórców, wykorzystujących naturę jako formę sztuki.

Organizacja liderowska: Wydział Zieleni i Gospodarki Komunalnej UM Lublin, Towarzystwo Dla Natury i Człowieka, Wydział Nauk Przyrodniczych i Technicznych KUL; Partnerstwa: Green-Schools Ireland (IE), European Outdoor Education Hub (GR), London Play Design (GB), Council for Creative Education (FI), The European Institute for Outdoor Adventure Education and Experiential Learning, EduCluster (FI), DJs For Climate Action, Earth Night, Framer Framed (NL), Van Abbemuseum w Eindhoven (NL), Warsztaty Kultury, Centrum Kultury w Lublinie, Ogólnopolskie Stowarzyszenie Przedszkoli Leśnych (PL); Legacy: 4 kluczowe inwestycje rewitalizacji wpięte w zieloną sieć staną się miejscem działań kulturowych i edukacyjnych, 2 leśne przedszkola, 10 Rezerwatów Dzikich Dzieci, 4 Rotundy, 1 nowy festiwal, kilkanaście dzieł landartowych; Budżet: €€€

Pamięć wody

Przepływ wody można porównać do upływu czasu. Rzeka w trakcie suszy potrafi odsłonić ukrytą historię, w czasie powodzi – zamazać współczesność. W tak zakreślonym horyzoncie tematycznym będą pracować osoby twórcze sztuk wizualnych, performatywnych, dźwięku i literatury. Stworzą wystawę uzupełnioną o kompleksową instalację audialną (zbierającą kompozycje, eseje dźwiękowe i nagrania terenowe), serię wydawnictw muzycznych i podcastów. *Pamięć wody* wiąże

kontekst lokalny i międzynarodowy, ponieważ rzeki przepływają przez wiele regionów i krajów.

Organizacja liderka: Konsorcjum – Unia Lubelskich Operatorów Kultury; Partnerstwa: Cross Attic (CZ), Transit House (DK), Tatwerk Performative Forschung (DE), Tuned City (DE), Namur 2030 (BE); Osoby kuratorskie: Marcin Dymiter, Ludomir Franczak; Osoby twórcze: Oana Hodade, Michał Salwiński, Postnational Interphonic Theater – Alex Halka; Budżet: €

Slow Food Festival

Sezonowy cykl wydarzeń promujących odpowiedzialne podejście do żywności realizowany na terenie Ogrodu Botanicznego UMCS. Program warsztatów i pokazów kulinarnych oraz działania artystyczne *site specific* wokół tematu świadomości ekologicznej. Festiwal wykorzystujący tradycyjne produkty, przepisy i receptury wywodzące się z Lubelszczyzny, regionu w przeważającej części rolniczego. Istotnym modułem będzie program poświęcony dzikim roślinom jadalnym. Ogólnodostępne, rosnące w lesie i na łąkach mogą być elementem zdrowej i zbilansowanej

diety. Zaspokojenie potrzeb podniebienia jest dla nas oczywiście ważne, jednak w swej istocie jest to projekt edukacyjny, kształtujący świadomość wyzwań żywieniowych związanych z kryzysem klimatycznym. Festiwal będzie również opowieścią o kulturze kulinarnej z różnych zakątków Europy.

Organizacja liderka: Lokalna Organizacja Turystyczna Metropolia Lublin; Partnerstwa: Taste route of Prykarpattia (UA), Ogród Botaniczny UMCS, firmy branży spożywczej zrzeszone w Unii Biznesu; Budżet: €

Mobilne Centrum Apiterapii

Zaprojektujemy i wykonamy mobilny kompleks kontenerowy z ulami służącymi apiterapii i działaniom edukacyjnym, m.in. na temat znaczenia i zagrożeń dla owadów zapylających, w tym pszczół. Bez tworzenia pasieki i korzystania z produktów pszczelich. Mobilne Centrum umożliwi bezpośrednio przebywanie wśród pszczół, zakłada też działalność komercyjną w dziedzinie apiterapii. Kontynuuje ogromne regionalne

tradycje pszczelarskie, wpisując się zarazem w aktualną debatę publiczną na temat roli przyrody w życiu człowieka i stosunku człowieka do przyrody. Pszczoły jako mianownik staną się inspiracją do tworzenia warsztatów kulturowych.

Organizacja liderka: Miejska Pasieka Artystyczna / Centrum Spotkania Kultur; Partnerstwa: Centrum Kształcenia Zawodowego w Pszczeliej Woli, Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie; Budżet: €

NOWY WSPANIAŁY ŚWIAT

Przestrzeń cyfrowa. Zbiorowa halucynacja, której dobrowolnie poddaje się większość ludzi żyjących na Ziemi, czy nowy habitat, gdzie wykraczamy poza ramy cielesności i zanurzamy się w świecie wykreowanym przez nas od podstaw?

To zaskakujące, jak w alternatywnej rzeczywistości powielamy mechanizmy do ucieczki, przed którymi została stworzona. Świadomości realnych zagrożeń wirtualnego świata dostrzegamy też jego wręcz nieograniczone możliwości. Wykorzystamy je do zachowania i promowania europejskich wartości humanistycznych poprzez obecność dziedzictwa kulturowego i sztuki w internetowym

wieloświecie, a za pomocą wirtualnej rzeczywistości zapewnimy dostęp do działań performatywnych grupom narażonym na dyskryminację, w tym dyskryminację krzyżową. Płynąc na fali podcastowej rewolucji, widząc małe bezprzewodowe słuchawki wetknięte w prawie każde ucho, wychodzimy też z perspektywy okulocentrycznej i zanurzamy się w audialnym obrazie rzeczywistości, odkrywając zupełnie nowy świat opisany przy pomocy dźwięków. Uczymy się tego, jak zamieszkać w świecie, gdzie, odwracając bieg historii, słowo pisane ustępuje mówionemu, a obrazy dźwiękom.

Budżet linii: 250 000 €

Wspomnienia z przyszłości

Miasto Lublin jako miejsce zawarcia historycznej unii lubelskiej uzyskało Znak Dziedzictwa Europejskiego. Obiekty wskazane jako bezpośrednio nawiązujące do zawartego przymierza to Kaplica Trójcy Świętej na Zamku Lubelskim, Pomnik Unii Lubelskiej oraz Kościół pw. św. Stanisława i Klasztor oo. Dominikanów. Przykład odbudowy katedry Notre Dame pokazuje, że digitalizacja istotnych pomników dziedzictwa jest niezbędna, by móc je ratować w przypadku uszkodzeń wywołanych katastrofami naturalnymi czy wojną.

W ramach projektu edukacyjno-badawczego *Wspomnienia z przyszłości*, korzystając z technologii, wiedzy i partnerskich relacji szkół wyższych zrzeszonych w Lubelskiej Unii Cyfrowej, prototypując nowe techniki digitalizacji przestrzeni z wykorzystaniem tzw. sztucznej inteligencji, przeniesiemy do rzeczywistości wirtualnej historyczną przestrzeń

dziedzictwa europejskiego, a efekty udostępnimy na licencji Creative Commons. Włączając szerokie grono osób w różnym wieku, początkowo w ramach warsztatów stacjonarnych, odtworzymy też nasze ikoniczne monumenty w rzeczywistości Minecrafta.

Rozszerzając projekt, po 2029 r. wprowadzimy w wirtualne przestrzenie także lubelskie instytucje kultury, które część swego programu, zwłaszcza w zakresie sztuk wizualnych, będą mogły udostępniać społeczności osób grających. Działanie te będą pilotowane przez działający w Dzielnicy Przemysłów Kreatywnych Instytut Kultury Gier Wideo.

Organizacja liderka: Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków i Rewitalizacji UM Lublin; Partnerstwa: Lubelska Unia Cyfrowa – Politechnika Lubelska, Uniwersytet Medyczny, Uniwersytet Przyrodniczy; Legacy: digitalizacja obiektów Znak Dziedzictwa Europejskiego; Budżet: €

Laterna Magica

Czerpiąc z doświadczeń 2020 r., gdy w pandemii nasze obcowanie z kulturą bardzo szybko przeistoczyło się w jednostkowe i osobiste doświadczenie oglądania filmów, streamingów spektakli czy koncertów, stajemy się jedynymi moderatorami swojego życia kulturalnego, jak w sytuacji osób wykluczonych komunikacyjnie, finansowo, czy też obłożnie chorych i osadzonych. W sytuacji niemożności wspólnotowego uczestnictwa, ze względu na swą immersyjność, medium VR jest najbliższe realnemu byciu na widowni. Osoba uczestnicząca zostaje zanurzona w świecie, który dla niego stwarzamy, a dzięki dookólnej kamerze i przestrzennemu dźwiękowi iluzja bycia naocznym świadkiem jest niemal doskonała.

Wędrownie centrum kultury i sztuki Laterna Magica, wyposażone w kilkanaście zestawów gogli VR oraz elementy umożliwiające aranżację przestrzeni dla odbiorców w lokalnych

ośrodkach kultury, bibliotekach, szkołach, domach senioralnych, ośrodkach opieki, szpitalach czy zakładach karnych pozwoli na uczestnictwo w pełnym doświadczeniu performatywnym osobom wykluczonym. Zamiast pokazywać im okrojone ze względów technicznych wydarzenia programu ESK, chcemy dać możliwość przeniesienia się na wielką scenę i doświadczenia ich w pełnej formie. Produkcje VR są także doskonałym narzędziem promocji oraz wymiany międzykulturowej, a koszt ich transportu jest mierzony w megabitach, a nie euro.

Organizacja liderka: Konsorcjum – Unia Lubelskich Operatorów Kultury; Partnerstwa: Laboratorium Rzeczywistości Wirtualnej i Psychofizjologii PAN w Warszawie, Laboratorium Narracji Wizualnych Szkoły Filmowej w Łodzi, Wydział Sztuki Mediów Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu, Wydział Sztuki Mediów ASP Warszawa; Wskaźniki: 100 pokazów rocznie w najtrudniej dostępnych miejscach pobytu odbiorców; Budżet: €

Audionomia

Rzeczywistość wirtualna wciąż jest budowana w oparciu o perspektywę okulocentryczną, a żyjemy przecież w czasach, które są określane zwrotem lub przełomem audytywnym – w epoce ucha. Konkuruje ona wyraźnie z epoką oka. Porządek audialny funkcjonuje więc na równi z piśmiennym i wizualnym. Choć każdy z nich jest autonomiczny, to wszystkie się uzupełniają, tworząc polifoniczny świat. Praktyczny wymiar przełomu audytywnego to rewolucja podcastowa.

Audionomia to projekt, którego celem jest rozwinięcie kompetencji do świadomego odbioru przestrzeni dźwiękowej oraz dźwięku jako uniwersalnego języka komunikacji międzykulturowej. Opowiadanie świata poprzez dźwięki codziennych zajęć jest nie tylko zrozumiałe dla wszystkich i wszędzie,

ale może też być elementem budowania osobistego dobrostanu poprzez wykorzystanie zjawiska ASMR. Zorganizujemy kolektywne odsłuchy połączone z rozmowami w takich miejscach, jak: szpitale, domy opieki, domy dziecka, domy dziennego pobytu oraz warsztaty opowiadania dźwiękiem w szkołach Lublina. Stworzymy też instalacje – rejestratory zwierzeń ustawione w parkach miejskich dla osób, które chciałyby podzielić się swoją opowieścią; z możliwością nagrania wypowiedzi, które posłużą do stworzenia cyklu audio dokumentów.

Organizacja liderka: Fundacja Audionomia; Partnerstwa: Polskie Radio Lublin, Nara (LT), Nepatogus Kinas (LT), Bilietų nėra (LT), EBU (Europejska Unia Nadawców), Dom Utopii, Uniwersytet Łódzki, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski (PL); Budżet: €

BEZPIECZNA PRZYSTAŃ

Budowanie bezpiecznej przestrzeni i dbanie o rezyliencję traktujemy jako jedne z podstawowych aktywności towarzyszącej procesowi ESK. Mechanizmy odpornościowe wypracowane w kulturze powinny zapewniać dobrostan zarówno osobom odbierającym, jak i tworzącym wydarzenia kulturalne.

Zdajemy sobie sprawę, że w obliczu wielu nieprzewidzianych okoliczności musimy opracować skuteczne mechanizmy i narzędzia, tak aby funkcjonować jako zintegrowane społeczeństwo. Rezyliencja jako zdolność do reagowania na zakłócenia i adaptacji do sytuacji połączonej z dbaniem o siebie i innych jest zatem istotnym komponentem programu RE:UNION. Ważnym aspektem tego obszaru jest także zadbanie o własne

ciało i aktywizowanie zmysłów w sposób holistyczny.

Skupimy się na badaniach i praktykach artystycznych. Projekty realizowane w ramach tej linii programowej będą miały charakter badawczy, chcemy zestawiać podejścia intersekcyjne i sprzyjać rozmowom, które wykraczają poza wytwarzanie produktów, kładą nacisk na pracę procesualną opartą na wzmacniających relacjach. Chcemy zaproponować formaty wzmacniające spójność społeczeństw w okresach zmian i przełomów. Korzystając z potencjału ESK, wypracujemy dobre standardy zarządzania i tworzenia kultury.

Budżet linii: 300 000 €

Społeczna Przestrzeń Odporności Kulturowej

Jednostka tworzona we współpracy z Gandawą 2030, Burgos 2031 i Cluj Napoca Cultural Centre, poświęcona działaniom na rzecz odporności kulturowej jako podstawy transformacji społecznej i dobrostanu społeczności. Poprzez badania, promowanie dobrych praktyk i interdyscyplinarne projekty społeczno-artystyczne będziemy dążyć do budowania bardziej odpornej i tętniącej życiem przyszłości dla naszych społeczności. Obserwatorium będzie zorientowane na proces, w którym różne miasta z doświadczeniem kandydowania w konkursie ESK (począwszy od Cluj Napoca, które realizuje eksperymentalny program Re:Form) mogą się spotkać, aby wzajemnie rozwijać nowe formaty myślenia, pracy i współbycia.

Odchodzimy od paradygmatów, które przekształcają traumatyczne doświadczenia w czynniki napędzające wzrost, aby skupić się na rozwoju środowiska opieki i współtworzenia. Każde miasto ESK zasili społeczną przestrzeń odporności kulturowej zgodnie z własną specyfiką, a jej program będzie

przygotowany we współpracy z osobami z korpusu oficerskiego ds. priorytetów Kreatywnej Europy (ds. inkluzywności i dostępności, ds. międzykulturowości, ds. ekologii, ds. równości płci), powołanymi przy ESK. Planujemy rozwijać praktyki i badania artystyczne (performatywne, wizualne, dźwiękowe, związane ze sztuką ciała i ruchu), spotkania networkingowe na poziomie lokalnym i międzynarodowym (seminaria, rezydencje, job shadowing), rezydencje wytchnieniowe, tematyczne kolacje performatywne, inkubator przestrzeni eksperymentalnej, programy edukacyjne dla młodych ludzi i społeczności lokalnej związane z rezyliencją oraz mentoring dla organizacji kultury. Społeczna przestrzeń, tworzona na zasadach empatii i pomocniczości będzie miejscem współtworzenia różnorodności kulturowej wraz z osobami migranckimi.

Zmiana powinna dokonać się od wewnątrz, dlatego zadamy, aby naszym działaniom wspierającym towarzyszył namysł nad stanem kadry zarządzającej kulturą. Jeden z modułów pracy społecznej przestrzeni poświęcimy facylitacji środowiska kultury instytucjonalnej, aby wypracować dobre

praktyki zmierzające do dobrostanu pracowniczego oraz poprawy jakości zarządzania kulturą, także z poziomu jej organizatorów i mecenasów. Aby zbudować zdrowe środowisko dla twórczości, powołamy watchdogową organizację pozarządową skupioną na wsparciu sektora kultury i transparentności jej zarządzania – bezpieczne miejsce do otwartej rozmowy o nierównościach, nadużyciach, wykluczeniach i traumach, o braku work-life balance, traumie, wypaleniu zawodowym i aktywistycznym, mobbingu, manipulacji i gaslightingu.

W ramach działań Przestrzeni będziemy realizować moduł *Culture. Safe space*. Będzie to program edukacyjny dotyczący zdrowia psychicznego osób pracujących w kulturze i różnych grup odbiorców: dzieci, młodzieży, seniorów, osób migranckich, poświęcony m.in. reakcjom na kryzysy psychiczne. Będzie miał charakter systemowy, zakładający stałe wsparcie warsztatowe dla kadr kultury, wprowadzenie superwizji pozwalających udoskonalać metody pracy i dbać o pracowniczego dobrostan. *Culture. Safe space* to także nowy system certyfikacji wydarzeń, instytucji i projektów szczególnie wrażliwych na kwestie różnorodności, dobrostanu człowieka, zdrowia psychicznego i ogólnego bezpieczeństwa jednostki bez względu na wiek, płeć, pochodzenie, wyznawaną religię, orientację seksualną czy szczególne potrzeby z obszaru dostępności.

Dążymy do tego, by wszystkie instytucje kultury mogły pojawić się na lokalnej mapie

Culture. Safe space, gdzie nie toleruje się przemocy, wykluczania, mobbingu i mowy nienawiści. Społeczna przestrzeń będzie także wspierać środowiska twórcze i kolektywne queerowo-feministyczne, dla których kluczowym narzędziem jest choreografia, praktyki dyskursywne wokół tańca, praktyki cielesne w perspektywie uważności i dobrostanu, zarówno w kontekście jej funkcji artystycznej, jak i społecznej. Zaoferuje długoterminowe wsparcie produkcyjne dla freelancerów w sieci współpracy z innymi organizacjami queerowo-feministycznymi oraz środowiskiem artystycznym w Polsce i w Europie. Pilotażowe powołanie Społecznej Przestrzeni Odporności Kulturowej wymaga współpracy osób zajmujących się HR, przy udziale reprezentatywnej grupy lokalnego środowiska kultury, we współpracy z władzami miasta.

Organizacje liderkie: Instytucja ESK / Warsztaty Kultury / Centrum Kultury / Konsorcjum - Unia Lubelskich Operatorów Kultury; **Partnerstwa:** Ghent 2030 (BE), Burgos 2031 (ES), Cluj Napoca Cultural Centre (RO), Stanica – STATION Service for Contemporary Dance (RS), Imaginative Choreographic Center (BG), Nomad Dance Academy (HR), New Performance Turku Biennale (FI), Instytut im. Jerzego Grotowskiego, Wrocławski Instytut Kultury, Teatr Komuna Warszawa; **Legacy:** stworzenie fizycznej i wirtualnej przestrzeni dla odporności kulturowej, która służy jako platforma współpracy i wymiany; **Budżet:** €

odpowiedzialnych społecznie i ekologicznie wydarzeń kulturalnych w przestrzeni publicznej.

Wykorzystując międzynarodowe relacje partnerskie oraz praktyczny wymiar kilkuletniego, intensywnego procesu przygotowania do obchodów ESK, już od 2025 r. będziemy zapraszać do Lublina grono ekspertów posiadających doświadczenie w takich obszarach, jak: dostępność kultury dla osób z różnorodnymi potrzebami, zrównoważona mobilność, odpowiedzialna ekologicznie konsumpcja

Miasto etycznych festiwali

Dzięki takim wydarzeniom, m.in. Noc Kultury, Wschód Kultury-Inne Brzmienia, Carnaval Sztukmistrzów i Re:tradycja-Jarmark Jagielloński Lublin jest miastem ważnych, autorskich, wysokiej jakości festiwali, które każdego roku goszczą blisko półmilionową lokalną i międzynarodową widownię. Wychodząc od tego doświadczenia, chcemy rozwijać markę Lublina jako Miasta Etycznych Festiwali, która wyznacza europejskie standardy organizacji inkluzywnych,

i zamówienia publiczne uwzględniające wpływ łańcucha dostaw na klimat, środowisko i prawa człowieka, równość szans i niedyskryminacja. Wspólnie z korpusem oficerskim ds. inkluzywności, dostępności, równości płci i ekologii powołanymi w ramach struktury organizacyjnej ESK będziemy pracować nad tymi obszarami w praktycznym, bezpośrednim kontekście z operatorami lubelskich festiwali.

W finale procesu zostaną wypracowane standardy dla wydarzeń kulturalnych realizowanych ze środków publicznych, ich system certyfikacji i nagradzania na forum europejskim oraz zostanie wdrożony szereg rozwiązań szczegółowych, jak np. standardy dotyczące hałasu, odpadów, energii, plany funkcjonalne przestrzeni publicznych miasta czy powołanie Night Mayora miasta Lublina.

ECOC RE:UNION Diploma

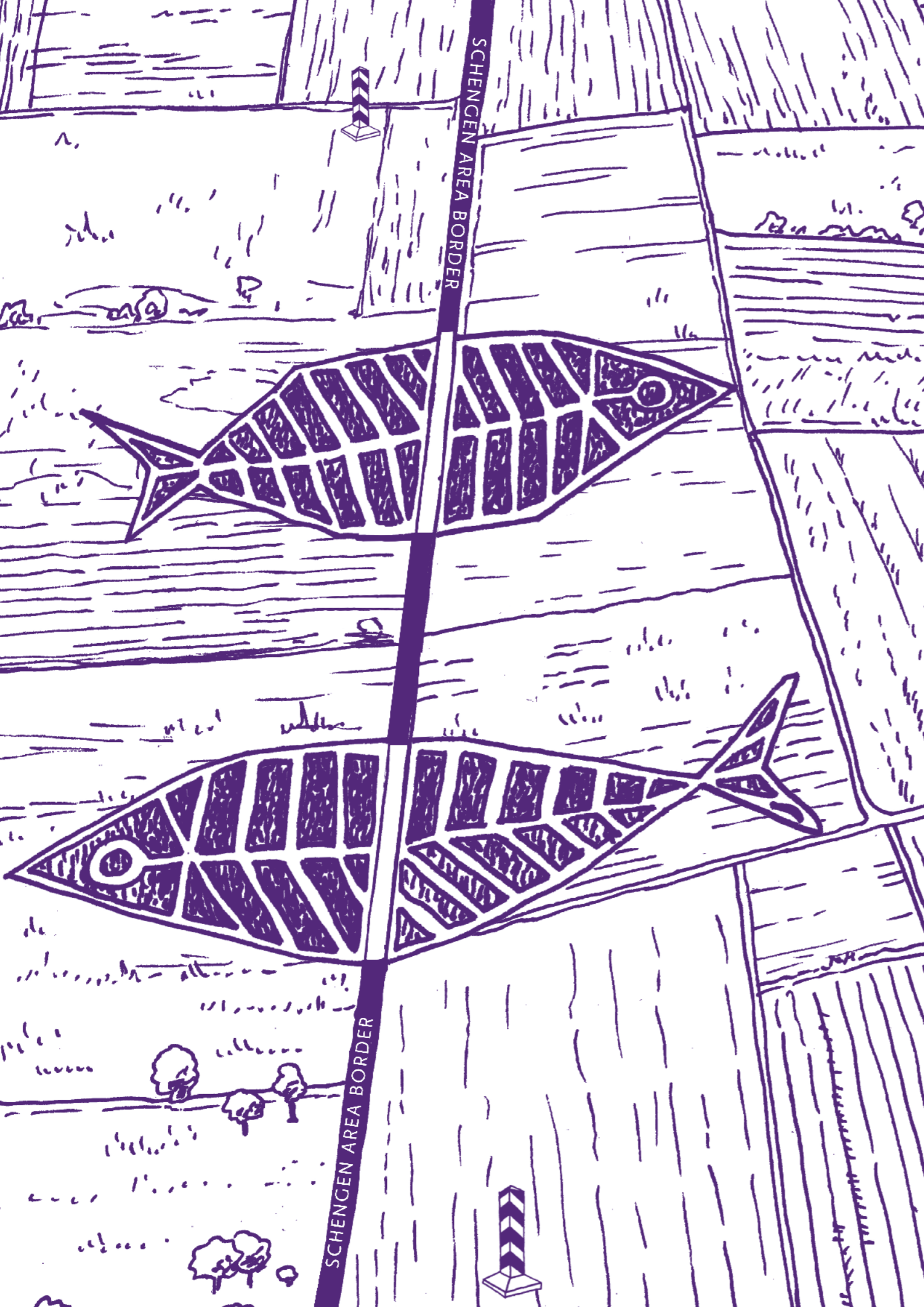
Wyróżnienie dla osób ze środowiska animatorskiego i menedżerskiego Europejskim Dyplomem w zarządzaniu projektami kulturalnymi przyznawanym we współpracy z Marcel Hicter Foundation. Będzie certyfikatem potwierdzającym najwyższe kompetencje zdobyte podczas współtworzenia lubelskiej ESK. We współpracy z Marcel Hicter Foundation planujemy powołać

Organizacja liderka: Warsztaty Kultury w Lublinie; **Partnerstwa:** sieć Keychange, CRYPTIC (GB), Atlas Festival (UA), Acting for Climate (NO, DK, FI), České Budějovice 2028 (CZ), Mladi Levi Festival (SI), JazzDanmark (DK), Construction Festival (UA), English Folk Expo (GB), Music Declares Emergency, Valencia University (ES), The World Forum for Acoustic Ecology (SE), Fundacja Impact, Music Export Poland, ZAIKS, Miejskie Centrum Kultury w Bydgoszczy i biuro Bydgoszcz Miasto Muzyki UNESCO, Narodowe Centrum Kultury, Instytut im. Adama Mickiewicza; **Wskaźniki:** 50 lubelskich festiwali uczestniczących w programie rozwojowym, 600 tys. uczestników, 30 konsultacji eksperckich; **Legacy:** specjalna uchwała jako systemowe rozwiązanie dla miasta – wypracowanie europejskiego kodeksu etycznych festiwali – system prestiżowej certyfikacji; **Budżet:** €

lubelską szkołę dla kadr kultury, której działalność będzie przygotowywać do realizacji programu ESK 2029.

Organizacja liderka: Konsorcjum – Unia Lubelskich Operatorów Kultury; **Unia Akademicka** – 9 lubelskich uczelni wyższych; **Partnerstwa:** Marcel Hicter Foundation (BE); **Legacy:** umiędzynarodowienie kadr kultury Lublina; **Budżet:** €

GRANICE

ODZAPOMINANIE

- Opowieść miasta
- Lubartowska

RUBIEŻE

- Europa prowincjonalna
- Bieguni. Opera wędrowna
- Strefy przygraniczne
Nowe terytoria muzyki
- RE:UNITED GogolFest
- Шви / Szwy
- Rehab
- Простые слова. Вольные слова /
Proste słowa. Wolne słowa
- Regionalne Stolice Kultury
- Port Lublin 2029 – Port Lemesos 2030 –
Port Gozo 2031

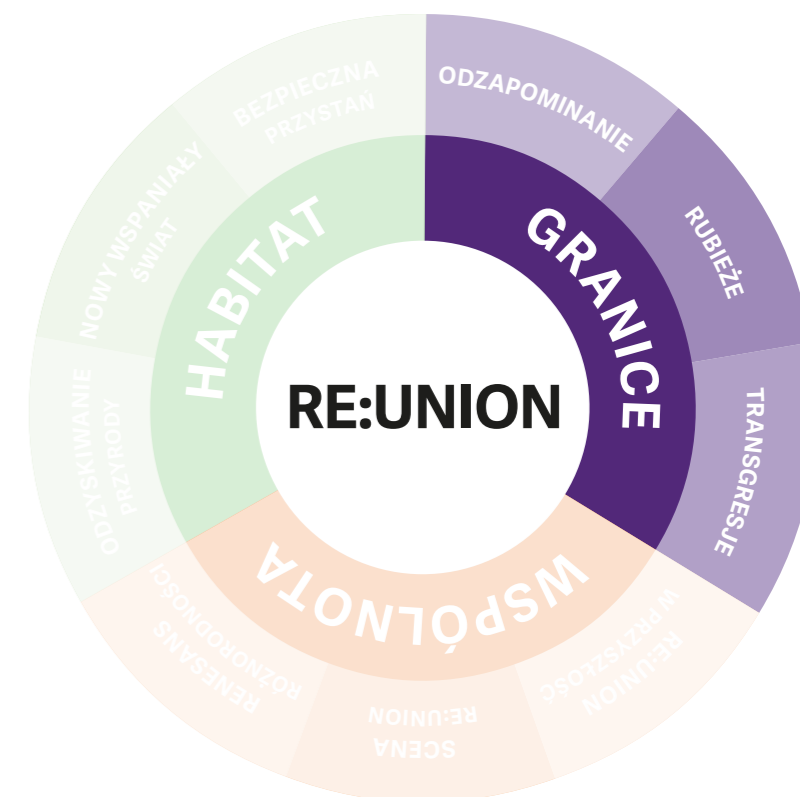
TRANSGRESJE

- Cyrkowa reakcja łańcuchowa
- Teatr przemiany
- Landart na granicy
- Lublin zamorski
- Lublin 2029 – Farfara 2031

W projektach tego obszaru eksplorujemy granice pamięci, badamy obszary przygraniczne i pytamy o granice w sztuce.

Granice czerpią z żyznych inspiracji estetycznych pograniczy. Strefa graniczna to strefa nieciągłości między różnymi porządkami, osobnymi suwerennościami, strefa przejścia, próg, miejsce inicjacji, strefa zawieszania hierarchii i reguł. To miejsce politycznych, ale też estetycznych *rites de passage*, na których mogą się pojawiać nowe zjawiska artystyczne.

Lublin, miasto graniczne, położone na skrzyżowaniu dawnych szlaków, przechował w swoim *genius loci* szczególną wrażliwość. Poprzez ambitne projekty kulturalne badamy to, co wspólne dla tożsamości granicznej. Tworzymy kulturową przestrzeń

wymiany i asymilacji, leczenia społecznych i indywidualnych traum, mediacji i przeciwdziałania wykluczeniom. Z takim programem przekraczamy granice miasta, regionu i Europy.

Stworzymy odpowiednią przestrzeń dla działań artystycznych – wieloletnich, procesualnych, wymagających obecności i uważności, bezpośredniego kontaktu międzyludzkiego i nawiązywania głębokich relacji. Granice dadzą impuls prowadzonym tu od lat nowatorskim interdyscyplinarnym poszukiwaniom, które dzięki projektom międzynarodowym uzyskają długotrwałe wsparcie i europejską widoczność.

ODZAPOMINANIE

Żyjemy w mieście o niejednorodnej, wielokulturowej przeszłości. Kultura umożliwia nam rozumienie tego skomplikowanego dziedzictwa, dzięki czemu możemy przekraczać granice pamięci. Eksplorujemy pamięć miasta – zbiorową i indywidualną. Szukamy śladów dziedzictwa unii lubelskiej i tradycji dawnego, wielokulturowego Lublina, ale odważnie wchodzimy także w obszary pamięci złej, niechcianej i zasypanej popiołem.

Lublin, jako miasto pograniczne, jest miejscem, w którym wielowymiarowa historia jest żywa i obecna w codziennym życiu. Współistnienie religii i kultur – polskiej, litewskiej, ruskiej, niemieckiej i żydowskiej – jest wciąż widoczne i odczuwalne w architekturze, tradycjach i w pamięci zbiorowej. Wyzwanie RE:UNION w odniesieniu do lokalnej historii skłoniło nas do rezygnacji z biernego, nostalgicznego wspomnienia przeszłości. *Odzapominanie* to ciągły akt świadomego przypominania i reinterpretowania historii, akt

nieunikający bolesnych rozdziałów, takich jak kres dawnego, wielokulturowego Lublina czy Zagłada Żydów. Jest nie tylko sposobem na uhonorowanie ofiar i zrozumienie korzeni konfliktów, ale także narzędziem do przeciwdziałania w powtarzaniu błędów przeszłości. Daje nam siłę do działania.

Propozycje tej linii programowej oparte zostały na projektach realizowanych w miejscach historycznych, przechowujących ślady współistnienia wielu kultur. Opowiadamy o dziejach miasta, eksplorujemy pamięć zbiorową i indywidualną, wykorzystując nowoczesny język sztuki i energię oddolnych, lokalnych wspólnot. Ich istotnym, realizującym ideę RE:UNION wymiarem jest przeciwdziałanie dyskryminacji i wspieranie różnorodności, czym wpisują się w szeroką strategię UE na rzecz inkluzywnego społeczeństwa.

Budżet linii: 350 000 €

Opowieść miasta

Zaprosimy różnorodne środowiska twórcze do stworzenia opowieści o Lublinie, udostępniając im najatrakcyjniejsze historyczne lokalizacje: podziemną trasę biegnącą pod lubelskim rynkiem oraz kamienicę i renesansowe piwnice Starego Miasta. Powstaną tu wystawy z użyciem nowoczesnych technologii ekspozycyjnych, które poprzez fabularyzację i interaktywne doświadczenia gościom ESK zapewnią angażujące i emocjonalne doświadczenie historii: podróż przez epoki życia miasta, a zarazem przez różne warstwy lokalnej tożsamości.

Będzie to również przypomnienie o roli społeczności żydowskiej, stanowiącej przed drugą wojną blisko połowę mieszkańców miasta. To ponad siedemsetletnia historia współtworzenia miasta, które stało się ważnym ośrodkiem mistycyzmu, żydowskiej nauki i ruchu wydawniczego,

nazywane „żydowskim Oxfordem”. Lublin w czasie drugiej wojny światowej znalazł się w samym centrum Zagłady. Chcemy, aby sztuka jako zapis różnych, indywidualnych i zbiorowych praktyk pamiętania przyczyniła się do zrozumienia mechanizmów zła, do refleksji nad współczesnymi wojnami, totalitaryzmami i mową nienawiści.

Ważną częścią projektu będzie rozbudowany program edukacyjny wokół tematyki wystaw i prac artystycznych. Główną częścią projektu będzie rewitalizacja Domu Słów – jednej z inwestycji ESK funkcjonującej w dawnej drukarni, której działalność jest poświęcona nie tylko książce, ale także wolności słowa jako narzędziu obrony demokracji, poprzez wystawy, performanse, warsztaty literackie, projekty realizowane ze społecznością lokalną. Przebudowa Domu Słów przyczyni się do rewitalizacji niewielkiej, urokliwej, starej dzielnicy Żmigród i wydobycia jej potencjału turystycznego.

Organizacja liderka: Ośrodek „Brama Grodzka – Teatr NN” w Lublinie; Partnerstwa: Partnerzy: Bnai Brith (LU), Kiriaty Foundation International (IL), Izmir Jewish Heritage (TR), Israeli House (GE), Federation of Jewish Communities (CZ), Journées Européennes de la Culture et du Patrimoine Juifs (FR), Makom Sefarad (ES), Service for the Protection of Historical Environment and Cultural Museum-Reservations (AM), Jewish Heritage

Network (NL), Centropa (DE, AU, HU), AEPJ (LU, ES), Pangeanic (ES), Association Européenne pour la Préservation et valorisation de la culture et du patrimoine Juifs (LU), Critical Heritage Studies Centre – University of Stirling (UK), The Ukrainian Centre for Holocaust Studies (UA), Yad Vashem (IL); Legacy: nowe ścieżki turystyczne i ekspozycje multimedialne; Budżet: €€

Lubartowska

Całoroczny cykl wydarzeń wokół ulicy Lubartowskiej, miejsca przenikania się światów chrześcijańskiego i żydowskiego, przebiegającego pomiędzy dawną, dziś w większości nieistniejącą, dzielnicą żydowską a Śródmieściem. Częściowo zdegradowana ulica wciąż obciążona jest piętnem niebezpiecznej, co doprowadziło do jej marginalizacji mimo położenia w ścisłym centrum miasta. Poprzez działania kulturalne zachęcimy osoby zamieszkujące tę przestrzeń do poznania bogatej historii tej ulicy i włączenia jej w żywą tkankę miasta.

Mój Lublin – nawiązując do dwóch utworów żydowskich artystów mieszkających w przeszłości przy ulicy Lubartowskiej (piosenki *Mój Lublin* Michała Hofmana oraz książki *Mój Lublin* Róży Fiszman-Sznajdman) Fundacja Żydowski Lublin zorganizuje całoroczny cykl spotkań i warsztatów. Do dziś znajdują się tam tak unikatowe miejsca, jak: budynek Jesziwy, dom Sztukmistrza z Lublina, targ żydowski, fabryka wag czy podwórko parasolnika. Wszystkie one kryją w sobie niezmiernie pokłady fascynujących ludzkich historii, na których oparty będzie cały program.

Republika marzeń – wieloletni program rewitalizacji społecznej i rozwoju zawodowego młodych twórców i animatorów kultury. Sercem inkubowania działań społeczno-artystycznych będzie studio Teatru Wschodniego, wyjątkowe miejsce zlokalizowane w wykluczonej kulturowo i ekonomicznie dzielnicy, łączące perspektywę lokalną z międzynarodową, organizujące rezydencje artystyczne dla młodych twórców i animatorów z Polski i zagranicy oraz bogaty program artystyczny dla społeczności lokalnej (koncerty, spektakle, performanse, warsztaty artystyczne, wystawy, instalacje, spotkania z ciekawymi osobami). To praca na rzecz integracji społeczności lokalnej, a zarazem terapia poprzez sztukę i działania animacyjne, prowadzona w środowiskach zmarginalizowanych, skierowana do osób chorych na chorobę alkoholową i znajdujących się w kryzysie bezdomności.

Organizacja liderka: Fundacja Żydowski Lublin / Fundacja Teatr Wschodni, Partnerstwa: Alharallah Theater (DE), Piccola Campania della Magnolia (IT), Immaginaria Sociale Onlus (IT), Udruzenje Svetlost (RS), Funnylucious Theatre (SK), Itt es Most Tarsulat (HU), Torraha (EG), Udruga Prizma (HR), Ottovolante (IT), Teatro della Zucca (IT), Start Now (GE); Budżet: €

RUBIEŻE

Rubieże to nie tylko miejsce na mapach opisywane przez dawnych kartografów słowami „Hic sunt dracones” („Dalej są tylko smoki”). To także kondycja umysłu i stan ducha, to przestrzeń mediacji, znajdująca się między „tu” a „tam”, między „nami” a „nimi”.

Lublin od wielu lat pełni dla środowisk twórczych z krajów Europy Wschodniej funkcję ośrodka spotkań, ważnego punktu odbicia na europejskiej mapie mobilności. Dziś, w obliczu naporu rosyjskiego kolonializmu,

takie działania są potrzebne jak nigdy dotąd. To dlatego w Rubieżach stworzyliśmy projekty ramowe, przygotowane na partnerskich zasadach z białoruskimi i ukraińskimi środowiskami twórczymi. Dzięki ESK transfer ze środowisk artystycznych z tych krajów wejdzie na nowy poziom. Jej europejska widoczność pozwoli zaprezentować wiele, wciąż nie dość odkrytych, światów – z założeniem, że Lublin w roku 2029 będzie dla nich tylko pierwszym przystankiem.

Budżet linii: 4 300 000 €

Europa prowincjonalna

Seria wystaw Muzeum Narodowego w Lublinie pokazująca wkład prowincji w kształtowanie awangardy artystycznej XX w. Obok stolic światowej sztuki międzywojennej awangardy ważny był Witebsk, Łódź, Dreźnie, dla powojennych dzieł sztuki artystyczne ruchy w Odessie, Poznaniu, Klużu, Preszowie, Düsseldorfie, Hünfeld, Bernie. Ważny był także Lublin. Rozpisana na rozdziały opowieść będzie mocno zakorzeniona w lubelskich doświadczeniach, w lokalnej pamięci i artystycznych mitach. Chcemy zrozumieć współczesne napięcia między centrum a peryferiami, rozpoznać twórczość osób działających globalnie i lokalnie (Robert Smithson, Gustaw Metzger, Enrico Baj, odeski konceptualizm), pokazać związki artystów z małymi ojczyznami, np. Pawła Althamera z warszawskim Bródnem, Leona Tarasewicza z Podlasiem, Mirosława Bałki z Otwockiem czy Roberta Kuśmirowskiego z Lublinem. Zapytamy o mentalne granice, które zostały po „żelaznej kurtynie”, odsłonimy paralelizmy i napięcia pomiędzy marginesami a centrum, pokażemy transfer idei artystycznych, strategie trwania, opór i otwartość, zauroczenia i rozczarowania. Wystawy składające się na *Europę prowincjonalną* będą miały wymiar muzealny, ale zaprezentują też współczesne prace mocno zakorzenione we współczesnej Europie. Obok prezentacji prac muzealnych,

niezwiązanych artystów, zaprosimy do współpracy m.in. Thomasa Hirschhorna, Rirkrit Tiravaniję, Żannę Kadyrową, Leona Tarasewicza, Jarosława Kozłowskiego, Mirosława Bałkę, Roberta Kuśmirowskiego Małgorzatę Mirga-Tas, Andreja Dureiko, Jana Grykę, Marinę Napruszkiną, Pawła Althamera. Ważną częścią projektu będzie międzynarodowy open call, poświęcony przekraczaniu granic w sztuce, którego efekty zaprezentujemy w przestrzeni publicznej Lublina i podczas wystaw. *Europa prowincjonalna* daje szansę na sformułowanie manifestu artystycznej prowincji we współczesnym globalizowanym świecie.

Organizacje liderkie: Muzeum Narodowe w Lublinie, Galeria Biała / Centrum Kultury w Lublinie, Galeria Labirynt; Partnerstwa: de Appel Amsterdam (NL), Moderna Galerija (SI), Kunsthalle (CH), Muzeum Sztuki Nowoczesnej Andy'ego Warhola (SK), Richard Demarco Gallery (UK), Muzeum Sztuki w Łodzi; Osoby kuratorskie: Mirosław Haponiuk, Marcin Lachowski; Osoby twórcze: Thomas Hirschhorn, Rirkrit Tiravanija, Żanna Kadyrowa, Leon Tarasewicz, Jarosław Kozłowski, Mirosław Bałka, Robert Kuśmirowski, Małgorzata Mirga-Tas, Andrej Dureiko, Jan Gryka, Marina Napruszkin, Paweł Althamer; Wskaźniki: 1 idea, 5 wystaw, 5 galerii; Budżet: €€€

Bieguni. Opera wędrowna

Opera na motywach utworów Olgi Tokarczuk, poświęcona szczególnemu stanowi „bycia w drodze”, opowiedzianemu z kobiecego punktu widzenia. Spektakl o lotniskach, dworcach kolejowych, przejściach granicznych, promach, szosach i autostradach, przydrożnych parkingach i dworcach autobusowych, o osobach z różnych powodów w drodze, a przede wszystkim o zagubionych w labiryncie świata. Osadzony w realiach politycznych wschodniego pogranicza Unii Europejskiej, miejsca, w którym odcisnęły się skutki wojny i konkurencji nacjonalizmów, gdzie nakładają się na siebie niewspółmierne mapy mentalne, bezdroża mitów i kulturowe fantazmaty.

Warstwę choreograficzną spektaklu oddamy uciekinierom politycznym z Białorusi, uchodźcom wojennym z Ukrainy i „ludziom niczym” próbującym przedrzeć się przez wschodnią granicę w poszukiwaniu lepszego świata. Do nich będzie należał konkret cielesności i przestrzeń sceniczna. Będzie to zatem opowieść o utracie domu i jego poszukiwaniu, o gubieniu i odnajdywaniu drogi, o duchowym wysiłku podróży, o podróźniczych doświadczeniach granicznych – o rytach przejścia w drodze.

Strefy przygraniczne. Nowe terytoria muzyki

Pogranicza iskrzą potencjałem twórczym, prowokują do niekonwencjonalnych wymian, zderzeń i nieoczekiwanych spotkań. Chcemy udowodnić, że muzyka może omijać graniczne szlabany stylów, gatunków, szkół, estetycznych mód i towarzyskich koterii.

Na festiwal złożą się koncerty prezentujące przede wszystkim premierowe utwory muzyczne. Inauguracyjny koncert zainspiruje meandrujący Bug, jedna z nielicznych europejskich rzek, w której bieg nie ingerował człowiek i która rozdziela Zjednoczoną Europę od Białorusi i Ukrainy. Tutaj biegnie też jedna z najtrwalszych granic

Będzie to opera podróżna, z którą można wyruszyć w drogę – jej prezentacja będzie możliwa nie tylko w profesjonalnych teatrach, ale też w przestrzeniach nieteatralnych. Spektakl odbędzie się bez wielkiej orkiestry, obfitych chórów, licznych baletów i bogatej scenografii, ale nie rezygnujemy z ambicji przygotowania dzieła operowego angażującego wszystkie zmysły. Przedstawienie zostanie rozpisane na różne języki na podstawie ukraińskich, angielskich i niemieckich przekładów noblistki. Chcemy odtworzyć muzykę wielojęzycznego zgiełku współczesnego świata. Skomponowania muzyki podjął się kompozytor młodego pokolenia, artysta multimedialny i aktywista społeczny Rafał Ryterski.

Organizacja liderka: Konsorcjum – Unia Lubelskich Operatorów Kultury; Partnerstwa planowane: Fundacja Olgi Tokarczuk, Sekstet Wokalny proModern, Anonymous Ensemble (US), Kameralny Chór Gloria (UA), Lubelski Teatr Tańca (PL), Akademia Muzyczna Münster (DE); Legacy: prezentacja spektaklu w kilkunastu miejscach w Europie; Budżet: €€€

kulturowych Europy: po jednej stronie gotycka Europa z Rzymu, po drugiej bizantyńska z Konstantynopola. Unia lubelska była najśmielszą próbą przekroczenia granicznych różnic.

Chcemy pokazać wzajemne – unijne, pograniczne – inspiracje we współczesnej muzyce polskiej, litewskiej, łotewskiej, ukraińskiej, estońskiej. Przywołamy klasyków współczesności, jak Krzysztof Penderecki, Arvo Pärt czy Valentin Silvestrov, jak i najświeższe „przygraniczne” poszukiwania. Inne tematy koncertów będą dotyczyć pogranicza – w bardziej metaforycznym sensie: przekraczania granic komfortu (nowe estetyki muzyczne i dźwiękowe), przekraczania granic poznania (działania dźwiękowe wokół idei muzyczno-filozoficznych Johna Cage'a),

przekraczanie granic tworzenia (sztuczna inteligencja jako narzędzie twórcze i muzyka jako wehikuł intermedialny), przekraczanie barier językowych i kulturowych (twórczość transkulturowa), przekraczanie stereotypów (nowoczesność zakorzeniona w dawności), muzyka buntu i marzenia.

Chcemy też przekroczyć granice osobności i narcyzmów rozmaitych inicjatyw festiwalowych, organizując spotkanie festiwalowe, organizując spotkanie festiwalowe: Manifeste (IRCAM – Paryż), Maetrz Music (Berlin), SPOR Festival (Aarhus), HCMF

RE:UNITED Gogol Fest

Lublin stanie się domem dla Gogol Fest, największego ukraińskiego festiwalu sztuki współczesnej. Od 2022 r. działa on głównie w przestrzeni międzynarodowej, w Europie i Stanach Zjednoczonych, przekazując informacje o wydarzeniach w Ukrainie i wypowiadając w języku artystycznym ukraińskie doświadczenie. To impreza o wielkiej skali, tworzona od 2007 r. w Kijowie i największych miastach Ukrainy.

Dla lubelskiej ESK stworzy specjalną edycję, RE:UNITED Gogol Fest, która powstanie w czteroletnim cyklu przygotowawczym we współpracy z lokalnymi operatorami, artystami ukraińskimi i europejskimi. Realizacja rozpocznie się od otwartego programu rezydencyjnego, realizowanego w różnych lokalizacjach w Lublinie i w regionie, przy współpracy kolektywów performatywnych. Festiwal zaproponuje ambitny, europejski program performatywny, muzyczny (muzyka alternatywna, klasyczna, opera) i wizualny

Шви / Szwy

Interdyscyplinarny program, który w ciągu miesiąca zgromadzi różne obszary współczesnej kultury ukraińskiej: sztuki wizualne, literaturę, muzykę, kino, sztukę użytkową i rzemiosło oraz panele dyskusyjne. Będzie kontynuacją doświadczeń Lwowa

Huddesfield, Warszawska Jesień, Festiwal Aż Tak, Ensemble, Musica Polonica i Electronica NOVA.

Organizacja liderka: Konsorcjum – Unia Lubelskich Operatorów Kultury; Partnerstwa: Współpraca m.in. z festiwalami Gaudeamus Music Week (NL), Festiwal Ultima (NO), Kontrasty (UA), Gaida (LT), SPOR (DK), Manifeste (FR), Meridian (RO); Osoba kuratorska: Jerzy Kornowicz; Legacy: nowy festiwal w krajobrazie kulturalnym Europy; Budżet: €€€

(instalacje, murale). RE:UNITED Gogol Fest zwieńczy wielkoformatowe widowisko w przestrzeni site-specific, z udziałem znanych międzynarodowej publiczności zespołów Dakha Brakha i Dakh Daughters.

Organizacja liderka: Festival of contemporary art Gogolfest; Partnerstwa: European Festival Association, European Theater Convention (DE), British Council (UA), French Institute (UA), Ukrainian-Danish Youth House and Det Danske Kulturinstitut, Goethe-Institute (UA), Austria's Agency for Education and Internationalisation (AT), Center of Contemporary art „DAKH” (UA), Art Space in Exile „Hotel Continental” (DE), Music Export (UA), Britain Hooligan Art Community (GB), Thalia Theater in Hamburg (DE), Dailies Teatris (LV), Mestská Divadla Pražská (CZ), Independent perform formation Dyki Dushi (CH), All-Ukrainian veteran communities „Iron Will” (UA); Budżet: €€€

prezentujących kulturę ukraińską w Europejskich Stolicach Kultury: Wrocław 2016, Kowno 2022, Bad Ischl 2024, Tartu 2024 – i Lublin 2029.

Kuratorzy projektu piszą: „W 2029 roku my, Ukraińcy, będziemy społeczeństwem post-traumatycznym – niezależnie od tego, czy

do tego czasu wojna się zakończy, czy będzie trwać. Będziemy musieli długo goić liczne rany wojny, zarówno widoczne, jak i niewidoczne, które przenikają serca i umysły, a także powstają między ludźmi. Wojna jest wspólna, ale jednocześnie każdy przeżywa ją inaczej, niosąc swój ból i swoje wspomnienia o utraconych bliskich, utraconym domu, utraconych marzeniach. Szwycy opowiadają o tym, jak trwamy, pozostajemy, możemy dalej być razem mimo wszystkiego, co teraz przeżywamy z powodu wojny i co jeszcze przed nami. Kultura jest tym, co pomaga nam goić, leczyć, odnawiać nasz zniszczony świat, tworzyć nowy – na miejscu zrujnowanego. Pomaga nam mówić i słuchać się nawzajem – wewnątrz ukraińskiego społeczeństwa. A także prowadzić dialog z innymi. Dla nas ważne jest, aby opowiedzieć o bolesnym doświadczeniu,

Rehab

Polsko-ukraińsko-libański projekt łączący pomoc psychologiczną z teatroterapią, skierowany do ukraińskich rodzin (szczególnie do rodzin osób dotkniętych wojną). To cykl warsztatów teatralnych, oparty na libańskim modelu szesnastu kroków radzenia sobie z traumą wojenną i uchodźczą. Szczególną rolę medium pełnią w nim lalki teatralne, pomagające w bezpiecznej konfrontacji z trudnymi doświadczeniami, w odbudowaniu tożsamości i dalszym rozwoju osobistym. Poprzez adaptację modelu pracy z syryjskimi uchodźczyniami i uchodźcami

Простыя словы. Вольныя словы / Proste słowa. Wolne słowa

Białoruska kultura jest dziś na granicy unicestwienia. W 2020 r. po pokojowych, krwawo stłumionych protestach reżim wyrzucił z ojczyzny bez prawa powrotu wielu reprezentantów środowisk twórczych, innych uwięził, a tych, którzy chcieli zachować niezależność – pozbawił możliwości pracy.

o nowej perspektywie światopoglądowej, o tym, jak życie może powstawać wśród zniszczeń i na przekór śmierci”.

Organizacja liderka: Instytut Strategii Kultury we Lwowie; Partnerstwa: Ukraiński Dom (DK), Ukraiński Instytut (FR), Ukraiński Instytut (DE), Ukraiński Instytut (SE); Osoby twórcze i osoby kuratorskie: sztuka współczesna – Serhij Petluk, Włodko Kaufman; literatura – Hryhorij Semenczuk, Halina Kruk; muzyka: Ostap Manulak, Mychajło Szwed; teatr – Maksym Holenko, Olena Apczel; kino – Iryna Cilyk, Iwan Kozłenko; dyskusje – Oksana Forostyna, Wachtang Kebuladze; sztuka użytkowa / rzemiosło artystyczne – Roman Zilińko, media – Iwanna Skyba-Jakubowa, Taras Prokopyshyn; Budżet: €€€

do ukraińskiego kontekstu *Rehab* stworzy trwałe wsparcie dla ofiar wojny, promując jednocześnie rolę teatru jako siły napędowej pozytywnych zmian społecznych.

Organizacja liderka: Teatr im. H. Ch. Andersena w Lublinie; Partnerstwa: Lwowski Teatr Lalkowy (UA), Khayal Association for Arts and Education (LB), Narodowe Towarzystwo Psychologiczne Ukrainy (UA), Polskie Towarzystwo Psychologii Dziecięcej; Legacy: stworzenie modelu wykorzystywania lalek teatralnych w procesie rehabilitacyjnym dla osób z protezami rąk lub osób po paraliżu ciała; Budżet: €

W 2020 r. Lublin udzielił uciekinierom nie tylko fizycznego schronienia. Uruchomiono programy rezydencyjne, stypendia, stworzyliśmy festiwal niezależnej kultury białoruskiej i nieformalne sieci międzynarodowego wsparcia. Staliśmy się emigracyjną siedzibą dla wyrzuconych z pracy osób z białoruskiego Teatru Narodowego (obecnie jako Kupałowcy) aż do czasu, gdy Teatr ten wróci na właściwe miejsce.

Zaproszenie społeczności białoruskiej do stworzenia autorskiego programu kuratorskiego w myśl idei RE:UNION jest naturalną kontynuacją tych działań. Ogłoszony został otwarty nabór projektów skierowany do białoruskich środowisk twórczych oraz podjęto rozmowy z największą środowiskową organizacją, niezależną Radą Kultury Białorusi. W ten sposób stworzone zostały ramy dla programu *Proste słowa. Wolne słowa*, bogatego, interdyscyplinarnego cyklu prezentacji, zaplanowanego na 2029 r.

Institucja ESK wesprze jego organizację i produkcję, zajmie się także europejską promocją dzieł powstałych w ramach programu. Chcemy, aby w przestrzeni międzynarodowej wybrzmiał unikalny idiom współczesnej sztuki białoruskiej, ukształtowanej na wielokulturowym podglebiu, gdzie mieszają się wpływy rodzime, polskie, ukraińskie, żydowskie i wiele innych. Ale chcemy także przypomnieć o wciąż toczącej się na Białorusi walce o europejskie wartości, demokrację i prawa człowieka, i o przynależności tego kraju do wspólnej Europy.

Regionalne Stolice Kultury

Została powołana Unia Kultury Obszaru Metropolitalnego, aby podzielić się Stolicą Kultury z regionem – i w oparciu o program RE:UNION wspólnie stworzyć specjalne wydarzenia w miastach i miasteczkach Lubelszczyzny, w ramach weekendów lub tygodni z RE:UNION. Każde z miast Unii przy okazji współpracy z lubelską ESK stworzy nie tylko propozycję regionalnych obchodów, ale także autonomiczną koncepcję rozwoju kultury w swoich miastach.

Program Regionalnych Stolic będzie efektem współpracy samorządu z lokalnymi środowiskami kultury i z lokalną społecznością przy udziale zewnętrznych osób eksperckich. W jego stworzeniu pomocny będzie

Organizacja liderowska: Stowarzyszenie Artystów Bliski Wschód, Fundacja Doswiad, Białoruska Rada Kultury; Partnerstwa: Fundacja Inexkult, Tanzmesse (DE), New Baltic Dance (LT), European Association of Independent Performing Arts (AT), International network for contemporary performing arts, Pearle* – Live Performance Europe (BE), Muzeum Wolnej Białorusi, Danish Cultural Institute (DK), Natverkstan Kultur (SE), Europa Nostra (DE), ART TRANSPARENT, Białoruskie Centrum Młodzieży w Warszawie, Fundacja TUTAKA, Kupałowcy, białoruskie organizacje kulturalne; Osoby twórcze: Andrey Khadanovich, Swietłana Aleksijewicz, Aleksiej Bratachkin, Polina Dobrowskaya, Valiantsina Hartsuyeva, Zoja Biełachwościk, Valancina Harcujeva, Alaksandr Zielanko, Alaksandar Kazieta, Alaksandr Harcujeŭ; Legacy: przetrwanie niezależnej kultury białoruskiej; Budżet: €€

formularz aplikacyjny – uproszczona wersja formularza komisji selekcyjnej ESK. Długotrwałe cele programu to wsparcie w rozwijaniu kultury w miastach regionu i pomoc we wdrażaniu i rozwijaniu na poziomie samorządowym Lublina i regionu standardów ochrony praw mniejszości, w kontekście wizerunku miast regionu jako byłych „stref wolnych od LGBT”.

Organizacja liderowska: Stowarzyszenie Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego; Wskaźniki: 26 miast, powiatów i gmin regionu lubelskiego; Partnerstwa: Instytucja ESK, Wrocławski Instytut Kultury, Kowno ESK 2022; Legacy: powstanie około 20 strategii rozwoju kultury na prototypie formularza konkursu ESK; Budżet: €€

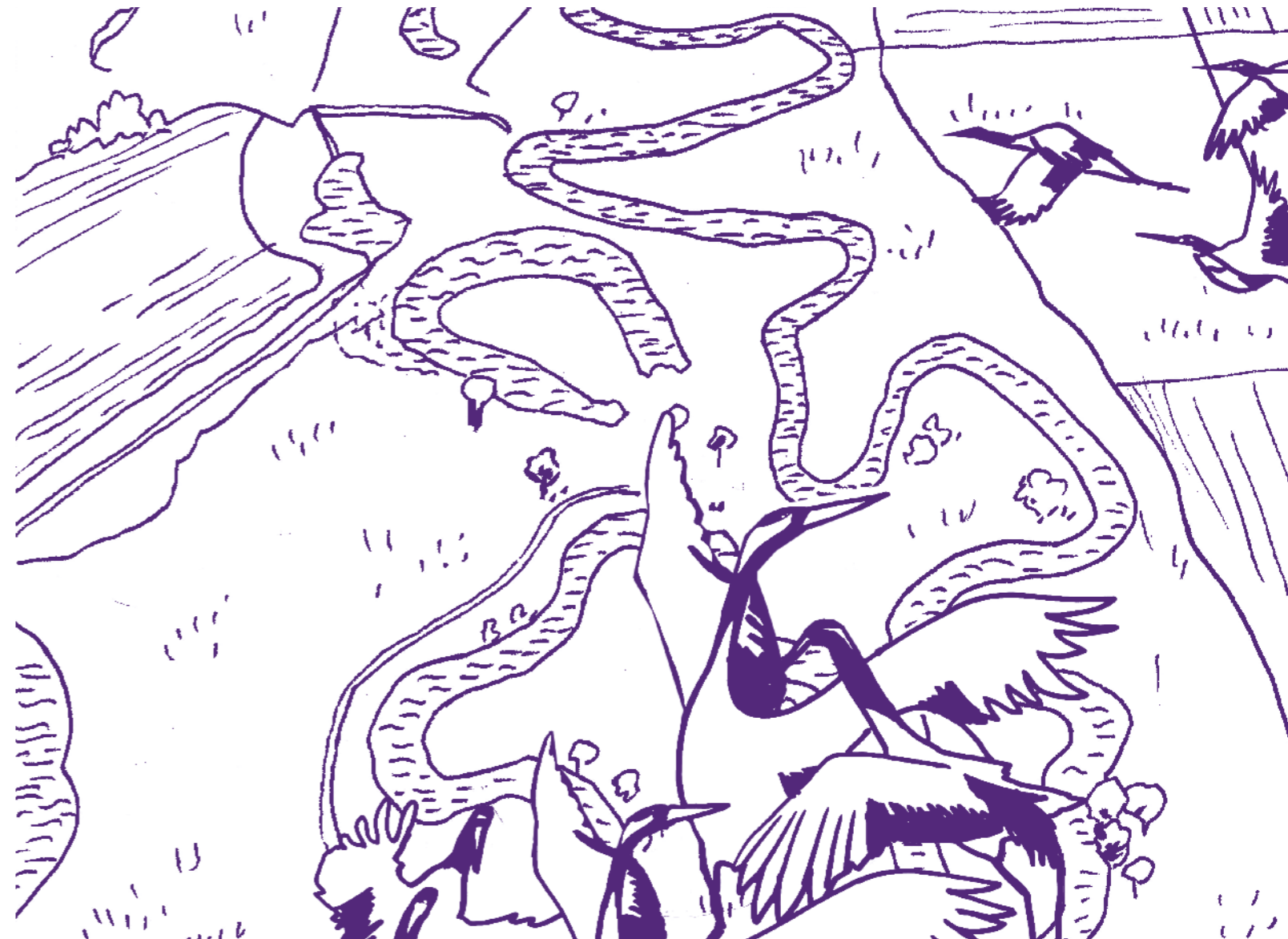
Port Lublin 2029 – Port Lemesos 2030 – Port Gozo 2031

Społeczności twórcze i aktywistyczne na południowych i wschodnich rubieżach UE wypracowują nowe metody rozładowywania rosnących napięć społecznych związanych z migracją. Pod szyldem RE:UNION chcą po raz pierwszy na tak dużą skalę połączyć siły, wymienić się wiedzą, opowiedzieć swoje doświadczenia w języku sztuki. Porty to także program edukacyjny, połączony z rezydencjami i wymianą młodzieży ze szkół artystycznych, realizowany w Lublinie i na terenach, gdzie docierają osoby uchodźcze, a napięcie jest szczególnie odczuwalne, takich jak Lampedusa, Malta, Lemesos czy polska Puszcza Białowieska.

Program realizowany we współpracy z Rethinking Lampedusa, Insulaphilia i Fundacją Edukacyjną Jacka Kuronia

poprzedzimy starannym przygotowaniem, tak aby uwzględnić lokalne konteksty, oraz warsztatami w Lublinie z udziałem osób eksperckich od tematyki migracyjnej. Powstałe dzieła sztuki, performanse w przestrzeni publicznej, wystawa i seria publikacji zawierających obszerny materiał badawczy staną się katalizatorem otwartej dyskusji ze społecznościami lokalnymi na temat zaangażowania społecznego i praw człowieka.

Organizacja liderowska: Centrum Kultury w Lublinie / Rethinking Lampedusa i Insulaphilia; Partnerstwa: Accademia di Belle Arti Legalmente Riconosciuta „Rosario Gagliardi” (IT); Uniwersytet Maltański (MT), Insulaphilia (MT), Limassol ECoC 2030 Candidate (CY), Fundacja Edukacji Jacka Kuronia; Teremiski; Budżet: €

TRANSGRESJE

Transgresje to ciągły niedosyt, otwarcie na ryzyko i eksperyment, opuszczanie miejsc wygodnych i oswojonych w poszukiwaniu nowych scenariuszy, nieskrępowana wyobraźnia i kontrfaktyczność. Transgresje najlepiej określają, w jaki sposób uprawiamy sztukę.

Graniczne położenie Lublina wynika nie tylko z uwarunkowań geopolitycznych, z wielowiekowej opowieści o wschodniej przynależności i usytuowaniu na skrzyżowaniu szlaków. Częścią naszego kulturowego kodu jest także stałe dążenie do jeszcze innego sposobu przekraczania granic – w sztuce. Dla środowiska artystycznego pracującego w Lublinie transgresja jest sposobem bycia, reagowania na aktualne problemy, prototypowania przyszłościowych rozwiązań w drodze do lepszego świata. Transgresja sytuuje się w opozycji do obecnych wymagań zglobalizowanego rynku pracy, jego nastawienia na natychmiastowy, maksymalny efekt, kondensacji czasu, totalnej mediatyzacji świata i zagrożeń wynikających z technologicznego odciętnienia.

Cyrkowa reakcja łańcuchowa

Obchody 2029 r. pozostawią po sobie Europejskie Centrum Cyrku Współczesnego. Powstanie pierwszej w Polsce tego typu instytucji jest jednym z najważniejszych elementów dziedzictwa ESK. To konsekwencja dwóch dekad działań, które uczyniło z Lublina nieformalną stolicę polskiego „cyrkowego odrodzenia”. Jednak tylko ESK może być katalizatorem do wyzwolenia całej energii tego środowiska o ogromnym potencjale.

Lublin jest miastem największych festiwali cyrkowych i siedzibą największej polskiej organizacji cyrkowej, Fundacji Sztukmi-strze. Znajdujemy się w unikalnej na skalę Europy sytuacji wynikającej z naszego położenia geograficznego. Mamy wieloletnie kontakty zarówno z europejskim rynkiem cyrkowego współczesnego w najbardziej

Nasz program opowiadamy, zaczynając od przyszłości. Tworząc obszar Wspólnota, planujemy Kongres RE:UNION, na którym będziemy pytać o kształt projektu UE i integrację europejską po 2029 r. Myśląc o odbudowywaniu relacji, nie możemy jednak zamykać oczu na narastające kryzysy i dezintegracje dotyczące międzyludzką solidarność, na poziomie wspólnot lokalnych, narodowych i ponadnarodowych. Samo graniczne położenie Lublina i rola, jaką miasto pełniło w historii, i jaką ma dziś, w zestawieniu z wyzwaniem, przed którymi stoimy, ubiegając się o tytuł ESK – skłania nas do krytycznego myślenia na temat pojęć centrów i peryferii oraz samego konceptu ESK. Dlatego opowieść o Granicach i cały program Lublina jako ESK 2029 zamykamy propozycjami dotyczącymi zagadnienia dekolonizacji i odnoszącymi się do kategorii utopii.

Budżet linii: 1 500 000 €

progresywnym ujęciu, jak i z wciąż silną w Europie Wschodniej tradycją szkoleniową cyrkowego tradycyjnego. Lublin jest miejscem, gdzie możliwa staje się ich fuzja.

Dzięki ESK zainicjujemy proces cyrkowej reakcji łańcuchowej. Stworzymy stałe struktury, czerpiąc m.in. z doświadczeń szwedzkich, aby doprowadzić do przełomowego wyzwolenia energii polskich, nadbałtyckich i wschodnioeuropejskich środowisk cyrkowego współczesnego. Efektem realizacji programu, znacznie wykraczającym poza wydarzenia w roku obchodów i gwarantującym trwałą zmianę, będą innowacyjne projekty Centrum: wschodnioeuropejski showcase (we współpracy z europejskimi sieciami), rezydencje i fundusze wspierające i promujące ambitne produkcje cyrkowe; szkoła cyrkowa z masterklasami na najwyższym światowym poziomie, programami adresowanymi do

profesjonalnych i amatorskich środowisk, w szczególności zagrożonych wykluczeniem i osób z różnorodnymi potrzebami; program wsparcia artystek cyrkowych *Cyrkowe superbohaterki*.

Organizacja liderka: Fundacja Sztukmi-strze; Partnerstwa: Circostrada, Międzynarodowa Federacja Szkół Cyrkowych FEDEC, Europejska Sieć Cyrków Młodzieżowych EYCO, Europejskie Stowarzyszenie Żonglerów EJA, Circostrada (SE), Polsko-Niemiecka Współpraca Młodzieży

(DE/PL), Zirkus Zartinka (DE), Gandini Juggling (UK), Victor Kee Foundation (UA/SG), Kijowska Akademia Cyrku i Variete (UA), Bundesverband Zeitgenössischer Zirkus – BUZZ (DE), Zirkus ON (DE), Cirqueon (CZ), Cirkul'art (SK), Rigas Cirks (LV), InSpiral Circus Center (HU), CIRKULIACIJA (LT), Cirko (FIN), Circus Info Center (FI), Race Horse Company (FI), FLIC (IT), Young Stage (CH), Circus Centrum (BE), Cirkurama (CR), Katapult (DE), Subtopia (SE); Legacy: pierwsze w Polsce Centrum Nowego Cyrku; Budżet: €€€

Teatr przemiany

Lublin jest od dekad jednym z najważniejszych ośrodków teatru offowego (alternatywnego) w Europie. W 2029 r. zaprosimy środowiska twórcze i zespoły identyfikujące się z tą specyficzną tradycją performatywną, która za sprawą Jerzego Grotowskiego przyczyniła się na całym świecie do rewolucji teatralnej i kulturowej. Jej sednem jest wykorzystanie praktyk artystycznych nie tylko do tworzenia dzieł sztuki, ale przede wszystkim – jako narzędzia do pracy nad sobą i nad społecznością w celu dokonania trwałej przemiany jednostek i zbiorowości. Chcemy doprowadzić do spotkania szerszej publiczności z dzisiejszymi formami *Teatru Przemiany*. Zapytamy, czy zachował on potencjał zmiany rzeczywistości? Czy potrafi odpowiedzieć na współcześnie odczuwane potrzeby i pragnienia? Do współpracy zaprosimy kadrę pedagogiczną, by badać możliwości i wyzwania związane z obecnością pracy laboratoryjnej i treningu fizycznego w obecnych programach nauczania. Spróbujemy także odpowiedzieć na wyzwania związane z dokumentacją wideo i jej cyfrową dostępnością – tak aktualne w przypadku formacji artystycznej, której protagoniści w ostatnich latach coraz częściej kwestionują jej skuteczność.

Teatr Przemiany będą współtworzyć środowiska twórcze z Polski, Europy i z innych kontynentów. W 2027 r. wystartują dwa trzyletnie programy: badawczy i wydawniczy,

współtworzony we współpracy z Uniwersytetem Jagiellońskim, oraz warsztatowy, skierowany do młodzieży. W 2029 r. – w 70. rocznicę rozpoczęcia przez Grotowskiego własnej pracy teatralnej i 60. premiery spektaklu *Apocalypsis cum figuris* – jako jedno z wydarzeń towarzyszących *Kongresowi RE:UNION* zorganizujemy tygodniowe międzynarodowe sympozjum wokół idei Teatru Przemiany, z prezentacjami spektakli i efektów badań. Projekt zakończy publikacja cyfrowego archiwum *Teatru Przemiany*.

Szczególne role przypadnie tutaj dwóm spadkobiercom Jerzego Grotowskiego: Mario Biaginiemu i Thomasowi Richardsowi, twórcy koncepcji trzeciego teatru i antropologii teatru – Eugenio Barbie i profesorowi performatyki Richardowi Schechnerowi. Gospodarzem projektu będzie Tomasz Rodowicz, niegdyś współpracownik Jerzego Grotowskiego, a dziś wiodąca postać Teatru Chorea. Lublin jest oczywistym miejscem realizacji takiego projektu, jako jeden z najważniejszych ośrodków kontrkultury teatralnej, skąd wywodzą się m.in. autorska Scena Plastyczna KUL Leszka Mądzika prowadząca w oryginalny sposób poszukiwania na pograniczu teatru i metafizyki czy Ośrodek Praktyk Teatralnych „Gardzienice”.

Organizacja liderka: Konsorcjum – Unia Lubelskich Operatorów Kultury; Partnerstwa: Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego, Instytut im. Jerzego Grotowskiego, Casa Laboratorio di Cenci (IT),

Theaterlabor Bielefeld (DE), Ateatro (IT), Regula Contra Regulam Teatro (IT), Laboratorio Permanente (IT), Compagnia della Fortezza (IT), Carte Blanche, Teatr Ósmego Dnia (PL), Lwowski Ośrodek Teatralny „Słowo i Głos” (UA), Teatr Wierszalin (PL), Teatr Węgajty (PL), Ośrodek Praktyk Teatralnych „Gardzienice” (PL), Teatr Pieśń Kozła (PL),

Landart na granicy

Granica Unii Europejskiej to nie tylko szlabany, mury i bramki z kontrolą paszportową. Na Lubelszczyźnie granica to w większości kilkumetrowy, ciągnący się kilometrami pas ziemi niczyjej – z obu stron patrolowany przez straż graniczną. Właśnie w tym miejscu na polach ukraińskich i polskich rolników, przecinając nakreślone przez polityków granice, powstanie kilometrowy obraz sztuki ziemi widoczny na zdjęciach satelitarnych. Jego środek i oś stanowiąc będzie granica Unii, pas „ziemi niczyjej”. Ten realizowany w latach 2028–2030 żywy, stworzony

Lublin zamorski

Uważamy, że Europejskie Stolicy Kultury powinna cechować autorefleksja. Stąd potrzeba krytycznego i konstruktywnego namysłu nad kolonialnym wpływem Europy na świat, aktywne włączenie optyki postkolonialnej i odejście od eurocentrycznych narracji. Współpraca transatlantycka, którą rozpoczęliśmy, tworząc program ESK zgodnie z ideą RE:UNION, jest próbą zmniejszenia dystansu między regionami Europy i Globalnego Południa, które dzielą i łączą (różne) doświadczenia kolonialne. Związano nieformalną sieć osób, pracujących na rzecz dekolonizacji kultury.

W Lublinie zamorskim za pomocą literatury i nowych mediów otworzymy pole do dyskusji o procesach odbudowy naszych tożsamości lokalnych i odrzuceniu perspektyw imperialnych. Zaproponujemy program rezydencyjny dla

Stowarzyszenie Teatralne Chorea (PL); Osoby twórcze: Thomas Richards, Mario Biagini; Osoby kuratorskie: Tomasz Rodowicz, Dariusz Kosiński (Uniwersytet Jagielloński); Legacy: cyfrowe archiwum technik Teatru Przemiany, Katalog Dobrych Praktyk Pracy w teatrze fizycznym; Budżet: €€€

z nasadzeń różnych roślin, wciąż zmieniający się wraz z porami roku, obraz stanie się symbolem RE:UNION. Stworzy go lubelski artysta Jarosław Koziara, twórca pracy *Swobodny Przepływ* (2011) przedstawiającej dwie olbrzymie ryby przepływające przez granicę Schengen, symbol swobodnego przepływu idei i kultur ponad narodowymi granicami.

Organizacja liderka: Fundacja Latająca Ryba (PL); Partnerstwa: Instytut Polski w Kijowie (UA); Legacy: obraz o długości jednego kilometra, który przez trzy lata będzie się zmieniał wraz z porami roku; Budżet: €

tworzących nowe media w Polsce, Ukrainie i na Karaibach oraz ich społeczności, zwieńczony dużą przekrojową wystawą. Wraz z lubelskimi galeriami współpracującymi z konsorcjum ukraińskich organizacji z obszaru sztuki współczesnej oraz kolektywami artystycznymi z krajów Globalnego Południa stworzymy stale uaktualniane, cykliczny przegląd bieżących prac cyfrowych. Wystawy te będą się pojawiały w wielu miejscach świata: w Lublinie, w siedzibach partnerów projektu i w regionach, z których pochodzą twórcy i których będą dotyczyły pokazywane prace.

Pracując z osobami specjalizującymi się w tłumaczeniach, opracujemy także antologię niepublikowanych dotąd po polsku esejów zbierających głosy Globalnego Południa na temat Europy i europejskości, zestaw opowieści stawiających kontywent europejski w świetle Innego. W roku swojej premiery publikacja będzie wsparta

rozmowami i panelami zorganizowanymi wspólnie z festiwalami literackimi w Polsce, także w mniejszych ośrodkach, by przeciwdziałać syndromowi metropolitarnemu i wykluczeniu z debaty publicznej szeroko rozumianych obrzeży.

Organizacja liderka: Konsorcjum – Unia Lubelskich Operatorów Kultury; Partnerstwa: Fresh Milk (BB), Pree (JM), Hairouna

Lublin 2029 – Farfara 2031

Co czyni nas Europejską Stolicą Kultury na miarę drugiej dekady XXI wieku?

Lublin nawiązał kontakt z grupą kuratorską, która stworzyła eksperymentalną platformę Farfara 2031, aby pracować nad kandydaturą do ESK nieistniejącej wyspy na Morzu Śródziemnym. Farfara pojawia się jedynie na kilku historycznych mapach, pozostaje dzięki temu przestrzenią wyobrażoną, idealnym obszarem eksperymentu wokół różnych wariantów pojęć utopii i rzeczywistości, nabierających nowych sensów we współczesnym świecie przesyconym cyfrowymi symulacjami.

Film Festival (VC), Bocas Lit Festival (TT), 1000 Mocos (TT), Haus der Kulturen der Welt (DE), Peepal Tree Press (UK), Art Pinchuk (UA), Centrum Sztuki Jam Factory (UA), Dnirońskie Centrum Kultury Współczesnej (UA), Stowarzyszenie Tłumaczy Literatury, Fundacja Heuresis, Galeria Labyrinth, Muzeum Czechowicza, Wydawnictwo ArtRage, Fundacja KulturAkcja, Podcast Raport z Literatury (PL); Budżet: €

Farfara zadaje pytania o nowe, możliwe ujęcia każdego z trzech elementów tworzących ramy konkursu ESK, o to, czym jest, i czym może się stać już za kilka lat „Europa”, „stolica” oraz „kultura”. Dlatego zaproponowaliśmy zespołowi Farfara 2031, aby stał się naszym oficerem ds. utopii. Począwszy od Kongresu RE:UNION, osoby z Farfary będą uczestniczyć w obchodach i celebracjach roku 2029, tworząc krytyczny komentarz do lubelskiego programu ESK – widzianego z perspektywy nieistniejącej wyspy.

Organizacja liderka: Instytucja ESK; Partnerstwa: Farfara 2031; Legacy: stanowisko oficera utopii przy ESK; Budżet: €

PROJEKTY OPEN CALL

Prezentujemy projekty z otwartego naboru, które stały się inspiracją do stworzenia trzech pól i dziewięciu linii programowych RE:UNION. Po wygranej mogą zostać włączone w szeroki program ESK Lublin 2029

- 3/4 sceny: Siła i noc improwizacji
- A Recipe for Leonard Cohen
- A walk with Chagall in Lublin
- Action! Europe
- Akademia Warsztatów
- Akwarelowy Lublin
- Alfabet / Wzgórze Dzieci / Frajda
- Alternatywna Szkoła Muzyki
- Ambasada Kultury Pokoju
- Animators, unite! Animatorzy kultury ratują świat
- Archimiasto
- Archiwum Kultury Gier Wideo
- Archiwum sztuki efemerycznej
- Arena Sztuki
- Arsis Nova Lublin
- Art Perspective
- Artystyczne regaty tradycyjne
- Bazgroty
- Białoruski Festiwal Filmowy
- Białoruski Festiwal Teatralny

- Białoś w fantastycznych opowieściach
- Biblioteka blisko Lublina
- Bilderbok | Picturebook
- Biopolis Art Festival
- Bodies of sound
- Borscht
- Bright Minds Homework Hub
- Brześć 2029
- Budki telefoniczne
- Bug
- Campus literacki
- Carnival on the road
- Centrum Kreatywności w Lublinie
- Culinary Union
- Culture. Safe space
- Cyrk wzmacnia
- Cyrkowa REakcja łańcuchowa
- Czerpanie ze źródeł
- Cztery pory roku. Dworzec Lublin
- Czytam! Party
- Dekalog Teatralny
- do(MY) kultury
- Dobry początek
- Dom Słów – historia słowa drukowanego
- Domy kultury: kierunek dostępność
- Dreaming the future
- Dwarfs&Giants
- Dzieci bogów
- Dźwiękowa mapa miasta. Podróże w czasie i przestrzeni
- Eastern-European Institute for Cultural Studies, Art and Documentation

- Eko-festiwal Wisły
- Ekoton. Miejsca styku, momenty przenikania, strefy tarcia
- E-kronika zabaw podwórkowych
- Esperanto dla integracji
- Europejska Noc Bibliotek
- Europejska Platforma Młodej Sztuki
- Europejski atlas krajobrazu przyjaznego ludziom
- Europejski Szlak Kulturalny 2029
- Europejskie Korzenie Dzielnic Lublina
- FaK! Facylitacja kultury
- FEED
- Feel the ground
- Festiwal Alfabet
- Festiwal Eksperymenty
- Festiwal EURO IMPRO
- Festiwal Fotografii Humanistycznej – Uwaga Człowiek!!
- Festiwal Fotografii i Filmu
- Festiwal Jazzowy
- Festiwal Legend Lubelskich
- Festiwal lubelskich Koziółków
- Festiwal Sztuki Kobiet Demakijaż
- Festiwal Teatru Obiektu Object / Subject
- Folkowy Festiwal showcase'owy – Polska w Europie
- Forum Mecenateń
- Forum Młodego Dramatu
- Foto Reunion
- Galeria na świeżym powietrzu

- Gdzieś na ścianie wschodniej...
- Harmonia dwóch światów
- Hello World
- Highline at night
- Hymn ponad granicami
- Iluminacje Miasta
- Incydent polski
- Inter workshop
- Ja, ty, my – przestrzeń wokół nas
- Jak Sztukmistrz Ozłocił Lublin
- Jesienny Festiwal Ilustracji
- Kiermasze i warsztaty sztuki
- Koncert muzyki żydowskiej – Lubliner Festival
- Konstelacje
- Kreaton Kod Kultury
- Kreaton
- Kręgi Teatru Bramy. Opowieść Miasta
- Krótka Strefa Kreatywna
- Kultura w przestrzeni
- Kultura zdrowego stylu życia
- Kupałowcy w Lublinie
- Laboratorium informacji
- Laboratorium Wycinanki
- Latająca Szkoła Filozofuj!
- Let's Start The Revolution
- Light Tourism Project
- Limits of religion
- Literary Eastern Express
- Litery ciała
- Lokalna Kosmologia
- Lubelscy Liderzy i Liderki

- Lubelska Akademia Klaunady
- Lubelska unia czytelników
- Lubelski Festiwal Designu
- Lubelski Integracyjny Festiwal Gier Planszowych
- Lubelski Szlak Filmowy
- Lubelskie Centrum Międzykulturowe
- Lubelskie Centrum Sztuki Włączającej
- Lublin – mapa wspomnień
- Lublin – Miasto Magiczne, Miasto Mistyczne, Miasto Blasku
- Lublin i Przyjaciele
- Lublin literaturą stoi!
- Lublin z literaturą
- Lublin. Lipiec '80. W stronę lepszego jutra
- Lublin. Symfonia miasta
- Ludzie
- Łącząc kulturę
- Masterklasy
- Medialab
- Medialab Lublin
- Miasto Etycznych Festiwali
- Miejski Festiwal Architektury
- Miejskie Zakłady Komunikacyjne
- Międzykulturowy Festiwal Mój kraj
- Międzynarodowa wymiana taneczna
- Międzynarodowy Festiwal Amatorskich Grup Teatralnych
- Międzynarodowy Festiwal Mój kraj
- Międzynarodowy Festiwal Sztuki Kultura bez granic

- Miękką siła
- Misja Lublin 2029
- Młodzieżowy Przegląd Filmowy
- Mobilna platforma dla kultury
- Mosty
- Mój Lublin
- Mura(LOVE) opowieści o Lublinie
- Muzyczna Podróż Przez Pokolenia
- (Nie)Materialne Ślady Tożsamości
- Odrodzeni
- Ogrody Teatru
- Oko Cadyka – Jod
- Opowieści Siostry Ptaków o Prapoczątku
- Otwarta Pracownia Teatralna
- Our true nationality is humanity
- Outdoorowe centrum kultury
- Pamiętanie i antycypacja
- Panzer – Faust
- People
- Piratki z Wisły
- Platforma
- Platforma Młody Teatr
- Platforma sztuki
- Play the city
- Play Yourself
- Pomnik solidarności społecznej – Instytut Przeciwdziałania Konfliktom
- Pop-up libraries
- porozmawiajMY
- Pracownia prozy
- Prince Margier
- Punkt Kultury
- Queer Europe
- Queerz Get Loud

- Re:build student's culture
- RE:UNION with the body
- Rehab
- ReUnion: Europejskie tradycje organizacji historycznych
- (Re)union of librarians
- Righteous among us – Sprawiedliwi są wśród nas
- Salon Kultury
- Sąsiedowanie
- Scena Komedii
- Sejm Lubelski
- Skąd się wzięła Baba Jaga
- Sound on the Move
- Spring Forward Festival 2029
- Sprzątanie świata – porządkowanie umysłu
- Starfest
- Stary Gaj – Podróż po czasie i przestrzeni
- Stolica Narodów
- Structurers – city design / scenography / installations in Lublin
- Structurers – Lublin Performance
- Sztuka kochania. Inkubator praktyk artystycznych
- Sztuka nauką
- Sztuka Wspólnego Doświadczenia: Seniorzy i Młodzież Razem
- Światowe Dni Kultury Białoruskiej w Lublinie
- Świciaż – koła historii
- Świdnik Jazz Festival – Dialog Europy
- Teatr Europejski

- Teatr Formy Otwartej
- Teatr Stary w Lublinie
- Terrorem in terris
- Tłumacząc przekład
- To co kochamy
- To wieczór sztuki performatywnej – People
- Trans-sny
- Trudna pamięć w budowie dobrych relacji
- Trzy krotchwile miejskie. Przeszłość. Teraźniejszość. Przyszłość.
- Turniej Szachowy
- Tworzenie i pokazywanie spektakularnych występów ulicznych
- Ukraina – reszta świata
- Ulica Miasta
- Unia / спінка / Союз
- Uniwersalny warsztat integracyjno-edukacyjny
- Video Lab
- Voice Portraits
- Woow znów zaczepiła mnie sztuka
- Wschód – Wschód
- Wspólna sprawa
- Wspólne esperanckie świętowanie utworzenia Unii Lubelskiej
- Wykrój tradycji
- Youth International Film School in Lublin
- Zawsze chciałam spróbować stworzyć coś takiego... ale
- Ze słuchu / By ear
- Z życia sfer Starszych

3. Wymiar europejski

Europejski wymiar RE:UNION zakorzeniony jest w naszym poczuciu przynależności do społeczności, która choć miała burzliwą przeszłość, finalnie utworzyła trwałą sojusz. Ta licząca sobie tysiące lat rodzina nieustannie ewoluje, aby objąć wszystkich swych członków. W Europie spierając się o to, czy powinna być azylem czy zamkniętą twierdzą, stawiamy pytania dotyczące naszych zobowiązań wobec wszystkich Europejczyków. Nieważne, czy znajdują się w strefie Schengen, czy poza nią.

Lublin wraz ze swoimi partnerami będzie ambasadorem europejskich wartości. Nasz program oferuje rozwiązania problemów, które są lokalne, ale także uniwersalne, istotne dla obywateli Lublina, ale i wszystkich Europejczyków. Wierzymy, że tutaj w Lublinie, w naszej zróżnicowanej społeczności, w której miesza się kultury, wierzenia i etnosy, jesteśmy w stanie stworzyć prototypy nowych artystycznych metod

wzajemnego zrozumienia. Trzy obszary programu, które opracowaliśmy – Wspólnota, Habitat, Granice – są odpowiedzią na te lokalne / globalne wyzwania.

Przy tworzeniu poszczególnych projektów przyświecały nam dwie zasady: po pierwsze każdy projekt jest zakorzeniony lokalnie i oparty na potrzebach mieszkańców, a po drugie – wszystkie mają znaczenie europejskie, co przejawia się we współpracy z międzynarodowymi partnerami i miastami ESK oraz w odniesieniu do ważnych tematów europejskich. Podczas procesu kandydowania przestudiowano dobre praktyki innych miast i nawiązano współpracę z zespołem eksperckim. Przeanalizował on dokładnie wszystkie projekty, ich europejski wymiar i wpływ, jaki mogą wywrzeć. Kontynuując ten kierunek, powołaliśmy korpus oficerski ds. priorytetów Kreatywnej Europy (dostępność, międzykulturowość, ekologia, równość płci).

RE:UNION. Przygotowujemy również międzynarodowe projekty, takie jak *Port Lublin 2029 – Port Lemosos 2030 – Port Gozo 2031* oraz *La Divina Commedia* z silnym udziałem grup teatralnych z UE13, których połowę stanowią osoby uchodźcze.

Dialog międzykulturowy

Lublin stał się domem dla osób uchodźczych z Ukrainy, niezależnych środowisk twórczych z Białorusi i ludzi przybywających z innych kontynentów. W ramach ESK dążymy do tego, aby dialog międzykulturowy odbywał się systemowo. Chcemy przekształcić tymczasowe działania w ustrukturyzowany i stały program artystyczny, dając głos ludziom z różnych kontekstów

narodowych i kulturowych. Ucieleśnieniem tej idei jest *Landart na granicy*, międzykulturowy most, czyli kilometrowej długości pas ziemnych obrazów biegnących przez granicę Schengen, które będą widoczne z kosmosu, reprezentując stały przepływ idei ponad granicami politycznymi. *Strefy przygraniczne: nowe terytoria muzyki* pokażą wzajemne inspiracje pograniczem we współczesnej muzyce polskiej, litewskiej, łotewskiej, ukraińskiej i estońskiej. Zgodnie z rekomendacją panelu Zespół ESK rozszerzył współpracę poza regiony wschodnie. W 2029 r. w Lublinie odbędzie się *Spring Forward Festival*, najważniejszy pokaz Europejskiej Sieci Tańca Aerowaves, prezentującej najnowsze trendy w światowym tańcu współczesnym. Interesuje nas również spojrzenie na Europę z zewnątrz. *Lublin zamorski* stworzony w partnerstwie z Fresh Milk na Barbadosie, Hairouna Film Festival na Saint Vincent i Grenadynach oraz Pree na Jamajce zakłada pokazywanie sztuki cyfrowej i publikowanie tekstów skupionych wokół kolonialnego doświadczenia Europy Środkowo-Wschodniej i Globalnego Południa.

Wzajemne zrozumienie obywateli Europy

W pierwszej aplikacji celowo odnieśliśmy się do podziału na Wschód i Zachód, aby pokazać ciągle napięcie związane z różnicami w rozumieniu i komunikacji wpisanymi w paradygmat tej dwoistości. W wielu

krajach europejskich funkcjonują dycho- tomie: Wschód – Zachód (lub Północ – Południe). Wschodnia Polska jest często postrzegana jako mniej rozwinięta gospodarczo i bardziej tradycyjna w porównaniu z zachodnią, bardziej uprzemysłowioną i liberalną. Narracja o Wschodzie wiąże się z deprecjacją i marginalizacją polityczną, ekonomiczną i społeczną. Chcemy to zmienić. Poprzez nasz program łączymy Wschód i Zachód, szukamy tego, co nas łączy i współtworzy dzisiejszą tożsamość europejską. *Pokolenie Erasmus 2.0* łączy środowiska muzyczne z różnych europejskich orkiestr młodzieżowych, ludzi mogących zdobyć nowe umiejętności w ramach systemu Erasmus. *Bieguni. Opera wędrowna* opowie historię dobrowolnej i przymusowej migracji. Libretto będzie oparte na ukraińskim, angielskim i niemieckim tłumaczeniu książki nagrodzonej Nagrodą Nobla. *Cyrkowa reakcja łańcuchowa* uruchomi kanały komunikacji między europejskim cyrkiem współczesnym w jego najbardziej progresywnej formie a wciąż silną tradycją szkoleniową cyrku tradycyjnego w Europie Wschodniej, tworząc wspólne innowacyjne projekty: prezentacje, kursy mistrzowskie itp. Rzeki płynące przez Europę to punkt wyjścia interdyscyplinarnego projektu badawczego *Pamięć wody*, skupionego wokół rzek w Polsce, Danii, Niemczech, Czechach i Rumunii i badającego, w jaki sposób europejskie nurty łączą się i wpływają na zbiorowe wspomnienia i narracje.

Wspólne aspekty kultur europejskich

Modernizm, jako jeden z przykładów wspólnego dziedzictwa kulturowego Europy, jest obecny w Lublinie w postaci Osiedla Słowackiego – pierwszego i najbardziej udanego przykładu manifestacji idei Formy Otwartej Hansena. Będzie on eksplorowany w ramach projektu *Myslenie architekturą*.

W projekcie *Renesans harmonii* odnosimy się do kolekcji tabulatur Jana z Lublina jako XVI-wiecznego uniwersalnego języka muzyki przełożonego na współczesną technologię. Postrzegając awangardę jako łącznik między kulturami, wystawa *Europa prowincjonalna* wskaże na rolę peryferii w kształtowaniu głównych nurtów artystycznych Europy.

Q. 11

Proszę omówić zakres i jakość działań:

Promowanie różnorodności kulturowej Europy, dialogu międzykulturowego i większego wzajemnego zrozumienia między obywatelami Europy.

Różnorodna Europa

Uważamy Sieci RE:UNION za esencję współpracy europejskiej. To aktywności IETM – międzynarodowej sieci współczesnych sztuk performatywnych (BE), European Juggling Association (EU), Aerowaves Dance Across Europe (UK). European Juggling Association nada Lublinowi tytuł Home City, co oznacza, że European Juggling Convention będzie powracała do Lublina co kilka lat, jako do jednego ze swoich europejskich domów. Wyrazem uznania dla europejskiej różnorodności będzie Akademicki Kampus Kultury, rozwijany w ramach *Europejskiej Stolicy Kultury Studenckiej*. W 2029 r. 300 studiujących osób ze wszystkich krajów UE podczas dwutygodniowego pobytu będzie wspólnie pracować nad widowiskiem w duchu

Q. 11

Podkreślanie wspólnych aspektów europejskich kultur, dziedzictwa i historii, a także integracji europejskiej i aktualnych tematów europejskich.

Dziedzictwo i historia

W naszym programie ważną rolę odgrywa historia integracji UE oraz dziedzictwo unii lubelskiej. Nawiążemy do tych zagadnień w ramach *Kongresu RE:UNION* oraz *Europejskiej Nocy Bibliotek*. Miasto Lublin zostało wyróżnione Znakem Dziedzictwa Europejskiego, a zainspirowany nim projekt *Wspomnienia z przyszłości* ma na celu digitalizację historycznej przestrzeni objętej Znakem. Badając przeszłość miasta, zwracamy szczególną uwagę na adaptację dziedzictwa przemysłowego. Przed nieczynną od dwudziestu lat Lubelską Fabryką Tytoniu otwiera się nowy rozdział w jej historii. Ten monumentalny kompleks zostanie przekształcony na tętniący życiem obszar, który stanie się sercem *Dzielnicy Przemysłów Kreatywnych* współpracującej z takimi ośrodkami kreatywnymi, jak *Aparaaditehas* (Tartu 2024), *Pikisaari* (Oulu 2026), *Kasárne kulturpark* (Koszyce 2013), *dzielnica Zsolnay* (Pecs 2015), *Dzielnica Kreatywna* (Nowy Sad 2022), *Depo 2015* (Pilzno 2015) i *Trans Europe Halles* – sieć niezależnych ośrodków kultury. Dziedzictwo niematerialne obejmuje pracę przy użyciu tradycyjnych technik głosowych w ramach projektu *Odzyskiwanie głosu* w partnerstwie z Oulu 2026 i *Bourges 2028*. W naszym programie podkreślamy również znaczenie żydowskiego dziedzictwa kulturowego w projektach *Opowieść miasta i Lubartowska*, które wskazują na pamięć o dawnej lubelskiej dzielnicy żydowskiej. Dziedzictwo i historia UE będą silnie obecne w *Eurovision*, multimedialnym interdyscyplinarnym spektaklu z okazji 25. rocznicy przystąpienia Polski i pozostałych dziewięciu krajów do Unii. Historia pro- i paneuropejskich aspiracji zostanie przedstawiona poprzez historyczne teksty polityczne, manifesty, poezję i filozofię.

Integracja europejska

Lublin jest orędownikiem procesów integracyjnych w Europie. Wspieramy Ukrainę i niezależne społeczności Białorusi w ich dążeniu do wolności i niepodległości. W ramach naszego programu realizujemy ich własne programy artystyczne w postaci projektów: *Шви / Szwy* (Instytut Strategii Kultury we Lwowie) i *Простыя словы. Вольныя словы / Proste słowa. Wolne słowa* (Białoruska Rada Kultury, Stowarzyszenie Artystów Bliski Wschód, Fundacja Doswiad). Najważniejszym wydarzeniem podkreślającym rolę integracji europejskiej będzie *Kongres RE:UNION*, na którym wraz z dziewięcioma innymi krajami (Czechami, Estonią, Cyprzem, Łotwą, Litwą, Węgrami, Malta, Polską, Słowenią i Słowacją) będziemy świętować 25-lecie przystąpienia do Unii Europejskiej i dyskutować o trwałości europejskich wartości. Zaprosimy także Chorwację, Bułgarię i Rumunię oraz kraje aspirujące do członkostwa w UE: Albanie, Bośnię i Hercegowinę, Gruzję, Mołdawię, Czarnogórę, Północną Macedonię, Serbię, Turcję i Ukrainę. Wartości europejskie: nienaruszalna godność ludzka, równość, demokracja i wolność będą promowane podczas *Dni Europy w regionie*, zwłaszcza w dawnych tak zwanych „strefach wolnych od LGBT”.

Pokolenie *Erasmus 2.0* dotyczy środowiska muzycznego, które wchodziło w dojrzałość w czasie największego rozszerzenia w historii Unii Europejskiej. To wypowiedź, poprzez sztukę, na temat tego, czym jest bycie Europejką i Europejczykiem, w jaki sposób korzystają oni ze swobody przemieszczania się i jak ważna była ona dla ich osobistego rozwoju. *Europejska Noc Bibliotek* zbada historię integracji poprzez środowisko literackie, pokazując ewolucję tej idei na przestrzeni lat.

Aktualne tematy europejskie

Aktualne tematy	Projekty	Co zrobimy?	Europejskie polityki horyzontalne
Migracje	La Divina Commedia / Port Lublin '29 – Port Lemosos '30 – Port Gozo '31 / Federacja RE:UNION	Występy, warsztaty, wymiana wiedzy i doświadczeń, transregionalna współpraca studentów. Unikalne miejsca integracji międzykulturowej Baobab i Spilno oraz przestrzenie młodzieżowe dla rozwoju projektów interdyscyplinarnych i międzynarodowych.	Asylum, Migration and Integration Fund (AMIF) (2021-2027)
Wsparcie Ukrainy	Lublin 2029 – Lviv 2030 / RE:UNITED GogolFest / Lublin zamorski / Stitches / Rehab	Szkolenie z kompetencji zarządzania projektami europejskimi. Tworzenie przestrzeni dla ukraińskich artystów, aby mogli kontynuować swoją pracę. Oparta na kulturze pomoc psychologiczna dla dzieci poszkodowanych w wyniku wojny.	Creative Europe priority – Support to Ukraine
Zaangażowanie młodzieży	Europejska Stolica Kultury Studenckiej / La Divina Commedia / Gardzienice – Europejska Wioska Kultury / Pokolenie Erasmus 2.0	Edukacja nieformalna dla szkół teatralnych i uniwersyteckich wydziałów teatralnych. Koncerty orkiestr młodzieżowych i programy stypendialne dla młodych muzyków i chórzystów.	Sustainable Development Goals (SDG) – Quality Education
Centrum – Peryferia	Europa prowincjonalna / Strefy przygraniczne. Nowe terytoria muzyki / Lublin zamorski / Lublin 2029 – Farfara 2031	Wystawa poświęcona wpływowi prowincjonalnej awangardowej sztuki wizualnej na światową scenę. Muzyczna prezentacja płodności artystycznej pogranicza. Badanie Europy z punktu widzenia umieszczonym poza jej granicami.	European Neighbourhood Policy (ENP) / Cross-border Cooperation Programmes (CBC)
Współpraca międzygeneracyjna	Federacja RE:UNION / Zielona sieć	Warsztaty teatralne dla seniorów, ogrodnictwo międzypokoleniowe oraz imprezy rodzinne.	UE Youth Strategy
Praca z dziećmi i młodzieżą	Dziecięca eksperymentatornia / Zielona sieć / Wspomnienia z przyszłości	Nowe formy aktywności edukacji artystycznej i kulturalnej dla dzieci ze specjalnymi potrzebami. Nowa przestrzeń wystawieniowa dla młodych odbiorców. Playworking zorientowany na sztukę i ogrodnictwo społecznościowe. Minecraftowa inkarnacja zabytków Znak Dziedzictwa Europejskiego (we współpracy z Instytutem Kultury Gier Wideo).	SDG / Quality Education / European Audiences: 2020 and beyond
Równość płci	Artystyczne pary / Let's Start the Revolution / Queerz Get Loud	Wystawa sztuki współczesnej ukazująca wzajemne inspiracje, powiązania i świadome odrzucenia, jakie charakteryzują sztukę „par artystycznych”. Tworzenie platformy dla wschodzących filmowców. Interdyscyplinarny festiwal łączący sztukę, edukację i aktywizm.	Creative Europe priority – Gender Balance
Zmiana klimatu	Zielona sieć / Mobilne Centrum Apiterapii / Pamięć wody	Rotundy – instalacje artystyczne zbierające wodę deszczową i ogrody miejskie. Działania artystyczne i edukacyjne związane z pszczołami i apiterapią. Badania artystyczne nad znaczeniem rzek.	Green Deal / SDG – Life on Land / Climate Action
Współpraca międzysektorowa	Dzielnica Przemysłów Kreatywnych / Laterna Magica	Nowe miejsca dla fablabów, medialabów oraz przestrzeni rezydencyjnych dla sztuki nowych mediów. Wprowadzanie nowych technologii, docieranie do osób wykluczonych z obiegu kulturowego za pomocą spektakli VR.	SDG – Industry, Innovation and Infrastructure
Dobrostan i rezyliencja	Spółeczna Przestrzeń Odporności Kulturowej / Miasto etycznych festiwali	Działania edukacyjne i kompetencyjne, praktyki performatywne, wizualne, dźwiękowe, cielesne i ruchowe oraz badania artystyczne wspierające odporność społeczną. Wprowadzenie certyfikatu jakości festiwali.	SDG – Good health and wellbeing / Creative Europe priority – Gender Balance
Wsparcie demokracji w krajach spoza UE	Proste słowa. Wolne słowa / Szwy / Lublin zamorski	Występy, publikacje, wystawy i występy na żywo. Prowadzenie, współprodukowanie i prezentowanie historii uciskanych.	EU enlargement policies

Q. 11

Zaangażowanie artystów europejskich, współpraca z operatorami i miastami w różnych krajach oraz partnerstwa ponadnarodowe.

Wymień kilku europejskich i międzynarodowych artystów, operatorów i miasta, z którymi przewidziana jest współpraca i określ rodzaj wymiany, o której mowa powyżej. Wymień partnerstwa ponadnarodowe, które Twoje miasto już utworzyło lub planuje utworzyć.

Europejscy i międzynarodowi operatorzy i miasta

Wybrane organizacje międzynarodowe współtworzące program

- Orchestre francais des jeunes, Youth Symphony Orchestra of Ukraine, El Sistema Sweden – *Pokolenie Erasmus 2.0*
- Relais Culture Europe, Lviv Book Fair, Frankfurt Book Fair, Farfara2031 – *Kongres RE:UNION*
- IETM, Aerowaves, EJA, International Intercultural Cities Network – *Sieci RE:UNION*
- ATOM Theatre, Center of Performing Arts MITOS, Spitfire Company, Biloura Intercultural Performing Arts, Plataforma Bajo Teja, Dance Beyond Borders – *La Divina Commedia*
- Društvo za Retroavanguardia, Lviv National Opera, Lviv National Philharmonic – *Eurovision*
- Marcel Hicter Fondation – *Lublin 2029 – Lviv 2030*
- EUniverCities – *Europejska Stolica Kultury Studenckiej*
- University of Oxford – Archive of Performances of Greek and Roman Drama, Michael Cacoyannis Foundation, Tanzfabrik – *Gardzienice – Europejska Wioska Kultury*
- Schaubude, Tatwerk Performative Forschung, Lithuanian Folk Artists Union, The Norwegian Folk Art and Craft Association, UNHCR, UNICEF – *Federacja RE:UNION*
- TUSH Berlin, BIBIANA, IBBY – *Dziecięca eksperymentatornia*
- ZK/U Berlin, Studio Alta Prague, Soho Ottakring Vienna, Tracing Spaces Vienna, Dekabristen Association, Vienna Gabu Heindl Studio, Rozkvit Association, Nod Markerspace Foundation, Center for Architecture and Metropolitan Planning in Prague, Graham Foundation, Kunstgewerbemuseum – *Myslenie architektura*
- London Play Design, Council for Creative Education, The European Institute for Outdoor Adventure Education and Experiential Learning, DJs For Climate Action, Earth Night, Framer Framed, Van Abbemuseum – *Zielona sieć*

- Cross Attic, Transit House, TATWERK, Tuned City – *Pamięć wody*
- Keychange – *Miasto etycznych festiwali*
- Bnai Brith Europe, Kiriaty Foundation International, Izmir Jewish Heritage, Israeli House, Federation of Jewish Communities in the Czech Republic, Journées Européennes de la Culture et du Patrimoine Juifs, Makom Sefarad, Service for the Protection of Historical Environment and Cultural Museum-Reservations, Jewish Heritage Network, Centropa, AEPJ, Pan-geanic, Association Européenne pour la Préservation et valorisation de la culture et du patrimoine Juifs, Crittical Heritage Studies Centre – University of Stirling, Yad Vashem – *Opowieść miasta*
- Alharallah Theater, Teatro della Zucca – *Republika marzeń*
- de Appel Amsterdam, Moderna Galerija, Kunsthalle, Andy Warhol Museum of Modern Art, Richard Demarco Gallery – *Europa prowincjonalna*
- Center of Contemporary art „DAKH”, Art Space in Exile „Hotel Continental”, Music Export, Britain Hooligan Art Community, Thalia Theater, Dailes Teatris, Mestiska Divadla Prazska – *RE:UNITED GogolFest*
- Cultural Strategy Institute in Lviv – *Шбу / Szwy*
- Khayal Association for Arts and Education – *Rehab*
- Tanzmesse, New Baltic Dance, EAIPA, Pearle*, Danish Cultural Institute, Natverkstan Kultur, Europa Nostra – *Простыя словы. Вольныя словы / Proste słowa. Wolne słowa*
- Rethinking Lampedusa, Insulaphilia, University of Malta – *Port Lublin 2029 – Port Lemessos 2030 – Port Gozo 2031*
- Circostrada, International Federation of Circus Schools, European Youth Circus Organisation, EJA, Kyiv Academy of Variete and Circus Arts, BUZZ, Cirqueon, Rīgas Cirks, InSpiral Circus Center, Cirko, Circus Centrum, Subtopia – *Cyrkowa reakcja tańcuchowa*
- Fresh Milk, Haus der Kulturen der Welt, Art Pinchuk – *Lublin zamorski*

Wejście do międzynarodowych sieci w ramach kandydatury do ESK:

IETM, Culture Next, EUniverCities

Lista wybranych artystek i artystów oraz grup współtworzących planowany program

Swietłana Aleksijewicz, Paweł Althamer, Mario Biagini, DakhaBrakha, Gandini Juggling, Robert Hayden, Żanna Kadyrowa, Jerzy Kornowicz, Laibach, Oksana Lyniv, OPT „Gardzienice”, Kristiina Poska, Thomas Richards, Rafał Ryterski, Screaming Men’s Choir, Małgorzata Mirga-Tas, Rirkrit Tiravanija, Olga Tokarczuk, Norbert Twórczyński, Serhij Petluk.

Miasta współpracujące (poza miastami ESK wymienionymi w dalszej części tego rozdziału)

Współpraca z ESK Lublin 2029 RE:UNION: Lwów Lviv (*Lublin 2029 – Lviv 2030, Шбу*

/ Stitches), San Lawrenz (*Port Lublin 2029 – Port Lemessos 2030 – Port Gozo 2031*), Cluj-Napoca (*Społeczna Przestrzeń Odporności Kulturowej*).

Miasta partnerskie Lublina (współpraca planowana przy projektach *Zielonej sieci*, linii programowej *Renesans różnorodności* i projektach systemowych opisanych w rozdziale *Zasięg*): Bari (IT), Belgrad Stari Grad (XS), Dniepr (UA), Granada (ES), Graz (AT), Hjørring (DK), Jiading, prowincja Shanghai (CN), Kamieniec Podolski (UA), Kiszyniów (MD), Maribor (SI), Nikšić (ME), Nowy Sad (XS), Ramallah (PS), Tirana (AL), Wanad Žor (AM), Wilno (LT), Winnica (UA), Xiangyang, prowincja Hubei (CN), Żytomierz (UA).

Strategia przyciągania zainteresowania międzynarodowej opinii publicznej

Kampania komunikacyjna będzie częścią strategii marketingowej powierzonej zespołowi wybranemu w konkursie (rozdział *Marketing i komunikacja*).

Sztukmistrze z Lublina: europejska podróż – widowiskowe pokazy nawiązujące do słynnej postaci z książki I. B. Singera „Sztukmistrz z Lublina” staną się objazdową produkcją angażującą środowiska artystyczne wielu dyscyplin. Do udziału w tej podróży zaproszone zostaną osoby twórcze ze świata teatru, cyrku, tańca, muzyki, sztuk wizualnych i multimedialnych. W 2026 r. trupa odwiedzi nasz region, w 2027 r. Polskę, w 2028 r. Europę, koncentrując się na miastach ESK, w 2029 r. powróci do Lublina, a w 2030 r. do miast Polski Wschodniej. *Europejska podróż* będzie zapowiedzią lubelskiego programu RE:UNION. W połączeniu z bezpośrednimi działaniami promocyjnymi może liczyć na zainteresowanie mediów w odwiedzanych miastach i krajach.

Wspólnie z naszymi sąsiadami chcemy opracować kanon lokalnego dziedzictwa kulturowego MUST EAST, czyli propozycję tego, czego mogą doświadczyć odwiedzający Lublin w 2029 r., co mogą przeczytać, obejrzeć, a nawet zjeść. Wypracowany w ten sposób kanon MUST EAST zostanie zdigitalizowany i udostępniony międzynarodowej publiczności, co pozwoli zadbać także o osoby, dla których fizyczna podróż do Lublina nie będzie możliwa.

Specjalna strategia dla krajów sąsiadujących – na poziomie opracowywania aplikacji program został ukształtowany wspólnie z krajami sąsiedzkimi (Ukrainą i Litwą). Współpraca opierała się na ich bezpośrednim udziale w programie oraz opracowaniu specjalnej strategii. Do współtworzenia strategii zaproszony zostanie Instytut Strategii Kultury we Lwowie odpowiedzialny za aplikację Lwowa w konkursie ESK 2030 oraz zespół ekspercki pracujący nad ESK Kowno 2022. Szczególnie ważnym elementem programu wykorzystanym do budowy tej strategii będzie obszar programowy Granice, która realizuje ideę współpracy ponad granicami, wspierania kreatywnych społeczności, ale także współpracy w budowaniu publiczności.

Q. 12

Czy możesz szczegółowo wyjaśnić swoją strategię przyciągania zainteresowania szerokiej publiczności europejskiej i międzynarodowej?

Specjalny program dla nowo przybyłych – lubelskie uczelnie, ze względu na liczną społeczność pochodzącą z różnych krajów, opracowały specjalny program umożliwiający im wniknięcie w tkankę społeczną, infrastrukturę miasta i życie kulturalne. Aplikacja jest odpowiedzią na potrzebę uzyskania dostępu do ważnych informacji dla osób z zagranicy w Lublinie. Jej głównym celem

jest ułatwienie im funkcjonowania i poruszania się po mieście i kampusie uniwersyteckim. UMCS GUIDE zawiera podstawowe dane o Uniwersytecie i Lublinie, listę popularnych restauracji i aktywności. Aplikacja zawierająca program kulturalny miasta staje się narzędziem dotarcia do ogromnej grupy osób studiujących w Lublinie.

Q. 13

Proszę opisać powiązania, jakie powstały lub mają zostać rozwinięte pomiędzy programem kulturalnym Twojego miasta a programem kulturalnym innych miast posiadających tytuł Europejskiej Stolicy Kultury.

Współpraca z innymi ESK

Współpraca z byłymi ESK opierała się na zrozumieniu procesu i wyciąganiu wniosków z najlepszych i najgorszych praktyk.

W ciągu ostatnich lat i na etapie ubiegania się o tytuł Lublin rozwinął współpracę z byłymi, obecnymi i wyznaczonymi miastami ESK, a także z miastami kandydującymi, które nie wygrały, ale zdobyły cenne doświadczenia z procesu ubiegania się o tytuł. Patrzymy również w przyszłość i projektujemy współpracę z miastami, które będą ubiegać się o tytuł w 2030 i 2031 r. Jedno z nich, Lwów, jest szczególnie bliskie naszemu sercu.

Nasza obecność w 2024 r. na ceremoniach otwarcia obecnych stolic: Bad Ischl, Tartu i Bodø była nie tylko udziałem w uroczystościach, ale przede wszystkim obfitowała w liczne spotkania z zespołami programowymi. Uczestnicząc w dwóch konferencjach Culture Next organizowanych przez miasta ESK (Leeuwarden 2018, Oulu 2026) omawiano długoterminową strategię (warsztaty PolyLoop), dziedzictwo i przyszłość ESK. Rozwijamy wspólne formaty edukacji artystycznej wraz z Arcadią w Leeuwarden 2018 i Nowym Sadzie 2022 w ramach ich projektów, realizowanych jako dziedzictwo ESK: Bioawakening (zgodnie z *Zieloną siecią RE:UNION*) i *Beta Circus* (zgodnie z *Cyrkową reakcją łańcuchową*). Podczas wizyty w Kownie 2022, Valettcie 2018, Budweis 2028, Lipawie 2026, Trencinie 2026, Chemnitz 2025, Brukseli 2000 (i kandydata 2030) oraz polskich miastach kandydujących (Koło-brzeg, Katowice i Bielsko-Biała) nastąpiła

wymiana wiedzy, dobrych praktyk podczas szkoleń i wydarzeń formalnych niezwiązanych z ESK.

Współpraca z polskimi miastami ESK (Kraków i Wrocław) oraz współpraca z miastami kandydującymi

Utrzymujemy bardzo silne relacje z polskimi ESK: Wrocław 2016 i Kraków 2000. Dokładna analiza tych przykładów skłoniła nas do tworzenia lokalnych projektów zorientowanych na społeczność oraz zaplanowania struktury zarządzania ESK zgodnej z polskim systemem prawnym. Powstała sieć polskich kandydatów pozwalająca zmaksymalizować efekty procesów ESK i dzielenie się wiedzą. Wspólnie z innymi miastami kandydującymi i Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego pracujemy nad formatem Polskiej Stolicy Kultury jako dziedzictwem ESK.

Zespół z Wrocławia 2016 udzielił nam kilku wskazówek:

- Dokładne mapowanie środowiska jakości i potrzeb środowiska na początku realizacji jest podstawą dobrego programu i komunikacji w dziedzinie kultury. Trzeba zaakceptować fakt, że oczekiwania będą się one nieustannie zmieniać.
- Skupienie się na zespole – ESK Wrocław 2016 wykształcił doświadczoną kadrę kulturalną.
- „Zawsze znajdzie się ktoś niezadowolony, trzeba mieć częste okazje do rozmowy w zespole, żeby wiedzieć jak bronić się przed zalewem żółci i nie zajmować się

tylko komunikacją kryzysową. Obecnie istnieje wiele możliwości szkoleniowych w zakresie budowania odporności zespołu. Warto z nich skorzystać”.

ESK Lublin 2016 – kandydat

Dzięki procesom związanym z ESK Lublin 2016 powstały najważniejsze duże miejskie festiwale: Noc Kultury, Re:tradycja – Jarmark Jagielloński i Inne Brzmienia, na ich przykładzie wiemy, jak organizować duże miejskie wydarzenia. Różnica między poprzednim a obecnym procesem przygotowań polega na tym, że skupiamy się na poszukiwaniu i określaniu rozwiązań systemowych, a nie na produkcji efemerycznych wydarzeń. Mocno współpracujemy z wydziałami miejskimi, tworzymy porozumienia międzysektorowe, kładziemy podwaliny pod pozaformalną edukację artystyczną i tworzymy zręby Dzielnicy Przemysłów Kreatywnych. Jednym z niespełnionych marzeń Lublina 2016 była *Podróż Sztukmistrza* jako kulturalna opowieść o mieście – postanowiliśmy wrócić do tego projektu. Chcemy dokończyć tę podróż i przyciągnąć Europę do Lublina. Wiemy, że możemy to zrobić spektakularnie, bo mamy już za sobą wielkie widowiska jak *Sen o mieście* we Wrocławiu 2016. Współpracujemy z zespołem Wrocław 2016, a także z innymi zaprzyjaźnionymi miastami ESK, które organizują szkolenia i konsultacje programowe.

Współpraca z przyszłymi miastami ESK

- Nova Gorica 2025 – *Miasto etycznych festiwali*
- Oulu 2026 – *Odzyskiwanie głosu* (with Screaming Men Choir from Oulu)
- Trencin 2026 – *Miasto etycznych festiwali*

- Evora 2027 – *Renesans harmonii*
- Liepaja 2027 – *Europejska Stolica Kultury Studenckiej* (udział w *Youth Forum and Update*)
- Budweis 2028 – *Společna Pr�estrzeń Odporności Kulturowej, Federacja RE:UNION*
- Bourges 2028 – *Odzyskiwanie głosu, Rehab*
- Namur 2030 / miasto kandydujące – *Pamięć wody*
- Ghent 2030, Burgos 2031 / miasta kandydujące – *Společna Pr�estrzeń Odporności Kulturowej*
- Limassol 2030, Gozo 2031 / ośrodki kandydujące – *Port Lublin 2029 – Port Lemesos 2030 – Port Gozo 2031*
- Kiruna 2029, Uppsala 2029 – pomiędzy polskimi i szwedzkimi miastami, które znalazły się w drugim etapie konkursu, zawarto porozumienie, które zobowiązuje nas do solidarnej współpracy niezależnie od wyniku konkursu.

Współpraca ze Lwowem 2030

Pomimo trwającej wojny, Lwów zdecydował się ubiegać o tytuł ESK 2030. Pomagamy naszym wieloletnim ukraińskim przyjaciółom w ich własnym procesie ESK i stale wspieramy ich wiedzą, którą do tej pory zdobyliśmy. Dzielimy się dobrymi praktykami podczas wizyt studyjnych i konsultacji. Zależy nam również na ciągłym wspieraniu dialogu między światem wschodnim i zachodnim. Lublin i Galeria Labirynt wsparły ukraiński i polski pawilon na Biennale w Wenecji w 2024 r. i zorganizowały spotkanie networkingowe dla ukraińskich operatorów kultury w Pinchuk Art Centre, aby zaprezentować ich spojrzenie i ułatwić spotkania środowiska kuratorskiego z przedstawicielstwami instytucji kultury z całej Europy.

4. Zasięg

Q. 14

Wyjaśnij szczegółowo, w jaki sposób lokalna społeczność i społeczeństwo obywatelskie zostały zaangażowane w przygotowanie wniosku i będą uczestniczyć w realizacji roku.

- 26, 5 mln os. – liczba realnych kontaktów z przekazem medialnym dotyczącym ESK
- 3000 poznanych marzeń i pomysłów od mieszkanki i mieszkańców
- 2931 – liczba informacji o ESK Lublin w mediach tradycyjnych i elektronicznych
- ponad 1000 osób z branży reprezentowanych w Konsorcjum – Unii Lubelskich Operatorów Kultury – zrzeszającym 24 operatorów
- 500 projektów do aplikacji zebranych w 2 open callach
- 4 konkursy grantowe ESK RE:UNION dla NGO – ponad 150 dofinansowanych projektów
- nasze newslettery i przewodnik RE:UNION ESK 2029 otrzymało kilka tysięcy osób (wersje językowe: polska, białoruska, ukraińska, angielska). Powstały też branżowe przewodniki dla biznesu, akademii, szkół i organizacji kulturalnych
- kontynuacja działań z młodzieżą rozpoczętych w ramach ESM 2023
- akcja informacyjna i zbiórka marzeń poprzez kanały elektroniczne szkół oraz dzienniki elektroniczne docierające do dzieci i osób opiekujących się nimi
- działania komunikacyjne skierowane do osób studiujących przez Akademickie Centrum Kultury i Mediów UMCS „Chatka Żaka”.

Zawarto specjalne Unie

- Unia Lubelskich Operatorów Kultury – reprezentacja 1000 osób ze środowiska kultury
- Unia Kultury Obszaru Metropolitalnego – reprezentacja 26 miast i miejscowości regionu
- Unia Biznesu – zrzeszająca ponad 40 firm i przedsiębiorstw reprezentujących 32 000 osób pracujących
- Unia Akademicka – 9 uczelni i szkół wyższych reprezentujących 70 000 osób (studiujących i pracujących)
- Uchwała Młodzieżowej Rady Miasta Lublin o ESK – reprezentacja 70 000 młodych osób.

Działania internetowe

- ponad 20 000 aktywnych odbiorców i odbiorczyń platform Facebook i Instagram – regularne publikacje i działania informacyjne
- dedykowana strona internetowa
- PollyLoop – współpraca z platformą cyfrową przy planach monitoringu.

Za przebieg procesu ESK formalnie odpowiada powołany przez Prezydenta Miasta Lublin Zespół zadaniowy liczący 84 osoby z różnych departamentów i wydziałów Urzędu Miasta Lublin, instytucji kultury oraz organizacji pozarządowych. W pracę nad kandydaturą Lublina włączyły się także różne lubelskie środowiska, twórcze i aktywistyczne. Konsorcjum powołane po preselekcji składa się z 24 podmiotów kulturalnych, reprezentujących ponad 1000 osób aktywnie pracujących w tym sektorze. Na rzecz wsparcia lubelskiej ESK specjalne Unie zawarto w regionie, biznesie i na wszystkich lubelskich wyższych uczelniach. Kandydaturę poparli także przedstawiciele i przedstawicielki różnych wyznań i mniejszości narodowych. To wszystko pokazuje, że realizujemy ideę RE:UNION – połączenia w różnorodności.

Przejsie przez proces ESK było trudne, ale spodziewamy się jego realnego i trwałego efektu. Budowaniu programu towarzyszyła praca nad usprawnieniami systemowymi, które mają wywołać pozytywne zmiany społeczne. Jednocześnie powstała struktura organizacyjna ESK zdolna unieść te ambitne zamierzenia. Tylko takie holistyczne podejście może zagwarantować zasięg nie tylko ilościowy, ale także jakościowy, liczony liczbą osób oraz ich satysfakcją i zaangażowaniem. Nasz program ma szansę powodzenia pod warunkiem ścisłej współpracy instytucji kultury, urzędu, organizacji pozarządowych, paneli obywatelskich oraz placówek oświatowych. Inicjujemy renesans społecznego zaangażowania,

wzmocnienie energii i regeneracji społecznej, w wir której włączamy wszystkie grupy wiekowe, osoby z indywidualnymi potrzebami i różnymi poglądami. RE:UNION w odniesieniu do wspólnoty miejskiej jest więc procesem wspólnie zaplanowanej przebudowy polityki społeczno-kulturalnej Lublina.

DOŚWIADCZENIA LUBLINA

W procesie starań o tytuł ESK czerpiemy z trzech ważnych doświadczeń – kandydowania do tytułu ESK 2016 oraz obchodów 700-lecia lokacji miasta w 2017 r. i Europejskiej Stolicy Młodzieży 2023 (ESM), które wygenerowały energię umożliwiającą przystąpienie do gruntownych zmian w funkcjonowaniu sektora kultury. Obchody ESM wzmocniły zaangażowanie i sprawczość młodych ludzi oraz wprowadziły rozwiązania dla miasta przyjaznego młodzieży. Było to możliwe dzięki otwartości Lublina na proces wzajemnego uczenia się, w którym przyświecało nam hasło: „Nic o Was bez Was”. Stworzono przestrzenie młodzieżowe w 8 punktach Lublina, zrealizowano projekty międzynarodowe, wizyty studyjne u norweskiego partnera, Wergeland Center, w poprzednich i przyszłych ESM. Poznano metody pracy, które można rozwijać i dostosowywać do możliwości i wyzwań, m.in. w profilaktyce uniwersalnej, wsparciu psychologicznym młodzieży, budowaniu ich poczucia własnej wartości, odwagi do tworzenia własnych projektów, także wśród grup mniejszościowych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. Dzięki ESM w centrum uwagi samorządu znalazły się takie kwestie, jak kryzys klimatyczny, równość, prawa kobiet i osób LGBTQ+, a także dostępność, niezwykle istotne dla pokolenia, które właśnie wchodzi w dorosłość.

Program ESK stworzono, biorąc pod uwagę wyniki badań potrzeb przeprowadzonych w latach 2021–2023, które stały się podstawą programu Miasta Młodych. Polityka młodzieżowa Lublina uchwalona została na początku 2024 r. Organizacje pozarządowe aktywne w tym procesie zostały włączone do prac nad ESK, a przestrzenie młodzieżowe, realne dziedzictwo ESM, będą miejscem dla

projektów z linii programowej *Renesans różnorodności* oraz kanałem dotarcia do młodzieży. Już dziś młodzi ludzie mogą realizować tam swoje pomysły, a jedna z przestrzeni jest przystanią dla osób LGBTQ+.

GWARANCJE INKLUZYWNOŚCI, DOSTĘPNOŚCI I RÓWNOŚCI PŁCI

Za odpowiedni zasięg ESK uznajemy jedynie inkluzywne, dostępne, międzykulturowe i równościowe uczestnictwo w programie. Chcemy, aby w procesie przygotowań i w programie ESK mogła uczestniczyć każda osoba mieszkająca w Lublinie lub odwiedzająca nasze miasto, w tym osoby z różnorodnymi potrzebami. Dlatego w planowanych działaniach będziemy kłaść nacisk na zapewnienie dostępności architektonicznej, informacyjno-komunikacyjnej i cyfrowej. Skorzystamy z dobrych praktyk i doświadczeń w zakresie organizacji wydarzeń i udostępniania przestrzeni (również zielonych). Już na etapie współtworzenia aplikacji powstał korpus oficerski: ds. inkluzywności i różnorodności, ds. ekologii, ds. równości płci. Dzięki nim kwestie dostępności, równości i międzykulturowości będą uwzględnione we wszystkich programach społecznych i kulturalnych. W opisie programu nie poświęcamy tym zagadnieniom osobnego miejsca, ponieważ nasze plany i założenia są w całości zintegrowane z europejską polityką horyzontalną.

APLIKACJA PARTYCYPACYJNA

Chcąc włączyć w proces jak najszersze kręgi społeczne, zapytaliśmy osoby mieszkające w Lublinie o ich marzenia i pomysły na ESK 2029. 3 tys. nadesłanych ankiet wyrażających marzenia i pomysły pokazało, jak szeroko myślą o kulturze. Znaczną część tej rozmarzonej grupy stanowiły dzieci, młodzież, ich rodzice i kadra pedagogiczna do których dotarliśmy dzięki udostępnieniu nam elektronicznych kanałów komunikacyjnych Wydziału Oświaty i Wychowania Urzędu Miasta Lublin. Analiza nadesłanych marzeń i pomysłów pomogła nam w wyznaczeniu obszarów programowych.

Q. 16

Wyjaśnij szczegółowo swoją strategię rozwoju widowni, a w szczególności związek z edukacją i uczestnictwem szkół.

Sektor kultury uczestniczył w przygotowaniach od 2023 r. poprzez spotkania, konsultacje oraz otwarty nabór projektów. *Przewodnik RE:UNION* poświęcony wymogom formalnym i przesłaniu programu dotarł do kilku tysięcy osób. Kolejne *Przewodniki* skierowane do regionu, sektora biznesowego, organizacji pozarządowych i do wyższych uczelni, miały również wersje w językach ukraińskim, białoruskim i angielskim. Aby włączyć lubelskie instytucje i organizacje pozarządowe do prac nad finałową koncepcją programową oraz kształtem ESK w przypadku wygranej Lublina, założono Konsorcjum zrzeszające 24 operatorów kultury. Odwołując się do idei RE:UNION, powołaliśmy Unie: Biznesu, Obszaru Metropolitalnego oraz Akademicką. Wyznaczają one szerokie kręgi wsparcia, w których osadzona będzie Instytucja ESK, ale zwielokrotniają też możliwość dotarcia do grup odbiorczych. Rozbudowanie struktury organizacyjnej o Konsorcjum, Unie oraz Rady (szerzej opisane w rozdziale 5) gwarantuje niezwykle szeroki zasięg lubelskiej ESK.

Kluczowym elementem RE:UNION jest redefinicja Lublina jako miasta, które włącza środowiska migranckie już na samym starcie przygotowań. Działania w tym zakresie oprzemy na funkcjonujących już instytucjach, prowadzonych przez organizacje pozarządowe: Baobab oraz Spilno Lublin. Bazując na doświadczeniu Komisji Dialogu Obywatelskiego, zaimplementujemy najlepsze praktyki europejskie, tworząc własne mechanizmy umożliwiające pełny udział tej grupy społecznej w obchodach ESK, nie tylko odbiorczo, ale również twórczo w linii programowej *Renesans różnorodności*. Pomocny w tym będzie aktywny udział Lublina w Sieci Miast Międzykulturowych Rady Europy. Ale pełny program dla wielokulturowego miasta uzyskamy dopiero po uwzględnieniu społeczności studenckich z różnych krajów i kontynentów. Będą one współtworzyły projekt *Europejska Stolica Kultury Studenckiej*, a w dotarciu do nich zadbamy nie tylko o odpowiednią komunikację językową, ale również o czytelne kody kulturowe.

STOLICA PARTYCYPACJI

Niniejsze plany działań prospołecznych i włączających są wypracowane z użyciem wdrożonych już przez Urząd Miasta Lublin narzędzi partycypacji. Instytucja ESK będzie miała nadzór merytoryczny i kuratorski nad całością procesu, jednak programy o szerokim społecznym wymiarze pozostaną w gestii Urzędu, który zadba o ich odpowiednią realizację. Większość tych działań będziemy mogli zrealizować jedynie po wygranej Lublina, ale ich szeroki zakres i prospołeczny charakter umożliwi pozyskanie środków ze źródeł innych niż budżety i granty na kulturę.

Centrum „Astoria” – po otrzymaniu tytułu ESK powstanie miejsce wspierające organizacje pozarządowe, unikatowe w skali i formule. Siedzibę otrzymają doświadczone organizacje społeczne i kulturalne, które do tej pory ze sobą nie współpracowały albo była to współpraca ograniczona.

Panel Obywatelski ESK – jako jeden z pierwszych w Polsce będzie obradował cyklicznie, opiniując kluczowe elementy dotyczące programu ESK. Część decyzji zostanie przekazana w ręce osób z zespołów wylosowanych i przygotowanych merytorycznie zgodnie z metodologią paneli obywatelskich.

Obywatelski Budżet Kulturalny – rozszerzenie formuły Budżetu Obywatelskiego o projekty kulturalne wykorzysta od dawna istniejący i sprawnie działający mechanizm. Ostateczne rozstrzygnięcia w ramach tego budżetu już od 2027 r. będą podejmowane w ramach Panelu Obywatelskiego ESK.

Wolontariat lubelski – hub projektów wolontariackich (realizowany w ramach linii *Renesans różnorodności*), o zróżnicowanym charakterze i skierowanych do wielu grup wiekowych, promujący także działania międzypokoleniowe. Rozbudujemy platformę internetową i uruchomimy aplikację dla wolontariatu jako narzędzia do integracji i kumulacji zasobów oraz usprawnienia kontaktów w ramach wydarzeń.

Miejsca Aktywności Lokalnej – ulokowane w dzielnicach i mniejszych wspólnotach lokalnych pozbawionych miejskiej infrastruktury kulturalnej wzmocnią dzielnicowy, sąsiedzki charakter ESK. To szczególnie cenne przedsięwzięcie m.in. dla osób w wieku senioralnym pozwalające im na nowo wdrażać się w aktywność kulturalną i społeczną.

Kulturalna Energia Doświadczenia – program skierowany do osób w wieku senioralnym uwzględniający różnorodność tej grupy, której nie można definiować wyłącznie przez metrykę. W starzejącym się społeczeństwie ważne są zasoby związane z doświadczeniem tej licznej grupy, nieocenione dla całej społeczności. Program włączania w życie kulturalne ma objąć przynajmniej 20% seniorów, w cyklach zajęć artystycznych, kulturalnych, aktywizujących i wspierających.

Urban lab – instrument współpracy władz miejskich z mieszkańcami i mieszkankami, który zostanie uruchomiony już w styczniu 2025 r. Zacieśni współpracę między przedsiębiorstwami oraz podmiotami naukowymi, dążąc do poprawy jakości życia poprzez innowacyjne rozwiązania zidentyfikowanych problemów i odpowiednie wykorzystanie zasobów miejskich.

Baobab – centrum integracji międzykulturowej prowadzone przez Stowarzyszenie Homo Faber, we współpracy z UNHCR wprowadzi nowe programy dla migrantów i migrantek oraz mniejszości wyznaniowych i narodowych, czego efektem ma być ich aktywny udział w życiu kulturalnym miasta.

EDUKACJA KULTURALNA W SZKOŁACH

ESK nie jest jednorazowym wydarzeniem, ale inwestycją w przyszłość Lublina. Myśląc perspektywicznie, zwrócimy szczególną uwagę na 70 tys. uczących się w lubelskich szkołach oraz kolejne kilkadziesiąt tysięcy w obszarze metropolitalnym. Stworzymy program zwiększający ich zaangażowanie w kulturę, a każdy większy projekt ESK będzie miał komponent edukacyjny. Pracę na

rzecz tego środowiska rozpoczęliśmy już dziś, a będziemy ją kontynuować jeszcze po 2029 r. Jesteśmy w tej dobrej sytuacji, że posiadamy bogate doświadczenie, infrastrukturę i zasoby jako dziedzictwo obchodów 700-lecia miasta oraz ESM. Będziemy kontynuować i rozwijać projekty ESM: *Szkolny Budżet Obywatelski*, *Dobry Klimat w Szkole – GraMy w Zielone*, *SUPER granty czy Kreatywna Szkoła*. Do środowiska pedagogicznego skierujemy specjalny program na temat ESK angażujący szkoły poprzez innowacyjne i alternatywne formy edukacji kulturalnej.

Programy i inicjatywy przygotowane specjalnie na rzecz ESK

Będziemy je prowadzić dwutorowo: jako obligatoryjne zajęcia w szkołach oraz poprzez wspieranie edukacji pozaformalnej odbywającej się poza szkołami. Naszym celem jest, aby ponad połowa dzieci skorzystała z warsztatów i programów edukacyjno-artystycznych, jak m.in.:

- Lekcje Kultury prowadzone przez osoby ze środowiska kultury i sztuki;
- konkursy artystyczne na temat idei RE:UNION;
- projekty badawcze w lubelskich FabLabach i MediaLabach;
- Dni Otwarte w instytucjach kultury, pokazujące kulisy teatrów, muzeów i galerii;
- internetowe platformy edukacyjne, umożliwiające eksplorację zasobów kulturowych związanych z ESK;
- tworzenie autorskich gier wokół ESK i idei RE:UNION;
- Szkolne Kluby Kulturalne organizujące spotkania, wycieczki i wydarzenia;
- Wolontariat Szkolny ESK, pozwalający zdobyć doświadczenie zawodowe już na tym etapie edukacji;
- partnerstwa szkół z instytucjami kultury zapraszające do pełniejszego udziału w ESK;
- mentoring uczniowskich projektów artystycznych;
- prezentacje szkół w programie ESK – efekty warsztatów i programów pokażemy w *Korowodach*, przy wsparciu i mentoringu środowiska kulturalnego.

Uruchomimy również startupy skierowane do społeczności studenckiej i absolwenckiej uczelni wyższych, doceniające i finansujące projekty, które wpisują się w ideę RE:UNION. Osobną ofertę związaną z ESK mamy też dla Uniwersytetu Trzeciego Wieku.

STRATEGIA ROZWOJU WIDOWNI

Strategia rozwoju widowni lubelskiej ESK to kompleksowy plan angażowania różnych grup społecznych, realizowany wspólnie przez Instytucję ESK, Wydziały: Kultury, Oświaty i Wychowania oraz Partycypacji. Tworzymy ją w oparciu o analizy zakładanych bezpośrednich grup odbiorczych, korzystając z perspektywy nakreślonej przez badania socjologiczne przeprowadzone w trakcie ESM oraz na podstawie otwartych naborów projektów do ESK i zebranych 3000 marzeń i pomysłów.

Wychodząc naprzeciw zdiagnozowanym potrzebom, skupimy się na budowaniu trwałych relacji z publicznością poprzez następujące działania:

- dywersyfikację i dostosowanie oferty kulturalnej: programy kulturalne odpowiadające na przeanalizowane potrzeby i zainteresowania, obejmujące zarówno tradycyjne, jak i nowoczesne formy wyrazu artystycznego pozwalają na zwiększenie uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych do zakładanego dwukrotnego wzrostu ich liczby do 2029 r;
- rozwój edukacji kulturalnej, priorytetową współpracę z miejskimi placówkami oświaty i wychowania: wprowadzenie kulturalnych programów edukacyjnych w 80% szkół i organizacja kilkuset warsztatów rocznie. Naszym celem jest to, aby przynajmniej połowa środowiska uczniowskiego uczestniczyła w warsztatach i programach edukacyjno-artystycznych i kulturalnych zarówno w systemie szkolnictwa, jak i zajęciach edukacji nieformalnej;
- inkluzywność i dostępność, zapewnienie szerokiego dostępu do kultury w duchu zrównoważonego rozwoju: zwiększenie liczby wydarzeń promujących

różnorodność kulturową o 30%, rozwój programów integracyjnych, aby tworzyć warunki równego uczestnictwa w kulturze osobom z grup zagrożonych wykluczeniem, z różnorodnymi potrzebami, dotychczas nieuczestniczącym w kulturze;

- inwestycje infrastrukturalne, poprawę jakości komunikacji i dostosowanie jej do osób z różnorodnymi potrzebami, *Zieloną Sieć* (opisaną w linii programowej *Odzyskiwanie przyrody*);
- uatrakcyjnienie przestrzeni publicznych poprzez włączenie projektów edukacyjnych (np. *Archimiasto*) oraz rozszerzenie użyteczności terenów zielonych o przyrodnicze punkty (np. *Mobilne Centrum Apiterapii, Rotunda*), a także zwiększenie obszarów terenów zieleni o 15% (dziki Park Nadrzeczny);
- powstanie i rewitalizację obiektów kulturalnych: Centrum Sztuki Dzieci i Młodzieży, Dom Słów;
- promocję i komunikację na arenie międzynarodowej poprzez organizację specjalnych wydarzeń (np. *Sztukmistrze z Lublina – europejska podróż*), międzynarodowych, jakościowych festiwali i wydarzeń kulturalnych czy kampanii promocyjnych angażujących środowiska twórcze jako ambasadorów miasta;
- wzmocnienie współpracy lokalnej i regionalnej pomiędzy instytucjami kulturalnymi, edukacyjnymi oraz organizacjami pozarządowymi;
- wzmoczoną europejską współpracę kulturalną, angażowanie środowisk twórczych, organizacji i przedsiębiorstw z krajów UE.

Dodatkowo Zespół ds. monitoringu i ewaluacji przeanalizuje dane nt. frekwencji, demografii widowni, jej zaangażowania, lojalności i opinii. Regularne ich zbieranie poprzez obserwacje, wywiady, ankiety, kwestionariusze, analizy mediów społecznościowych oraz danych z systemów biletowych i rejestracyjnych pozwoli na ciągłe doskonalenie i lepsze dostosowanie programu ESK do potrzeb społeczności. Ewaluacja rozwoju widowni będzie realizowana poprzez analizy jakościowe i ilościowe, ocenę wybranych wydarzeń oraz porównanie celów pierwotnych i oczekiwanych.

5. Kierownictwo

A) FINANSE

Budżet samorządów lokalnych na kulturę w Polsce utrzymuje się od dekady na średnim poziomie 3,2% – w porównaniu z miastami UE nie jest on wystarczająco wysoki. Wierzmy, że jako kandydat do ESK ponosimy odpowiedzialność za proponowanie rozwiązań systemowych dla kultury

w naszym kraju. Dlatego Miasto Lublin zdecydowało o przyjęciu planu stopniowego zwiększania budżetu miasta na kulturę (bez inwestycji w ESK) do 4,4% w 2029 r., z założeniem osiągnięcia 5% budżetu po 2029 r. jako długoterminowy efekt ESK.

Budżet operacyjny na rok tytułowy

Przychody na pokrycie wydatków operacyjnych

Miasto Lublin zagwarantowało nowe środki w wysokości 12 500 000 €, specjalnie dedykowane na realizację programu ESK oraz zabezpieczenie inwestycji ESK poprzez wpisanie i zatwierdzenie w Wieloletniej Prognozie Finansowej. Na część inwestycji zostały zagwarantowane środki wydatków inwestycyjnych poprzez podpisane umowy o dofinansowanie, lub miasto ma zarezerwowane środki finansowe ujęte w programach operacyjnych UE. Stanowi to twarde dowód deklaracji Miasta Lublin zapewniającej realistyczną politykę finansową w dłuższym okresie i zabezpieczenie finansów na proces ESK. Władze regionalne pomimo różnic politycznych w regionalnym parlamencie jednogłośnie poparły udział Lublina w konkursie o tytuł ESK, pomimo różnic politycznych pomiędzy władzami regionu i miasta. To przykład, że kultura łączy ponad podziałami politycznymi. W ten sposób spełnia się idea RE:UNION, która zapoczątkowana na etapie pracy nad aplikacją już daje wymierne efekty oraz staje się gwarantem udziału regionu w finansowaniu projektu. W przypadku wygranej jego władze niezwłocznie podejmą decyzje o finansowaniu ESK w latach 2025–2031.

Zmieniła się wysokość planowanych przychodów od władz krajowych. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

(MKiDN) na etapie pracy nad finałową aplikacją pisemnie zadeklarowało dofinansowanie na takim samym poziomie jak Miasto Lublin, tj. 12 500 000 € a nie – tak jak zakładaliśmy w aplikacji preselekcyjnej – 24 500 000 €. Nie ma jednak wiążących aktów prawnych w tej sprawie, dlatego Miasto Lublin po ewentualnej wygranej będzie regularnie podejmować negocjacje w celu zwiększenia wkładu pochodzącego z władz krajowych do poziomu wsparcia udzielonego poprzedniej ESK i średniej, które przeznaczają inne kraje UE.

Mimo zmniejszenia deklarowanego wkładu MKiDN, budżet całego projektu ESK wciąż pozostaje na wysokim poziomie dzięki działaniom podjętym przez Miasto Lublin. Deklarujemy udział sponsorów na takim samym poziomie jak w pierwszej aplikacji – 5 500 000 €. Realizacja programu ESK pod hasłem RE:UNION wzbudziła ogromny entuzjazm wśród przedsiębiorców, którzy właśnie w rozwoju kulturalnym miasta i współpracy międzysektorowej upatrują szans rozwojowych dla siebie. Powstała Unia Biznesu na rzecz wsparcia i realizacji ESK, która w momencie podpisania deklaracji skupiła ponad 40 największych przedsiębiorców z siedzibą w Lublinie, a działających w skali ogólnopolskiej i globalnej, zatrudniających łącznie ponad 32 000 pracowników, których łączny zysk netto w 2023 r. wyniósł ponad 250 000 000 €. Deklarowana kwota sponsorska to 2,6% rocznego zysku Unii Biznesu.

Q. 17

Potwierdź lub zaktualizuj dane budżetowe, korzystając z poniższych tabel. Wyjaśnij wszelkie różnice w odniesieniu do preselekcji.

Q. 20

Czy organy finansów publicznych (miasto, województwo, państwo) przegłosowały już lub zaciągnęły zobowiązania finansowe na pokrycie wydatków operacyjnych? Jeśli nie, kiedy to zrobią?

Q. 27

Czy organy finansów publicznych (miasto, województwo, państwo) przegłosowały już lub zaciągnęły zobowiązania finansowe na pokrycie wydatków inwestycyjnych? Jeśli nie, kiedy to zrobią?

Projekt uzyskał ponadto oficjalne poparcie wszystkich 9 uniwersytetów i uczelni wyższych funkcjonujących w Lublinie – 5 uczelni państwowych i 4 prywatne – zwane Unią Akademicką. W ten sposób na działania studenckie i akademickie w ramach ESK zostanie zagwarantowana kwota 4 000 000 €. To nowe środki, które dzięki zawartej współpracy z sektorem akademickim zasilają realizację programu ESK dedykowanego studentom i środowisku akademickiemu.

Zgodnie z deklaracją z aplikacji preselekcyjnej do powyższych kwot należy doliczyć finansowanie projektów programu

ESK 2029 w ramach rocznych budżetów instytucji, dotacji dla NGO-sów, grantów i innych konkursów dla osób menedżerskich i twórczych: łącznie 18 000 000 € w latach 2025–2031 pochodzące ze stałych wydatków na kulturę. Dzięki temu projekt ESK wniknie w miasto i na stałe stanie się jego elementem.

Z powodu zmniejszenia deklarowanej kwoty przez MKiDN zakładamy o 1 000 000 € mniejszy wpływ niż deklarowany w aplikacji preselekcyjnej z biletów i innych pozyskanych spoza funduszy publicznych. Obecnie wynosi on 1 500 000 €.

Q. 18

Całkowity budżet operacyjny (tj. fundusze, które są specjalnie przeznaczone na pokrycie wydatków operacyjnych)

Przychody	Sektor publiczny (w euro)	Sektor publiczny (w %)	Sektor prywatny (w euro)	Sektor prywatny (w %)
46 000 000	39 000 000	85	7 000 000	15

Q. 19

Jaki jest podział przychodów, które mają być uzyskane z sektora publicznego na pokrycie wydatków operacyjnych? Proszę wypełnić poniższą tabelę:

Przychody z sektora publicznego:

W tabeli zaprezentowaliśmy wyłącznie nowe środki, które zostaną zainwestowane w realizację ESK, zgodnie z kryteriami konkursu.

Do tych kwot należy doliczyć 18 000 000 € w latach 2025–2031 pochodzące ze stałych corocznych wydatków na kulturę, które będą wspierać realizację programu ESK.

Przychody z sektora publicznego	w euro	w %
Władze krajowe	12 500 000	32
Miasto	12 500 000	32
Region	6 500 000	17
UE	3 500 000	9
Unia Akademicka	4 000 000	10
Suma	39 000 000	100

Lublin posiada duże doświadczenie w pozyskiwaniu funduszy unijnych, które wykorzysta realizując wyzwania ESK. W Urzędzie Miasta Lublin od lat działa Wydział Funduszy Europejskich z ponad 30 specjalistami z powodzeniem pozyskując środki i realizując duże projekty dofinansowane z UE. W ciągu ostatniej dekady pozyskano ponad 1 000 000 000 €. Od zainicjowania procesu ESK Wydział kontynuuje te działania, kreatywnie poszukując źródeł finansowania w programach europejskich. Takie kroki podejmują również m.in. miejskie instytucje kultury. Starania Warsztatów Kultury w Lublinie zaowocowały otrzymaniem grantu z Kreatywnej Europy na projekt *Wschodni Express – Spotkania Literackie*. Już dziś wiemy, że wiele projektów ESK może znaleźć swoje finansowanie w programach europejskich:

- Kreatywna Europa;
- Interreg Europa;
- Interreg Europa Środkowa;
- Erasmus+;
- Obywatele, Równość, Prawa i Wartości (CERV);
- Fundusz Azylu, Migracji i Integracji (AMIF);
- Interreg NEXT Polska – Ukraina;
- Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy;
- Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021–2027;
- Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności; Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021–2027.

Po uzyskaniu tytułu podejmiemy następujące strategiczne starania dla pozyskania funduszy:

- w pierwszej połowie 2025 r. zmapowane zostaną wszystkie możliwe dotacje unijne, o które będzie można ubiegać się na realizację projektów i inwestycji ESK, a następnie powstanie lista projektów, które spełniają kryteria poszczególnych naborów oraz powstanie strategia uczestnictwa w naborach;
- w drugiej połowie 2025 r. rozpoczną się kompleksowe szkolenia na temat udziału w programach Kreatywnej Europy, CERV, Erasmus+, etc. dla wszystkich organizacji zaangażowanych w projekt ESK;
- Wydział Funduszy Europejskich wraz z koordynatorem ds. pozyskiwania funduszy europejskich z Instytucji ESK oraz ekspertami UE i PL utworzą sieć wsparcia lokalnych organizacji w przygotowaniu i wdrażaniu wniosków unijnych;
- powstanie specjalny program grantowy dla organizacji realizujących program ESK na wkład własny do projektów, które pozyskały środki unijne na realizację;
- Biuro – Centrum Współpracy Międzynarodowej w Urzędzie Miasta Lublin wraz z koordynatorem ds. partnerstw międzynarodowych w Instytucji ESK będą wspierać projekty ESK w tworzeniu partnerstw i konsorcjów wzmacniających potencjał pozyskiwania funduszy unijnych.

Według jakiego harmonogramu przychody na pokrycie wydatków operacyjnych powinno otrzymać miasto i/lub organ odpowiedzialny za przygotowanie i realizację projektu ESK, jeśli miasto otrzyma tytuł Europejskiej Stolicy Kultury?

Przychody	2025	2026	2027	2028	Rok ESK	2030	2031
UE	–	200 000	400 000	900 000	1 700 000	200 000	100 000
Władze krajowe	–	–	–	3 500 000	9 000 000	–	–
Miasto	620 000	840 000	970 000	1 550 000	5 870 000	1 770 000	880 000
Region	250 000	300 000	300 000	1 250 000	3 600 000	600 000	200 000
Sponsorzy	–	200 000	300 000	1 800 000	3 000 000	200 000	–
Przychody ESK	–	–	100 000	300 000	1 000 000	100 000	–
Unia Akademicka	100 000	150 000	200 000	800 000	2 300 000	350 000	100 000

Q. 21

Jaka jest Twoja strategia pozyskiwania funduszy, aby uzyskać wsparcie finansowe z programów/funduszy unijnych na pokrycie wydatków operacyjnych?

Q. 28

Jaka jest Twoja strategia pozyskiwania funduszy, aby uzyskać wsparcie finansowe z programów/funduszy unijnych na pokrycie nakładów kapitałowych?

Q. 22

Przychody z sektora prywatnego:

Lublin gwarantuje środki finansowe z sektora prywatnego na poziomie 7 000 000 € – 5 500 000 € z funduszy sponsorskich i 1 500 000 € przychodów z biletów i innych pozyskanych spoza funduszy publicznych.

Pozyskiwanie funduszy dla ESK już się rozpoczęło i opiera się na nowoczesnym podejściu do finansowania działań kulturalnych przez kapitał prywatny. Strategię pozyskiwania funduszy opieramy na synergii i interakcjach, wspólnie z biznesem wypracowujemy model wspierania finansowego gwarantujący sponsorom realny zwrot ze strony operatorów kultury i sztuki. Do pozyskiwania sponsorów i współpracy z biznesem zostanie w Instytucji zatrudniony specjalista, którego wspierać będą specjaliści pracujący w Wydziale Strategii i Obsługi Inwestorów oraz Wydziale Kultury Urzędu Miasta Lublin.

Przychody z sektora prywatnego opierają się na następujących działaniach strategicznych:

Unia Biznesu – już działa!

Strategicznym działaniem na rzecz wsparcia i realizacji ESK było zawiązanie Unii Biznesu, która w momencie podpisania deklaracji skupiła ponad 40 największych przedsiębiorców z siedzibą w Lublinie, a działających w skali ogólnopolskiej i globalnej, zatrudniających łącznie ponad 32 000 pracowników. Ich łączny zysk w 2023 r. wyniósł ponad 250 000 000 €. Zaplanowana w budżecie ESK kwota 5 500 000 € stanowi jedynie 2,6% tej kwoty rocznych zysków. To daje gwarancję, że firmy, które zadeklarowały wsparcie ESK, udzielą wsparcia finansowego na poziomie 5 500 000 € w latach 2025–2031. Już dziś wiemy, że do Unii chcą dołączyć kolejne firmy. Zespół ESK podejmie działania, by udział sektora prywatnego był większy niż zakładany dzisiaj. Dla różnych podmiotów gospodarczych przewidujemy różne możliwości zaangażowania się w projekt ESK oraz wymierne korzyści zależne od skali zaangażowania:

Europejski Mecenat

Specjalny tytuł dedykowany przedsiębiorstwom udzielającym największego wsparcia finansowego. Korzyści z otrzymania tego tytułu to oprócz standardowych form promocji także budowa wizerunku społecznej odpowiedzialności biznesu wokół swojego przedsiębiorstwa, możliwość wpływu na kreację wydarzenia kulturalnego, inwestycja w kolekcję dzieł sztuki.

Zielony Mecenat

Specjalny tytuł dedykowany przedsiębiorstwom wspierającym proekologiczne projekty i działania ESK oraz wdrażającym w swojej działalności rozwiązania zmierzające do ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatycznym.

Tytuły przewidziane dla Sponsorów Programu ESK

- Sponsor Główny Programu
- Sponsor Linii Programowej
- Sponsor Wydarzenia

Tytuły przewidziane dla Partnerów realizacji procesu ESK

- Partner Strategiczny
- Partner Główny
- Partner

Programy lojalnościowe

Sektor gospodarczy – hotele, gastronomia, usługi społeczne i rozrywkowe – rozwija się dzięki kulturze. Podmioty gospodarcze z tych branż otrzymają zaproszenie do programu lojalnościowego, którego zasady wypracujemy wspólnie. W tym zakresie czerpiemy z doświadczeń kilku poprzednich ESK, w których ten model zadziałał. Stworzymy sieć miejsc polecanych przez ESK, takich, które zapewniają swoim gościom emocje i wrażenia związane z doświadczaniem programu ESK, utożsamiają się z naszymi celami oraz budują atmosferę Lublina.

Współpraca barterowa

Zakłada specjalne zaangażowanie przedsiębiorców w realizację programu ESK poprzez udostępnienie swoich produktów, usług

i przestrzeni podczas realizacji poszczególnych punktów programu kulturalnego i innych działań ESK. Np. zamierzamy nawiązać współpracę w ramach: udostępnienia taboru samochodów dostawczych, nośników reklamowych, zapewniania cateringu na wydarzenia, opracowania aplikacji internetowej na potrzeby ESK.

Programy ESK rozwijające i wspierające społeczną odpowiedzialność biznesu:

- Programy dedykowane osobom pracującym:
 - specjalne wydarzenia oraz programy

i oferty uczestnictwa dedykowane osobom pracującym i ich rodzinom;

- możliwość aktywnego włączenia się w proces ESK – program dla Wolontariuszy i programy społeczne.

- Ambasadorzy biznesowi ESK – osoby reprezentujące w świecie biznesu idee i założenia ESK:
 - specjalne programy prestiżowego uczestnictwa w wydarzeniach z udziałem międzynarodowych partnerów.

Wydatki operacyjne:

Proszę podać podział wydatków operacyjnych, wypełniając poniższą tabelę.

Program (w euro)	Program (w %)	Promocja i marketing (w euro)	Promocja i marketing (w %)	Administracja (w euro)	Administracja (w %)	Monitoring i ewaluacja (w euro)	Monitoring i ewaluacja (w %)	Suma
33 115 000	72	6 280 000	14	5 655 000	12	950 000	2	46 000 000

Planowany harmonogram wydatków operacyjnych:

Rok	Program (w euro)	Program (w %)	Promocja i marketing (w euro)	Promocja i marketing (w %)	Administracja (w euro)	Administracja (w %)	Monitoring i ewaluacja (w euro)	Monitoring i ewaluacja (w %)
2025	520 000	53,61	60 000	6,19	350 000	36,08	40 000	4,12
2026	905 000	53,55	110 000	6,51	605 000	35,80	70 000	4,14
2027	1 220 000	53,74	160 000	7,06	800 000	35,24	90 000	3,96
2028	7 250 000	71,78	1 500 000	14,85	1 150 000	11,39	200 000	1,98
Rok ESK	20 270 000	76,58	4 100 000	15,48	1 900 000	7,18	200 000	0,76
2030	2 270 000	70,50	250 000	7,76	450 000	13,98	250 000	7,76
2031	680 000	53,13	100 000	7,81	400 000	31,25	100 000	7,81

Q. 23

Jaka jest strategia pozyskiwania funduszy, aby szukać wsparcia u prywatnych sponsorów? Jaki jest plan zaangażowania sponsorów w wydarzenie?

Q. 26

Jaki jest podział przychodów, które mają być uzyskane z sektora publicznego na pokrycie nakładów kapitałowych w związku z rokiem tytułowym?

Budżet na nakłady kapitałowe:

Przychody z sektora publicznego	w euro	w %
Władze krajowe	1 095 868,40	2,33
Miasto	29 059 076,00	56,01
UE	31 330 515,87	41,66
Suma	61 485 460,27	100%

Q. 29

Według jakiego harmonogramu przychody na pokrycie nakładów kapitałowych powinno otrzymać miasto i/lub organ odpowiedzialny za przygotowanie i realizację projektu ESK, jeśli miasto otrzyma tytuł Europejskiej Stolicy Kultury? Proszę wypełnić poniższą tabelę.

Źródła przychodów	2024	2025	2026	2027	2028	Rok ESK
UE	284 930,92	5 965 310,22	10 530 228,83	7 855 341,37	5 521 717,17	1 172 987,36
Władze krajowe	–	133 319,30	656 246,90	294 532,70	11 769,50	–
Miasto	1 332 342,23	6 197 574,15	8 488 170,38	7 497 460,13	5 273 742,02	269 787,09

Q. 30

W razie potrzeby proszę wstawić w tym miejscu tabelę określającą, jakie kwoty zostaną wydane na nową infrastrukturę kulturalną do wykorzystania w ramach roku tytułowego.

Projekt	Koszty (euro)	Źródło finansowania	Projekty ESK 2029 realizowane w inwestycji
Centrum Sztuki Dzieci i Młodzieży	27 433 282,8	Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021–2027, budżet państwa, środki własne	Ekspertyzy, Jesienny Festiwal Ilustracji, Bilderbok Picturebook
Dom Słów	5 410 819,64	Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021–2027, środki własne	Opowieść miasta, Teatr Przemiany, Lublin zamorski, Literary Eastern Express – Wschodnie Targi Książki, Europejska Noc Bibliotek
Błonia pod Zamkiem	5 197 824,87	Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021–2027, budżet państwa, środki własne, Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności	Leśne przedszkola, Zielone klasy, Rezerwat Dzikich Dzieci, Rotunda, Ecopolis, Earth Night Lublin, Landart miejski, Mobilne Centrum Apiterapii, Slow Food Festival
Park Nadrzeczny	14 427 744,59	Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności, środki własne	Leśne przedszkola, Zielone klasy, Rezerwat Dzikich Dzieci, Rotunda, Ecopolis, Earth Night Lublin, Landart miejski, Mobilne Centrum Apiterapii, Slow Food Festival
Park Bronowicki	2 953 948,38	Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021–2027, środki własne	Leśne przedszkola, Zielone klasy, Rezerwat Dzikich Dzieci, Rotunda, Ecopolis, Earth Night Lublin, Landart miejski, Mobilne Centrum Apiterapii, Slow Food Festival
Dzielnica Tatary	2 855 769,23	Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021–2027, budżet państwa, środki własne.	Leśne przedszkola, Zielone klasy, Rezerwat Dzikich Dzieci, Rotunda, Ecopolis, Earth Night Lublin, Landart miejski, Mobilne Centrum Apiterapii, Slow Food Festival
Bronowicka 3	3 206 070,76	Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021–2027, budżet państwa, środki własne	Spółeczna Przestrzeń Odporności Kulturowej, oraz: Federacja RE:UNION, Audionomia, Wspomnienia z przyszłości

B) STRUKTURA ORGANIZACYJNA

Przyjęty model zarządzania wynika z idei RE:UNION i jest odpowiedzią na cele ESK aplikacji: budowanie wspólnoty poprzez nawiązywanie relacji, podkreślanie różnorodności, europejskości i międzynarodowego charakteru Lublina. Założone zwiększenie liczby odbiorców kultury to również zaangażowanie wielu grup nie tylko w proces twórczy, ale i organizacyjny. Struktura organizacyjna ESK opiera się na ścisłej współpracy międzysektorowej i międzyinstytucjonalnej pomiędzy zespołem ESK, samorządem miejskim i regionalnym, organizacjami pozarządowymi, biznesem, środowiskiem uniwersyteckim – osobami twórczymi, mieszkankami i mieszkańcami.

Przedstawiciele wielu środowisk, dostrzegając to nowatorskie podejście, już na etapie pracy nad finałową aplikacją zawarli porozumienia na rzecz wspierania i włączenia się w proces ESK, potwierdzone pisemnymi deklaracjami. Powołanie samorządowej instytucji kultury – Instytucji ESK 2029 (dalej: Instytucja) będzie finałnym etapem wieńczącym i spajającym system organizacyjny procesu. Ta autonomiczna jednostka będzie kontynuować zapoczątkowaną współpracę, by skutecznie wdrożyć założenia programu ESK oraz zmaksymalizować rezultaty projektu poprzez zaangażowanie wszystkich sektorów.

Instytucja zostanie powołana w I kwartale 2025 r. Organizatorem będzie Miasto Lublin, a jej statut zostanie nadany przez Radę Miasta Lublin – organ wybrany w drodze demokratycznych wyborów. Stanowiska dyrektorskie zostaną wyłonione w w otwartych konkursach. Instytucja będzie odpowiedzialna za projekt ESK – jego planowanie, realizację, monitorowanie i rezultaty.

Będzie posiadać całość wiedzy na temat projektu, zadba o sprawną komunikację i przebieg procesów między podmiotami publicznymi, sektorem organizacji pozarządowych, społecznością i środowiskiem twórczym. Będzie również odpowiadać za współpracę przy wdrażaniu programu ESK w innych instytucjach kultury, NGO i Wydziałach Urzędu Miasta Lublin.

DYREKTOR/KA ZARZĄDZAJĄCY/A I DYREKTOR/KA ARTYSTYCZNY/A

Dyrektor/ka Zarządzający/a i Dyrektor/ka Artystyczny/a zostaną wybrani w otwartym konkursie, którego organizatorem będzie Urząd Miasta Lublin, z zachowaniem wszystkich wytycznych dotyczących włączającego i przejrzystego procesu rekrutacji. Kadencja obu dyrektorów będzie obejmowała siedem lat – 2025–2031.

Dyrektor/ka Zarządzający/a będzie jednoosobowo odpowiedzialny/a za kierowanie procesem ESK, strategiczne decyzje w zakresie planowania, wdrożenie i realizację programu, bieżący monitoring, wydatkowanie i pozyskiwanie środków finansowych,

a także zatrudnienie i funkcjonowanie zespołu ESK. Dyrektor/ka Instytucji ma zagwarantowane stałe wsparcie ze strony władz lokalnych.

Dyrektor/ka Artystyczny/a ma zagwarantowaną autonomię i niezależność twórczą i programową. Potwierdza to jasny rozdział kompetencji pomiędzy Dyrektorem/ką Zarządzającym/ą a Dyrektorem/ką Artystycznym/ą. Dyrektor/ka Zarządzający/a podejmuje ostateczne decyzje dot. rocznego budżetu programowego i harmonogramu realizacji oraz monitoruje realizację celów ESK, pozostawiając Dyrektorowi/ce Artystycznemu/cej swobodę w opracowywaniu koncepcji artystycznej wynikającej z aplikacji Lublina 2029.

Q. 31

Jaki rodzaj zarządzania i struktury realizacji jest przewidziany dla przeprowadzenia roku Europejskiej Stolicy Kultury?

Q. 32

Jak ta struktura będzie zorganizowana na poziomie zarządzania? Proszę wyjaśnić, kto będzie osobą (osobami) ponoszącą ostateczną odpowiedzialność za globalne kierowanie projektem?

Q. 35

Według jakich kryteriów i w jaki sposób wybrano dyrektora generalnego i dyrektora artystycznego – lub zostaną wybrani? Jakiego są lub będą ich profile? Kiedy podejmą stanowiska? Jakiego będą ich zakresy i obszary działania?

Główne wytyczne dla obu stanowisk:

- Znajomość założeń Strategii Rozwoju Miasta 2030, Strategii Kultury Lublin 2030+ i wizji zawartej w aplikacji konkursowej Miasta Lublin.
- Zrozumienie idei RE:UNION, umiejętności włączające i wspierające dialog międzysektorowy, międzyinstytucjonalny oraz współpracę ze wszystkimi interesariuszami ESK.
- Znajomość priorytetów UE i zaangażowanie w promowanie tych wartości oraz umiędzynarodowienie projektów i realizacji ESK.
- Umiejętność tworzenia otwartego, inkluzywnego i włączającego środowiska współpracy z poszanowaniem talentów, zaangażowaniem w wartości zrównoważonego rozwoju, włączenia społecznego i współistnienia kulturowego, umiejętności interpersonalne i komunikacyjne.
- Biegła znajomość języka polskiego, języka angielskiego na poziomie komunikatywnym.

Dodatkowe wytyczne dla Dyrektora/ki Zarządzającego/ej

- Udokumentowane minimum trzyletnie doświadczenie zarządzania ponad dwudziestoosobowym zespołem.
- Udokumentowane doświadczenie w planowaniu, realizacji i ewaluacji wydarzeń na dużą skalę, w tym projektów międzynarodowych.

Dodatkowe wytyczne dla Dyrektora/ki Artystycznego/ej

- Autorskie podejście do realizacji idei RE:UNION, zgodnie z celami aplikacji ESK.
- Udokumentowane, minimum trzyletnie doświadczenie w planowaniu i realizacji dużych wydarzeń kulturalnych i artystycznych w tym o skali międzynarodowej.

Ciała wspierające zarządzanie i realizację programu przez Instytucję:

Rada Doradcza

Celem Rady będzie wspieranie Dyrektora/ki Zarządzającego/ej w podejmowaniu kluczowych decyzji i monitorowaniu procesu realizacji ESK. Złożona będzie z międzynarodowych i krajowych osób eksperckich – wybranych dyrektorów/ek generalnych i programowych, osób konsultujących europejskie procesy ESK, specjalistów/ek ds.: kreatywnych, finansowych, edukacyjnych, etc.

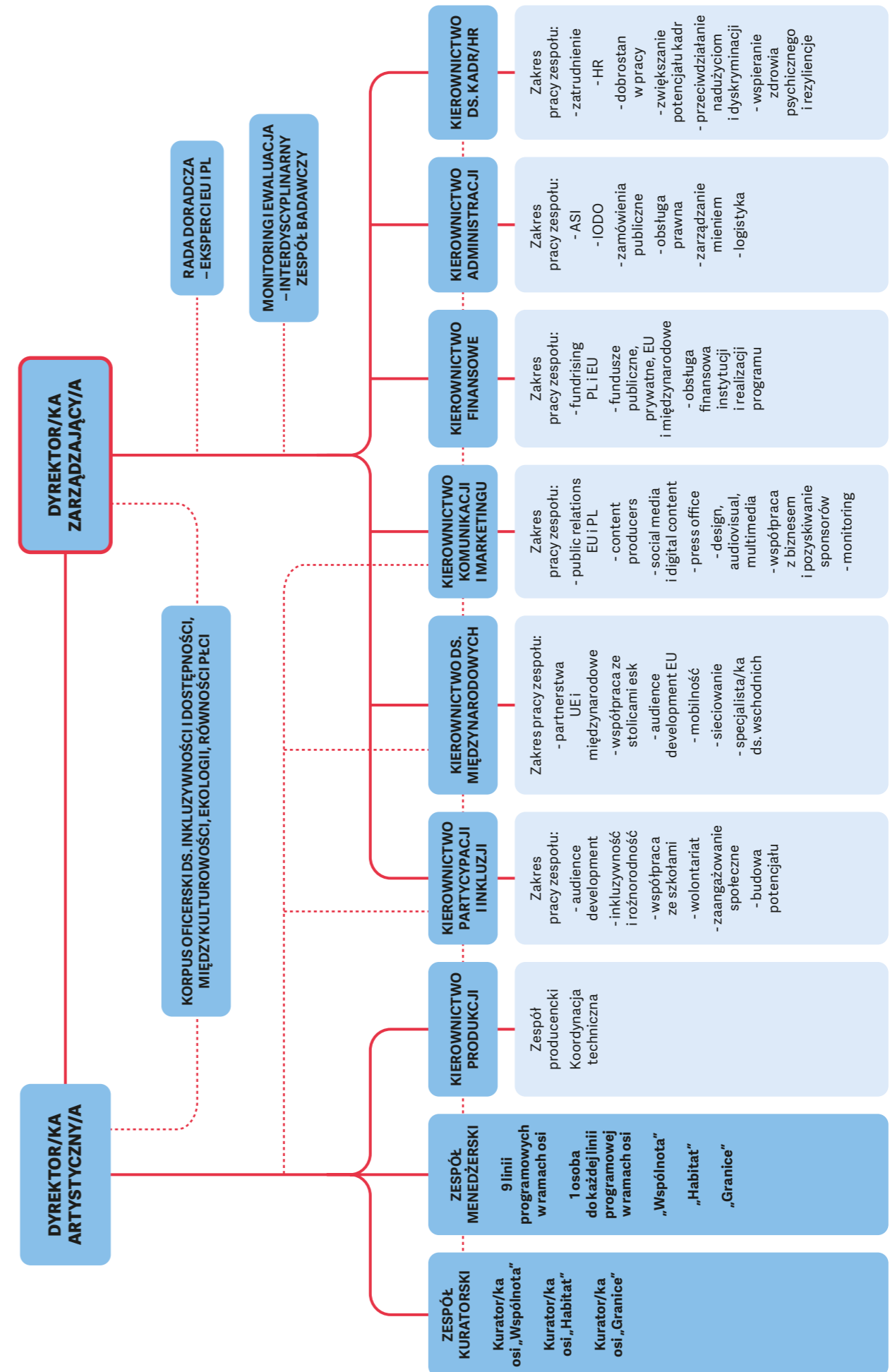
Monitoring i Ewaluacja – Interdyscyplinarny Zespół Badawczy

Zespół już dziś pracuje nad efektami ESK. Powstał jako niezależne ciało powołane poza strukturą we współpracy ze środowiskiem akademickim dla zapewnienia obiektywnych badań efektów ESK.

Korpus Oficerski ds. priorytetów Kreatywnej Europy

Z Dyrekcją ściśle współpracować będą specjaliści ds. priorytetów Kreatywnej Europy: Oficer/ka ds. inkluzyjności i dostępności, Oficer/ka ds. międzykulturowości, Oficer/ka ds. ekologii, Oficer/ka ds. równości płci. Ich zadaniem będzie dbałość i monitorowanie, by wszystkie projekty artystyczne i programowe na każdym etapie realizacji – przebiegały z uwzględnieniem aktualnych priorytetów KE i UE. Zabezpieczenie programu ESK przez Korpus Oficerski pozwoli również wypracować standardy i narzędzia o charakterze uniwersalnym – poszerzy katalog dobrych praktyk i trwałych rezultatów wypracowanych w ramach ESK.

Struktura organizacyjna instytucji ESK 2029 – schemat

Q. 33

W jaki sposób zapewnisz, że ta struktura będzie obejmować personel z odpowiednimi umiejętnościami i doświadczeniem do planowania, zarządzania i realizacji programu kulturalnego dla projektu Europejskiej Stolicy Kultury?

Głównym celem jest powołanie zespołu, w którym pielęgnowane będą wartości wynikające z doświadczenia ESK, lokalnych wyzwań i naczelnej idei RE:UNION. Zespół będzie składał się z międzynarodowej kadry i specjalistów z różnych sektorów, powołanych w drodze konkursu z zachowaniem zasad równości, na podstawie precyzyjnych kryteriów kwalifikacji i doświadczenia. Zespół przygotowujący program ESK zawarty w aplikacji, wejdzie w strukturę Instytucji dla zapewnienia realizacji założeń i idei programowych zawartych w aplikacji.

Wyznaczniki budowania Zespołu Instytucji:

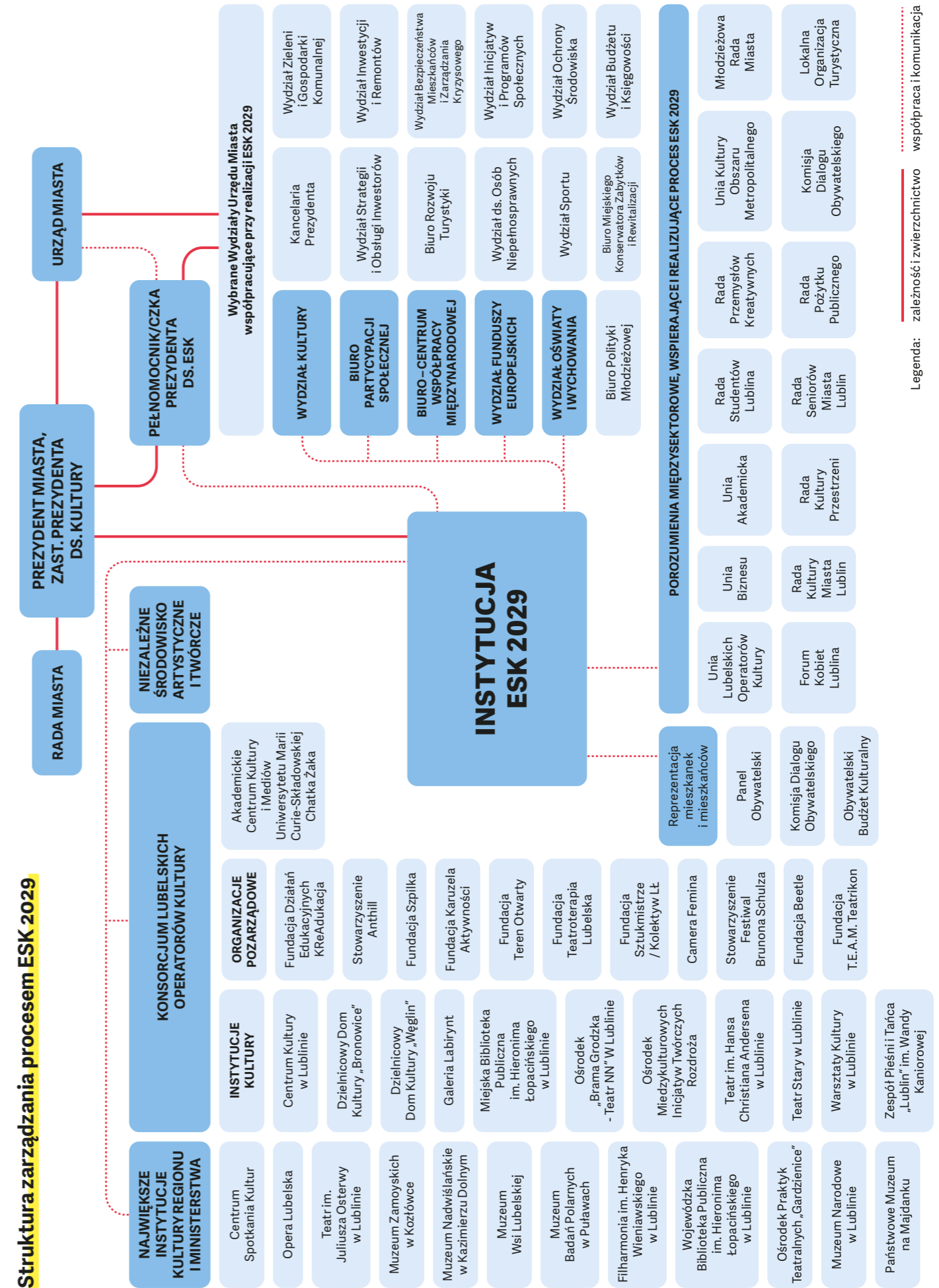
- Uczciwy i przejrzysty proces zatrudniania – inkluzywność, różnorodność;
- Włączenie międzynarodowej i ogólnopolskiej kadry;
- Długoterminowy rozwój kompetencji i budowanie potencjału – osób, podmiotów i organizacji zaangażowanych w proces ESK poprzez programy szkoleniowe, mentoringowe, wizyty w innych ESK;
- Dbalność o zdrowie psychiczne kadry – rezyliencje i programy wspierające zdrowie psychiczne, redukcję stresu, superwizje, przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu, nadużyciom, dyskryminacji, wykluczeniu, mobbingowi;
- Poszukiwanie specjalistów z różnych sektorów oraz programy włączające młodzię zaczynającą karierę na rynku pracy, również w formie praktyk i wolontariatu.

Stanowisko	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Dyrektor/ka Zarządzający/a, Dyrektor/ka Artystyczny/a	2	2	2	2	2	2	2
Zespół Kuratorski	3	3	3	3	3	3	3
Zespół Menedżerski	0	3	5	9	9	3	0
Zespół produkcyjny	0	0	4	7	9	2	0
Zespół ds. partycypacji i inkluzji	1	2	2	3	6	3	1
Zespół ds. międzynarodowych	2	2	3	4	6	3	2
Zespół ds. komunikacji i marketingu	2	3	3	5	8	4	2
Zespół ds. finansów	2	3	3	5	5	3	2
Zespół ds. administracji	2	3	3	5	5	3	2
Zespół ds. kadry	1	1	2	2	2	1	1
Liczba etatów łącznie	15	22	30	45	55	27	15

Specjalne działania podnoszące kompetencje zespołu ESK:

- Europejskie i krajowe osoby eksperckie, które są już włączone w proces powstawania aplikacji finałowej po wygranej przygotowują program szkoleń i warsztatów dla zespołu ESK. Jego celem będzie rozwój umiejętności i przekazanie wiedzy specjalistycznej, opartej na najlepszych rozwiązaniach europejskich i krajowych. Ponadto odbędą się specjalne szkolenia oraz programy uniwersyteckie w zakresie zarządzania projektami kulturalnymi UE.
- W 2025 r. rozpocznie się program Europejski Dyplom z Zarządzania Projektami Kulturalnymi – projekt rozwijający europejskie kompetencje osób menedżerskich w kulturze, realizowany we współpracy z Marcel Hicter Foundation.
- Od 2025 roku specjalny program wyjazdów zwiększy naszą obecność podczas spotkań i projektów organizowanych przez nieformalną sieć ESK, by rozwijać sieć partnerstw i sieci.
- By spełniać ideę RE:UNION w działaniu, począwszy od 2025 zorganizujemy corocznie Forum ESK, na którym planujemy zgromadzić wszystkie organizacje i podmioty z różnych sektorów zaangażowane w proces ESK wraz z ekspertami krajowymi, międzynarodowymi i zaproszonymi gośćmi z innych ESK. Forum ESK będzie okazją do namysłu nad przyszłością ESK w UE.

Struktura zarządzania procesem ESK 2029

Q. 34

W jaki sposób upewnisz się, że istnieje odpowiednia współpraca pomiędzy władzami lokalnymi a tą strukturą, w tym z zespołem artystycznym?

Zgodnie z ideą RE:UNION opartą na integracji i budowania wspólnoty, Instytucja będzie szeroko oddziaływać na Miasto i jego otoczenie. Po raz pierwszy projekt kulturalny zjednoczył tak wiele podmiotów, które już na etapie aplikacji zawarły porozumienia na rzecz wspierania i włączenia się w proces ESK potwierdzając to pisemnymi deklaracjami współpracy. Dzięki tym partycypacyjnym procesom, w planowanie, realizację, monitoring i osiągnięcie trwałych rezultatów zostały zaangażowane wszystkie grupy i sektory współdecydujące o funkcjonowaniu całego miasta, co pokazuje schemat przedstawiony powyżej.

Współpraca z Instytucjami Kultury – Implementacja programu ESK w lubelskim sektorze kultury będzie możliwa dzięki Konsorcjum powołanemu pod nazwą Unia Lubelskich Operatorów Kultury, złożonemu z przedstawicieli wszystkich jedenastu instytucji i jedenastu organizacji pozarządowych oraz ośrodka kultury akademickiej – Akademickiego Centrum Kultury i Mediów Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej „Chatka Żaka”, który będzie realizował programy akademickie i studenckie. W proces zostały zaangażowane również najważniejsze regionalne instytucje kultury, które będą współpracować z Dyrektorem Artystycznym.

Współpraca z Urzędem i jednostkami Miasta Lublin – W Urzędzie Miasta zostało utworzone specjalne stanowisko – Pełnomocnik Prezydenta Miasta Lublin ds. ESK 2029, podległy bezpośrednio Prezydentowi, który odpowiada za komunikację

między Zespołem ESK a Urzędem Miasta oraz jednostkami miejskimi. W zakresie określenia potrzeb i warunków realizacji Pełnomocnik bezpośrednio współpracować będzie z Dyrektorem/ką Zarządzającym/ą. W zakresie wykonawczym Pełnomocnik współpracować będzie z Wydziałami Urzędu Miasta odpowiedzialnymi za realizację procesów ESK w zakresie przydzielonych kompetencji oraz jednostkami miejskimi włączonymi w proces. Działalność Instytucji w realizacji założeń ESK wspierać będą również Wydziały Urzędu Miasta w zakresie swoich kompetencji.

Współpraca z obywatelkami i obywatelami – Nad procesami współudziału w realizacji programu ESK czuwać będzie, założona na etapie pracy nad aplikacją, Komisja Dialogu Obywatelskiego ds. ESK złożona z przedstawicieli NGO, sektora kultury, aktywności społecznej i ekologii oraz Panel Obywatelski ESK, który jako jeden z pierwszych w Polsce będzie obradował cyklicznie opiniując kluczowe elementy dotyczące programu ESK. Część decyzji będzie oddana w ręce grona mieszkańców i mieszkanek, wylosowanych i przygotowanych merytorycznie zgodnie z metodologią paneli obywatelskich.

Porozumienia międzysektorowe wspierające ESK – pokazują partycypacyjny i wspólnotowy charakter idei ESK, uwiarygadniają szerokie poparcie dla procesu ESK pokazanego w strukturze. Są szerzej opisane w Rozdziale 6 – Możliwość realizacji.

C) PLANOWANIE AWARYJNE

Opracowano szczegółową ocenę ryzyka realizacji projektu ESK w oparciu o analizę dobrych praktyk zarządzania projektem ESK, ale także specyficznych potrzeb i celów lubelskiego projektu.

Jego zaletą jest to odpowiednie wyważenie proporcji pomiędzy potrzebami sektora kultury, proponowanymi wizjami a realiami konkursu i możliwościami miasta. Proponowana struktura zarządzania mocno osadzi ESK w jego założeniach, dając gwarancje wykonalności i trwałości.

Do mocnych stron Lublina należy zaliczyć doświadczenia zdobyte w trakcie:

- procesu przygotowań i realizacji Europejskiej Stolicy Młodości 2023;
- starań o tytuł ESK 2016, które pomimo przegranej wyzwoliły energię wykorzystaną z sukcesem przy organizacji całorocznych obchodów 700-lecia lokacji miasta;
- natychmiastowej i efektywnej reakcji na kryzys wywołany wybuchem pełnoskalowej wojny w Ukrainie i napływem dużych grup uchodźczych z przejść granicznych znajdujących się w bliskiej odległości od miasta.

Idea RE:UNION rozlała się poza środowisko kulturalne. Zawiazaliśmy szereg Unii, powstały konsorcja konsolidujące współpracę organizacji kulturalnych, organizacji pozarządowych, biznesu, wyższych uczelni, regionu, mniejszości na rzecz rozwoju miasta w obszarach wyznaczonych przez strategię i ideę RE:UNION. Wszyscy zaangażowani w te procesy mają ogromne nadzieje na zdobycie tytułu, ale też deklarują podtrzymanie zobowiązań, gdy wynik nie będzie dla nas korzystny.

Wszystkie dwanaście polskich miast kandydujących do tytułu ESK 2029 po konsultacjach z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego przedstawiło i poddało pod dyskusję projekt *Polskie Stolice Kultury*, który ma na celu zabezpieczenie rozpoczętych procesów i realizację części zapisanego we wnioskach konkursowych programu. *Pol-skie Stolic Kultury* mogą okazać się planem awaryjnym dla trzech miast, które nie zdobędą tytułu ESK 2029.

Poniższy schemat przedstawia ryzyka o potencjalnie największym wpływie na realizację projektu ESK.

Zidentyfikowane ryzyko	ryzyka / wpływ	Mechanizmy minimalizujące i zapobiegawcze
Zagrożenia geopolityczne		Odpowiedzialność: Dyrektor/ka Zarządzający/a, Rada Doradcza, Prezydent, Urząd Miasta Lublin
Zaostrzenie konfliktu na granicy UE	średnie / wysoki	Współpraca z władzami oraz organizacjami pomocowymi we wdrażaniu rozwiązań; rekonstrukcja programu pod kątem integracji osób uchodźczych, zapobiegania niepokojom społecznym; wsparcie międzynarodowe
Kryzysy, np. humanitarny, pandemia, klimatyczny	średnie / wysoki	Balans pomiędzy wydarzeniami rangi międzynarodowej a mniejszymi lokalnymi; projekty realizowane hybrydowo; przekierowanie programu na działania plenerowe, ścisła współpraca operatorów kultury
Kryzys finansowy, inflacja	średnie / wysoki	Zapewnienie zewnętrznych źródeł finansowania; minimalizacja projektów z jednym źródłem finansowania; pozyskanie strategicznych mecenasów programu; wdrażanie cięć programowych przy zachowaniu założeń

Q. 36

Czy przeprowadziłeś/zaplanowałeś ocenę ryzyka?

Q. 37

Jakie są planowane środki i działania łagodzące?

Finanse		Odpowiedzialność: Dyrektor/ka Zarządzający/a, Pełnomocnik/czka Prezydenta ds. ESK, Kierownictwo Finansowe
Niższe niż zakładane wsparcie sponsorskie	niskie / średni	Monitorowanie i zapobieganie ryzyka poprzez zatrudnienie specjalistów; współpraca z Urzędem Miasta i Unią Biznesu wzmacnia udział sponsorów; modyfikacja struktury budżetów
Wymiar europejski		Odpowiedzialność: Kierownictwo ds. Międzynarodowych, Dyrektor/ka Zarządzający/a
Niższy niż zakładany poziom współpracy międzynarodowej	średnie / wysoki	Ciągła aktualizacja i poszerzanie istniejących sieci współpracy międzynarodowej; od 2025 r. dodatkowa edukacja w tym obszarze i wydzielenie wyspecjalizowanej komórki
Zasięg / uczestnictwo i dostępność		Odpowiedzialność: Dyrektor/ka Zarządzający/a, Kierownictwo ds. Partycypacji i Inkluzji oraz Komunikacji i Marketingu
Słabe zainteresowanie różnych grup odbiorców	niskie / wysoki	Rozwój widowni i projektowanie procesów partycypacji dla wszystkich produkcji; komunikacja i marketing w różnych językach i kanałach
Ryzyko wykluczenia	niskie / wysoki	Zatrudnienie korpusu oficerskiego ds. inkluzyjności i dostępności, ds. międzykulturowości i równości płci, którzy określą i ocenią warunki i możliwości ich wdrożenia w projektach ESK; oferta wydarzeń darmowych
Komunikacja i Marketing		Odpowiedzialność: Kierownictwo ds. Komunikacji i Marketingu
Niewielka widoczność wśród odbiorców międzynarodowych	średnie / wysoki	Dostosowanie komunikacji do każdej z grup społecznych i narodowości; wielojęzyczna komunikacja projektu; wdrożenie systemu monitorowania i oceny komunikacji
Spadek reputacji z powodu negatywnych komentarzy	niskie / średni	Ciągła otwarta komunikacja na wszystkich kanałach dotycząca projektów i ich oddziaływania; opracowanie planu komunikacji kryzysowej
Zarządzanie / struktura organizacyjna		Odpowiedzialność: Dyrektor/ka Zarządzający/a, Kierownictwo ds. Kadr / HR
Kwalifikacje pracowników do zarządzania i rozliczania	średnie / wysoki	Wdrożenie programu rozwoju kompetencji kadr kultury; udział osób eksperckich z wielu sektorów w rekrutacji zespołu Instytucji; otwarta i przejrzysta rekrutacja
Możliwość realizacji		Odpowiedzialność: Dyrektor/ka Zarządzający/a, Dyrektor/ka Artystyczny/a, Pełnomocnik/czka Prezydenta ds. ESK
Utrata poparcia politycznego w regionie	niskie / średni	Oparcie relacji z samorządem na wspólnym celu i działaniu dla wspólnego dobra; budowa mechanizmów ochrony projektu od zmiany sytuacji politycznej
Opóźnienia inwestycji	średnie / średni	Plany awaryjne dla programów najsilniej związanych z inwestycjami obciążonymi ryzykiem
Program		Odpowiedzialność: Dyrektor/ka Zarządzający/a, Dyrektor/ka Artystyczny/a
Niezrealizowanie programu w opisanym zakresie	średnie / niski	Wprowadzenie do ESK nowych elementów spójnych z pierwotnymi założeniami; aktualizacja programu w zgodzie z szeroko pojętym środowiskiem projektu
Wycofanie się partnerów programowych	niskie / średni	Utrwalanie partnerstw na rzecz realizacji programu i zminimalizowania ryzyka wycofania; włączanie nowych partnerów

D) MARKETING I KOMUNIKACJA

Program artystyczny lubelskiej ESK podsumowuje hasło WSPÓLNOTA PONAD GRANICAMI TWORZY DOBRE OTOCZENIE KULTUROWE, co w skrócie na potrzeby marketingowe określamy jako ŚWIĘTOWANIE WSPÓLNOTY.

Kluczowe hasła wykorzystywane w komunikacji idei RE:UNION to: nowa wspólnota/ przynależność / re:tradycja / nowe idee / nowe perspektywy / dostępność / różnorodność / mobilność / reintegracja / pamięć / dobrostan / przyszłość / wyobraźnia / równowaga / harmonia / prototypowanie / odzyskiwanie / rezyliencja / długotrwałość / rozwibrowanie / uważność.

Chcąc nadać medialną rangę naszym działaniom, jak również zwiększyć ich dotarcie do szerokich grup odbiorców, planujemy ogłosić konkurs na obsługę marketingową i komunikacyjną całego procesu. Wyłoniony w konkursie zewnętrzny podmiot zostanie osadzony w strukturze organizacyjnej Instytucji ESK, i podejmie z nią ścisłą współpracę. Konkurs będzie miał dwuetapowy przebieg, z rozstrzygnięciem na początku 2025 r. Będą mogły się do niego zgłaszać biura, domy medialne i konsorcja. Będziemy wymagali przedstawienia strategii, która obejmie zbudowanie narracji komunikacyjnej we współpracy z zespołem programowym, zaprojektowanie procesu marketingowo-promocyjnego o zasięgu ogólnopolskim i europejskim. Korzystanie z kanałów cyfrowych będzie ważnym elementem wymaganej strategii. Planujemy zaprojektowanie i wdrożenie wielojęzycznej i dostępnej aplikacji mobilnej; wejście na platformy społecznościowe (Facebook, Instagram, Twitter, YouTube,

TikTok); tworzenie filmów promocyjnych i animacji o charakterze viralowym, współpracę z międzynarodowym środowiskiem blogerskim i dziennikarskim, uruchomienie wielojęzycznej i dostępnej strony internetowej; opracowanie web based app z funkcjami, takimi jak mapy wydarzeń, alerty o nadchodzących imprezach; interaktywne przewodniki z możliwością rezerwacji biletów; bieżącą obsługę mediów polskich i zagranicznych; aranżowanie rezydentur, wizyt studyjnych i press tripów; sprofilowane kampanie informacyjne, uwzględniające zwłaszcza grupy ze szczególnymi potrzebami; analizę danych i statystyk.

Wszystkie działania marketingowo-promocyjne będą wspierane przez Unię Metropolii Polskich (korporację samorządową 12 największych miast w Polsce, 10 z nich należy do Eurocities) oraz instytucje zrzeszone w koalicji 9 miast (związanej pod szyldem Wrocław ESK 2016).

Na lokalnym rynku medialnym podejmiemy współpracę z mediami tradycyjnymi: regionalnymi oddziałami telewizji publicznej i radia, oraz tytułami prasowymi (m.in.: TVP 3, „Kurier Lubelski”, „Dziennik Wschodni”, Radio Lublin, „Gazeta Wyborcza – Lublin”), aby dotrzeć do osób niekorzystających z mediów społecznościowych oraz internetu. Będziemy wydawać, zarówno w wersji elektronicznej, jak i papierowej, periodyk „RE: UNION ESK Lublin 2029”. Uczelniane rozgłośnie radiowe i telewizyjne oraz ich kanały komunikacji online pozwolą nam dotrzeć do szerokiego grona studentów.

Plany współpracy z mediami ogólnopolskimi publicznymi i prywatnymi (m.in. TVP, Polskie Radio, Grupa Eurozest, TVN, Polsat, grupę polskich rozgłośni akademickich) będą uwzględniały relacje, formaty realizowane na żywo podczas wydarzeń ESK (w tym odcinki popularnych programów telewizyjnych) oraz utworzenie na potrzeby mediów polskich i zagranicznych serwisu zawierającego źródłowe materiały wideo tworzone wokół narracji ESK. Podejmiemy również współpracę z Polską Agencją Prasową oraz portalami, które są liderami w sektorze internetowej informacji i publicystyki kulturalnej.

Q. 38

Czy Twój program artystyczny można podsumować hasłem?

Q. 39

Jaka jest zamierzona strategia marketingowa i komunikacyjna miasta na rok Europejskiej Stolicy Kultury, w szczególności w odniesieniu do strategii medialnej i mobilizacji szerokiego grona odbiorców? Obejmuje to korzystanie z cyfrowych kanałów komunikacji.

Q. 40

Proszę opisać planowane lub nawiązane partnerstwa z mediami w celu zapewnienia szerokiego zasięgu wydarzenia.

Stworzymy specjalne kanały ESK, m.in. na onet.pl i wp.pl i na platformach podcastowych. Zaprosimy czołowych wideoblogerów i podcasterów oraz innych do opracowania własnych produkcji na temat ESK, np. z udziałem artystek i artystów tworzących program. Lublin jako ESK znajdzie się w spotach filmowych i w pełnowymiarowych produkcjach kinowych (we współpracy z Lubelskim Funduszem Filmowym). Główne ceremonie ESK będą transmitowane w mediach ogólnopolskich.

Przewidujemy, że tak jak w innych ESK, ceremonie otwarcia wzbudzą ogromne zainteresowanie mediów europejskich. Planujemy udostępnienie transmisji największych punktów programu, takich jak Sylwester i oficjalna ceremonia otwarcia. Transmisje z kongresu RE:UNION oraz innych konferencji, webinarów i spotkań będą przygotowywane wspólnie z pozyskanymi dużymi patronami medialnymi. Planujemy regularne zapraszanie zagranicznych mediów na press-toury i rezydentury, aby mogli doświadczyć atmosfery Lublina w roku

obchodów. Strategia medialna ESK będzie uwzględniała nawiązanie współpracy i partnerstw z międzynarodowymi mediami (np. Euronews, BBC, Deutsche Welle, France24, Euractive), organizacje press tourów dla dziennikarzy tych mediów, którzy stworzą liczne materiały na temat miasta, jego historii, kultury i wydarzeń ESK. Aby wyjść poza zasięg lokalny i ogólnopolski, konieczna będzie współpraca z topowymi graczami operującymi w mediach interaktywnych i na platformach społecznościowych.

Praca nad programem ESK pokazała nam, jak mocno mieszkańcy i mieszkańcy potrafią angażować się w sprawy miasta. Program powstał razem z nimi i zakłada ich uczestnictwo. Wymaga to rozbudowania istniejącego systemu komunikacji wewnętrznej miasta o narzędzia, które wypracujemy na specjalnych warsztatach i w cyklu spotkań partycypacyjnych. Posłużą nam one do odpowiedniej komunikacji z mieszkańcami na temat planowanych wydarzeń oraz perspektyw rozwojowych, jakie wiążą się z tytułem ESK.

Międzynarodowe Spotkania Teatrów Tańca, Konfrontacje Teatralne, Cyrkulacje, Lubelski Festiwal Filmowy, Festiwal Sztuki w Przestrzeni Publicznej Otwarte Miasto / Open City, Festiwal Smaku i Festiwal Re:tradycja – Jarmark Jagielloński. Lublin cieszy się sympatią wśród wielu osób rozpoznawalnych medialnie, ze świata sztuki, kultury, sportu, nauki. Poprosimy ich, aby stali się polskimi i międzynarodowymi ambasadorami ESK. Część z nich konsultowała niniejszą aplikację.

We wszelkich prezentowanych materiałach informacyjnych i promocyjnych użyte zostanie logo UE wraz z logotypem ESK. Również hasło RE:UNION będzie pojawiało się w kontekście jego związku z UE i europejskimi wartościami, nawiązując do haseł promocyjnych WSPÓLNOTA PONAD GRANICAMI TWORZY DOBRE OTOCZENIE KULTUROWE i ŚWIĘTOWANIE WSPÓLNOTY.

Nasz znak graficzny oraz logotyp, zawierający elementy oparte o oficjalną symbolikę UE, powszechnie rozpoznawalne złote gwiazdki na niebieskim tle, będzie doskonale wyeksponowany na każdym etapie procesu ESK w całym mieście. Oznaczone nim będą wszystkie materiały promocyjne, wydawnictwa jak i same wydarzenia i przestrzenie Lublina.

Q. 41

W jaki sposób zmobilizujesz własnych obywateli jako orędowników roku ESK dla świata zewnętrznego?

Jednym z ważnych elementów zaangażowania mieszkańców miasta jako orędowników roku ESK jest wykorzystanie dziedzin, z których są dumni, które ich jednoczą, takich jak sport. Odbywające się w Lublinie zawody o randze krajowej i międzynarodowej są okazją do rozszerzenia przekazu o ESK o kolejne grupy dotarcia. Z tego mechanizmu będziemy korzystać w trakcie kolejnych edycji popularnych lubelskich międzynarodowych festiwali, takich jak m.in.: Carnaval Sztukmistrzów,

Q. 42

Jak miasto zamierza podkreślić, że Europejska Stolica Kultury jest działaniem Unii Europejskiej?

Nasz znak graficzny oraz logotyp, zawierający elementy oparte o oficjalną symbolikę UE, powszechnie rozpoznawalne złote gwiazdki na niebieskim tle, będzie doskonale wyeksponowany na każdym etapie procesu ESK w całym mieście. Oznaczone nim będą wszystkie materiały promocyjne, wydawnictwa jak i same wydarzenia i przestrzenie Lublina.

W latach 2025–2031 w relacjach bilateralnych Lublina, z 26 miastami partnerskimi oraz 18 zaprzyjaźnionymi, położonymi na 3 kontynentach, jednym z kluczowych tematów będzie ESK, jako efekt członkostwa Polski

w UE. Wszelkie inwestycje infrastrukturalne na Lubelszczyźnie zrealizowane dzięki funduszom z UE zyskają dodatkowe wyróżniki oraz trafią na mapę ESK 2029.

Grupy docelowe	Działanie
Odbiorca lokalny / regionalny	
Dzieci i młodzież (ok. 70 tys.)	<ul style="list-style-type: none"> edukacja kulturalna i europejska w szkołach wykorzystanie szkolnych narzędzi informacyjnych wykorzystanie Młodzieżowej Rady Miasta i narzędzi wypracowanych w ramach ESM
Unia Akademicka (ok. 60 tys. osób)	<ul style="list-style-type: none"> komunikaty w systemach informacyjnych 9 uczelni, ulotki w akademikach współpraca komunikacyjna z wykorzystaniem kanałów medialnych Akademickiego Centrum Kultury i Mediów UMCS
Osoby w wieku senioralnym (ok. 91,5 tys.)	<ul style="list-style-type: none"> lokalne media, drukowany informator miejski lublin.eu, dystrybucja informacji poprzez 40 filii bibliotecznych imiennie zaadresowany list od Prezydenta Miasta do każdego seniora dystrybucja informacji poprzez ośrodki zdrowia i apteki
Unia Biznesu (ok. 32 tys. osób)	<ul style="list-style-type: none"> newsletter z bieżącymi informacjami na temat programu ESK dystrybuowany za pomocą kanałów informacyjnych firm zrzeszonych w Unii Biznesu
Osoby mieszkające w Lublinie w wieku 26–60 lat	<ul style="list-style-type: none"> informator miejski lublin.eu, lokalne media geotargetowane kampanie w mediach elektronicznych dystrybucja informacji poprzez Biura Obsługi Mieszkańców
Osoby mieszkające w regionie	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystanie kanałów informacyjnych miast i gmin w ramach Unii Kultury Obszaru Metropolitalnego mobilne centra informacji ESK 2029
Odbiorca ogólnopolski i międzynarodowy	
Turystyka polska i zagraniczna	<ul style="list-style-type: none"> kluczowa współpraca z Polską Organizacją Turystyczną, w tym wykorzystanie jej kanałów komunikacyjnych kampanie reklamowe z wykorzystaniem kanałów ATL i BTL – kampanie reklamowe w Google Ads oraz na platformach społecznościowych – comiesięczna oferta citybreak uwzględniająca program ESK MUST EAST – kanon lokalnego dziedzictwa kulturowego w formie broszury cyfrowej
Media ogólnopolskie	<ul style="list-style-type: none"> patronaty, artykuły i reklamy w renomowanych czasopismach (podróżniczych, kulturalnych, lifestyle)
Ambasady, inne polskie instytucje funkcjonujące za granicą	<ul style="list-style-type: none"> comiesięczny newsletter dotyczący programu ESK (zagraniczne ośrodki POT, Instytuty Polskie)
Content creators	<ul style="list-style-type: none"> organizacja wizyt studyjnych

6. Możliwość realizacji

Q. 43

Proszę przedstawić dowody stałego wsparcia politycznego i zaangażowania ze strony odpowiedzialnych władz.

ESK Lublin 2029 ma silne i trwałe poparcie polityczne władz lokalnych, czego wyrazem są: jednogłośnie, pomimo różnic politycznych, przegłosowana uchwała Rady Miasta Lublin w tej sprawie, uchwały budżetowe gwarantujące budżet na realizację w Wieloletniej Prognozie Finansowej oraz obecna kadencja Prezydenta Miasta, która potrwa do 2029 r.

Uchwały Rady Miasta Lublin: 25 maja 2023 r. – Rada wyraziła jednogłośnie wolę przystąpienia Miasta Lublin do konkursu o tytuł ESK 2029; 14 grudnia 2023 r. – Rada uchwaliła budżet na realizację ESK w Wieloletniej Prognozie Finansowej; 27 czerwca 2024 r. – Rada uchwaliła zmiany w Wieloletniej Prognozie Finansowej na realizację ESK w latach 2025–2031.

Poparcie Sejmiku Województwa Lubelskiego – 19 czerwca 2024 r. podczas III sesji Sejmiku jednogłośnie przyjęto, pomimo różnic politycznych, stanowisko w sprawie poparcia starań Miasta Lublin o tytuł ESK.

Poparcie Lubelskiej Młodzieżowej Rady Miasta Lublin – 25 czerwca 2024 r. Rada podjęła uchwałę dotyczącą wsparcia dla działań zmierzających do uzyskania przez Lublin tytułu ESK.

Współpracę z Urzędem Miasta Lublin opisujemy i pokazujemy w rozdziale 5b.

Unie dla ESK 2029

Szerokie, międzysektorowe poparcie kandydowania do ESK oraz partycypacyjny model wdrażany już na tym etapie uwiarygadniają zawarte porozumienia oraz powołanie specjalnych Unii obejmujących całe sektory:

Konsorcjum – Unia Lubelskich Operatorów Kultury – 3 kwietnia 2024 r. wszystkie 11 miejskich instytucji podpisało porozumienie o zawarciu Unii Lubelskich Operatorów Kultury, do którego dołączyło 11 organizacji

pozarządowych jako przedstawicieli tego sektora oraz Akademickie Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka. Konsorcjum reprezentuje ponad 1000 osób na stałe zatrudnionych w obszarze kultury.

Unia Kultury Obszaru Metropolitalnego – 9 maja 2024 r. (w Dzień Europy) 26 władarzy miast, powiatów i gmin z Lubelszczyzny podpisało deklarację poparcia i włączenia się w proces ESK.

Unia Biznesu – 20 czerwca 2024 r. ponad 40 przedstawicieli największych przedsiębiorstw podpisało deklarację poparcia dla starań Lublina o tytuł ESK, współpracy i aktywnego uczestnictwa w procesie przygotowań. Unia Biznesu zrzesza pracodawców dla ponad 32 tys. pracowników.

Unia Akademicka – poparcie wyższych uczelni – 20 czerwca 2024 r. rektorzy wszystkich 9 uczelni lubelskich (5 państwowych i 4 prywatnych) podpisali porozumienie z Miastem Lublin i złożyli deklarację na rzecz współpracy przy ESK. Unia zrzesza szkoły wyższe zatrudniające ponad 10 tys. osób.

Komisja Dialogu Obywatelskiego ds. ESK – w lipcu 2024 r. organizacje pozarządowe zainicjowały powstanie gremium doradczego na rzecz wspierania interesów sektora społecznego w procesie ESK.

Ciała doradcze i wspierające proces ESK: Młodzieżowa Rada Miasta Lublin, Rada Przemysłów Kreatywnych, Rada Studentów Lublina, Forum Kobiet Lublina, Rada Kultury Miasta Lublin, Rada Kultury Przestrzeni Miasta Lublin, Rada Seniorów Miasta Lublin, Rada Pożytku Publicznego, Lokalna Organizacja Turystyczna „Metropolia Lublin”, Komisje Dialogu Obywatelskiego: ds. miejskiego systemu wsparcia integracji migrantów i migrantów, ds. rozwoju sportu dzieci i młodzieży, ds. dostępności kultury dla osób niepełnosprawnych, ds. młodzieży, ds. ESK.

Centrum Sztuki Dzieci i Młodzieży w Lublinie

Znajdzie się w nim siedziba Teatru im. H. Ch. Andersena, jedynej tego typu placówki teatralnej na terenie województwa lubelskiego. Inwestycja rozszerzy ofertę Teatru o nowe formy działalności, w szczególności edukację artystyczną dzieci z niepełnosprawnością intelektualną, warsztaty artystyczne dla seniorów, organizację stałych wystaw dla młodych odbiorców. W Centrum znajdzie swoje miejsce także filia biblioteki ze świetlicą środowiskową oraz Ilustratornia – nowa jednostka zajmująca się edukacją estetyczną.

Komponenty programu ESK: *Eksperymenty, Jesienny Festiwal Ilustracji, Bilderbok | Picturebook*

Stopień realizacji: Trwa opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej, rozpoczęcie projektu uzależnione od otrzymania dofinansowania; planowane zakończenie inwestycji: 2029 r.

Dom Słów w Lublinie – historia słowa drukowanego

Rozbudowa Domu Słów, interdyscyplinarnej instytucji artystyczno-edukacyjnej, o nową przestrzeń ekspozycyjną i przestrzeń dla rezydencji animacyjnych i artystycznych. Inwestycja przyczyni się do rewitalizacji średniowiecznej ulicy Żmigród.

Komponenty programu ESK: *Opowieść miasta, Teatr Przemiany, Lublin zamorski, Literary Eastern Express – Wschodnie Targi Książki, Europejska Noc Bibliotek*

Stopień realizacji: Gotowa dokumentacja projektowa i aktualne pozwolenie na budowę, rozpoczęcie realizacji prac budowlanych uzależnione od otrzymania dofinansowania; planowane zakończenie inwestycji: 2028 r.

Rewitalizacja miejskich terenów zieleni na cele kulturalno-społeczne

Wiodącym projektem linii programowej *Odzyskiwanie Przyrody* jest *Zielona sieć*, projekt połączenia miejskich terenów zieleni w spójny system społeczno-kulturalny. Jego osią będzie dolina rzeki Bystrzycy wraz z dzikim Parkiem Nadrzecznym, a istotnymi elementami planowane projekty rewitalizacyjne.

Komponenty programu ESK: *Leśne przedszkola, Zielone klasy, Rezerwat Dzikich Dzieci, Rotunda, Biopolis, Earth Night Lublin, Landart miejski, Mobilne Centrum Apiterapii, Slow Food Festival.*

Błonia pod Zamkiem

Na terenie około 4 ha pod wzgórzem zamkowym powstanie park miejski z placami spotkań, który stanie się miejscem wydarzeń kulturalnych. Projekt wpisuje się w działania *Zielonej sieci* i rewitalizację miejskich parków i terenów zieleni.

Stopień realizacji: Gotowa dokumentacja projektowa i aktualne pozwolenie na budowę, rozpoczęcie realizacji prac budowlanych uzależnione od otrzymania dofinansowania; planowane zakończenie inwestycji: 2027 r.

Park Bronowicki

Przywrócenie wartości użytkowych zabytkowego Parku poprzez przystosowanie go do organizacji wydarzeń kulturalnych, utrzymanie funkcji rekreacyjnej i nadanie wartości reprezentacyjnej.

Stopień realizacji: Gotowa dokumentacja projektowa i aktualne pozwolenie na budowę, ogłoszony przetarg na realizację prac, zawarto umowę na dofinansowanie; planowane zakończenie inwestycji: 2026 r.

Q. 44

Proszę szczegółowo opisać stan realizacji przewidywanych projektów infrastrukturalnych wyszczególnionych na etapie preselekcji, w tym planowany harmonogram prac. Proszę o wyjaśnienie powiązań z projektem Europejskiej Stolicy Kultury.

Park Nadrzeczny

Udostępnienie terenu o szczególnych walorach przyrodniczych i krajobrazowych w formie parku o charakterze naturalistycznym przy obowiązku zachowania wyjątkowego, naturalnego dzikiego charakteru terenu Bystrzycy. Jego głównym celem jest otwarcie doliny rzeki ku miastu i zwrócenie miasta ku dolinie rzeki. W Parku znajdują się miejsca dostosowane do realizacji wydarzeń kulturalnych, galeria plenerowa, przestrzeń dla realizacji land artu, lekcji artystycznych i plenerów malarskich oraz urządzenia do rekreacji.

Stopień realizacji: Ogłoszony przetarg na realizację części prac w zakresie dokumentacji projektowej, rozpoczęcie realizacji projektu uzależnione od otrzymania dofinansowania; planowane zakończenie inwestycji: 2029 r.

Dzielnica Tatary

Rewitalizacja zdewastowanego amfiteatru i jego otoczenia przyrodniczego w celu przywrócenia mu funkcji reprezentacyjnego obiektu dla kultury.

Stopień realizacji: Gotowa dokumentacja projektowa i aktualne pozwolenie na budowę. Rozpoczęcie realizacji prac budowlanych uzależnione od otrzymania dofinansowania; planowane zakończenie inwestycji: 2027 r.

Społeczny wymiar rewitalizacji: Bronowicka 3

Dostosowanie obiektu do użyteczności społecznej, w celu realizacji działań służących wsparciu osób znajdujących się w kryzysie i wymagających pomocy psychologicznej, pedagogicznej, terapeutycznej, prawnej, socjalnej i interwencyjnej. Dostosowanie obiektu do wymagań osób ze szczególnymi potrzebami.

Komponenty programu ESK: Społeczna Przestrzeń Odporności Kulturowej, Federacja RE:UNION, Audionomia, Wspomnienia z przyszłości.

Stopień realizacji: Gotowa dokumentacja projektowa, złożony wniosek o pozwolenie na budowę, rozpoczęcie realizacji projektu uzależnione od otrzymania dofinansowania; planowane zakończenie inwestycji: 2028 r.

LUBLIN TURYSTYCZNY

Lublin to miasto o ponad 700-letniej historii, które dziś pretenduje do grona najważniejszych polskich destynacji turystycznych, dzięki unikalnej ofercie kulturalnej oraz projektom finansowanym przez Unię Europejską. Jest uznawane za miasto kameralne, a architektura i atmosfera *slow life* czyni go również miejscem o dużej autentyczności. Decydują o tym: oryginalne zabytki Starego Miasta, które pamiętają renesansowy złoty wiek i czasy królewskiego Lublina, miejska zieleń dostępna na wyciągnięcie ręki z bliskością sielskich obszarów wiejskich i podmiejskich, ślady żydowskiego miasta, wciąż żywego w pamięci mieszkanek i mieszkańców oraz kultura – oparta na nowoczesnych hubach i ogólnodostępnych miejskich festiwalach.

Lublin jest gotowy na przyjęcie gości z regionu, kraju, Europy i świata dzięki doskonałej współpracy Urzędu Miasta i Lokalnej Organizacji Turystycznej „Metropolia Lublin”, zrzeszającej 98 podmiotów z branży. Dzięki nowoczesnej metodzie badań ruchu turystycznego miasto jest dobrze przygotowane do bieżącej ewaluacji i szybkiego wprowadzania usprawnień.

Jedną z naszych specjalności jest realizacja innowacyjnych wydarzeń plenerowych, obejmujących jednocześnie przestrzeń całego miasta. Lublin ma możliwości oraz kompetencje do zorganizowania ponad dwustu wydarzeń jednocześnie w jedną noc dla 70 tys. osób. Lubelskie środowisko twórcze i animacyjne ma nieograniczoną wyobraźnię. *Sky is the limit!*

7. Dodatkowe informacje

HOTELE

62 hotele od ★★★★★ do ★

4275 miejsc noclegowych

+ 5000 miejsc noclegowych

na terenie Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego oraz możliwość wykorzystania akademików na lubelskich kampusach

Podczas dużych wydarzeń w Lublinie nocuje nawet **30 000 gości**

INFRASTRUKTURA

Ponad **50 sal** audytoryjnych z układem amfiteatralnym i teatralnym w instytucjach kultury, szkołach, uniwersytetach i centrach kongresowych

Daje to **10 000 miejsc siedzących**

Mamy **potwierdzone kompetencje** do organizowania wydarzeń **dla 70 000 widzów jednocześnie**

750 000 turystów w 2022 r., ze stałą tendencją wzrostową

PORT LOTNICZY LUBLIN

15 minut od centrum Lublina
Stałe połączenia: Wielka Brytania, Włochy, Irlandia

Codziennie loty do Warszawy – największego polskiego węzła komunikacyjnego

Komunikacja z przesiadką w Warszawie z najważniejszymi światowymi hubami lotniczymi

Dojazd do centrum Warszawy koleją i samochodem (droga ekspresowa S17) zajmuje 90 minut

TRANSPORT SAMOCHODOWY

Połączenie z priorytetowymi korytarzami transportowym UE TEN-T:

- **S17** z autostradą **A2**
- **S19** z Rzeszowem i autostradą **A4** oraz nowym korytarzem **Via Carpatia**

Wybrane odległości do miast:

Warszawa	1,5 h
Kraków	3 h
Lwów	3,5 h
Berlin	7 h
Wilno	7,5 h
Kijów	8 h
Praga	8 h

ESK Lublin 2029 – RE:UNION

dr Krzysztof Żuk – Prezydent Miasta Lublin

Beata Stepaniuk-Kuśmierzak – Zastępczyni Prezydenta Miasta Lublin ds. Kultury, Sportu i Partycypacji

Katarzyna Duma – Pełnomocnik Prezydenta Miasta Lublin ds. ESK 2029, Rzecznik Prasowy Prezydenta Miasta Lublin

Magdalena Zaręba-Opalińska – Dyrektorka Wydziału Kultury UM Lublin

Zespół ds. programowych:

Konsorcjum – Unia Lubelskich Operatorów Kultury

Reprezentacja Konsorcjum:

Agnieszka Wojciechowska – Przewodnicząca, Dyrektorka Festiwalu Wschód Kultury-Inne Brzmienia, Warsztaty Kultury w Lublinie

Anna Sawa – Sekretarz, Miejska Biblioteka Publiczna im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie

Rafał Koziański – Dyrektor Centrum Kultury w Lublinie

Aleksandra Szulc-Choma – Dyrektorka Dzielnicowego Domu Kultury „Bronowice”

Agata Pawłowska – Kierowniczk Pracowni Kultury Dziesiąta

Sławomir Książniak – Dyrektor Dzielnicowego Domu Kultury „Węglin”

Alicja Kawka – Kierowniczk w Dzielnicowym Domu Kultury „Węglin”

Zespół programowy ds. Europy Wschodniej:

Yuliia Khomchyn – Dyrektorka Instytutu Strategii Kultury Lwowa (Ukraina)

Zespół ds. operacyjnych:

Katarzyna Duma – Pełnomocnik Prezydenta Miasta Lublin ds. ESK 2029, Rzecznik Prasowy Prezydenta Miasta Lublin

Magdalena Zaręba-Opalińska – Dyrektorka Wydziału Kultury UM Lublin

Agnieszka Barańska-Szamryk – Zastępca Dyrektora Wydziału Kultury UM Lublin

Monika Król – Zastępca Dyrektora Wydziału Kultury UM Lublin

Łukasz Salasa – Zastępca Dyrektora Wydziału Kultury UM Lublin

Dorota Niezgoda – Wydział Kultury UM Lublin

Mateusz Wawruch – Wydział Kultury UM Lublin

Magdalena Wlazło – Wydział Kultury UM Lublin

Rada kuratorska programu ESK:

Rafał Koziański – Pełnomocnik Prezydenta Miasta Lublin ds. programowych ESK 2029, Dyrektor Centrum Kultury w Lublinie

Paweł Hadrian Grzegorz Kondrasiuk

Paweł Passini

Marta Ryczkowska

Izabela Śliwa

Michał Miłosz Zieliński

Gabriela Żuk-Menet

Piotr Tokarczuk – Dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej im. H. Łopacińskiego w Lublinie

Dorota Olejniczek-Klementewicz – Miejska Biblioteka Publiczna im. H. Łopacińskiego w Lublinie

Katarzyna Poleszak – Miejska Biblioteka Publiczna im. H. Łopacińskiego w Lublinie

Bożena Baranowska – Dyrektor Zespołu Pieśni i Tańca „Lublin” im. W. Kaniorowej

Ernest Szymański – Zastępca Dyrektora Zespołu Pieśni i Tańca „Lublin” im. W. Kaniorowej

Ryszard Kalinowski – Kierownik Lubelskiego Teatru Tańca w Centrum Kultury w Lublinie

Zbigniew Sobczuk – Kurator, Centrum Kultury w Lublinie

Izabela Pastuszko – Dyrektor Akademickiego Centrum Kultury i Mediów UMCS „Chatka Żaka”

Katarzyna Duma – Pełnomocnik Prezydenta Miasta Lublin ds. ESK 2029, Rzecznik Prasowy Prezydenta Miasta Lublin

Magdalena Zaręba-Opalińska – Dyrektorka Wydziału Kultury UM Lublin

Piotr Choroś – Dyrektor Biura Partycypacji Społecznej UM Lublin

Agata Sakowicz – Kierowniczk w Teatrze im. H. Ch. Andersena w Lublinie

Alena Semeniuk – koordynatorka ESK ds. wschodnich, Centrum Kultury w Lublinie

Aleksandra Zińczuk – koordynatorka ESK ds. wschodnich, Warsztaty Kultury w Lublinie

Lucyna Sternik – Skarbnik Miasta Lublin

Mariusz Turczyn – Dyrektor Wydziału Budżetu i Księgowości UM Lublin

Bernadeta Krzysztofik – Dyrektor Wydziału Funduszy Europejskich UM Lublin

Marek Musiej – Wydział Funduszy Europejskich UM Lublin

Iwona Nowakowska – Zastępca Dyrektora Wydziału Oświaty i Wychowania UM Lublin

Małgorzata Jończyk – Wydział Oświaty i Wychowania UM Lublin

Viktoriya Herun – Zastępca Dyrektora Wydziału Strategii i Obsługi Inwestorów UM Lublin

Barbara Kostecka-Wiącek – Wydziału Strategii i Obsługi Inwestorów UM Lublin

Mateusz Stępnik – Wydział Strategii i Obsługi Inwestorów UM Lublin

Agnieszka Parol-Górna – Dyrektor Biura Polityki Młodzieżowej

Marcin Kęćko – Dyrektor Biura Rozwoju Turystyki

Honorata Kępowicz-Olszówka – Biuro Rozwoju Turystyki

Krzysztof Raganowicz – Prezes Lokalnej Organizacji Turystycznej „Metropolia Lublin”

Radosław Guz – Dyrektor Biura Stowarzyszenia Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego

Zespół ds. komunikacji:

Małgorzata Drozd-Domaciuk – koordynacja,

Małgorzata Bartkiewicz

Izolda Boguta

Anna Czerwonka

Anna Grabowska-Kłoda

Andżelika Kolebuk,

Malina Łukasiewicz

Marcin Pietrusza

Maciej Rukasz

Małgorzata Szumska-Zasadna

Paweł Świć

Anna Tarłowska

Agnieszka Wiechnik

Ciała wspierające ESK:

- Rada Miasta Lublin
- Rada Kultury Miasta Lublin
- Młodzieżowa Rada Miasta Lublin
- Rada Przemysłów Kreatywnych
- Rada Studentów Lublina
- Forum Kobiet Lublina
- Rada Kultury Przestrzeni Miasta Lublin
- Rada Seniorów Miasta Lublin
- Rada Działalności Pożytku Publicznego Miasta Lublin
- Lokalna Organizacja Turystyczna „Metropolia Lublin”
- Komisje Dialogu Obywatelskiego
- Sejmik Województwa Lubelskiego

Unie sektorowe:

- Unia Akademicka
- Unia Biznesu
- Unia Kultury Obszaru Metropolitalnego
- Unia Lubelskich Operatorów Kultury

Instytucje kultury w Konsorcjum – Unii Lubelskich Operatorów Kultury:

- Akademickie Centrum Kultury i Mediów UMCS „Chatka Żaka”
- Centrum Kultury w Lublinie
- Dzielnicowy Dom Kultury „Bronowice”

Agata Jaśkowska – Stowarzyszenie Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego

Wojciech Kutnik – Stowarzyszenie Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego

Hubert Mąćik – Miejski Konserwator Zabytków, Dyrektor Biura Miejskiego Konserwatora Zabytków i Rewitalizacji

Blanka Rdest – Dyrektor Wydziału Zieleni i Gospodarki Komunalnej

Monitoring i Ewaluacja – Interdyscyplinarny Zespół Badawczy:

Agnieszka Duda-Jastrzębska

dr Małgorzata Dziekanowska

dr hab. Agnieszka Kolasa-Nowak

dr hab. Radosław Mąćik

dr Karolina Podgórska

dr Monika Ratajczyk

dr Andrzej Stawicki

Mateusz Stępnik

Mateusz Wawruch

- Dzielnicowy Dom Kultury „Węglin”
- Galeria Labirynt
- Miejska Biblioteka Publiczna im. H. Łopacińskiego w Lublinie
- Ośrodek Miedzykulturowych Inicjatyw Twórczych „Rozdroża”
- Ośrodek „Brama Grodzka – Teatr NN” w Lublinie
- Teatr im. H. Ch. Andersena w Lublinie
- Teatr Stary w Lublinie
- Warsztaty Kultury w Lublinie
- Zespół Pieśni i Tańca „Lublin” im. W. Kaniorowej

Organizacje pozarządowe w Konsorcjum – Unii Lubelskich Operatorów Kultury:

- Fundacja Beetle
- Fundacja Camera Femina
- Fundacja Działań Edukacyjnych KReAdukcja
- Fundacja Karuzela Aktywności
- Fundacja Szpilka
- Fundacja Sztukmistrze
- Fundacja T.E.A.M. Teatrikon
- Fundacja Teatroterapia Lubelska
- Fundacja Teren Otwarty
- Stowarzyszenie Anthill
- Stowarzyszenie Festiwal Brunona Schulza

Dziękujemy za wsparcie wszystkim osobom, organizacjom i instytucjom zaangażowanym w starania o tytuł ESK 2029 oraz przygotowanie aplikacji konkursowej.

Korpus oficerski ds. dostępności i inkluzywności, międzykulturowości, równości płci i ekologii:

Wiktoria Dudek

Krzysztof Gorczyca

Wojciech Góra

Jan Kamiński

Jolanta Prochowicz

Zespół ekspercki:

Robert Alagjozovski

Samu Forsblom

Marcin Jasiński

Dominika Kawalerowicz

Ana Kočegarova-Maj

Krzysztof Maj

Vuk Radulović

Instytucje kultury regionu:

- Centrum Spotkania Kultur w Lublinie
- Filharmonia im. H. Wieniawskiego w Lublinie
- Muzeum Badań Polarnych w Puławach
- Muzeum Nadwiślańskie w Kazimierzu Dolnym
- Muzeum Wsi Lubelskiej
- Muzeum Zamojskich w Kozłowie
- Opera Lubelska
- Ośrodek Praktyk Teatralnych „Gardzienice” (współprowadzony przez MKiDN)
- Teatr im. Juliusza Osterwy w Lublinie (współprowadzony przez MKiDN)
- Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. H. Łopacińskiego w Lublinie

Instytucje kultury MKiDN:

- Muzeum Narodowe w Lublinie
- Państwowe Muzeum na Majdanku

Aplikacja ESK Lublin 2029 RE:UNION

Zespół autorski i redakcyjny:

Rafał Koziński – lider, Paweł Hadrian, Grzegorz Kondrasiuk, Olga Lemieszek, Paweł Passini, Marta Ryczkowska, Izabela Śliwa, Michał Miłoś Zieliński, Gabriela Żuk-Menet

Współpraca autorska i merytoryczna:

Maria Artemiuk-Kozińska, Mikołaj Bylka-Kanecki, Piotr Choroś, Małgorzata Drozd-Domaciuk, Wiktoria Dudek, Katarzyna Duma, Ludomir Franczak, Michał Fronk, Magdalena Gnyp-Ścigocka, Krzysztof Gorczyca, Wojciech Góra, Mirosław Haponiuk, Roman Jaborkhel, Grzegorz Jędrak, Jan Kamiński, Yuliia Khomchyn, Jarosław Koziara, Konrad Kurowski, Robert Kuśmirowski, Iwona Nowakowska, Ivan Novak, Agnieszka Parol-Górna, Jolanta Prochowicz, Krzysztof Raganowicz, Maciej Rukasz, Agata Sakowicz, Łukasz Salasa, Lida Savchenko-Duda, Alena Semeniuk, Zbigniew Sobczuk, Łukasz Stypuła, Stanisław Suchora, Mateusz Wawruch, Agnieszka Wiechnik, Agnieszka Wojciechowska, Bartosz Wójcik, Magdalena Zaręba-Opalińska, Aleksandra Zińczuk

Współpraca:

Katarzyna Antoń, Marcin Bielez, Monika Głazik, Justyna Gózdź, Anna Michałek, Agnieszka Pawelec

Projekt graficzny, skład, łamanie:

Karol Grzywaczewski

Opracowanie graficzne ilustracji, infografika na s. 16:

Piotr Wysocki

Korekta wersji polskiej:

Maria Mastowska

Tłumaczenie na język angielski:

Katarzyna Bednarz, Luiza Grzesiuk, Emilia Nodżak, Małgorzata Paprota, Monika Rokicka, Jacek Steinbrich, Aleksandra Szczypa, Bartosz Wójcik

Korekta wersji angielskiej:

Alan Lockwood

Idea, hasło przewodnie RE:UNION:

Ana Kočegarova-Maj, Rafał Koziński

Wniosek konkursowy zilustrowaliśmy inspirowanymi ideą RE:UNION rysunkami **Mariusza Tarkawiana**

Wszelkie prawa autorskie należą do autorów, redaktorów, osób i podmiotów zgłaszających pomysły i projekty do programu w ramach otwartych naborów.

Koordinacja procesu ESK Lublin 2029 (lata 2023–2024):

Rafał Koziński, Rada kuratorska, Centrum Kultury w Lublinie, we współpracy z Urzędem Miasta Lublin

Aplikacja ESK Lublin 2029 powstała w Centrum Kultury w Lublinie, przy udziale wielu środowisk Miasta Lublin, sfinansowana została przez Urząd Miasta Lublin.

ESK
LUBLIN 2029
RE:UNION

APPENDIX

Przesłuchanie Finałowe w Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie 24 września 2024 r.

Na zdjęciu od lewej, rząd górny: Miłosz Zieliński, Gabriela Żuk-Menet, Agata Sakowicz, Olga Lemieszek, Maciej Rukasz, Beata Stepaniuk-Kuśmierzak, Marcin Jasiński, Marta Ryczkowska, Jolanta Sinkiewicz-Prochowicz, Katarzyna Duma, Alan Lockwood, rząd dolny: Magdalena Zaręba-Opalińska, Paweł Passini, Izabela Śliwa, Yuliia Khomchyn, Rafał Kozirski, Krzysztof Żuk, Wiktoria Dudek, Paweł Hadrian. fot. Marcin Pietrusza

Konsorcjum

Unia Lubelskich Operatorów Kultury (Konsorcjum ULOK) to porozumienie instytucji i podmiotów działających w obszarze kultury na terenie Lublina. Konsorcjum powstało w ramach przygotowań miasta do ubiegania się o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2029 (ESK LUBLIN 2029). Konsorcjum ULOK jest formą otwartą na nowych współuczestników.

Celem Konsorcjum ULOK jest:

- Współpraca między operatorami kultury w realizacji kluczowych założeń programowych aplikacji finałowej ESK LUBLIN 2029.
- Współorganizacja obchodów związanych z uzyskaniem tytułu ESK LUBLIN 2029.

Konsorcjum tworzą:

- Centrum Kultury w Lublinie
- Akademickie Centrum Kultury i Mediów Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej „Chatka Żaka”
- Warsztaty Kultury w Lublinie
- Dzielnicowy Dom Kultury „Bronowice”
- Dzielnicowy Dom Kultury „Węglin”
- Galeria Labirynt
- Miejska Biblioteka Publiczna im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie
- Ośrodek „Brama Grodzka – Teatr NN” w Lublinie
- Ośrodek Międzykulturowych Inicjatyw Twórczych Rozdroża
- Teatr im. Hansa Christiana Andersena w Lublinie
- Teatr Stary w Lublinie
- Zespół Pieśni i Tańca „Lublin” im. Wandy Kaniorowej
- Krajowe Centrum Choreograficzne w Lublinie
- Fundacje i Stowarzyszenia:
 - Fundacja Działań Edukacyjnych KReAdukcja
 - Stowarzyszenie Anthill
 - Fundacja Szpilka
 - Fundacja Karuzela Aktywności
 - Fundacja Teren Otwarty
 - Fundacja Teatrotterapia Lubelska
 - Fundacja Sztukmistrze / Kolektyw LŁ
 - Camera Femina
 - Stowarzyszenie Festiwal Brunona Schulza
 - Fundacja Beetle
 - Fundacja T.E.A.M. Teatrikon

Unia Biznesu

Unia Biznesu to deklaracja pomiędzy Miastem Lublin a przedstawicielami lubelskich firm, której celem jest podejmowanie wspólnych działań w ramach Europejskiej Stolicy Kultury 2029, realizacja założeń programowych a także wypracowanie nowych standardów wzajemnego wsparcia kultury i biznesu w naszym mieście.

Sygnatariusze deklaracji:

- ABM Greiffenberger Polska Sp. z o.o.
- AGRAM S. A.
- Aliplast Sp. z o.o.
- Arcus SI S. A.
- Bank Pekao S. A. V Oddział w Lublinie
- Ball Packaging Europe Lublin Sp. z o.o.
- Bogdanka S. A.
- Chemnovatic Sp. z o.o. Sp. K
- Concentrix CVG International Sp. z o.o.
- Dataart Poland Sp. z o. o.
- EUROPIEK Sp. z o.o.
- Focus Hotel Premium LUBLIN
- GRUPA LUBLIN MARCIN POLAŃSKI
- HEMPLAB Sp. z o.o.
- HERBAPOL – LUBLIN S.A.
- HOTEL MERCURE LUBLIN CENTRUM
- Hotel Wieniawski
- IKEA Retail Sp. z o.o.
- Infinite Sp. z o.o.
- InPost Green City
- Instytut RegeneriS KB Szyszowska Kozłowicz Sp. j.
- Inter - Broker Sp. z o.o.
- Intrograf - Lublin S.A.
- KOM – EKO S.A.
- Lift Service S.A.
- Lubella
- Lubelskie Zakłady Tytoniowe
- LUK WYSOKIŃSKI Sp.k
- Maik Agencja Reklamowa Sp. z o.o. Sp. J.
- MEDISEPT Sp. z o.o.
- Modern Expo S.A.
- NOYEN Sp. z o.o.
- Orange Polska S.A.
- Perła - Browary Lubelskie S.A.
- PGE Dystrybucja S.A.
- Port Lotniczy Lublin
- PwC Advisory Sp. z o. o. sp. k.
- Pyramid Games S.A.
- Raben Sp. z o.o.
- Sii Sp. z o.o.
- SKENDE Shopping
- Spółdzielnia Pszczelarska Apis w Lublinie
- Stock Polska Sp. z o.o.
- Tarasola Sp. z o.o. Sp. K
- Totalizator Sportowy Oddział w Lublinie
- Toyota Auto Park Lublin
- Turck Sp. z o.o.

Unia Kultury Obszaru Metropolitalnego

Udział Lublina w konkursie o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2029 stał się okazją do zawarcia Unii Kultury Obszaru Metropolitalnego – deklaracji realnej i trwałej współpracy w ramach sieci regionalnej. Stanowi ona punkt wyjścia do namysłu nad wspólną koncepcją partnerstwa miast i gmin aby móc je promować na arenie międzynarodowej podczas obchodów Europejskiej Stolicy Kultury 2029.

Sygnatariusze deklaracji:

- Gmina Jastków
- Gmina Kamionka
- Gmina Konopnica
- Gmina Miasto Lubartów
- Gmina Lubartów
- Gmina Łęczna
- Gmina Mełgiew
- Gmina Nałęczów
- Gmina Niedzwica Duża
- Gmina Niemce
- Gmina Piaski
- Gmina Spiczyn
- Gmina Strzyżewice
- Gmina Miejska Świdnik
- Gmina Wojciechów
- Gmina Wólka
- Powiat lubelski
- Powiat lubartowski
- Powiat puławski
- Powiat świdnicki
- Miasto Lublin
- Gmina Bełżyce
- Gmina Bychawa
- Gmina Garbów
- Gmina Głusk
- Gmina Jabłonna

Unia Akademicka

Rektorzy i rektorki, przedstawiciele i przedstawicielki wszystkich dziewięciu lubelskich uczelni publicznych i prywatnych przystąpili do porozumienia, składając wspólną deklarację na rzecz współpracy przy Europejskiej Stolicy Kultury 2029. Uczelnie oraz Miasto zadeklarowały, że wspólnie będą realizować specjalny program kulturalny, skierowany do studentek i studentów.

Sygnatariusze deklaracji:

- Uniwersytet Medyczny w Lublinie
- Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie
- Akademia Nauk Stosowanych Wincentego Pola w Lublinie
- Akademia Nauk Społecznych i Medycznych w Lublinie – Akademia Nauk Stosowanych
- Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II
- Politechnika Lubelska
- Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie (WSEI)
- Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
- Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie

Raport panelu ekspertów

Wrzesień 2024 r. – Wybór

Tłumaczenie robocze www.gov.pl/web/kultura/raport-z-selekcji-konkursu-o-tytul-europejskiej-stolicy-kultury-2029

Pod redakcją: Toni Attard (sprawozdawca), Jelle Burggraaff, Jorge Cerveira Pinto (sprawozdawca), Else Christensen-Redzepovic, Marilyn Gaughan Reddan, Łukasz Gaweł, Goda Giedraityte, Suvi Innilä (przewodnicząca), Anne Karjalainen, Rossella Tarantino i Agata Wąsowska-Pawlik (wiceprzewodnicząca).

KOMISJA EUROPEJSKA
Dyrekcja Generalna ds. Edukacji, Młodzieży, Sportu i Kultury
Dyrekcja ds. Kultury, Kreatywności i Sportu
© Unia Europejska, 2024

OCENA KANDYDATURY LUBLINA ESK 2029

Lublin ubiega się o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2029 pod hasłem RE:UNION, które kładzie nacisk na reintegrację podzielonych społeczności, kultur i wartości w obliczu globalnych wyzwań związanych ze zmianami klimatu, wojną i podziałami społecznymi. Oferta miasta określa jego wyjątkową pozycję jako wielokulturowego skrzyżowania Wschodu i Zachodu, proponując siebie jako idealną platformę do wspierania dialogu, wymiany kulturalnej i budowania społeczności. Program przewiduje Lublin jako centrum zmian społecznych, z kulturą jako katalizatorem promowania europejskich wartości solidarności, demokracji i praw człowieka.

Temat RE:UNION przejawia się w trzech głównych obszarach programowych: „Wspólnota”, który koncentruje się na odbudowie więzi w Lublinie i całej Europie; „Habitat”, który bada relacje między ludźmi, naturą i rzeczywistością cyfrową; oraz „Granice”, który kwestionuje koncepcję granic, zarówno fizycznych, jak i metaforycznych. Obszary te mają służyć jako ramy dla projektów artystycznych, edukacyjnych i społecznych mających na celu wspieranie integracji, dialogu międzykulturowego i twórczej ekspresji.

Wkład w długoterminową strategię

- Strategia rozwoju kulturalnego miasta została określona w „Strategii Kultury Lublin 2030+” i została jednogłośnie przyjęta 23 maja 2024 roku. Obejmuje ona dobrze zidentyfikowane obszary priorytetowe: dostęp do kultury, edukacja kulturalna, pracownicy kultury, Lublin (w) 2030, twórczość artystyczna i kreatywność.
- Strategia została opracowana w drodze dialogu z lokalną społecznością kulturalną i mieszkańcami i jest zgodna z głównym dokumentem strategicznym miasta, Strategią Lublin 2030. Panel uważa, że istnieje silna zgodność między priorytetowymi obszarami strategii a celami ESK 2029 dla miasta.
- Oczekiwany długoterminowy wpływ ESK opisano w bardzo szczegółowym analizie, przedstawiającej wyraźne wyniki i skutki wraz z dobrze określonymi wskaźnikami i źródłami danych.
- Plany monitorowania i ewaluacji są solidne, prezentując rzetelną ocenę opartą na wiarygodnych danych wyjściowych. Oferta zapewnia jasność w zakresie projektowania i wdrażania procesu badawczego w oparciu o *metodologię oceny wpływu opartą na teorii*.

- Wprowadzono jasny harmonogram działań, które będą realizowane corocznie do 2031 roku. Rozpowszechnianie odbędzie się za pośrednictwem raportów i dwóch konferencji badawczych.

Treści kulturalne i artystyczne

- Oferta w przekonujący sposób przedstawia program, który ma mieć trwałe dziedzictwo, przyczyniając się do długoterminowej transformacji kulturalnej i społecznej Lublina, jednocześnie wzmacniając infrastrukturę kulturalną miasta, rozwój publiczności i partnerstwa międzynarodowe.
- Panel pozytywnie odnotowuje silne zaangażowanie lokalnych artystów, w szczególności poprzez nowo utworzone Konsorcjum - Unię Lubelskich Operatorów Kultury, jako zgromadzenie głównych publicznych instytucji kultury i niektórych organizacji pozarządowych, w odgrywanie kluczowej roli we współtworzeniu i wdrażaniu programu.
- Program ma na celu zmobilizowanie kultury do dyskusji na temat współczesnych kwestii, które mają również oddźwięk na poziomie UE, co jest bardzo istotne: relacje między centrum geopolitycznym a peryferiami, zrównoważony rozwój, swoboda przemieszczania się i migracja.
- Wdraża również autentyczne podejście do współpracy transgranicznej.
- Całkowity budżet programu jest prawidłowy i wynosi 33,1 mln euro, co odpowiada 72% budżetu operacyjnego.
- Łączny budżet przeznaczony na prezentowane projekty wynosi prawie 20 mln euro. Dodatkowe 20 % (6,6 mln euro) zarezerwowano na otwarte zaproszenie do składania koncepcji rozszerzenia istniejących wydarzeń miejskich o moduły bezpośrednio związane z koncepcją RE:UNION. Pozostałe 20% zostanie przeznaczony na projekty opracowane w latach 2025-2028

przez młodych mieszkańców. Chociaż panel z zadowoleniem przyjmuje ten podział kosztów, pozostawiając miejsce na dalszy rozwój programu, to oczekiwała większej jasności co do procesu i kryteriów zaproszeń.

- Opisy projektów zawierają jasne cele i wartości leżące u podstaw programu, wskazanie poziomu budżetu, listę partnerów i niektóre wskaźniki, takie jak oczekiwana liczba uczestników.

Wymiar europejski

- Oferta Lublina podkreśla jego rolę jako kulturalnego skrzyżowania Europy Wschodniej i Zachodniej, z różnymi projektami mającymi na celu promowanie europejskiej różnorodności i wspieranie dialogu międzykulturowego. Inicjatywy takie jak Kongres RE:UNION i międzynarodowe festiwale podkreślają zaangażowanie miasta w jedność europejską i podejmowanie współczesnych wyzwań poprzez kulturę. Ponadto Lublin poświęca się tworzeniu możliwości współpracy dla europejskich artystów, zapewniając silną międzynarodową obecność w swoich działaniach. Zaangażowanie miasta w szersze europejskie dyskusje na temat zrównoważonego rozwoju i uczestnictwa w kulturze dodatkowo wzmacnia jego zaangażowanie w realizację tych wspólnych celów.
- Oferta podkreśla wspólne europejskie wartości, takie jak demokracja, solidarność i prawa człowieka. Tematy te przejawiają się przez cały program RE:UNION, w ramach którego zaplanowano ważne wydarzenia z okazji 25. rocznicy przystąpienia Polski do UE oraz dyskusje na temat przyszłości Europy.
- Oferta zawiera wyraźne przykłady projektów, które podkreślają wspólne aspekty europejskich kultur, dziedzictwa i historii, a także integracji europejskiej i aktualnych tematów europejskich. Inicjatywy

mające na celu wspieranie dialogu międzykulturowego są solidne i kładą nacisk na reintegrację więzi społecznych w całej Europie.

- Oferta Lublina obejmuje szeroko zakrojoną współpracę europejską z sieciami takimi jak IETM, Aerowaves i wieloma innymi, a także partnerstwa z miastami w całej Europie. Miasto jest już zaangażowane w aktywną współpracę z innymi ESK i instytucjami kultury. Jednak szczegóły dotyczące niektórych trwających lub planowanych projektów z ESK, takich jak z dwoma kandydatami do tytułu 2029 w Szwecji, Uppsalą i Kiruną, pozostają skąpe.
- Podczas gdy program ma na celu przyciągnięcie szerokiej europejskiej publiczności i przedstawia strategię cyfrowe, które zapewniają szeroką dostępność, panel zauważa, że potrzebne są bardziej solidne strategie marketingowe i cyfrowe, aby dotrzeć do szerszej i szerszej europejskiej publiczności.

Zasięg

- Wśród wielu źródeł, które przyczyniły się do powstania programu, było 3000 marzeń mieszkańców miasta i 500 projektów, które zostały zgłoszone w ramach otwartego zaproszenia. Uczestniczyły w nim również lokalne społeczności i międzynarodowi artyści. Dodatkowo, 1,5 miliona euro w konkursach grantowych zostało wykorzystane do współfinansowania ponad 150 inicjatyw.
- Mieszkańcy zgłosili ponad 100 projektów prospołecznych, edukacyjnych i włączających, skoncentrowanych na grupach defaworyzowanych.
- Utworzono 5 różnych „specjalnych związków”, skupiających różnych interesariuszy, w tym praktyków kultury, miasta i miasteczka w regionie, firmy i przedsiębiorstwa, uniwersytety i szkoły wyższe oraz młodzież. Oferta w inteligentny sposób opierała się na doświadczeniach

z poprzedniej oferty miasta na ESK 2016, jubileuszu 700-lecia Lublina i Europejskiej Stolicy Młodzieży 2023.

- Dotarcie do nowych odbiorców, usunięcie barier w uczestnictwie i zapewnienie inkluzywności, zwłaszcza dla osób zagrożonych wykluczeniem, zostały określone jako priorytety w celu zapewnienia dostępności w programie ESK. Panel zauważył, że chociaż cele dotyczące zaangażowania szkół są ambitne i mają dobre intencje, brakuje im niezbędnego szczegółowego planowania.

Zarządzanie

- Budżet programu ESK, wynoszący 46 mln euro, jest realistyczny i dobrze skonstruowany, z naciskiem na zrównoważony rozwój i rezerwy na długoterminowe skutki. Obejmuje on 33,1 mln euro na działania kulturalne.
- Oferta przedstawia jasną strategię pozyskiwania funduszy, która obejmuje wsparcie z sektora publicznego i prywatnego, a także fundusze UE. Panel z zadowoleniem przyjmuje wkład finansowy uniwersytetów w program, wynoszący 9% całkowitego budżetu. Przewiduje się, że inwestycje sektora prywatnego wyniosą 15%, co stanowi równowartość 7 mln euro dzięki wkładowi finansowemu, między innymi ze strony Unii Biznesu.
- Istnieją solidne plany awaryjne na wypadek ryzyka finansowego, obejmujące 1,5 mln euro. przeznaczone na projekty kulturalne w ramach programu.
- Struktura organizacyjna ESK 2029 w Lublinie jest jasno określona, z Radą Doradczą monitorującą proces wdrażania. Określono role Dyrektora Generalnego i Dyrektora Artystycznego, z planami przejrzystych, konkurencyjnych nominacji. Projekt organizacyjny zapewnia silną niezależność Dyrektora Artystycznego pracującego wraz z szerokim zespołem profesjonalistów.

- Struktura ta kładzie nacisk na współpracę między władzami miasta, operatorami kulturalnymi i partnerami europejskimi. Struktura ustanawia również pozycje dla priorytetów horyzontalnych: dostępność, równość płci, międzykulturowość i środowisko. Panel chciałby zobaczyć struktury, które zapewniają bezpieczeństwo i najwyższe standardy etyczne dla wszystkich osób zaangażowanych w ESK podczas faz przygotowawczych i przez cały rok 2029.
- W ofercie zaproponowano złożoną strukturę zarządzania procesem, która łączy wszystkich głównych interesariuszy, w tym instytucje kultury, konsorcjum Unia Lubelskich Operatorów Kultury, środowiska niezależnych artystów, obywateli oraz reprezentację miejską, regionalną i krajową. Podczas gdy panel z zadowoleniem przyjął to partycypacyjne podejście, doceniłby większą jasność co do tego, w jaki sposób proponowana struktura będzie skutecznie wypełniać swoją funkcję, aby zapewnić wartość dodaną dla organizacji wdrażającej i programu.
- W księdze ofert podkreślono doświadczenie zespołu realizującego projekt, z udziałem kilku ekspertów w dziedzinie ESK i zarządzania kulturą. Oferta nie zawiera jednak szczegółowych informacji na temat budowania potencjału lokalnych operatorów kulturalnych, które mogłyby zostać szerzej omówione.

Zdolność do realizacji

- Kandydatura cieszy się stałym wsparciem politycznym i finansowym ze strony Rady Miasta Lublin. Kandydatura jest również wspierana przez kilka związków zawodowych działających we wszystkich sektorach.
- Oferta została jednogłośnie poparta przez Radę Miasta w dniu 25 maja 2023 r., a budżet dla ESK został przyjęty w dniu 14 grudnia 2023 r. w Wieloletniej Prognozie Finansowej, a dalsze poprawki wprowadzono w dniu 27 czerwca 2024 r.

- 19 czerwca 2024 r. Sejmik Województwa Lubelskiego jednogłośnie poparł tę kandydaturę.
- Podczas gdy dla kilku projektów infrastrukturalnych uzyskano pozwolenia na budowę, inne wciąż znajdują się na etapie planowania i wymagają dodatkowego finansowania.

Wnioski

Lublin ubiega się o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury w 2029 roku pod hasłem RE:UNION. Oferta jest silnie powiązana z rozwojem kulturalnym miasta i jego długoterminową strategią. Jako wielokulturowe skrzyżowanie Wschodu i Zachodu, oferta Lublina przedstawia solidną wizję tego, w jaki sposób program artystyczny i kulturalny może wspierać dialog i wymianę kulturalną, promując wartości europejskie. Program opiera się na trzech kluczowych obszarach: Wspólnota, który odbudowuje więzi w Lublinie i Europie; Habitat, który bada relacje między ludźmi, naturą i rzeczywistością cyfrową; oraz Granice, który rzuca wyzwanie fizycznym i metaforycznym granicom.

Program rezonuje na poziomie europejskim i odnosi się do współczesnych wyzwań europejskich, takich jak zrównoważony rozwój, migracja i swoboda przemieszczania się. Silne zaangażowanie społeczności w projektowanie oferty i jej realizację przewiduje dziedzictwo, które odnosi się do pilnych współczesnych kwestii poprzez kulturę i sztukę. Wspierana przez solidny budżet, oferta Lublina pokazuje szeroką współpracę europejską, silne zaangażowanie społeczności, bezpośrednio zaangażowanie społeczności artystycznej oraz zaangażowanie w zapewnienie dostępności dla grup defaworyzowanych. Szczególną uwagę zwrócono również na dotarcie do nowych odbiorców i usunięcie barier utrudniających uczestnictwo. Oferta Lublina cieszy się jednogłośnie poparciem politycznym i finansowym ze strony Rady Miasta, przy silnym wsparciu ze strony związków zawodowych i władz regionalnych.

Ogólnie rzecz biorąc, oferta Lublin 2029 wykazuje znaczące mocne strony we wszystkich celach ESK i kryteriach, choć z pewnymi niedociągnięciami. Panel rekomenduje wybór Lublina na Europejską Stolicę Kultury 2029 w Polsce. Zalecenia dotyczące przygotowania Lublina 2029 do roku obchodów można znaleźć na końcu niniejszego raportu.

WYBÓR EUROPEJSKIEJ STOLICY KULTURY W POLSCE 2029 – DECYZJA PANELU

Panelowi przedstawiono cztery wysokiej jakości, ale także bardzo różne oferty ze znacznie różniących się miast (Bielsko-Biała, Katowice, Kołobrzeg, Lublin), z których każde miało własną interpretację kryteriów ESK. Oferty dotyczyły kwestii o istotnym znaczeniu dla Europy i całego świata. Wszystkie cztery oferty miały swoje mocne i słabe strony. Zgodnie z decyzją Parlamentu Europejskiego i Rady nr 445/2014/UE, panel rozpatrywał program opracowany specjalnie na rok ESK i mający silny wymiar europejski. Panel debatował nad zaletami każdego

miasta w odniesieniu do dwóch celów i sześciu kryteriów, a następnie w końcowej dyskusji wnioski zostały porównane ze sobą.

Każdy członek panelu rozważył własną interpretację kryteriów w odniesieniu do czterech miast z ich ofertami, prezentacjami, pytaniami i odpowiedziami.

W drodze głosowania panel podjął decyzję o zarekomendowaniu Ministerstwu Kultury i Dziedzictwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej Lublina na Europejską Stolicę Kultury 2029 w Polsce.

Niniejszy raport został przesłany do instytucji zarządzającej i Komisji Europejskiej. Obie instytucje opublikują go na swoich stronach internetowych. Zgodnie z art. 11 Decyzji, Ministerstwo przystąpi do wyznaczenia ESK 2029 w Polsce na podstawie rekomendacji zawartej w niniejszym raporcie. Następnie poinformuje Parlament Europejski, Radę, Komisję i Komitet Regionów. To formalne wyznaczenie umożliwi Lublinowi używanie tytułu „Europejska Stolica Kultury 2029”.

PODPISANO

Agata Wąsowska-Pawlik (wiceprzewodnicząca),
Anne Karlajainen,
Else Christensen-Redzepovic,
Goda Giedraityte,
Jelle Burggraaff,
Jorge Cerveira Pinto (sprawozdawca),
Łukasz Gaweł,
Marilyn Gaughan Reddan,
Rossella Tarantino,
Suvi Innilä (przewodnicząca),
Toni Attard (sprawozdawczyni)

Warszawa, wrzesień 2024 r.

Pierwszy raport monitoringowy

Lublin ESK 2029 RE:UNION

Sprawozdanie z postępów prac

Lublin, sierpień 2025

Spis treści

List od Prezydenta Miasta Lublin	3
List od Rady Kuratorskiej	4
List Dyrektora Instytucji ESK	5
RESUME RAPORTU	6
Cele ESK Lublin RE:UNION	7
WKŁAD W STRATEGIĘ DŁUGOTERMINOWĄ	7
Wzmocnienie relacji Europejskich	8
Współpraca z polskim środowiskiem kultury	9
MONITORING I EWALUACJA	9
TREŚCI KULTURALNE I ARTYSTYCZNE	11
Otwarte nabory	12
Działania programowe i artystyczne w roku 2025	13
Tabela programowa	
Wspólnota cz. 1	
Wspólnota cz. 2	
Habitat	
Granice	
WYMIAR EUROPEJSKI	14
Wybrane działania w zakresie wymiaru europejskiego	15
ZASIĘG	17
ZARZĄDZANIE	20
Instytucja Europejska Stolica Kultury Lublin 2029	21
Finanse ESK Lublin 2029	22
Dobrostan procesu ESK	22
Marketing ESK Lublin 2029	22
Inwestycje Lublin 2029	23
Ryzyko, zagrożenia procesów ESK Lublin 2029	23
MOŻLIWOŚĆ REALIZACJI	24
WYKAZ ZAŁĄCZNIKÓW	25–270

Zespół ESK – pracuje pod przewodnictwem Zastępczyni Prezydenta Miasta Lublin ds. Kultury, Sportu i Partycypacji, składa się z Rady Kuratorskiej oraz kluczowych Wydziałów Urzędu Miasta Lublin (m.in. wydział Kultury, biura Partycypacji Społecznej, biura – Centrum Współpracy Międzynarodowej, wydział Oświaty i Wychowania, Kancelaria Prezydenta).

Rada Kuratorska – zespół, w skład którego wchodzi menagerowie, artyści, producenci i kuratorzy działający przy Centrum Kultury w Lublinie. W procesie ESK odpowiedzialni za opracowanie niniejszego raportu oraz współpracę przy realizacji programu ESK.

Konsorcjum – Unia Lubelskich Operatorów Kultury – składa się z jedenastu miejskich instytucji kultury oraz najbardziej aktywnych jedenastu organizacji pozarządowych, instytucji akademickiej, oraz przedstawicieli UM- łącznie 24 podmioty. Pełni funkcję doradczą w procesie ESK.

Instytucja ESK – nowo powołana samorządowa instytucja kultury działająca pod nazwą Europejska Stolica Kultury Lublin 2029.

Urząd Miasta Lublin – powołano w nim specjalny międzywydziałowy zespół zadaniowy ds. ESK, który skupia przedstawicieli wszystkich wydziałów.

Zespół ds. Monitoringu i Ewaluacji – niezależny interdyscyplinarny zespół złożony z ekspertów z zakresu badań społecznych, ekonomii oraz kultury. W procesie ESK odpowiedzialny za bieżący monitoring oraz ewaluację realizacji całości procesu ESK.

Korpus oficerski ds. Kreatywnej Europy i polityk horyzontalnych UE – podmiot doradczy mający wspierać podmioty realizujące proces ESK w aspektach dotyczących inkluzywności, dostępności, międzykulturowości, równości płci i ekologii. Zwany w dalszej części Korpusem Oficerskim.

Szanowni Państwo,

od ogłoszenia wyników konkursu, w którym Lublin uzyskał zaszczytny tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2029, przeżywamy czas niezwykle pełen intensywnej pracy, spotkań, twórczych sporów i decyzji, które będą kształtować przyszłość naszego miasta. Przygotowujemy się do tego, by w 2029 roku z dumą nosić ten tytuł i realizować program współtworzony przez nasze mieszkanki i mieszkańców.

Z ogromnym poczuciem odpowiedzialności przedstawiamy Państwu pierwszy raport z postępów w realizacji działań związanych z Europejską Stolicą Kultury Lublin 2029 przygotowany przez Radę Kuratorską. Od chwili ogłoszenia wyników wspólnie nie ustajemy w pracy. Budujemy partnerstwa lokalne, regionalne i europejskie, tworzymy przestrzeń dla dialogu i współpracy międzysektorowej, dbamy o różnorodność głosów i perspektyw zawartych w idei RE:UNION, realizujemy inwestycje. To nie jest tylko droga do 2029 roku, to proces, który ma szansę zmienić nasze miasto na pokolenia.

Kluczowym momentem ostatnich miesięcy było utworzenie instytucji kultury odpowiedzialnej za całość procesu. To moment, w którym z planów i wizji przeszliśmy do działań, które nadadzą realny kształt naszej wspólnej przyszłości, jako Europejskiej Stolicy Kultury 2029.

Jesteśmy świadomi, że aby osiągnąć sukces potrzebujemy Państwa wsparcia. Dzięki Waszej wiedzy, doświadczeniu i obecności będziemy w stanie nie tylko wytrwać w zobowiązaniu, które wspólnie podjęliśmy wobec mieszkanki i mieszkańców Lublina oraz całej Europy, ale też sięgnąć po więcej.

Niech ten raport będzie nie tylko dokumentem sprawozdawczym, ale także świadectwem naszej gotowości do dalszej pracy, która sprawi, że Lublin stanie się prawdziwą Europejską Stolicą Kultury.

**Z wyrazami szacunku,
dr Krzysztof Żuk
Prezydent Miasta Lublin**

Idea RE:UNION rezonuje i aktywizuje Lublin. Powoli staje się realnością, ale jej właściwe wdrożenie to największe wyzwanie w procesie ESK.

Realizując ideę RE:UNION wybrana została wymagająca ścieżka wspólnej, międzysektorowej pracy w duchu jedności z poszanowaniem różnorodności. Zakłada ona konieczność uwspólnienia wiedzy, języka i zawierania kompromisów, ale przede wszystkim rezygnacji z partykularnych interesów na rzecz budowania wspólnoty. Od ogłoszenia wyników pracowaliśmy uwzględniając zalecenia zawarte w raportach Panelu Ekspertów. Rada Kuratorska ds. programu RE:UNION pozostała w rdzennym składzie, aczkolwiek zgodnie z zaleceniami Panelu została w koniecznym stopniu przebudowana. Zachowanie trzonu Zespołu ESK pozwala świadomie budować procesy opisane w Aplikacji oraz odpowiadać na rosnące potrzeby procesu prowadzącego do roku obchodów. Rada kuratorska współpracuje z Urzędem Miasta oraz szeroko rozumianymi środowiskami kulturalnymi miasta i regionu. Mamy już za sobą pierwsze kryzysy, ale i świadomość, że zaproponowana przez nas koncepcja wymaga wielu kompromisów.

Aby właściwie zrozumieć wyzwania stojące przed realizacją ESK braliśmy udział w licznych europejskich konferencjach i wizytach studyjnych do innych ESK, a przede wszystkim do kluczowych partnerów naszego programu. Zdobywaliśmy wiedzę co jest priorytetowe w realizacji programu, jak efektywnie wykorzystać „ścieżkę dojścia” oraz jak unikać zagrożeń i popełniania błędów choć wiemy już, że są one nieuniknione. Był czas wymagających negocjacji i współpracy Rady Kuratorskiej z Urzędem Miasta nad budowaniem podwalin formalnych i merytorycznych dla idei RE:UNION. Odbyło się kilkadziesiąt spotkań z członkiniami i członkami Konsorcjum oraz z autorami projektów – artystami i artystkami, aktywistami i aktywistkami, a przede wszystkim z instytucjami kultury i NGO – głównymi

operatorami naszego programu. W wyniku wymagających kompetencyjnie i komunikacyjnie prac zatwierdzono cały program, lokując w czasie projekty.

Rada Kuratorska stała się centrum operacyjnym implementacji Aplikacji i idei RE:UNION, wprowadzając je w realne życie miasta, na takim poziomie, na jakim jest to aktualnie możliwe. Proces ten realizujemy w oparciu o merytoryczne założenia, starając się spełniać oczekiwania, ale również mierząc się z oczekiwaniami mieszkanki i mieszkańców, konfliktami interesów czy narosłymi frustracjami.

Z radością odbieramy fakt, że po zwycięstwie znacząco poprawiła się współpraca z licznymi interesariuszami tego procesu oraz to, że idea ESK stała się atrakcyjna dla nowych osób, instytucji i NGO, które wciąż zgłaszają się do nas z nowymi projektami kolejnych wydań, które wpisują się w koncepcję RE:UNION. Równocześnie prowadziliśmy komunikację i promocję tytułu ESK Lublin 2029, idei RE:UNION oraz przyświecających nam wartości europejskich zarówno w mediach publicznych jak i cyfrowych. Kontynuujemy narrację koncepcji naszego programu oraz dążymy do pokazania pogłębionej wiedzy dotyczącej zawartych w aplikacji projektów.

Rafał Kosiński
Pełnomocnik Prezydenta
Miasta Lublin ds. programowych
Europejskiej Stolicy Kultury 2029

Izabela Śliwa, Gabriela Żuk-Menet,
Małgorzata Drozd-Domaciuk,
Paweł Hadrian, Olga Lemieszek,
Maciej Rukasz, Marta Ryczkowska,
Anna Strzałkowska, Miłosz Zieliński

Drodzy Przyjaciele,

od lipca 2025 roku mam zaszczyt pełnić funkcję dyrektora nowo powołanej instytucji kultury odpowiedzialnej za realizację procesu Europejskiej Stolicy Kultury Lublin 2029.

Utworzenie instytucji i moje powołanie jest bezpośrednią odpowiedzią na rekomendacje panelu ekspertów ESK, wskazujące na potrzebę jasnego określenia ról i odpowiedzialności wszystkich interesariuszy. Rozumiem, że istotą mojego zadania jest takie zaprojektowanie kultury organizacyjnej, by była przejrzysta, dostosowana do europejskich standardów, adekwatna do rangi zadania i, po prostu, ludzka.

Jednym z moich głównych priorytetów będzie doprecyzowanie struktury zarządzania oraz zdefiniowanie konkretnych ról partnerów instytucjonalnych, organizacji pozarządowych, środowisk artystycznych oraz stworzenie przestrzeni dla transparentnej, otwartej i odpowiedzialnej współpracy. Mam nadzieję, że moje wieloletnie doświadczenie pozwoli zrealizować aplikację Lublina 2029 na poziomie odpowiadającym aspiracjom wszystkich interesariuszy oraz przyczyni się do wzmocnienia zarówno lokalnej wspólnoty, jak i europejskiego wymiaru tego przedsięwzięcia.

Chcę serdecznie podziękować zespołowi, który w okresie przejściowym we współpracy z władzami miasta z zaangażowaniem dbał o ciągłość procesu ESK. Podziękować również za opracowanie pierwszego raportu monitorującego postęp, który dziś stanowi punkt wyjścia

naszych dalszych działań. Rola tego nadzwyczajnego zespołu nie kończy się, przeciwnie, nabiera nowego wymiaru. Zespół ten, dzięki swojemu doświadczeniu, będzie dalej współtworzył program ESK 2029. Dotychczasowa praca członkiń i członków tego Zespołu daje solidne podstawy do budowania przyszłości projektu Lublin 2029 i jest gwarancją zachowania ciągłości procesu.

Chcę wierzyć że powierzenie roli Dyrektora Artystycznego Sir Jonathanowi Millsowi z jego unikalnym doświadczeniem wyniesie program ESK i markę Lublin na nowy poziom artystyczny, intelektualny i społeczny, wzmocni europejski i globalny wymiar projektu.

Wierzę, że dzięki tej współpracy wszystkich środowisk oraz profesjonalnemu modelowi zarządzania projekt ESK będzie nie tylko kontynuacją dotychczasowych osiągnięć naszego miasta, ale stanie się ważnym i inspirującym punktem odniesienia na mapie kultury europejskiej.

Przed nami ciężka praca, ale i świetny czas, który mieszkańcom da poczucie wspólnoty, twórcom i aktywistom poczucie głębokiego sensu ich dzieła, a nam radość, że możemy spełnić ich oczekiwania.

Paweł Potoroczyn
Dyrektor Instytucji
Europejska Stolica Kultury Lublin 2029

Resume raportu

Idea RE:UNION została przeanalizowana i przepracowana po wygranej i jej założenia pozostają z nami. Ceniemy jej uniwersalność i ponadczasowość gdyż już przeszła próbę czasu, krytykę, analizę wykonalności i badanie oddziaływania na środowisko. Rozpoczęliśmy proces rozwijania i implementacji idei w życie miasta, regionu, Polski i Europy. Niezwykle cenne były dla nas wszystkie zalecenia Panelu, które pozwoliły na ważne korekty w procesie ESK a także skłoniły nas do krytycznej autorefleksji przemiennej w skutki.

Urząd Miasta podjął wyzwania formalno-prawne związane ze stworzeniem Instytucji ESK. Konsultowano społecznie i uchwalono statut oraz wyłoniono w otwartym konkursie Dyrektora. Urząd kontynuuje także usprawnianie współpracy w ramach zawartych Unii: Biznesu, Akademickiej, Regionalnej i Młodzieżowej. Przygotował konkursy i programy grantowe dla NGO oraz stypendia z priorytetyzacją programu zawartego w Aplikacji. Zintensyfikowano współpracę międzynarodową w oparciu o tytuł ESK (wizytacje, konferencje, spotkania).

Rada kuratorska ESK skupiła się na zoperacjonalizowaniu programu artystycznego, budowaniu i zasięgu oraz na kształtowaniu europejskiego wymiaru Lublina poprzez udział w międzynarodowych konferencjach, poszerzaniu wiedzy oraz budowaniu realnych partnerstw.

Konsorcjum 24 operatorów, będące ciałem doradczym ESK, dokonało prac merytorycznych nad programem, w wyniku czego, po wielu dyskusjach, podjęło decyzję o realizacji całego, zoperacjonalizowanego programu zapisanego w Aplikacji.

Idea RE:UNION w praktyce to wskazanie najważniejszych obszarów programowych oraz kolejności ich realizacji. Działo się to poprzez kilkadziesiąt spotkań środowiskowych oraz setek godzin poświęconych na wypracowanie właściwych form implementacji Aplikacji.

Zasięg i oddziaływanie społeczne jest na wstępnym etapie realizacji (badania, prace koncepcyjno-strategiczne) i rozszerzone będzie w 2026 roku, kiedy planujemy dopracowanie kluczowych dokumentów (np. Strategii Edukacji Kulturalnej, Strategii Rozwoju Widowni).

Marketing i komunikacja – działania polegają aktualnie na brandowaniu wydarzeń prestiżowym logotypem ESK. Komunikacja prowadzona jest poprzez media tradycyjne oraz cyfrowe.

Budżet kulturalny i ESK jest wdrażany zgodnie z możliwościami Miasta, dążąc do wypełnienia założeń zawartych w Aplikacji. Zwiększono środki finansowe na wsparcie NGO o 15%, dzięki temu zaczynamy odczuwać tzw. „efekt ESK” – poprzez wzrost aktywności środowiska kultury. Pojawili się nowi operatorzy zarówno indywidualni jak i organizacyjni.

Inwestycje – pięć z siedmiu inwestycji weszło do fazy realizacji i są na jej różnych etapach (projektowanie, ogłaszanie przetargów lub realizacja). Do dwóch analizowane są możliwe źródła finansowania.

Lokalna sytuacja polityczna jest skomplikowana, ze względu na silny, dychotomiczny podział, charakterystyczny dla całej Polski. Jednak ESK i kultura traktowane są w Lublinie ponad podziałami politycznymi. Dążymy do znalezienia konsensusu wokół programu ESK.

Dziedzictwo Europejskiej Stolicy Młodzieży Lublin 2023 jest wzmocnione dzięki tytułowi ESK, co pozwoliło na kontynuowanie i rozwijanie projektów w kierunku ESK.

Monitoring jest realizowany poprzez zespół monitoringowy, który przygotował: Wstępny raport metodologiczny ewaluacji programu.

Problemy i wyzwania:

- Narosło po konkursie oczekiwanie społeczne – opinia publiczna pragnęła, aby wydarzenia rozpoczęły się już teraz a realizacja ESK 2029, to długotrwały proces.
- Sformalizowanie statusu osób tworzących Aplikację w celu zabezpieczenia jej realizacji.
- Oczekiwania autorów projektów dotyczące zdynamizowania procesu po wygranej.
- Organizacje kulturalne oczekiwały natychmiastowego wzrostu finansowania.
- Proces uruchomienia projektów edukacyjnych i szkoleń kadr kultury przełożono na 2026 r.
- Pojawiły się dyskusje nad pokusą natychmiastowego efektu, festiwalizacji, wielkich światowych

- wydarzeń, zamiast skupienia się nad procesem, edukacją i procesami społecznymi, które dadzą trwałe dziedzictwo, a nie tymczasowe eventy.
- Realizacja dwóch z siedmiu inwestycji zmieniła harmonogram realizacji; (nie zagraża to jednak wykonalności do roku 2029).
- Do tej pory nie zostały podpisane porozumienia gwarantujące finansowanie z Regionu, Unii Biznesu i Unii Akademickiej.
- Wyzwaniem jest pojawianie się nowych interesariuszy, spoza środowiska kultury, którzy chcą wykorzystać tytuł na rzecz swego wizerunku i rozwoju. Niektórzy partykularnie, na potrzeby indywidualne, inni czując wyzwania społeczne.

Do sukcesów należy zaliczyć realne poszukiwanie tożsamości Lublina i Regionu, ich europeizację zgodnie z głównym wnioskiem płynącym z Białej Księgi zaprezentowanej w Chemnitz 2025.

Pierwszy raport monitoringowy Lublin ESK 2029 RE:UNION ma dwa cele:

- Sprawozdawczość z ostatnich miesięcy pracy.
- Wyznaczenie kierunków działania na najbliższe dwa lata, prac programowych i procesów

społecznych oraz inwestycyjnych w obrębie całej struktury zaangażowanej w proces ESK w tym nowo powstałej instytucji ESK.

Cele ESK Lublin 2029 RE:UNION

Program RE:UNION Lublin 2029 jest sprofilowany na tworzenie nowego modelu współpracy międzysektorowej we wszystkich obszarach powiązanych z kulturą: edukacją, biznesem i przemysłami kreatywnymi, środowiskami akademickimi. Polega na budowaniu wspólnoty w przestrzeni społeczno-kulturalnej miasta – inkluzywnej, opartej na zaufaniu, współpracy i wzajemnym szacunku. Główny cel chcemy zrealizować poprzez cele szczegółowe zawarte w Aplikacji: doskonalenie kompetencji we współpracy międzynarodowej i międzysektorowej, dbanie o rezyliencję i dobrostan twórców i odbiorców kultury, rozwijanie widowni, wzmocnianie potencjału twórczego i wolności artystycznej. Wdrożenie programu edukacji kulturowej ESK to dotarcie do większości społeczności uczniowskiej poprzez objęcie programem co najmniej 50% szkół.

Wkład w strategię długoterminową

Strategia długoterminowa

Strategia Rozwoju Kultury Lublin 2030+ powstawała równoległe do dwuletniego procesu aplikowania w konkursie ESK, więc dokumenty te wspierają się i uzupełniają. Strategia kultury 2030+ została zaprojektowana jako proces ewolucyjny, aby jej założenia mogły być wdrażane w sposób systematyczny i zrównoważony. 5 głównych tematów strategii: dostęp do kultury, edukacja kulturalna, Lublin w 2030, kadry kultury, twórczość i kreatywność, są tożsame z celami ESK RE:UNION, stało się wyznacznikami kluczowych procesów wchodząc w życie kulturalne, społeczne, festiwalowe i codzienne. Strategia jest wprowadzana przez:

- Działania Wydziału Kultury: projekty, konkursy grantowe i specjalne nowe mechanizmy wsparcia.
- Uwzględnianie jej w programach miejskich instytucji kultury.

- Projekty grantowe organizacji pozarządowych uwzględniające jej cele i priorytety.

W ramach jednego z kluczowych strategicznie obszarów, edukacji kulturalnej, zamówiono raport diagnostyczny. Dokument ten opisuje obecne działania instytucji kultury i organizacji pozarządowych w tym zakresie. Na jego podstawie opracowywane są odrębne Wytyczne dla Rozwoju Edukacji Kulturalnej i plan wdrożeniowy.

W ramach realizacji strategii i celów ESK w kontekście kadr kultury, przygotowano plan szkoleń na lata 2026/27. Jest on wynikiem badań (90 respondentów) potrzeb kompetencyjnych przeprowadzonych w 2025 roku i uwzględnia zróżnicowane poziomy zaawansowania uczestników, od organizacji pozarządowych działających lokalnie po menedżerów instytucji kultury w wymiarze międzynarodowym.

Powiązania ESK Lublin 2029 ze Strategią Kultury Lublin 2030+

Priorytet	Cele ESK	Działania programowe ESK wskazane w aplikacji
Dostęp do kultury	Rozwijanie widowni / Zwiększanie uczestnictwa w kulturze	Federacja RE:UNION, Open Call RE:UNION, Europejska Noc Bibliotek, Zielona sieć, Wspomnienia z przyszłości, Laterna Magica, Opowieść miasta
Edukacja kulturalna	Rozwijanie widowni / Zwiększanie uczestnictwa w kulturze	Parady RE:UNION, Dziecięca eksperymentarnia, Myślenie architekturą, Zielona sieć RE:UNION, Mobilne Centrum Apiterapii, Cyrkowa reakcja łańcuchowa, Federacja RE:UNION
Kadry kultury	Wzmacnianie kompetencji we współpracy międzynarodowej i międzysektorowej	Pokolenie Erasmus 2.0, Kongres RE:UNION, Sieci RE:UNION, Dzielnicza Przemysłów Kreatywnych, Społeczna Przestrzeń Odporności Kulturowej, EcoC RE:UNION Diploma, Cyrkowa reakcja łańcuchowa
Lublin (w) 2030	Zbudowanie wspólnoty / Scalanie zerwanych połączeń i pielęgnowanie relacji w skali lokalnej i globalnej	La Divina Commedia, Eurovision, Renesans harmonii, Opowieść miasta, Europa prowincjonalna, Bieguni. Opera wędrowna, Strefy przygraniczne. Nowe terytoria muzyki, Szwy, Proste słowa. Wolne słowa, Lublin zamorski, Pokolenie Erasmus 2.0, Kongres RE:UNION, Sieci RE:UNION
Twórczość i kreatywność	Wzmacnianie potencjału twórczego i wolności artystycznej / zapewnianie i poszerzanie wolności do tworzenia i własnej ekspresji oraz likwidowanie barier	Dzielnicza Przemysłów Kreatywnych, Społeczna Przestrzeń Odporności Kulturowej, Port Lublin 2029 – Port Lemosos 2030 – Port Gozo 2031, Cyrkowa reakcja łańcuchowa, Teatr przemiany, Lublin zamorski, Pokolenie Erasmus 2.0, Kongres RE:UNION, La Divina Commedia, Eurovision

Wzmocnienie relacji z UE: Rola Lublina jako kulturalnego skrzyżowania Wschodu i Zachodu stanowi wyjątkową platformę do wspierania współpracy europejskiej. Panel zachęca Lublin do opracowania kompleksowego planu, który zapewni trwałość partnerstw z sieciami UE i instytucjami kulturalnymi, wykraczając poza rok ESK. Zapewni to trwały wpływ programu i jego wkład w lubelski ekosystem kulturalny.

Wzmocnienie relacji europejskich

W ramach programu ESK realizujemy proces transferu wiedzy pomiędzy obecnymi i przyszłymi Stolicami oraz miastami kandydującymi. Odbyliśmy dziewięć wizyt studyjnych w byłych i obecnych Europejskich Stolicach Kultury oraz w pięciu miastach kandydujących. Dbamy o stałe interakcje, zaproszenia do udziału w procesach kulturowych, sesje warsztatowe i spotkania, które budują zarówno sieci współpracy jak i kompetencje. Włączyliśmy się w proces dzielenia się wiedzą i doświadczeniem poprzez szkolenia i konsultacje eksperckie.

W kontekście europejskiej współpracy międzynarodowej czynimy starania na różnym poziomie zaawansowania by dołączyć do europejskich sieci, takich jak: Trans Europe Halles, Culture Action Europe, IN SITU, UCLG, European Museum Academy i Europa Nostra. Pozwoli to na pogłębienie współpracy z partnerami unijnymi i systematyczne wzmacnianie obecności Lublina w środowiskach kulturalnej Europy. Służy to realizacji zalecenia panelu dotyczącego trwałości partnerstw europejskich oraz ich długofalowego wpływu na rozwój lubelskiego ekosystemu kultury również po roku 2029.

Oprócz poszerzania współpracy w ramach dotychczasowych sieci, instytucje i organizacje z Lublina po uzyskaniu tytułu przystąpiły do kolejnych organizacji, m.in. Europe Jazz

Network (EJN) i zainicjowały powstanie nowych – PlayEast (Eastern European Adventure Playground network). Ponadto miasto nieustannie rozszerza swój udział w projektach programu Erasmus+.

W ramach działań ukierunkowanych na budowanie relacji europejskich, oprócz silnej współpracy z nowymi partnerami z UE (link do rozdziału międzynarodowego), konsekwentnie prezentujemy perspektywę wschodnią i rozwijamy partnerstwa z ośrodkami z Ukrainy i niezależnymi środowiskami artystycznymi z Białorusi, m.in. Instytut Strategii Kultury we Lwowie, Instytut Ukraiński w Kijowie, Instytut Polski z Kijowa, GOGOL Fest, Fundacja Doswiad, Białoruska Rada Kultury.

Aktywne wsparcie procesu aplikacyjnego Lwowa do tytułu Europejskiej Stolicy Kultury 2030. Lwowski projekt ESK łączy narrację miasta Lwowa i kulturową reprezentację całej Ukrainy w Europie. Przekazujemy Lwowowi własne doświadczenia, kompetencje i partnerstwa oraz promując ich kandydaturę, ułatwiamy im włączenie się do europejskich sieci kulturalnych (np. podczas wizyty studyjnej w Lublinie warszawskiego klastra EUNIC). Wspólnie z Fundacją Marcela Hictery złożyliśmy do programu Kreatywna Europa projekt szkoleń z zakresu współpracy transgranicznej dla managerów z Ukrainy.

Współdziałanie z przedstawicielami niezależnych przedstawicieli środowiska artystycznego Białorusi. Opracowana została **strategia współpracy** opierająca się na budowaniu realnych relacji, wspierających działania artystyczne i edukacyjne wolne od cenzury oraz obecność Białorusi w europejskiej przestrzeni kultury. ESK Lublin może stać się miejscem, centrum kompetencji ds. współpracy z Białorusią.

Współpraca z polskim środowiskiem kultury

Zgodnie z zaleceniami Lublin podjął działania na rzecz rozwoju współpracy ogólnopolskiej w ramach Koalicji Miast (powstałej w wyniku ESK 2016 we Wrocławiu) obejmującej miasta: Lublin, Gdańsk, Łódź, Katowice, Szczecin, Poznań, Warszawę i Kraków. Uruchomiono również w wyniku starań m.in. Lublina nowy program ministerialny Polskie Stolice Kultury, do którego zaproszone zostały miasta kandydujące do ESK, aktywnie rozwijające własne strategie kulturalne. Współpraca z nimi ma obejmować wspólne projekty, programy, wymianę doświadczeń, dzielenie się dobrymi praktykami, i co najważniejsze, realizację wspólnych działań kulturalnych i artystycznych. Celem jest wzmocnienie efektu ESK w skali krajowej oraz budowanie trwałej sieci współpracy.

Monitoring i ewaluacja

Niezależny, interdyscyplinarny Zespół Monitorujący i Ewaluacyjny (Zespół M&E) zoperacjonalizował założenia i określił wskaźniki długoterminowego wpływu programu RE:UNION. Powstał plan monitorowania realizacji celów oraz oceny wpływu tytułu ESK na miasto. Opiera się on na zgodnych z wytycznymi Komisji Europejskiej narzędziach badawczych i ewaluacyjnych, obejmujących m.in. ustanowienie wartości odniesienia (baseline) i wykorzystanie danych masowych (big data).

Ustanowienie wartości odniesienia (baseline)

W roku 2025 zespół M&E przygotował diagnozy sytuacji wyjściowej w oparciu o: analizę danych zastanych, dane instytucjonalne i urzędowe, badania ankietowe i jakościowe, opracowanie logicznego modelu interwencji, który pozwala zidentyfikować i zmierzyć efekty programu w czasie. Te działania umożliwią porównanie stanu przed i po realizacji działań w ramach

Z okazji Dnia Europy w ramach Polskiej Prezydencji w UE w Lublinie odbył się finał projektu „European Flags RE:UNION”, który zaangażował 26 miast regionu wchodzących w skład Unii Kultury Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego, będąc początkiem trwałej współpracy i europeizacji Polski Wschodniej. Jest odpowiedzią na zalecenia 40 years of EcoC i wzmacnia tożsamość europejską w duchu jedności w różnorodności.

Kulminacyjnym momentem budowania sieci współpracy z polskim środowiskiem kultury będzie międzynarodowa konferencja ESK, której centralnym elementem będzie Seminarium Zwłaszcza na Wschód jako element budowania Kongresu RE:UNION (2029) – platformy spotkań środowisk samorządowych, instytucji centralnych, artystów i artystek oraz ekspertek i ekspertów z Europy. W pierwszej edycji udział weźmie około 100 osób z Koalicji Miast, 12 miast kandydujących do tytułu ESK 2029, miasta Unii Metropolii Polskich, narodowych instytucji kultury, a także eksperci i ekspertki europejscy związani z przemianami miejskimi i rozwojem kultury w samorządach oraz strategiach europejskich.

ESK, a także ocenę tzw. netto efektu interwencji (czyli zmian, które nie nastąpiłyby bez programu).

Wykorzystanie danych masowych do analizowania frekwencji i uczestnictwa w kulturze, śledzenia ruchu turystycznego i noclegowego, analizowania zasięgu i oddziaływania medialnego ESK, mapowania relacji międzyinstytucjonalnych i sieci współpracy. Dane te mają służyć także jako narzędzie predykcyjne i korekcyjne, będą analizowane w czasie rzeczywistym, aby umożliwić adaptacyjne zarządzanie programem.

Ewaluacja kontrfaktyczna i porównania międzynarodowe wskazują specyfikę oddziaływania programu ESK. Zespół M&E planuje przeprowadzenie ewaluacji kontrfaktycznej, w której porównuje się Lublin z grupą kontrolną. Umożliwia to wyizolowanie rzeczywistego wpływu ESK.

Harmonogram prac zespołu M&E i kamienie milowe z podziałem kwartalnym

Kwartał/rok	Działania	Działania coroczne
I/2025	Opracowanie szczegółowego projektu badań – konceptualizacja i operjonalizacja przedmiotu badań	<ul style="list-style-type: none"> Zbieranie danych monitoringowych
III/2025	Tworzenie narzędzi badawczych, zaplanowanie procesów badawczych	<ul style="list-style-type: none"> Konsultacje w ramach sieci współpracy krajowej (międzymiastowej) i międzynarodowej
III/2025	<ul style="list-style-type: none"> Analiza dostępności i kosztu pozyskania danych, wybranie adekwatnych źródeł danych Badania desk research – pierwszy etap pierwszej tury ewaluacji ex-ante 	<ul style="list-style-type: none"> Wymiana dobrych praktyk i wiedzy, spotkania robocze
IV/2025	<ul style="list-style-type: none"> Badania desk research – pierwszy etap pierwszej tury ewaluacji ex-ante Przygotowanie Wstępnego raportu metodologicznego ewaluacji programu ESK Lublin 2029 RE:UNION 	<ul style="list-style-type: none"> Włączanie w proces badawczy i osób studiujących Rezydencje badawcze Rozpowszechnianie wniosków oraz wyników badań Opracowywanie rekomendacji na rzecz przyszłych polityk miejskich i ESK
I/2026	Przeprowadzenie diagnozy potrzeb kulturalnych	
II/2026	Badania sondażowe – drugi etap pierwszej tury ewaluacji ex-ante	
III/2026	Publikacja raportu końcowego z I tury ewaluacji ex-ante	
IV/2026	Prace przygotowawcze konferencji Art of Research	
2027	Adaptacja procesu badawczego do wniosków wyciągniętych z pierwszej tury badań, zgromadzonej wiedzy i przeprowadzonych działań	

W ramach metodologii ewaluacji opartej na teorii programu równomiernie koncentrujemy się zarówno na analizie bezpośrednich rezultatów, jak i długoterminowego wpływu. Współpraca z Zespołem Badawczym pozwoli na uruchomienie międzysektorowych projektów badawczych

związanych z ESK. Będą dotyczyły m.in: transformacji uczestnictwa w kulturze, procesów włączania oraz lokalnych tożsamości miejskich. Na bazie tych doświadczeń w 2028 opracowany zostanie Kodeks dobrych praktyk ESK Lublin 2029.

Określenie wizji po 2029 roku. Panel zaleca jasne określenie kluczowych wyników i dziedzictwa kulturowego oczekiwane dziesięć lat po ESK, aby wzmocnić długoterminowe dziedzictwo Lublina. Ustanowienie wymiernych celów transformacji kulturowej pozwoli miastu zademonstrować swoje zaangażowanie w trwałe zmiany i zapewni, że korzyści płynące z tytułu wykracza daleko poza rok 2029.

Dziedzictwo – Lublin 2029 i Lublin 2040 – scenariusze przyszłości

Naszym zamiarem jest by po 10 latach od 2029 roku – Lublin zajął wiodącą pozycję na mapie Europy w takich dziedzinach jak: nowy cyrk, taniec współczesny, muzyka eksperymentalna, wystawiennictwo, sztuka promująca wartości proekologiczne oraz kultura zaangażowana społecznie. W Europie rezonować będą echa takich projektów jak Kongres RE:UNION czy twórczość związana z przekraczaniem granic geograficznych, fizycznych i mentalnych. Powstaną platformy wiedzy i praktyki dzięki rzetelnie opracowanym modelom edukacji kulturowej.

Najważniejszym dziedzictwem ESK ma być jednak włączenie w kulturę dotychczasowych „nieuczestników” oraz znaczące podniesienie standardów dostępności i wszystkich wskaźników związanych z horyzontami europejskimi.

Ponadto Lublin będzie nie tylko członkiem i uczestnikiem sieci międzynarodowych, lecz będzie w partnerskim dialogu wyznaczał nowe standardy współpracy.

Zgodnie z zaleceniami panelu Lublin będzie realnym skrzyżowaniem wymiany kompetencji kulturowych Wschodu i Zachodu.

Treści kulturalne i artystyczne

Program RE:UNION Lublin 2029 nie jest wyłącznie zbiorem wydarzeń kulturalnych na międzynarodową skalę, ale przede wszystkim działaniem horyzontalnym. Definiujemy go jako inwestycję w wyobraźnię i kapitał społeczny, mającą na celu uruchomienie zasobów kulturowych i wypracowanie rozwiązań na przyszłość w drodze społecznego dialogu. RE:UNION to nie tylko hasło, ale odzwierciedlenie wartości, którymi się kierujemy. W obliczu niepewności geopolitycznej, działania kulturalne i artystyczne przyczyniają się do wzmocnienia poczucia przynależności do wspólnoty europejskiej stwarzając przestrzeń do dialogu o współczesnym wymiarze obywatelstwa europejskiego.

Status przygotowań

Po ogłoszeniu wygranej Lublina rozpoczęto kluczowe prace przygotowawcze. Rada Kuratorska wraz z Konsorcjum zatwierdziła cały program do realizacji. Mimo licznych sporów i krytyki, dialog ten pokazał wysokie zaangażowanie i gotowość do merytorycznej pracy. W procesie decyzyjnym uwzględniono możliwości finansowe, wykonalność projektów oraz wytyczne UE.

Rada Kuratorska oceniła zgodność projektów z kryteriami „wymiaru europejskiego” i „treści kulturalnych i artystycznych”. Z kolei Korpus Oficerski przeprowadził analizę potencjalnego wpływu projektów na obszary dostępności, inkluzywności, międzykulturowości, równości płci oraz ekologii.

Wykonalność projektów

Rada Kuratorska jest świadoma ambitnego charakteru programu. Zgodnie z założeniami aplikacji, praktykami wypracowanymi w procesie aplikacyjnym i konsultacjami z Konsorcjum uważa jego wykonalność za kluczowy wskaźnik sukcesu.

Aby zapewnić efektywną alokację zasobów i pomyślną realizację wszystkich działań, planowane są następujące kroki:

Projekty zostały również sklasyfikowane pod kątem zaangażowania europejskich artystów i instytucji, powiązań z międzynarodowymi sieciami współpracy i innymi Europejskimi Stolicami Kultury, potencjału promocji międzynarodowej oraz innowacyjności. Efekty tej pracy przedstawia tabela programowa.

Narracja programowa

Wczytując się uważnie w zalecenia Panelu, Rada Kuratorska podjęła działania w celu uproszczenia i wzmocnienia głównej narracji programu RE:UNION Lublin 2029. Za kluczowy krok uznano odejście od nadmiernie rozbudowanej struktury na rzecz trzech spójnych i komunikatywnych obszarów programowych:

Wspólnota – łączymy mieszkanki i mieszkańców, lokalne wspólnoty i cały region, by wspólnie celebrować rok ESK, świętujemy rocznicę powiększenia Unii Europejskiej i rozmawiamy o przyszłości.

Habitat – troszczymy się o holistycznie rozumiane otoczenie człowieka. Odbudowujemy nasze więzi z naturą, budujemy zdrowe środowisko cyfrowe i dbamy o jakość życia.

Granice – eksplorujemy granice pamięci, badamy obszary przygraniczne i pytamy o granice w sztuce.

Każdy z nich odzwierciedla specyfikę Lublina, odpowiada na aktualne wyzwania społeczne i kulturowe, a jednocześnie może być skutecznie komunikowany do szerokiego grona odbiorców. Zoptymalizowaną strukturę programu przedstawia Tabela programowa.

Audyt programowy i wdrożeniowy – jesteśmy w procesie i w dialogu ze wszystkimi interesariuszami programu (instytucjami, twórcami, partnerami).

Efektywność ekonomiczna – klasyfikacja różnorodnych źródeł finansowania projektów.

System wdrażania z jasno określonymi etapami – każdy projekt będzie realizowany zgodnie z harmonogramem podzielonym na fazy (planowanie, przygotowanie, realizacja, ewaluacja), co pozwoli na monitorowanie postępów i szybkie reagowanie na zagrożenia.

Uproszczenie narracji programu: Panel dostrzeże głębię lubelskiego programu, jednak bardziej uproszczona narracja zwiększyłaby jego spójność. Dopracowując linie tematyczne Lublin może zapewnić, że program pozostanie dostępny i angażujący dla zróżnicowanej publiczności, wzmocniając jego wpływ we wszystkich sektorach kultury

Zapewnienie wykonalności projektów na dużą skalę: Biorąc pod uwagę ambitny charakter lubelskiego programu, panel zachęca do przeglądu wykonalności realizacji projektów na dużą skalę, aby zapewnić efektywną alokację zasobów i możliwość pomyślnej realizacji wszystkich projektów w wyznaczonym terminie.

Stworzenie listy projektów flagowych – opracowany zostanie zestaw kluczowych projektów, stanowiących trzon programu ESK. Wokół nich grupowane będą mniejsze inicjatywy, aby zminimalizować ryzyko przeciążenia kalendarza i zoptymalizować wykorzystanie zasobów.

Zasada skalowalności – przy każdym projekcie zostanie wdrożony mechanizm dostosowania jego skali do dostępnych zasobów. Projekty będą przygotowywane w wariantach optimum i maksimum, co pozwoli zachować elastyczność i jakość nawet w przypadku ograniczeń.

Otwarte naboru

Obecnie finalizujemy prace nad kompleksowym systemem naboru projektów na 2026 i 2027 rok. Celem jest zapewnienie pełnej przejrzystości, wysokiej jakości zgłaszanych projektów oraz ich zgodności z wizją programową RE:UNION Lublin 2029. Na projekty wyłonione w kolejnych open callach zaplanowane jest 40% budżetu ESK (20% na nowe projekty w tym rozszerzenie dotychczasowych miejskich wydarzeń o realizację idei RE:UNION, 20% dedykowane projektom młodzieżowym).

Model otwartych naborów zakłada:

- Wyraźne osadzenie projektów w ramach trzech głównych obszarów programowych: Wspólnota, Habitat, Granice, zgodnie z ideą RE:UNION.
- Jasne kryteria oceny, uwzględniające m.in. zgodność z aktualną tematyką europejską, potencjał współpracy międzynarodowej, jakość artystyczną, możliwości organizacyjne, a także zrównoważony budżet i efektywność ekonomiczną.
- Wymóg zgodności z politykami horyzontalnymi Unii Europejskiej, obejmującymi takie obszary jak dostępność, inkluzywność, międzykulturowość, równość płci oraz ekologia.
- Wyodrębnienie czterech typów naborów: miejskich, regionalnych, ogólnopolskich oraz międzynarodowych i ustalenie przejrzystych ram organizacyjnych (wzory formularzy, terminy, procedury oceny, limity finansowe oraz mechanizmy wsparcia).
- Dobór Komisji Selekcyjnej w tym przedstawicieli: Instytucji ESK, Rady Kuratorskiej, Korpusu Oficerskiego, środowiska kulturalnego, Konsorcjum.

Transparentność i ewaluacja – system realizacji projektów będzie podlegał stałemu monitoringowi i okresowej ewaluacji, co umożliwi bieżące korygowanie kursu i wzmacnianie skuteczności programu.

Powyższe działania są fundamentem planowanego systemu zarządzania programem Lublin 2029 i mają na celu nie tylko zapewnienie wykonalności poszczególnych projektów, ale także zachowanie spójności i wysokiej jakości całego programu RE:UNION Lublin 2029.

- Przeprowadzanie naborów m.in. dwa razy w roku w latach 2026-2027.
- Dopuszcza się aby poza procedurą otwartych naborów pojawiały się nowe inicjatywy lecz będą musiały spełniać formalne i jakościowe kryteria programu ESK i szczegółowe wytyczne (jak w trybie otwartych naborów) oraz mieć zagwarantowane niezbędne zasoby do realizacji.
- Wspieranie aplikujących, np. poprzez doradztwo, webinary, konsultacje, żeby szanse mieli nie tylko doświadczeni grantobiorcy, ale także nowe, mniejsze podmioty, początkujący artyści i amatorzy.

Planujemy również uruchomienie systemu "mikrograntów" w oparciu o funkcjonujące w Lublinie rozwiązania, który doskonale sprawdził się w polskich realiach – przykładem może być doświadczenie ESK Wrocław 2016. Program "mikrograntów" wspierałby inicjatywy oddolne, pogłębiające uczestnictwo mieszkańców w kształtowaniu programu. Nabory te mogłyby odbywać się cyklicznie, aby na bieżąco reagować na potrzeby lokalnych społeczności i organizacji.

Kamienie milowe:

2026 – Operacjonalizacja i umiędzynarodowienie każdego punktu programu artystycznego

2026 – Ogłoszenie otwartych naborów projektów – open calle o zasięgu lokalnym, ogólnopolskim i międzynarodowym

2026 – Stworzenie procedur dedykowanych projektom spoza otwartych naborów

2026-2027 – Opracowanie systemu mikrograntów i ich wdrożenie

Działania programowe i artystyczne projektów z aplikacji ESK w roku 2025

- **Prolog: Sztukmistrze z Lublina** – pierwsza Podróż Sztukmistrzów (Fundacja Sztukmistrze) w partnerstwie z GogolFest (projekt z aplikacji), Warszawa, sierpień 2025, widowisko plenerowe na głównym placu w stolicy, 30 000 uczestników, Dzień Niepodległości Ukrainy.
- **Pokolenie Erasmus 2.0** – wizyty studyjne w Słowenii, ustalony harmonogram i finansowania działań orkiestr i dyrygentów na lata 2026–2027.
- **Kongres RE:UNION** – pierwsza, wstępna konferencja idei RE:UNION w Dzień Europy, 9 maja, w Centrum Kultury w Lublinie. Seminarium i rozważania o implementacji wartości europejskich z udziałem przedstawicieli miast regionu.
- **Sieci RE:UNION i La Divina Commedia** - aktywny udział w pracach sieci tanecznych i składanie aplikacji do nowych sieci, akcesja do nowej sieci ESN, podjęto działania preprodukcyjne i badawcze. Przeprowadzono konsultacje merytoryczne z osobami o doświadczeniu kuratorskim w tym: lublinianinem, dramaturgiem, producentem i jednym z twórców Festiwalu Konfrontacje Teatralne - Grzegorzem Reske (obecnie: dyrektor artystyczny Utrecht SPRING Performing Arts Festival), środowiskiem akademickim, organizacjami międzynarodowymi i lokalnym NGO zajmującym się integracją międzykulturową - Homo Faber.
- **Eurovision** – wizyta studyjna w Lublanie, kwerenda tekstów historycznych i socjologicznych.
- **Lublin 2029 – Lwów 2030** – permanentna, aktywna praca doradcza i dzielenie się doświadczeniem i przy planowaniu procesu starań o tytuł i tworzeniu bid booka Lviv 2030, sieciowanie środowisk Ukrainy z UE (EUNIC) w zakresie ESK.
- **Europejska Stolica Kultury Studenckiej** – specjalny, premierowy spektakl Lublin 2129 – opowieść teatralna o ESK w Lublinie za 100 lat oczami studentów (pokazy wiosenne w 2025 roku grane przy pełnej widowni).
- **Dni Europy w regionie** – warsztaty w regionie dbające o podnoszenie kompetencji w kwestii tożsamości europejskiej.
- **Open call RE:UNION** – opracowanie wzoru podręcznika Open Call na podstawie doświadczeń i badań monitorujących oraz konsultacji z innymi europejskimi stolicami kultury; podręcznik jest na etapie konsultacji ze środowiskiem kultury.
- **Europejska Noc Bibliotek** – wizyta studyjna/robocza z organizatorami oraz udział w Europejskiej Nocy Literatury, sierpień 2025.
- **Dzielnica Przemysłów Kreatywnych** – pozyskanie grantu na międzynarodową konferencję i symposium „Inkubator dzielnicy kreatywnej”, z planowanym udziałem innych przestrzeni kreatywnych z miast ESK, 3-4 października 2025.
- **Myślenie architektura – Letnie Aktywności Bez Ambicji (LABA)** – cykl działań prospołecznych

w dzielnicach miasta w przestrzeniach przy blokach i rodzinnych ogródkach działkowych.

- **Zielona sieć RE:UNION** – przeprowadzono badania i konsultacje społeczne. Głównym celem badań do projektu jest opracowanie Koncepcji systemu zieleni dla Lublina oraz uogólnionego Modelu dla miast.
- **Mobilne Centrum Apiterapii** – modyfikacja nazwy Miejskie Centrum Apiterapii – wizyty studyjne i podpisanie dokumentów partnerskich z Istituto di Istruzione Puperiore „Galileo Ferraris”.
- **Audionomia** – Ogólnopolska Konferencja Reportażu Dźwiękowego – przesłuchania, warsztaty i dyskusje, 12-14 września 2025 jako zapowiedź działań w duchu RE:UNION.
- **Społeczna Przestrzeń Odporności Kulturowej** – konsultacje i spotkania z partnerami projektu: Cluj Cultural Centre w Cluj Napoca (Re:Form. Experimental programme for rethinking work), Namur 2030 (Fragilities), uczestnictwo w seminariach i konferencjach (Resistant and Resilient Congress).
- **ECOC RE:UNION Diploma** – Wspólnie z Fundacją Marcela Hictera złożyliśmy do programu Kreatywna Europa projekt szkoleń z zakresu współpracy transgranicznej dla managerów z Ukrainy i ESK Lublin.
- **Opowieść miasta** – przeprowadzenie audytów jakościowych, testów usprawniających funkcjonowanie instytucji mające na celu kompleksową realizację „Opowieści Miasta”.
- **Lubartowska** – Międzynarodowe spotkanie networkingowe z partnerami, którzy będą zaangażowani w realizację projektu „Republika Marzeń” w latach 2026-2029, 2-3 sierpnia 2025.
- **RE:UNITED GogolFest** – wspólna realizacja plenerowego widowiska teatralnego (Sztukmistrze z Lublina/ Dakh Daughters) z dyrektorem i reżyserem GogolFest Vladem Troickim, lipiec/sierpień, Lublin/Warszawa 2025.
- **Простыя словы. Вольныя словы / Proste słowa. Wolne słowa** powstał z niezależnym środowiskiem kulturalnym Białorusi i pozyskano stypendium na implementację strategii.
- **Cyrkowa reakcja łańcuchowa** – cykl działań międzynarodowych pozyskiwanie parterów udział w międzynarodowych konferencjach FEDEC Spring Talks, NICE Meeting (organizowane przez European Youth Circus Organisation).
- **Teatr przemiany** – wizyty studyjne Tomasz Rodowicz, Dariusz Kosiński w efekcie opracowanie harmonogramów (2026-2027) Cyklu sesji warsztatowych i serii wydawniczej, pracy naukowej.
- **Lublin zamorski** realizacja nowego wydarzenia kulturalnego Palestyna tu i teraz w formie festiwalu i prezentacji 10–11 maja.

Inne spoza bid booka lecz zainspirowane i powstałe dzięki tytułowi ESK:

- Powołanie nowego festiwalu w idei RE:UNION – **Lublin Miasto Literatury** – który ma być podstawą zaanimowania środowisk związanych ze słowem książka i ubiegania się o tytuł UNESCO dla książki.

Wyjaśnienie roli otwartych zaproszeń do składania wniosków: Aby zwiększyć przejrzystość i zapewnić spójność nowych projektów z ogólnym tematem, panel sugeruje dalsze wyjaśnienie, w jaki sposób projekty wyłaniające się z otwartych zaproszeń będą włączane do programu. Opracowanie jasnych kryteriów dla tych zaproszeń, zwłaszcza dla tych z udziałem partnerów europejskich, utrzyma spójność i wzmocni europejski wymiar oferty.

Tabela programowa Lublin ESK 2029 – aktualizacja programu Aplikacji

Tytuł projektu z programu artystycznego Aplikacji	Horyzont czasowy – etapy realizacji			Kryteria oceny programu kulturalnego i artystycznego konkursu ESK				Priorytety Kreatywnej Europy i polityk horyzontalnych UE				Budżet	Koordynacja/realizacja Aktualizacja marzec 2026							
	I–VI 2027	VII–XII 2027	2028	2029	2030+	Różnorodność kulturowa, dialog międzykulturowy	Wspólne aspekty kultur, integracja europejska	Udział artystów europejskich, współpraca z innymi miastami i ESK	Zainteresowania szerokiej publiczności europejskiej	Zaangażowanie lokalnych artystów	Łączenie tradycyjnych form sztuki z nowymi			Szeroki zakres działań oraz ich jakości artystyczna	Dostępność	Inkluzywność	Międzykulturowość	Równość płci	Ekologia	MKiDN + Lublin
	Realizacja	Produkcja	Działania wstępne	Realizuje w pełni	Realizuje częściowo	Realizuje w minimalnym stopniu	Realizuje w pełni	Realizuje częściowo	Realizuje w minimalnym stopniu	Realizuje w pełni	Realizuje częściowo	Potencjalnie realizuje w pełni	Potencjalnie realizuje częściowo	Potencjalnie realizuje w minimalnym stopniu	> 500 000 €	200 000 – 500 000 €	< 200 000 €			
Tytuł projektu z programu artystycznego Aplikacji																				
Prolog: Sztukmistrz z Lublina – europejska podróż																				NGO – Fundacja Sztukmistrze + Centrum Kultury w Lublinie
Pokolenie Erasmus 2.0																				Centrum Kultury w Lublinie
Kongres RE:UNION																				Centrum Kultury w Lublinie
Sieci RE:UNION																				Centrum Kultury w Lublinie + Instytucja ESK
La Divina Commedia																				Centrum Kultury w Lublinie + Instytucja ESK
Eurovision																				Centrum Kultury w Lublinie
Lublin 2029 – Lwów 2030																				Instytut Strategii Kultury we Lwowie + Centrum Kultury w Lublinie
Ceremonie																				Instytucja ESK + Centrum Kultury w Lublinie
Europejska Stolica Kultury Studenckiej																				Akademickie Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka
Dni Europy w regionie																				NGO – Lubelski Obszar Metropolitarny
Gardzienice – Europejska Wioska Kultury																				Osrodek Praktyk Teatralnych „Gardzienice”
Beats: Heart of Europe																				Centrum Spotkania Kultur w Lublinie
Open call RE:UNION																				Instytucja ESK + Wydział Kultury + UM Lublin
Federacja RE:UNION																				Wydział Kultury + Instytucja ESK
Parady RE:UNION																				Centrum Kultury w Lublinie + Wydział Oświaty UM Lublin
Dziecięca eksperymentatornia																				Teatr im. H. Ch. Andersena w Lublinie + Miejska Biblioteka Publiczna + DDK Bronowice
Europejska Noc Bibliotek																				Miejska Biblioteka Publiczna im. H. Łopacińskiego w Lublinie z 40 filiami
Dzielnica Przemysłów Kreatywnych																				Galeria Labirynt + NGO – Fundacja Lubelskie Zakłady Tytoniowe
Myślenie architekturą																				NGO – Muzeum Osiedli Mieszkaniowych
Renesans harmonii																				Centrum Kultury w Lublinie
Odzykiwanie głosu																				Instytucja ESK
Artystyczne pary																				Muzeum Narodowe w Lublinie
Zielona sieć RE:UNION																				Centrum Kultury w Lublinie + UM Lublin
Pamięć wody																				Instytucja ESK
Slow Food Festival																				NGO – Lokalna Organizacja Turystyczna Metropolia Lublin
Mobile Centrum Apterapii																				NGO – Stowarzyszenie Anthill + Archidiecezja Lubelska
Wspomniana z przyszłości																				NGO – Stowarzyszenie Anthill
Laterna Magica																				Centrum Kultury w Lublinie
Audionomia																				NGO – Fundacja Audionomia
Spoleczna Przestrzeń Odporności Kulturowej																				Instytucja ESK + Warsztaty Kultury w Lublinie
Miasto etycznych festiwali																				Warsztaty Kultury w Lublinie
ECOC RE:UNION Diploma																				Centrum Kultury w Lublinie
Opowieść miasta																				Osrodek „Brama Grodzka – Teatr NN” w Lublinie
Lubartowska																				NGO – Fundacja Teatr Wschodni + Fundacja Żydowski Lublin
Europa prowincjonalna																				Muzeum Narodowe w Lublinie
Bieguni. Opera wędrowna																				Centrum Kultury w Lublinie
Strefy przygraniczne. Nowe terytoria muzyki																				Centrum Kultury w Lublinie
RE:UNITED GogolFest																				Festival of contemporary art GogolFest + Centrum Kultury w Lublinie
Шви / Szwy																				Instytut Strategii Kultury we Lwowie + Centrum Kultury w Lublinie
Rehab																				Teatr im. H. Ch. Andersena w Lublinie
Простыя словы. Вольныя словы / Proste słowa. Wolne słowa																				NGO – Stowarzyszenie Arystów Bliski Wschód, NGO – Fundacja Doswiad, Białoruska Rada Kultury
Regionalne Stolice Kultury																				NGO – Stowarzyszenie Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego
Port Lublin 2029 – Port Lemesos 2030 – Port Gozo 2031																				Centrum Kultury w Lublinie
Cyrkowa reakcja łańcuchowa																				NGO – Fundacja Sztukmistrze
Teatr przemiany																				Centrum Kultury w Lublinie
Landart na granicy																				NGO – Fundacja Łatająca Ryba
Lublin zamorski																				Centrum Kultury w Lublinie
Lublin 2029 – Farfara 2031																				Instytucja ESK

OPEN CALL

LUBLIN / POLSKA / EUROPA

WSPÓLNOTA

HABITAT

GRANICE

Finał wizyty ekspertów, 18 września 2024 r.,
Centrum Spotkania Kultur, Lublin.
fot. Wojtek Kornet

Wymiar europejski

Wzmocnienie współpracy europejskiej: Lublin kładzie nacisk na wspieranie współpracy transgranicznej, co jest godne pochwały. Aby zapewnić, że współpraca ta zaowocuje trwałymi partnerstwami, zaleca się, aby przyszłe wysiłki koncentrowały się na dostarczaniu bardziej szczegółowych planów dotyczących tego, w jaki sposób projekty te będą ewoluować i wzmacniać się w czasie, pomagając umocnić rolę Lublina w europejskich sieciach kulturalnych i zapewniając znaczący wpływ.

Wyzwania Lublina jako ESK

Kluczowym wyzwaniem dla Lublina, zidentyfikowanym na etapie kandydowania, była potrzeba umiędzynarodowienia sektora kultury. Dzięki tytułowi wzmacniamy poczucie przynależności do wspólnoty europejskiej oraz trwale włączamy się w europejski obieg idei i wartości – także poza sferę kultury i sztuki. Proces ESK ma sprzyjać szeroko rozumianej europeizacji miasta, regionu Polski Wschodniej, a tym samym bardziej aktywnemu uczestnictwu Europy Wschodniej w budowie wspólnej tożsamości europejskiej.

Effekt ESK Lublin

Otrzymując tytuł ESK, który stał się wielkim wyróżnieniem dla Lublina, zyskaliśmy moc i odwagę w umiędzynarodowieniu nie tylko projektów kulturalnych. Staliśmy się widocznymi w Europie i zamierzamy to wykorzystać do holistycznego umiędzynarodowienia wielu sfer. Instytucje i organizacje pozarządowe, które szczególnie aktywizowały się w tym obszarze to: Centrum Kultury w Lublinie, Warsztaty Kultury w Lublinie, Teatr im. H. Ch. Andersena, Miejska Biblioteka Publiczna, Fundacja Sztukmistrze, Lokalna Organizacja Turystyczna Metropolia Lublin, Dzielnicowy Dom Kultury Węglin, Fundacja Lubelskie Zakłady Tytoniowe.

Dotychczasowe działania podjęte w zakresie wymiaru europejskiego to:

- Rozwijana współpraca z miastami ESK i kandydującymi do tytułu w ramach sieci kulturalnych i poza nimi. Czerpiąc z doświadczeń innych stolic i ucząc się od nich przekazujemy również naszą wiedzę i kompetencje kolejnym miastom kandydatom.
- Realizacja działań w ramach współpracy na poziomie poszczególnych projektów artystycznych Aplikacji.
- Integracja istotnych lokalnie zagadnień z bieżącymi i kluczowymi dla UE tematami, takimi jak demokracja, solidarność i różnorodność kulturowa.

- Intensyfikacja relacji międzynarodowych w instytucjach, organizacjach pozarządowych oraz indywidualnych osób.

Nowe aspekty współpracy międzynarodowej

Wizyty studyjne w dziewięciu byłych i obecnych Europejskich Stolicach Kultury oraz w pięciu miastach kandydatach.

Zrealizowano szereg delegacji, wizyt studyjnych i prezentacji. Najważniejszą z nich i modelową dla przyszłych tego rodzaju wydarzeń była wizyta w Lublinie reprezentacji warszawskiego klastra EUNIC, sieci skupiającej narodowe instytuty kultury i placówki dyplomatyczne państw UE. Oprócz wizyt w istotnych lokalizacjach, zorganizowano showcase pitching dla lubelskich operatorów kultury, podczas którego przedstawili swoje działania i mieli możliwość rozwinięcia nowych partnerstw. Formuła przyczyniła się do wygenerowania nowych wydarzeń opartych o współpracę europejską cechujących się silnym wymiarem europejskim. Prowadzimy rozmowy dotyczące dedykowanym systemom wsparcia programów dla instytucji kultury i NGO i obecności przedstawicielstw instytutów w Lublinie poprzez:

- Aktywny udział w spotkaniach ECoC Family offline i online (International Relations Monthly Meetings) i w niemal wszystkich inicjatywach podejmowanych przez tę nieformalną sieć.
- Propozycję współpracy z zespołem Kiruna 2029 wykorzystującą wspólne dziedzictwo historyczne w procesie tworzenia elementów identyfikacji wizualnej dla obydwu stolic.
- Intensywną współpracę z Lwowem, kandydującym do tytułu ESK 2030 nad budowaniem europejskiego wymiaru i kontaktach z krajami UE i dzielenie się wiedzą i umiejętnościami.
- Tworzenie wieloletniego programu wymiany artystycznej pomiędzy Lublinem a Japonią w ramach EU-Japan Fest Committee (program East2East).
- Współpracę z partnerami międzynarodowymi z branży turystyki w kierunku rozwoju potencjału Lublina jako kierunku turystyki kulturalnej.

Wybrane działania w zakresie wymiaru europejskiego

Nazwa działania; Miejsce, data; organizator	Opis działań	Powiązane projekty
ECoC Family Meeting; Nova Gorica / Gorizia, 9–12.10.2024; Go2025, Chemnitz 2025	Pierwsze spotkanie ECoC Family Meeting: wymiana doświadczeń, budowanie sieci współpracy.	Zapoznanie z członkiniami i członkami ECoC Family, wejście w obieg informacyjny, rozpoczęcie relacji międzynarodowych
Adventure Playground dla każdego miasta! – konferencja; Praga, 18.10.2024; Wydział Architektury Politechniki Czeskiej w Pradze	Udział w konferencji poświęconej przestrzeniom zabawy dla dzieci w miastach	Zielone Sieci RE:UNION
Culture Next; Cluj Napoca, 15–19.10.2024; Culture Next	Udział w sesjach panelowych i warsztatach dotyczących zrównoważonego rozwoju w kulturze, współpracy międzynarodowej.	Zasięg – audience development; Społeczna Przestrzeń Odporności Kulturowej
Szkolenie; Lublin, 25–26.11.2024; Polska Organizacja Turystyczna	Prezentacja programu Lublin2029, nawiązanie relacji, poszukiwanie obszarów współpracy w promocji ESK. Szkolenie dla przedstawicieli Zagranicznych Ośrodków POT z Amsterdamu, Berlina, Budapesztu, Kijowa, Madrytu, Paryża, Pragi, Rzymu, Sztokholmu, Tokio.	Capacity to deliver – turystyka kulturalna
Ceremonia otwarcia Chemnitz 2025; Chemnitz, 16–19.01.2025; Chemnitz 2025	Udział w cyklu wydarzeń artystycznych i networkingowych inaugurujących program ESK 2025	Ceremonia otwarcia – research produkcyjny skierowany na rozwiązania niezbędne w realizacji odpowiedzialnych i zaangażowanych społecznie ceremonii w Lublinie
Circostrada General Meeting; 22-24.01.2025, Marsylia, Francja; Organizator: Circostrada i BIAC	Udział w konferencji mającej na celu nawiązanie strategicznych partnerstw na rzecz budowy Europejskiego Centrum Cyrku Współczesnego, projektów Kreatywnej Europy, festiwalu CYRKULACJE	Prolog: Podróż Sztukmistrza, Cyrkowa Reakcja Łańcuchowa
Wizyta studyjna; Limassol, 21–29.01.2025; Kandydat Limassol 2030, Centrum Kultury w Lublinie	Wizyta studyjna związana z planowaniem wspólnych projektów: Port Lublin 2019-Port Lemesos 2030-Port Gozo 2031	Port Lublin 2029 – Port Lemesos 2030 – Port Gozo 2031, Lublin 2029 – Farfara 2031
Wizyta studyjna; Zagrzeb, Lublana, 6–10.02.2025; Centrum Kultury w Lublinie	Wizyta przygotowawcza w ramach projektu Eurovision	Eurovision, Pokolenie Erasmus 2.0
Ceremonia otwarcia Go! 2025; Nova Gorica, 7–9.02.2025; Go! 2025	Udział w cyklu wydarzeń artystycznych i networkingowych inaugurujących program ESK 2025	Ogólnie rozumiana współpraca międzynarodowa – efektem dwie wizyty studyjne, współpraca z ambasadą, rozmowy o projekcie Eurovision, Rozpoczęcie rozmów o współpracy z Kiruna 2029
International Collaborations in the field of Culture; Kraków, 7–10.02.2025; Instytut Kultury Willa Decjusza	Udział w konferencji, warsztacie i panelu dyskusyjnym o międzynarodowej współpracy w sektorze kultury i przygotowania do realizacji projektu ECoC Re:Union Diploma	ECoC RE:UNION Diploma
EU Japan Fest General Committee Meeting; Tokio, 6–13.03.2025; EU Japan Fest	Coroczne spotkanie przedstawicieli japońskiego środowiska biznesowego z operatorami Europejskich Stolic Kultury z Niemiec, Finlandii, Słowacji, Łotwy, Portugalii, Czech, Francji, Macedonii Północnej, Polski	Prezentacja programu Lublin 2029 oraz elementów idei i projektowanego programu Lwów 2030, planowanie strategii segmentu East2East połączone z prezentacją lokalnego operatora – Centrum Kultury w Lublinie
Spotkania robocze Lublin 2029 – Lwów 2030; Lwów, 12–13.03.2025, 09–10.06.2025, 01–02.07.2025, 15–16.07.2025; Centrum Kultury w Lublinie / Instytut Strategii Kultury we Lwowie	Wsparcie Lwowa i Ukrainy w procesie aplikacji o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2030	Współpraca ESK Lwów 2030 Kandydat, realizacja jednego z zaleceń panelu – budowy trwałych partnerstw również w osi Wschód-Zachód
Konferencja: 40 lat Europejskich Stolic Kultury; Chemnitz, 3–5.04.2025; Chemnitz 2025, Go! 2025	Udział w sesjach i warsztatach konferencji jubileuszowej byłych, obecnych i przyszłych Europejskich Stolic Kultury i prezentacji „Białej Księgi”. Rozmowy Projektowe.	Ogólnie rozumiana współpraca międzynarodowa, współpraca w zakresie turystyki, Kontynuacja rozmów o współpracy z Kiruna 2029.

Nazwa działania; Miejsce, data; organizator	Opis działań	Powiązane projekty
FEDEC Spring Talks 2025; Châtelleraut, 13–17.04.2025; Académie Fratellini & École Nationale de Cirque de Châtelleraut	Walne zgromadzenie międzynarodowej sieci profesjonalnych szkół cyrkowych i podmiotów działających w kontekście edukacji w zakresie nowego cyrku (83 organizacji z 34 krajów) – rozmowy na temat projektu Cyrkowa Reakcja Łańcuchowa	Prolog: Podróż Sztukmistrza, Cyrkowa Reakcja Łańcuchowa
Spring Atelier 2025; Bruksela, 24–25.04.2025; Bruksela Molenbeek 2030 – miasto kandydat	Międzynarodowe spotkanie przedstawicieli Europejskich Stolic Kultury i środowisk kulturalnych	Zasięg – audience development, Podróż Sztukmistrza
Spring Forward Festival 2025; Nova Gorica / Gorizia, 23–27.04.2025; Aerowaves Dance Network, a.ArtistiAssociation	Udział w pokazie TOP 20 spektakli teatrów tańca z całego świata i programie kanadyjskim dla 300 kuratorów, dyrektorów, artystów i menadżerów	Open Call – Spring Forward Festival 2029
Festiwal Literatury i Rozwoju Dzieci Alfabet; Bolonia, 31.05 – 02.06.2025; Międzynarodowe Targi Książki dla Dzieci	Nawiązanie współpracy programowej w ramach Festiwalu Literatury i Rozwoju Dzieci Alfabet	Dziecięca eksperymentarnia. Zasięg – Dzieci, młódzież. Zarządzanie, Zdolność do realizacji – Inwestycja – Centrum Sztuki Dzieci i Młódzież
Spotkanie warszawskiego klastra EUNIC i instytucji UE; Lublin, 4–5.06.2025; Miasto Lublin, Centrum Kultury w Lublinie	Dwa dni spotkań z kluczowymi instytucjami i twórcami zaangażowanymi w projekt ESK Narodowych Instytutów Kultury skupionych w warszawskim klastrze EUNIC. Rozpoczęcie procesu współtworzenia mechanizmów wsparcia i współpracy z Lublin 2029	Showcase interesariuszy procesu ESK Lublin 2029, pitching projektów. Współpraca międzynarodowa, możliwe formy wsparcia, zapoznanie z programem. Wizyty studyjne
Wizyta studyjna GOGOLFEST; Lublin, 11.07.2025; Centrum Kultury w Lublinie	Wizyta Studyjna w Lublinie, spotkanie robocze z Władem Troickim założycielem GOGOLFEST, współpraca programowa i organizacyjna	RE:UNITED GogolFest, Współpraca programowa z Lwów 2030, Podróż Sztukmistrza

Długofalowy wpływ programu RE:UNION Lublin 2029 gwarantuje systemowa inwestycja w rozwój kadr kultury. Planujemy działania zmierzające do podnoszenia kompetencji lokalnego środowiska w zakresie współpracy międzynarodowej, zarządzania projektami transgranicznymi, pracy międzysektorowej oraz komunikacji międzykulturowej. Będą realizowane: specjalistyczne szkolenia, rezydencje zagraniczne i wizyty studyjne w miastach ESK, a także w ramach współpracy z sieciami europejskimi. Złożyliśmy, jako partner, projekt szkoleniowy do Kreatywnej Europy oraz szereg wniosków stypendialnych do Krajowego Programu Odbudowy o umiędzynarodowienie kadr i organizatorów kultury.

W ten sposób współpraca europejska w ramach ESK Lublin 2029 nie jest celem samym w sobie, lecz narzędziem trwałej zmiany, otwierającym Lublin na świat i włączającym go w międzynarodowe sieci kultury, edukacji i obywatelskości, z perspektywą kontynuacji w kolejnych dekadach.

Miasto Lublin aktywnie aplikuje o środki finansowe i buduje partnerstwa z innymi miastami i instytucjami. To zarówno projekty inwestycyjne związane z aplikacją (opisane w rozdziale zarządzanie) jak i projekty złożone w naborze Citizens, Equality, Rights and Values Programme (CERV).

Kamienie milowe:

2026 – Opracowanie Strategii Współpracy Międzynarodowej

2026 – Organizacja show case'ów ESK

2026 – Organizacja wizyt studyjnych ESK

2026 – Organizacja rezydencji menadżerskich, produkcyjnych

2026 – Organizacja dużej edycji kongresu RE:UNION

2027 – Implementacja i wdrożenie Strategii Współpracy Międzynarodowej

Zasięg

Dzięki tytułowi ESK podejmujemy się zmiany mentalnej, społecznej i kompetencyjnej, której potrzebę odczuwaliśmy najbardziej w obszarze zasięgu i rozwoju społecznego.

Postrzegamy ją w trzech perspektywach:

- Konkretnych projektów i procesów prowadzących do trwałej zmiany oraz nowych inicjatyw wynikających z przyjęcia modelu partycypacyjnego. Nie wszystkie projekty spełniają wszystkie kryteria zasięgu ale traktowane łącznie nie pozostawiają luk w tym obszarze.
- ESK w Lublinie to nie tylko program kulturalny, ale także proces społeczny. Aktywuje społeczność do działań, które są wspierane kompetencyjnie i monitorowane. Tym samym łącząc kulturę, współpracę międzynarodową i wielowymiarowy wpływ społeczny przestaje być 'festiwalem festiwali' a staje się metaprocesem, który stawia na jakości społeczne i artystyczne a nie na festiwalizację kultury.
- W oparciu o dobre wzorce europejskich praktyk i narzędzia partycypacyjne trwają prace nad strategicznymi dokumentami dotyczącymi m.in: rozwijania widowni, edukacji kulturalnej, rozwijania wolontariatu, podnoszenia kompetencji kadr kultury. Naszą odpowiedzią na idee rozszerzania inicjatyw budowania potencjału są szkolenia, wymiany i udział w konferencjach jak również konkretne projekty złożone do programów Erasmus oraz Krajowy Plan Odbudowy.

Wskazane przez panel zagadnienia związane z zasięgiem pogrupowano według procesów: wolontariat, edukacja, partycypacja, dzieci, młódzież, seniorzy, inkluzywność, dostępność, migracje, akademickość. Treści zawarte w Aplikacji w rozdziale Zasięg zostały przyporządkowane do poszczególnych procesów. Poszczególne grupy odbiorcze są uwzględniane w kilku procesach jak np. młódzież, seniorzy, osoby z niepełnosprawnościami, osoby z doświadczeniem migracji, społeczności lokalne. Fundamentem tych działań jest inkluzywność, a szczególnym wyzwaniem jest dotarcie do tzw. „nieuczestników” – osób nieobecnych w kulturze z różnych powodów (dostępność, brak dotarcia z informacją) i bez powodu (brak motywacji). To wspólny mianownik wszystkich powstających strategii działań.

Młódzież – Dziedzictwo ESM 2023, którym jest 8 Przestrzeni Młodych jest również infrastrukturą dla działań ESK- w ciągu roku 40000 młodych osób biorących udział w 2 000 wydarzeniach takich jak: warsztaty, spotkania, wsparcie psychologiczne, bezpłatne indywidualne konsultacje i warsztaty psychologiczne. Wyzwaniem na najbliższy czas jest włączenie młódzieży ze szczególnymi potrzebami. Lublin współorganizuje seminaria Rady Europy, Akademię Współpracy Transgranicznej oraz współpracuje z Gandawą, Europejską Stolicą Młódzieży 2025 we Lwowie. Realizowane są wizyty studyjne (Gandawa, Tromsø), konkursy grantowe i międzynarodowe inicjatywy (Children's Local Affairs Participation, Democracy Reloading) oraz współpraca z obecną ESM 2025.

Edukacja kulturalna – W ramach realizacji projektu CreArt z programu Kreatywna Europa rozpoczęliśmy prace nad stworzeniem programu Edukacji Kulturalnej zgodnie z zapisami Strategii Kultury Lublin 2030+. Realizowane są programy alternatywnej edukacji (taniec, muzyka, sztuki wizualne), projekty Erasmus+ i działania podnoszące kompetencje edukatorów. Pozwala to zbudować bazowy program przygotowujący animatorów, trenerów, nauczycieli i innych interesariuszy edukacji. Realizowane projekty w ramach: Eurocities, CreArt, Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa wspierają czytelnictwo i edukację włączającą.

Inkluzywność – Działania włączające mają różny poziom zaawansowania. Sytuacja ta wymaga nadal rzetelnej diagnozy, wypracowania standardów i włączenia na każdym etapie osób z grup marginalizowanych. Inicjatywy, które przyczyniają się do rozwoju inkluzywności: projekt STAND (Strengthening Towns' Activation for new Narratives on Diversity) – Wzmacnianie Aktywizacji Miast na rzecz nowych Narracji o Różnorodności w ramach programu „Obywatele, równość, prawa i wartości” (CERV); wstępna ocena sytuacji osób LGBTIQ+ poprzez wskazanie dobrych praktyk oraz luk w ochronie praw człowieka (współpraca z ONZ); uruchomienie Miejsc Aktywności Lokalnej (MAL); kontynuacja prac nad dokumentacją projektową dotyczącą Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej.

Skuteczne angażowanie osób niebędących słuchaczami: Zaangażowanie Lublina na rzecz inkluzywności jest jego mocną stroną. Panel sugeruje opracowanie ukierunkowanych strategii angażowania osób niebędących słuchaczami, w tym tych, którzy zazwyczaj nie angażują się w działania kulturalne, aby zapewnić, że programy są zarówno dostępne, jak i angażujące dla wszystkich społeczności.

Rozszerzenie inicjatyw budowania potencjału: Aby zapewnić zrównoważony rozwój kulturalny Lublina po 2029 r., panel zachęca do rozszerzenia programów budowania potencjału dla lokalnych podmiotów kulturalnych. Inicjatywy te powinny koncentrować się na wyposażeniu liderów kultury w umiejętności niezbędne do utrzymania i rozwoju lubelskiego ekosystemu kulturalnego w latach następujących po uzyskaniu tytułu ESK.

Dostępność – W zakresie dostępności opieramy się na ekspertyzach Korpusu Oficerskiego ds. priorytetów Kreatywnej Europy w tym dostępności, a wyzwaniem pozostaje wsparcie NGO-sów działających w tym obszarze. Systematycznie rozszerzana jest dostępność cyfrowa (strony, media społecznościowe, dokumentacja), rozwijany jest projekt digitalizacji Galerii Białej i Muzeum Narodowego, a w kolejnych etapach zwiększania zasobów dostępnych cyfrowo (audiodeskrypcja, PJM, ETR). Dostosowywane są komunikaty do odbiorców o różnorodnych potrzebach: językowych, sensorycznych i kulturowych. Raport o Stanie Miasta 2024 stanowi bazę dla dalszych działań na rzecz dostępności do przestrzeni kulturalnych i wydarzeń artystycznych dla osób zagrożonych wykluczeniem. Dostępność architektoniczna i informacyjno- komunikacyjna instytucji kultury to temat, nad którym Miasto Lublin zamierza skupić się w sposób szczególny. Konieczne jest zabezpieczenie środków finansowych na dostosowanie przestrzeni do wymogów ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Działania planujemy poprzedzić audytem dostępnościowym. W planach jest również zorganizowanie konsultacji z osobami ze szczególnymi potrzebami i ich sojusznikami. Wyzwaniem nadal pozostaje kwestia wsparcia NGO-sów, które również są zobligowane do przestrzegania obowiązujących przepisów prawa.

Migracje – Centrum Integracji Międzykulturowej Baobab – kontynuuje programy dla migrantów i migrantek, mniejszości wyznaniowych i narodowych oraz społeczności przyjmującej. Spilno kontynuuje działania integracyjne, włączające i terapeutyczne. Lublin bierze udział w projektach: Eurocities, Consolidate, Akademii Integracji Migrantów i Uchodźców Dialogue, uczestniczy w szkoleniach OBWE i forach integracyjnych (Lwów, Warszawa). Podjęto współpracę z Ośrodkiem Badań nad Migracjami Uniwersytetu Warszawskiego (INNOVATE) na polu badań dotyczących integracji osób cudzoziemskich. Przygotowywana jest Narada Obywatelska ws. Polityki Integracji Międzykulturowej. Trwają prace nad dokumentem Program Dialogu Międzykulturowego.

Partycypacja – otwarto Urban Lab Lublin-przestrzeń współtworzenia rozwiązań miejskich. Ogłoszone konsultacje Programu Współpracy z NGO. Powołano Komisję Dialogu Obywatelskiego do spraw ESK. Projekty: “Wymyślmy wspólnie Lublin. Partycypacyjnie tworzymy inteligentną Strategię Lublin 2030”, “Szkolne Budżety Obywatelskie”, wizyta studyjna w Strasburgu dotycząca rozwijania i wdrażania działań partycypacyjnych, udział w rewizji Europejskiej Karty Partycypacji Osób Młodych, RETHINK- współpraca międzynarodowa nastawiona na zwiększenie udziału wszystkich obywateli w przemyslenia miasta jako integracyjnego, zrównoważonego i pięknego miejsca poprzez sztukę i kulturę (CERV), udział w sieciach transferowych 2025-2028 URBACT IV, udział w Kongresie Polityki Miejskiej i Regionalnej; powstanie 2 Ogrodów Społecznych w procesie partycypacyjnym z uwzględnieniem osób ze szczególnymi potrzebami.

Akademickość – Rektorzy Uczelni oraz Prezydent Miasta Lublin kontynuują działania na rzecz długofalowego wspierania kultury. Umieździarodowienie szkolnictwa wyższego ma silne podłoże komercyjne i rynkowe. Wymaga to współpracy, rozwijanej i promowanej również na arenie międzynarodowej, gdzie przykładami są m.in.: Związek Uczelni Lubelskich, Lubelska Unia Cyfrowa, oraz Unia Akademicka (9 uczelni).

Rozwijanie widowni – Trwają prace nad kompleksową Strategią Rozwijania Widowni we współpracy z ekspertami z Polski. Plan obejmuje działania edukacyjne, promocyjne oraz budowanie długofalowych relacji. Celem opracowywanej strategii jest dotarcie tzw. „nieuczestników” również poprzez ich uczestnictwo w innych obszarach jak edukacja, komunikacja publiczna czy sport cieszący się w Lublinie ogromną popularnością i sukcesami. Konieczne będą również kampanie terenowe i działania w przestrzeniach nietypowych.

Wolontariat – Projekt Wolontariat Lubelski proponuje systemowe rozwiązania, a platforma www.wolontariat.lublin.eu umożliwi rejestrację, przeglądanie ofert, kontakt z organizatorami, dostęp do materiałów edukacyjnych i śledzenie aktywności wolontariackiej. Zrealizowano program szkoleniowy, mapowanie aktywnych grup, a także spotkania integracyjne i sieciujące.

Ocena poziomu zgodności obszarów z zapisami Aplikacji:

W poniższej tabeli zestawiono liczbę projektów zapisaną w aplikacji finałowej (cyfra druga) w stosunku co do liczby projektów po operacjonalizacji i zgrupowaniu w obszarach tematycznych (cyfra pierwsza).

OBSZAR	Młodzież	Edukacja kulturalna	Inkluzywność	Dostępność	Migracje	Partycypacja	Akademickość	Rozwijanie widowni	Wolontariat
poziom zgodności	10/10	11/11	7/8	2/2	3/3	6/7	2/1	7/9	1/1

Planowany wzrost wskaźników zasięgu w poszczególnych grupach odbiorczych:

GRUPY	25	26	27	28	29	30	31+
Osoby z niepełnosprawnościami	2	2	2	2	3	4	4
Seniorzy	2	2	2	3	4	4	4
Rodziny	1	1	2	3	4	4	4
Osoby migranckie	1	1	2	3	3	4	4
Nieuczestnicy	1	2	2	3	4	4	4
Dzieci	1	1	1	2	3	4	4
Młodzież	1	1	2	2	3	4	4
LGBTIQ+	1	1	2	2	4	4	4
Region	1	1	2	3	4	4	4
Środowisko akademickie	2	2	2	4	4	4	4
Środowisko kulturalne	4	4	4	4	4	4	4

Wsparcie dla organizacji pozarządowych

Rozpoczęto prace nad opracowaniem systemowych mechanizmów wsparcia dla organizacji non profit. W ramach działań Europejskiej Stolicy Kultury planuje się wprowadzenie nowych standardów dotyczących finansowania organizacji pozarządowych. Zakłada się, że w konkursach grantowych dedykowanych ESK uwzględniane będą środki finansowe przeznaczone nie tylko na realizację projektów społecznych i kulturalnych, lecz także na pokrycie kosztów administracyjnych oraz formalno-prawnych związanych z funkcjonowaniem organizacji.

Obecnie większość mechanizmów grantowych przewiduje wsparcie przede wszystkim dla działań miękkich, o charakterze projektowym, natomiast rzadko uwzględnia finansowanie wydatków administracyjnych. Proponowane rozwiązanie ma na celu wzmocnienie potencjału instytucjonalnego NGO, zwiększenie ich stabilności finansowej oraz zapewnienie trwałości działań. Dzięki

temu organizacje pozarządowe będą mogły funkcjonować w sposób bardziej efektywny i długofalowy, pełniąc rolę stałych partnerów instytucjonalnych, a nie jedynie realizatorów pojedynczych wydarzeń i projektów.

Kamienie milowe:

2026 – domknięcie prac nad strategicznymi dokumentami dot. edukacji kulturalnej, wolontariatu, lokalnej polityki integracyjnej

2027 – początek wdrażania przyjętych strategii i jednoczesny monitoring wskaźników

2028 – pierwsze efekty wdrożeń: znaczący wzrost wskaźników zasięgowych zarówno o charakterze lokalnym jak i międzynarodowym

2029 – kulminacja wskaźników szczególnie wśród ‘nieuczestników’ i osób ze szczególnymi potrzebami; ewaluacja i przygotowanie na kontrolowany spadek wskaźników po roku obchodów

Zarządzanie

Wyjaśnienie systemu zarządzania i ról interesariuszy: Zaleca się, aby Lublin doprecyzował role i obowiązki różnych interesariuszy w ramach dobrze zdefiniowanej struktury zarządzania. Niezwykle ważne jest również, aby struktura zarządzania promowała bardziej oparte na współpracy i inkluzywnym podejściu do zarządzania oraz zapewniała podejście oparte na równości płci, zwłaszcza przy wyborze kluczowych menedżerów i kuratorów. Panel zauważył, że obecna struktura mogłaby skorzystać na lepszych kanałach komunikacji wewnętrznej i większej spójności zespołu.

Realizując ideę RE:UNION wybrana została najtrudniejsza ścieżka wspólnej, partycypacyjnej, międzysektorowej pracy. Zakłada ona zaangażowanie jak największej liczby interesariuszy do współtworzenia i współodpowiedzialności za proces ESK w Lublinie. Cytat z aplikacji "Zręby programu RE:UNION powstały w sposób lokalny, partycypacyjny i wspólnotowy, nie są realizacją impresaryjnej wizji jednej osoby z zewnątrz." Dzięki temu założenia zawarte w Aplikacji wejdą na trwałe w życie miasta nie tylko w sferze kultury czy Urzędu Miasta, ale także staną się częścią różnorodnych środowisk, które czując się ogniwem szerokiego procesu będą traktowały go jako swoje wyzwanie, sukces i wielką odpowiedzialność. To gwarantuje szeroką i długofalową zmianę.

W samym centrum tej rozbudowanej struktury znajduje się Aplikacja Lublina – która jest kontraktem do zrealizowania – i to właśnie wokół niej budowana jest cała sieć współpracujących ze sobą i wpływających na siebie organów, instytucji, organizacji, grup i jednostek. Wzajemna współpraca wymaga uspojnienia celów i zadań, zawierania kompromisów, ale przede wszystkim rezygnacji z partykularnych interesów na rzecz budowania wspólnoty RE:UNION. Już pierwszy rok po wygranej pokazał jak dużym i wymagającym wyzwaniem jest ta droga ale nadal wierzymy, że jest warta trudu dla budowania lepszej przyszłości.

Z dniem 1 stycznia 2025 roku Miasto Lublin utworzyło nową instytucję kultury o nazwie „Europejska Stolica Kultury Lublin 2029”, której celem jest:

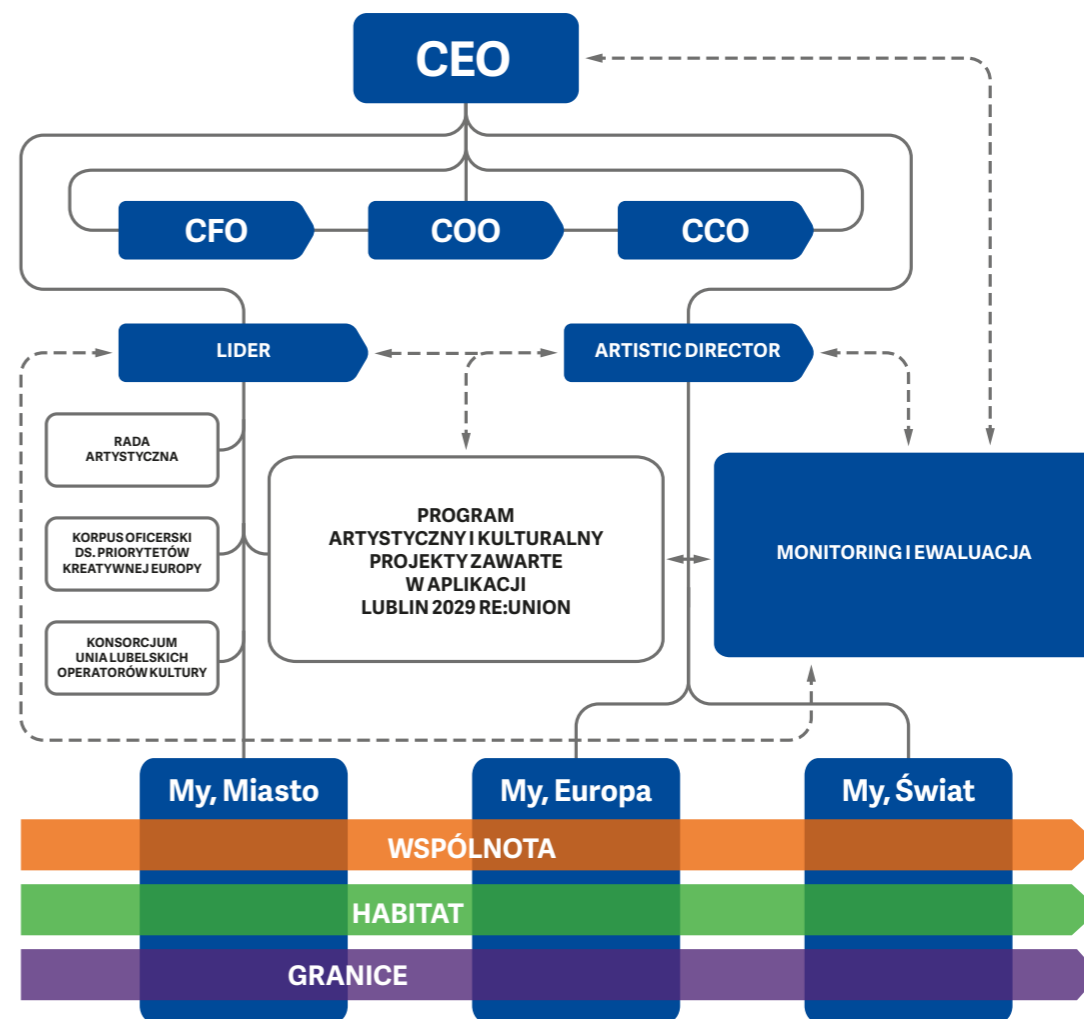
„Realizacja, rozwój, zachowanie idei i dorobku Europejskiej Stolicy Kultury Lublin 2029, której nadrzędnym celem jest budowanie poprzez kulturę wspólnoty na poziomie lokalnym i ponadlokalnym” oraz „Przygotowanie i realizacja obchodów Europejskiej Stolicy Kultury Lublin 2029 oraz tworzenie i upowszechnianie kultury w oparciu o założenia aplikacji konkursowej Lublina”. Instytucja jest odpowiedzialna za realizację części programu RE:UNION Lublin 2029.

W lipcu 2025 roku na siedmioletnią kadencję dyrektora instytucji Europejska Stolica Kultury Lublin 2029 powołany został Paweł Potoroczyn – wybrany w otwartym konkursie.

Koncepcja programowa Dyrektora Instytucji zaczyna się mottem: „Aplikacja Lublin ESK 2029 RE:UNION jest de facto umową między miastem Lublin z jednej strony, a jego obywatelami, panelem ekspertów, Ministerstwem i Komisją Europejską z drugiej strony”.

Zgodnie z zaleceniami Panelu nowy model struktury uwzględni rolę, określi zadania oraz zakres decyzyjności – formalnych, programowych, finansowych – istniejących ciał sektorskich i zespołów, takich jak: Zespół ESK, Rada Kuratorska, Korpus Oficerski, Zespół Monitorujący, Konsorcjum Unia Lubelskich Operatorów Kultury, Komisja Dialogu Obywatelskiego ds. ESK. Wyznaczy także zasady włączania innych ciał wspierających proces.

Instytucja Europejska Stolica Kultury Lublin 2029

Schemat "Kultura organizacyjna" i opis został przygotowany przez Dyrektora Instytucji ESK

Przedstawiona powyżej ilustracja nie jest schematem struktury zarządzania. Jest opisem docelowej, pożądanej kultury organizacyjnej. Z oczywistych powodów na obecnym etapie budowania instytucji jest raczej postulatem niż fotografią stanu rzeczy.

Wprowadzając do leksykonu zarządzania takie pojęcia, jak godność, szacunek, równość, inkluzywność, sens (meaning, purpose), wprowadzamy pojęcia z domeny aksjologii, a więc z domeny kultury, nie z obszaru nauk o zarządzaniu. Oto jak traci sens rozróżnianie kultury od kultury organizacyjnej: instytucje, które tworzą własne aksjologie stają się kulturą.

W naszym projekcie struktura zarządzania podąża za kulturą organizacyjną, a nie odwrotnie, kiedy to struktura zarządzania (regulaminy, kodeksy, dos and dongs, s&p's) wymusza określoną, często zdehumanizowaną lub przywódczą kulturę organizacyjną, opartą o autorytet i hierarchie.

Powyższy schemat projektuje organizację zdolną do realizacji celów aplikacji z poszanowaniem jej wartości i integralności (stream My, miasto), z jednoczesnym wprowadzeniem 'wartości dodanej' (stream My, Europa) sprowadzającej się do międzynarodowych prezentacji Lublina i Lubelszczyzny jako europejskiego hubu kreatywnego, oraz z 'wartości dodanej' tkwiącej w prezentacjach międzynarodowej kultury w instytucjach miasta (stream My, świat). Streamy te będą respektowały wszystkie trzy toposy zapisane w aplikacji: Habitat, Wspólnota, Granice.

Tak zaprojektowana kultura organizacyjna zaowocuje nowoczesną, światłą instytucją pewną swojej aksjologii, innowacyjną, kreatywną, żwawą, uczącą się, zdolną do zarządzania wiedzą i zdolną do osiągnięcia swoich celów nie tylko w oparciu o strategię, ale również w oparciu o zbiory wartości. Instytucją, która wychodzi z paradygmatu transakcyjnego i inicjuje paradygmat relacyjny (RE:UNION). Instytucją, w której zwrot z inwestycji (ROI – Return on Investment) jest drugorzędny wobec zwrotu ze znaczenia (ROM – Return on Meaning).

Finanse ESK Lublin 2029

Zadeklarowane w Aplikacji finansowanie projektu pozostaje stabilne i niezagrożone, jednak już dziś wiemy, że nie jest w pełni wystarczające. Rolą dyrektora Instytucji ESK będzie zatem aktywne pozyskiwanie dodatkowych środków, aby zapewnić zarówno realizację programu jak i implementację założeń zawartych w Aplikacji.

Finanse w 2025 r. w wysokości 667 000 € pochodzące z rezerwy celowej na ESK zostały utrzymane w budżecie miasta i są wydatkowane wyłącznie na działania bezpośrednio związane z przygotowaniem programu ESK. W pojedynczych przypadkach, kiedy nie udało się zabezpieczyć zewnętrznego źródła finansowania, zgodnie z deklaracją Pana Prezydenta Krzysztofa Żuka, która padła podczas przesłuchania przed

panelem ekspertów, zwiększony został (ponad deklarowane w aplikacji środki) wkład finansowy miasta niezbędny do realizacji poszczególnych działań. W odpowiedzi na rosnące zaangażowanie środowiska artystycznego oraz rosnące potrzeby społeczne, Miasto Lublin przeznaczyło 190 000 € jako dodatkowe środki finansowe, które nie byłyby możliwe bez impulsu, jaki daje tytuł ESK. Ponadto zwiększono o kwotę 381 000 € dotychczasowe wsparcie na projekty wieloletnie dla organizacji pozarządowych na zadania dotyczące ESK 2029. Łączna suma wydatków w roku 2025 z UM Lublin to 1 238 000 € co pokrywa zawiązką przesunięcia środków z Regionu i Unii Akademickiej.

W tabelach w załącznikach przedstawiliśmy aktualny stan wydatków i prognozowane przychody.

Zapewnienie bezpiecznych przestrzeni i standardów etycznych dla Lublina ESK 2029: Panel podkreśla kluczowe znaczenie bezpiecznych przestrzeni i najwyższych standardów etycznych podczas faz przygotowawczych i przez cały rok 2029. Osoby zaangażowane w obchody Europejskiej Stolicy Kultury, zarówno członkowie zespołu, jak i współpracownicy, muszą być wolni od molestowania seksualnego, zastraszania i dyskryminacji.

Dobrostan procesu ESK

W odpowiedzi na bardzo dla nas cenną rekomendację Panelu potwierdzamy pełne zaangażowanie w budowanie środowiska wolnego od przemocy, nadużyć, dyskryminacji i zastraszania. Zachowując przejrzystość i odpowiedzialność za proces w koniecznym stopniu przebudowano zespół ESK. Finalizujemy Kodeks Etyczny ESK Lublin 2029, dyskutowane jest powołanie rzecznika lub rozszerzenie Korpusu Oficerskiego o oficera ds. Etyki i Bezpiecznych Przestrzeni ale kluczowe jest podnoszenie kompetencji i świadomości w tym obszarze.

Wszystkie te działania świadczą o determinacji zespołu ESK w budowanie przejrzystego, bezpiecznego i sprawiedliwego środowiska pracy oraz współpracy, zgodnie z wartościami Europejskiej Stolicy Kultury.

Ponadto w instytucjach szczególną uwagę zwraca się na wewnętrzne polityki antymobbingowe

i antydyskryminacyjne, regulujące procedury zgłaszania naruszeń, powoływane są zespoły. Przeciwdziałając nadużyciom, dyskryminacji i molestowaniu prowadzone są konsultacje, mediacje oraz wspieranie i wdrażanie bezpiecznych praktyk poprzez szkolenia z zakresu porozumienia bez przemocy (NVC) oraz umiejętności stawiania granic. W ciągu ostatniego roku wiele teatralnych produkcji lubelskich miało zapewnioną koordynację scen intymnych. Wzmocniono również poprzez szkolenia i procedury standardy ochrony małoletnich.

Najbliższym krokiem konsolidujących działania w tym obszarze jest powołanie Społecznej Przestrzeni Odporności Kulturowej we współpracy z miastami-partnerami ESK w celu podnoszenia standardów opartych na trosce i rezyliencji.

Odpowiednie wnioski o dotacje na takie szkolenia zostały już złożone m.in do programu Erasmus oraz do programów z Krajowego Planu Odbudowy.

Za cel przyjęliśmy wprowadzenie spójnych założeń dotyczących języka, narzędzi oraz struktury przekazu oraz rozpoczęcie wdrażania pierwszego etapu systemowego podejścia do komunikacji Lublin 2029 RE:UNION. W kolejnych etapach, strategia zostanie rozwinięta w pełnowymiarowy dokument komunikacyjno-marketingowy. Zostanie on przygotowany przy współudziale profesjonalistów, a doświadczenie międzynarodowe będzie jednym z kryteriów ich doboru.

Marketing ESK Lublin 2029

Zespół ESK Lublin 2029 opracował wewnętrzny zarys strategii marketingowej opartej w głównej mierze o: analizę danych zebranych za pośrednictwem narzędzi cyfrowych, ankiety przeprowadzonej wśród operatorów kultury i analizy wiedzy wynikającej z pracy z marką Lublin – Miasto Inspiracji.

Dokument już dziś operuje szczegółowym katalogiem narzędzi, metod cyfrowych i tradycyjnych, zakłada komunikację wielojęzyczną, promującą międzykulturowe podejście do budowania relacji z odbiorcami. Nie jest on oderwany od prowadzonych wcześniej działań, stanowi rozwinięcie sprawdzonych idei, bazuje na wartościach popularnych w środowisku, a także osadzonych w tożsamości i dziedzictwie.

Kamienie milowe:

2026 (pierwszy kwartał) – powstanie ostateczna wersja nowej struktury zarządzania procesem ESK w mieście z uwzględnieniem wszystkich interesariuszy i roli Instytucji ESK 2029

2026 (pierwsza połowa roku) – opracowanie i wdrażanie strategii sponsoringowych i fundraisingowych, w wyniku których w 2027 roku zostaną podpisane pierwsze umowy

2026 – opracowanie strategii marketingowej i komunikacyjnej

2027 – kampania komunikacyjna i marketingowa idei RE:UNION w Lublinie

Wzmocnienie strategii marketingowej: Aby przyciągnąć szeroką europejską publiczność, panel sugeruje, aby Lublin opracował bardziej atrakcyjne podejście marketingowe. Strategia ta powinna obejmować zarówno metody cyfrowe, jak i tradycyjne, aby zmaksymalizować zasięg i zaangażować różne społeczności europejskie.

Inwestycje Lublin 2029

Projekt	Stan realizacji
Błonia pod Zamkiem	Zawarto umowę o dofinansowanie, ogłoszono przetarg na kompleksową rewitalizację
Park Bronowicki	Zawarto umowę o dofinansowanie, wyłoniono wykonawcę robót budowlanych, trwają prace na terenie parku
Dzielnica Tatary	Zawarto umowę o dofinansowanie, trwają postępowania przetargowe dotyczące robót budowlanych
Bronowicka 3	Zawarto umowę na dofinansowanie, przygotowywane są postępowania przetargowe dotyczące robót budowlanych
Park Nadrzeczny	Zakończono konsultacje społeczne, trwają prace nad dokumentacją projektową
Centrum Sztuki Dzieci i Młodzieży	Trwają prace nad dokumentacją projektową niezbędną do złożenia wniosku o dofinansowanie
Dom Słów	Projekt nie otrzymał dofinansowania, ale dysponujemy pełną dokumentacją projektową i pozwoleniem na budowę. Poszukiwane są alternatywne źródła finansowania.

Ryzyko – planowanie awaryjne procesów ESK 2029

Proces dochodzenia do roku obchodów ESK w Lublinie jest ambitnym przedsięwzięciem, jak też wyzwaniem budżetowym. Już pierwszy rok pokazał, że zagrożenia związane z finansowaniem przybierają różne formy, stąd koncepcja jak najszerzej dywersyfikacji źródeł finansowania. Wiąże się ona z podnoszeniem kompetencji kadr kultury i wszystkich interesariuszy procesu – od osób pracujących w kulturze, w urzędzie miasta, aż po środowiska twórcze i NGO. Zidentyfikowane ryzyka dotyczą nie tylko zewnętrznych źródeł finansowania, ale również wyzwań związanych z wewnętrzną dystrybucją środków finansowych. Wygrana zwiększyła zainteresowanie projektem, co z jednej strony bardzo cieszy, ale z drugiej stanowi ryzyko finansowe wynikające ze

wzrostu oczekiwań po uzyskaniu tytułu a także pojawienia się nowych interesariuszy.

Planujemy przeprowadzenie audytów wykonalności poszczególnych projektów. Celem nie będzie usunięcie ich z programu Lublin 2029 RE:UNION, ale, z największą starannością, urealnienie i udzielenie odpowiedniego wsparcia umożliwiającego ich realizację. Ramy projektów oszacowane w spektrum od minimum do optimum pozwalają na wystarczająco elastyczne dostosowanie ich do realiów. Planujemy przez sieciowanie projektów i pozafinansowe formy wsparcia zmaksymalizować ich efekty i możliwości realizacji. Dziś, kluczowym zadaniem jest uruchomienie szkoleń dla kadr kultury, które między innymi umożliwią pozyskiwanie dodatkowych funduszy i pozostawią kompetencje, niezwykle potrzebne długo 2029 roku.

Opracowanie planów awaryjnych na wypadek niedoborów finansowania: Aby zapewnić pomyślną realizację projektów infrastrukturalnych i inicjatyw kulturalnych, panel zaleca przygotowanie planu awaryjnego w celu zaradzenia potencjalnym niedoborom finansowania. Plan ten powinien określać alternatywne strategie pozyskiwania dodatkowych funduszy zarówno z sektora publicznego, jak i prywatnego.

Respektując kontraktowy charakter aplikacji i wybór panelu selekcyjnego wskazujący Lublin wraz z całościowym programem artystycznym jako Europejską Stolicę Kultury 2029, dążymy do zabezpieczenia priorytetyzacji projektów zawartych w Aplikacji w stosunku do nowo pojawiających się inicjatyw, przedsięwzięć oraz regularnego programu artystycznego realizowanego w mieście. W związku z możliwymi zmianami w programie, na dzień dzisiejszy dodatkowym ryzykiem jest nieokreślony status rady kuratorskiej będącej gwarantem ciągłości programu zapisanego w Aplikacji.

Założenia finansowe i realizacyjne oraz zasoby ludzkie zostały skalkulowane pod kątem konkretnego programu, który zakłada nowe realizacje w formułach otwartych naborów cechujących się między innymi: transparentnością, równością szans, uwzględnieniem celów horyzontalnych Unii Europejskiej. Projektując tak otwarte działanie, oddając inicjatywę w ręce szerokiego spektrum interesariuszy, umożliwiając ich szeroki udział w otwartych naborach pragniemy

zagwarantować dalsze wzmocnienie programu i wymiaru europejskiego.

Cennym strategicznie osiągnięciem, które udaje nam się rozwijać są zawarte, jeszcze w procesie konkursowym, Unie (Biznesu, Akademicka, Młodzieżowa), założone Konsorcjum Unia Lubelskich Operatorów Kultury konsolidujące różne środowiska i pozwalające zabezpieczyć poszczególne procesy z różnych stron. Idea RE:UNION stosowana w praktyce, jest wzmocniona tym, że wszyscy zaangażowani w te procesy deklarują podtrzymanie zobowiązań danych na etapie konkursowym.

Największym wyzwaniem na ten moment pozostaje zapanowanie nad całym procesem z wszystkimi jego interesariuszami przy jednoczesnym zachowaniu idei partycypacyjności w duchu RE:UNION. Tym bardziej, że do procesu dołączają kolejne podmioty (publiczne i prywatne) żywo zainteresowane współdziałaniem jak również możliwościami rozwoju (biznesowego, turystycznego, kulturalnego).

Możliwość realizacji

Wzmocnienie wsparcia lokalnego i regionalnego: Aby zapewnić długoterminowy sukces programu ESK, panel sugeruje wzmocnienie zobowiązań ze strony władz lokalnych i regionalnych. Udokumentowanie tych umów i ustanowienie opcji awaryjnych zapewni solidne podstawy sukcesu programu, nawet w obliczu nieprzewidywanych wyzwań.

Projekt ESK Lublin 2029 nadal cieszy się silnym poparciem władz miejskich, regionalnych oraz Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Obecnie współpracujemy z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego nad ustaleniem procedur wypłaty i zarządzania środkami finansowymi przeznaczonymi przez Ministerstwo na ESK od 2027 r. Zgodnie z zaleceniem zawartym w białej księdze Chemnitz, aby zapewnić wsparcie i finansowanie ESK na jak najwcześniejszym etapie procesu, ministerstwo przyspieszyło procedurę finansowania o 1 rok.

W lipcu 2025 Miasto otrzymało potwierdzenie z MKiDN woli współprowadzenia instytucji ESK w latach 2027-2030.

Podpisane zostały dwie umowy partnerskie łączące instytucje samorządowe i marszałkowskie (ponad podziałami politycznymi) a tym samym jednoczące we wspólnym celu ESK różne frakcje polityczne.

Pierwszy raport monitoringowy

Lublin ESK 2029 RE:UNION

Sprawozdanie z postępów prac.

Lublin, sierpień 2025

Materiał przygotowany przez:

Radę Kuratorską i Zespół projektowy ESK przy Centrum Kultury w Lublinie w składzie:

Rafał Koziański – osoba leaderska, Pełnomocnik Prezydenta Miasta Lublin ds. programowych Europejskiej Stolicy Kultury 2029

Izabela Śliwa, Gabriela Żuk-Menet, Małgorzata Drozd-Domaciuk, Paweł Hadrian, Olga Lemieszek, Maciej Rukasz, Marta Ryczkowska, Anna Strzałkowska, Miłosz Zieliński

Współpraca z:

Beatą Stepaniuk-Kuśmierzak – Zastępczynią Prezydenta Miasta Lublin ds. Kultury, Sportu i Partycypacji

Katarzyną Dumą – Pełnomocniczką Prezydenta Miasta Lublin ds. ESK 2029

Magdaleną Zarębą-Opalińską – Dyrektorką Wydziału Kultury Urzędu Miasta Lublin

Łukaszem Salasą – Zastępcą Dyrektora Wydziału Kultury Urzędu Miasta Lublin

Pawłem Potorocznym – Dyrektorem Instytucji Europejska Stolica Kultury 2029

Mateuszem Wawruchem – Wydział Kultury Urzędu Miasta Lublin

Wydziały Urzędu Miasta Lublin: Biuro – Centrum Współpracy Międzynarodowej, Biuro Partycypacji Społecznej, Biuro Polityki Młodzieżowej

Konsultacje:

Izabela Pastuszko, Rafał Sadownik, Agata Sakowicz

Korpus oficerski:

Wiktoria Dudek, Krzysztof Gorczyca, Wojciech Góra, Jolanta Prochowicz

Eksperti/doradcy:

Dominika Kawalerowicz, Ana Kočegarova-Maj, Krzysztof Maj

Projekt graficzny i skład:

Karol Grzywaczewski

Tłumaczenie:

Małgorzata Paprota, Monika Rokicka, Bartosz Wójcik

Inspiracją do powstania Raportu jest 338 dni pracy merytorycznej i programowej od dnia uzyskania tytułu ESK 2029 oraz materiały nadesłane przez artystów, animatorów kultury, autorów projektów oraz kluczowe Wydziały Urzędu Miasta Lublin.

Raport jest wolny od treści generowanych przez AI. Treści załączników są tłumaczone mechanicznie za pomocą ogólnodostępnych narzędzi. Wybieraliśmy te narzędzia, które najwierniej oddawały treść dokumentów.

Pierwszy raport monitoringowy zilustrowaliśmy inspirowanymi ideą RE:UNION rysunkami Mariusza Tarkawiana

Pierwsze spotkanie monitorujące

Raport Panelu Ekspertów ECOC

Sprawozdanie z postępów prac

Spotkanie wirtualne, 12 września 2025 r.

pełna wersja raportu tu

<https://culture.ec.europa.eu/node/3266>

tłumaczenie robocze fragmenty

Sprawozdanie i prezentacja z Lublin 2029

Przed spotkaniem Lublin 2029 przedstawił kompleksowy raport z postępów. Raport opisywał proces od momentu przyznania miastu Lublin tytułu we wrześniu 2024 r. Raport uwzględniał sześć kryteriów oceny działania Europejskiej Stolicy Kultury i konsekwentnie wskazywał, w jaki sposób zalecenia zawarte w raporcie komisji selekcyjnej były uwzględniane w ciągu ostatnich miesięcy.

Raport monitorujący podkreślił znaczący postęp, jaki osiągnięto w kilku obszarach. Jednym z kluczowych kamieni milowych ostatnich miesięcy było powołanie instytucji Europejskiej Stolicy Kultury 2029. Dyrektor tej instytucji został powołany w lipcu 2025 roku.

Odnosząc się bezpośrednio do rekomendacji panelu, Rada Kuratorska uprościła i wzmocniła nadrzędną narrację programu RE:UNION. Kluczowym krokiem było odejście od nadmiernej złożonej struktury na rzecz trzech spójnych i komunikatywnych obszarów programu: Wspólnota, Habitat i Granice.

Rada Kuratorska, wraz z Konsorcjum 24 operatorów kultury, działającym jako organ doradczy ESK, podjęła znaczące prace nad programem, aby zapewnić wdrożenie w pełni zoperacjonalizowanego programu, zgodnie z zapisami aplikacji i kryteriami ESK, przy czym Aplikacja stanowi de facto umowę z Komisją Europejską. Raport monitorujący zawierał obszerną tabelę przedstawiającą status każdego projektu objętego wnioskiem pod względem fazy wdrażania i poziomu realizacji kilku elementów strategicznych. Zespół finalizuje obecnie kompleksowy model naborów wniosków w latach 2026 i 2027, obejmujący jasne kryteria oceny.

Wzmacnianie relacji europejskich było priorytetem od momentu nominacji. W kontekście europejskiego wymiaru programu, kwestie o znaczeniu lokalnym zostały zintegrowane z aktualnymi tematami o kluczowym znaczeniu dla UE, takimi jak demokracja, solidarność i różnorodność kulturowa.

Wnioski i zalecenia

Komisja pozytywnie odnotowuje postępy poczynione dotychczas przez Lublin 2029 oraz szerokie poparcie dla ESK w mieście, regionie i kraju.

Panel pragnie zwrócić uwagę na następujące zalecenia:

Uznając potrzebę dalszych ulepszeń i korekt po nominacji, Komisja pragnie podkreślić wagę zagwarantowania, że to, co zostało określone w ostatecznej Aplikacji, będzie traktowane jako de facto umowa. Dotyczy to nie tylko programu, ale także różnych zasad, od działań informacyjnych po dobór kluczowych pracowników. Komisja zaleca również zapewnienie płynnego przejścia i ciągłości między poprzednimi, a nowymi członkami zespołu, bez nadmiernej utraty wiedzy ukrytej. Ponadto zaleca ochronę cennych i znaczących sieci kontaktów oraz partnerstw nawiązanych w okresie kandydowania, aby zapobiec ich utracie.

Należy przeanalizować zasady i opracować strategię zarządzania oczekiwaniami opinii publicznej i interesariuszy – podkreślając, że ECoC to długoterminowy proces transformacji – w celu utrzymania zaufania, zapobiegania frustracji i ochrony wiarygodności programu.

Wzmocnić ogólną spójność i integrację programu, dbając o to, aby wszystkie wątki – od projektów flagowych i otwartych naborów po zasięg i współpracę europejską – były wyraźnie powiązane z wizją RE:UNION i wzajemnie się wzmacniały.

Należy zaprojektować ramy otwartych naborów w taki sposób, aby nabory nie zmniejszały budżetu dostępnego dla projektów przedstawionych w ostatecznej Aplikacji.

Chociaż po nominacji skontaktowano się z międzynarodowymi artystami i partnerami zaangażowanymi w konkurs, panel zaleca podtrzymanie kontaktu, aby zapewnić kontynuację współpracy. Panel chciałby również, aby w kolejnym raporcie monitorującym przedstawiono stan współpracy z partnerami europejskimi i międzynarodowymi w zakresie każdego projektu.

Panel, przyznając, że trwają prace nad różnymi strategiami i planami w zakresie zasięgu, zaleca również zapewnienie, aby grupy mniejszościowe odgrywały aktywną rolę i miały znaczące możliwości uczestnictwa w programie.

Należy jak najszybciej wyjaśnić i zabezpieczyć ramy finansowania, w szczególności umowy z Regionem i Unią Akademicką, a także wkład sektora prywatnego, aby uniknąć niepewności i zapewnić stabilność realizacji programu.

Następne kroki

Zobowiązania podjęte na etapie składania wniosku uważa się za dotrzymane przez wyznaczone miasto, jeżeli w programie nie wprowadzono żadnych istotnych zmian strategicznych pomiędzy etapem składania wniosku a rokiem uzyskania tytułu, w szczególności w przypadku:

- a) budżet został utrzymany na poziomie umożliwiającym realizację wysokiej jakości programu kulturalnego zgodnie z wnioskiem i kryteriami;
- b) niezależność zespołu artystycznego została odpowiednio uszanowana;
- c) wymiar europejski pozostał wystarczająco silny w ostatecznej wersji programu kulturalnego;

d) strategia marketingowa i komunikacyjna oraz materiały komunikacyjne wykorzystywane przez wyznaczone miasto wyraźnie odzwierciedlają fakt, że jest to działaniem Unii.

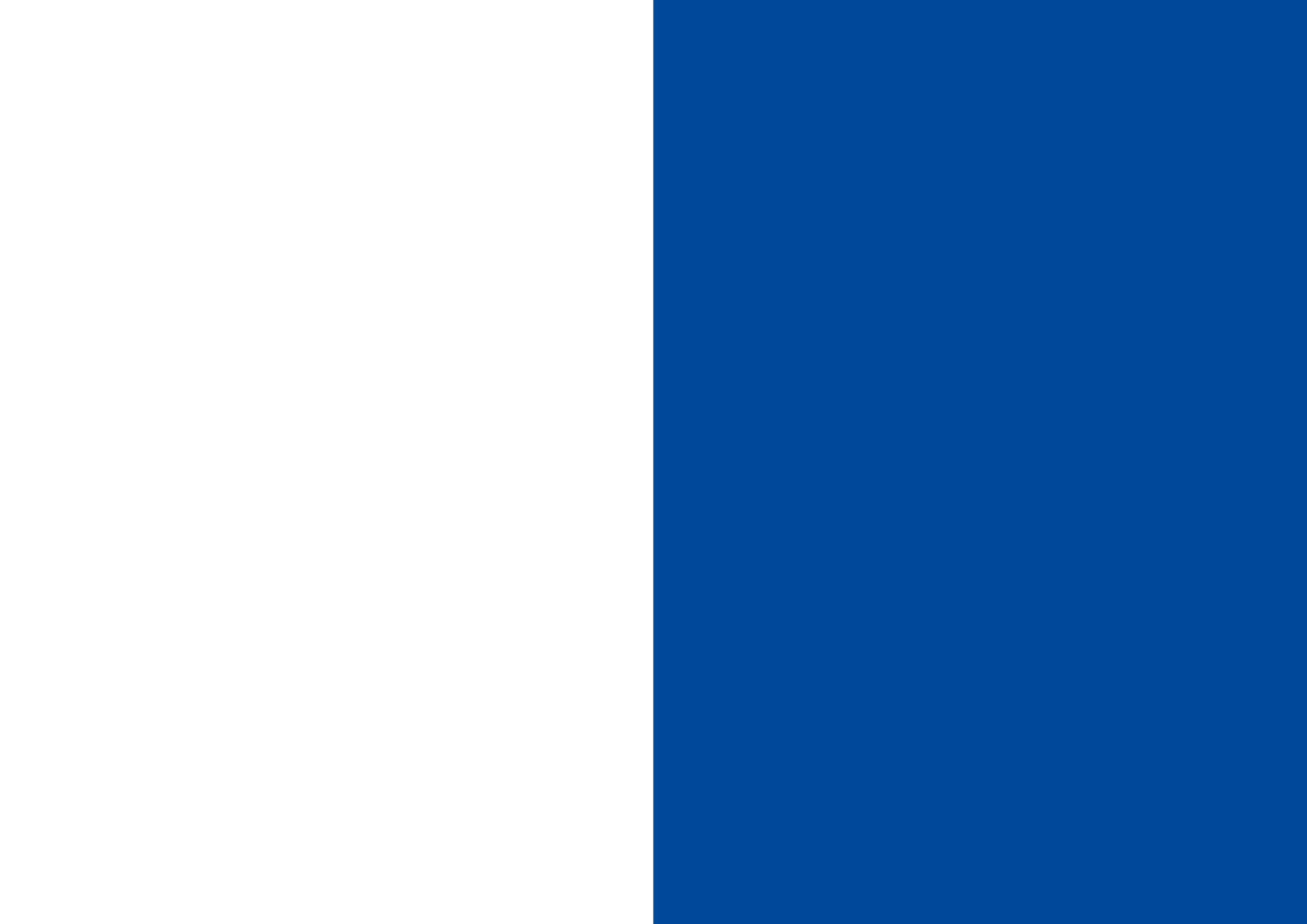
e) istnieją plany monitorowania i oceny wpływu tytułu na wyznaczone miasto.

Panel chciałby podziękować zespołowi Lublin 2029 za bardzo pouczającą i otwartą dyskusję i z niecierpliwością oczekuje na dalszy rozwój projektu Europejskiej Stolicy Kultury.

Członkowie Panelu:

Toni Attard
Csaba Borboly
Jelle Burggraaff
Jorge Cerveira Pinto
Else Christensen-Redzepovic
Suvi Innilä (sprawozdawca)
Erni Kask
Hrvoje Laurenta
Tanja Mlaker
Matthias Ripp (przewodniczący)
Agata Wąsowska-Pawlik (ekspert krajowy)

Obecni byli również obserwatorzy z Komisji Europejskiej (Dyrekcja Generalna ds. Edukacji, Młodzieży, Sportu i Kultury) oraz Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP.

LUBLIN 2029

Europejska Stolica Kultury